

DEMOKRACIJA

Repovževo dezinformiranje

Društvo novinarjev Slovenije pod vodstvom Grege Repovža je enostransko informiralo Evropsko zvezo novinarjev o vladnem predlogu zakona o RTVS. Zaradi tega sta novinarski zvezi pisala tudi minister za kulturo Vasko Simoniti in Zavod za oživitvev civilne družbe.

Ob šestdeseti obletnici ustanovitve t. i. ajdovske vlade in njenem povečevanju s strani dedičev revolucije ne smemo pozabiti na prvo slovensko vlado, ustanovljeno ob koncu prve svetovne vojne v okviru Države SHS. Vodil jo je Josip vitez Pogačnik in je imela 12 poverjeništev.

Resnica o prvi slovenski vladi

POLITIKA
Napadna eldeesova poslanka

SLOVENIJA
Trdnjava bo očitno padla

INTERVJU
Igor Akrapovič
Večino denarja vlagam v firmo

S konzervansi bi bilo lažje, brez njih pa je zagotovo bolje!

Konzervansi

Konzervansi se uporabljajo za podaljšanje obstojnosti živil, saj jih zaščitijo pred škodljivim vplivom mikroorganizmov in preprečujejo njihovo kvarjenje. Vprašanje pa je, kako vplivajo na naše telo. Uporaba kemijskih dodatkov, med katere spadajo tudi konzervansi, je predpisana v Pravilniku o aditivih, ki je usklajen z zakonodajo EU. V dovoljenih koncentracijah konzervansi praviloma niso škodljivi za zdravje, če ne pretiravamo s količino in pogostostjo uživanja. Splošno načelo zdrave prehrane je uporaba čim manj kemijskih dodatkov oziroma le tam, kjer so nujno potrebni.

Pijače in konzervansi

Pri proizvodnji pijač z uporabo ustrezne tehnologije konzervansi niso nujno potrebni. Podaljšanje obstojnosti pijače omogoča tudi polnjenje pod sterilnimi pogoji - aseptično polnjenje. Izpolnitev vseh pogojev za takšno polnjenje zahteva poleg posebne opreme tudi zelo stroge higienske razmere ter pogostejši mikrobiološki nadzor, kar je povezano z visokimi stroški proizvodnje pijač. Mnogi proizvajalci se zato še vedno zatekajo k cenejši možnosti, to je uporabi konzervansov.

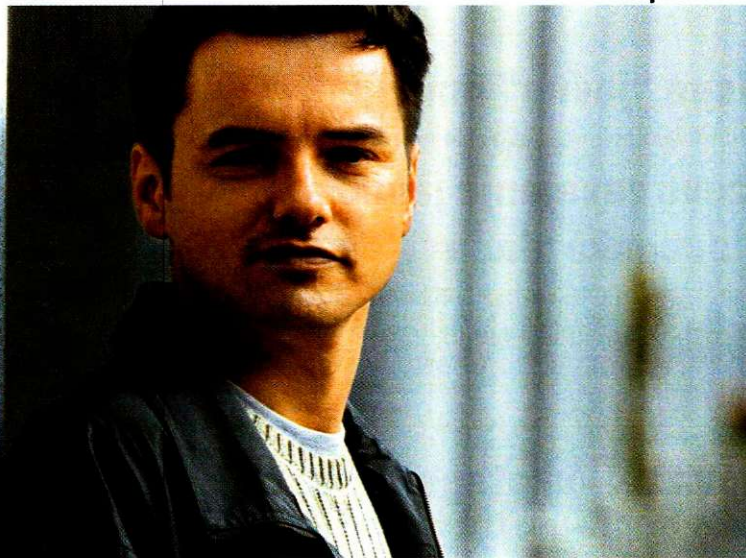
Brezalkoholne pijače iz Pivovarne Union

V Pivovarni Union smo leta 1999 uvedli linijo za aseptično polnjenje pijač, s katero polnimo higiensko neoporečen proizvod brez dodajanja konzervansov. Naša skrb za zagotovitev sterilnih pogojev se začne že z izborom dobaviteljev surovin in embalaže; dobavitelji lahko postanejo le tisti, ki izpolnjujejo stroge mikrobiološke zahteve. Izvajamo pogoste kemijske in mikrobiološke kontrole surovin in embalaže ter skrbimo za pravilno skladiščenje.

Celotni postopek bi si sicer lahko precej olajšali - samo konzervanse bi dodali. Vendar pa je skrb za zdravje naših potrošnikov najpomembnejša. Z aseptičnim polnjenjem v Pivovarni Union izpolnjujemo želje potrošnikov, ki jim ni vseeno, kaj zaužijejo.

BREZ KONZERVANSOV

Strel v koleno

Za nami je praznik upora proti okupatorju, za nami so prvomajski prazniki, ki so v Sloveniji minili razmeroma mirno ob spominu na pravice delavcev in obletnico vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Edina novica, ki je zbudila zanimanje, je bilo obvestilo, da je bil predsednik vlade Janez Janša operiran. Zanj namreč velja, da je precej dobrega zdravja. No, hitro se je izkazalo, da gre za rutinsko operacijo in premier je v teh dneh spet začel z delom.

Velik odmev je imel govor, ki ga je imel Janša kot predsednik vlade 27. aprila na Mali gori nad Ribnico. Šlo je za razmišljanje in nizanje zgodovinskih dejstev, ki jih v preteklosti pri drugih vladnih politikih nismo bili vajeni. Po njegovo je bil duh odporništva, samoozbrambe med Slovenci vedno živ. "Slovenci smo morali v zgodovini nepopustljivo braniti svoje temelje: ozemlje, premoženje in jezik kot osnovo svoje lastne kulture. Svoje odporništvo so naši predniki izkazali v času turških vpadov in še mnogokrat kasneje v zgodovini. Tudi v nepopustljivem in hrabrem boju Slovencev na soški fronti med prvo svetovno vojno vidijo mnogi zgodovinarji predvsem željo braniti domovino. Dejansko je vsa slovenska zgodovina eno samo narodno odporništvo, kajti le zaradi njega smo se lahko ohranili, čeprav nam je grozilo izginotje." V preteklosti je prejšnja vladajoča garnitura ob prazniku upora proti okupatorju izpostavljala predvsem vlogo Osvobodilne fronte, zamolčala pa druge, ki so se tudi bojevali proti okupatorju. Janša je opozoril na problematično monopolizacijo narodnoosvobodilnega boja s strani Osvobodilne fronte, ki so jo vodili komunisti, saj je le-ta 16. septembra 1941 razglasila, da so vsi tisti, ki se hočejo upreti okupatorju zunaj OF, izdajalci slovenskega naroda. "Nobena demokratična stranka ali vlada ne more pristati na posebna ideološka tajna nagla sodišča, kjer so bili obsojenci ustreljeni brez pravice do zaslišanja in pritožbe. V tej monopolizaciji narodnoodporniškega gibanja se OF bistveno loči od večine zahodnoevropskih gibanj," je poudaril Janša.

Ob tej priložnosti je izpostavil vlogo organizacije TIGR, za katero je že znameniti angleški zgodovinar

A. J. Taylor zapisal, da so bili Slovenci po njegovi zaslugi prvi zavezniki Velike Britanije v drugi svetovni vojni. Avtorica knjige TIGR Mira Cencič je o tej organizaciji zapisala: "TIGR je bila prva ilegalna narodnoobrambna organizacija Slovencev za osvoboditev Primorske izpod italijanske okupacije in prva protifašistična organizacija v Evropi. Podtalno delovanje organizacije se je razlikovalo od vseh drugih političnih organizacij po tem, da tigrovcem ni šlo za prevzem oblasti, temveč za preprečitev narodnega izginotja. Tu je šlo za vsestranski odpor proti poitalijančevanju in posebej proti fašističnemu nasilju." Janševo poudarjanje pomena omenjene organizacije pa je nekatere iz vrst tranzicijske levice močno zmotilo. Podpredsednik Socialnih demokratov (SD) Igor Lukšič je presenetil s svojim negativnim stališčem do Tigra. Po njegovo Slovenija s povečevanjem te teroristične organizacije svetu sporoča, da zapuša aktualno protiteroristično koalicijo, ki je v zadnjih letih v svetu aktualna. TIGR naj tudi ne bi bil prva organizacija v Evropi, ki se je uprla fašizmu, ampak so bili to italijanski delavci. Po Lukšiču je jasno, zakaj OF Tigra ni sprejela v svoje vrste: "Tigr je bil preveč akcijski radikalen ..." Podobno negativno je presenetil tudi predsednik borbovske organizacije Janez Stanovnik, ki je na komercialni televiziji izjavil, da Tigr ni bil povabljen v OF, ker je uporabljal teroristične oblike boja; ker je požigal šole, otroške vrtce in tako dalje. Na Stanovnikovo izjavo se je z ogorčenjem odzval poslanec Jožef Jerovšek (SDS). "Zavedam se negativnih posledic te nezaslišane obtožbe tigrovcev za naše sosedske odnose in položaj manjšine v Italiji. /.../ Izjava g. Stanovnika, ki se ujema s pogledi mračnjaških sil v sosednji državi, ki niso razčistile s fašizmom, je namenjena miniranju priprav na pravna dejanja predsednikov treh sosednjih držav, ki naj bi se poklonili tudi bazoviškim junakom. Obžalujem, da se je g. Stanovniku zgodil sindrom generala Petaina in je 60 let po končani vojni začel odobravati stališča okupatorja." Skratka, Lukšičeve in Stanovnikove izjave v zvezi s Tigrom so izrazito neumestne. Tigr je bil slovenska domoljubna organizacija, ki je na fašistično nasilje odgovorila z nasiljem, pri čemer pa je vedno pazila, da ne bi trpeli nedolžni. To je v svojem govoru izpostavil tudi Janez Janša: "Bili so odločeni za boj, pripravljeni na žrtve, toda držali so se evropskih civilizacijskih norm. V boju so se izogibali civilnim žrtvam. Leta 1938 niso izvršili atentata na Mussolinija, ki so ga dobro pripravili, ko je prišel v Kobarid, ker bi morali žrtvovati tudi skupino otrok. Njim cilj ni posvečal sredstev. Bili so patrioti."

No, očitno je, da ti slovenski patrioti stare komuniste in njihove ideološke naslednike še vedno motijo. Po njihovo so edini pravni uporniki le tisti, ki so se podredili diktatu komunistične partije.

Metod Berlec

Janševo poudarjanje pomena Tigra je nekatere iz vrst tranzicijske levice močno zmotilo. Podpredsednik SD Igor Lukšič je presenetil s svojim negativnim stališčem do Tigra. Po njegovo Slovenija s povečevanjem te teroristične organizacije svetu sporoča, da zapuša aktualno protiteroristično koalicijo, ki je v zadnjih letih v svetu aktualna.

9 Časopisno "javno" mnenje

Dnevni mediji se zelo pogosto sklicujejo na javno mnenje. Od kod vedo, kakšno je javno mnenje o nekem vprašanju.

11 Repovževo zavajanje javnosti

12 Prva slovenska vlada

Ob šestdeseti obletnici t. i. ajdovske vlade in njenem povečevanju s strani dedičev revolucije ne moremo pozabiti na prvo slovensko vlado, ustanovljeno ob koncu prve svetovne vojne v okviru Države Slovencev, Hrvatov in Srbov.

16 Eldeesova težkokategornica

Poslanka LDS Majda Širca v zadnjih mesecih postaja ena prepoznavnejših poslank liberalne demokracije, a čim bolj raste njena politična kariera, tem bolj se večajo tudi nasprotja in radikalizem, v katerega se zapleta.

18 Trdnjava bo očitno padla

20 Kandutijeva ne odstopa

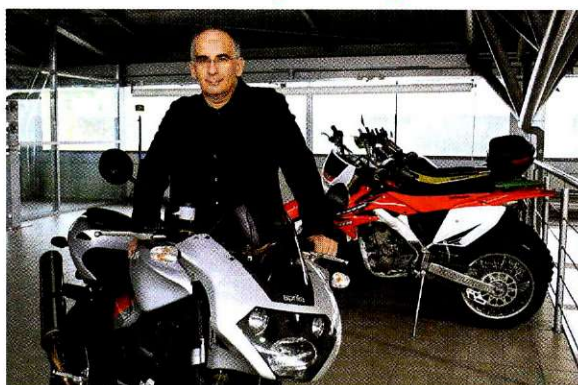
22 Prometni križi

32 Francoski dvomi

29. maj bo za evropsko petindvajseterico nedvomno zelo pomemben dan, saj bodo takrat francoski volilci odločali o sprejetju evropske ustavne pogodbe. Če se bo uresničil napovedani črni scenarij in bo ustavna pogodba zavržena, se pod vprašajem ne bo znašla le slednja, temveč tudi nadaljnja širitev unije.

34 Večino denarja vlagam v razvoj firme

Pogovor z Igorjem Akrapovičem
Vidim, kaj delajo nekateri zdaj, ko nenadoma pridejo do denarja. Jaz še zmeraj večino denarja, ki ga zaslužim, vlagam v firmo, v njen razvoj. Vzajem si nekaj, vendar precej pod tem, da bi škodoval firmi. Nimam niti časa, da bi se vozil z jahto ali s helikopterjem, pa tudi mika me ne.

46 Zamolčani arhitekt

56 Ujetje trenutka

V svetu prepogosto izrečenih in nepremišljenih besed se kaj kmalu pripeti, da besede ne zmorejo več povedati svojega bistva.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, dr. Janez Juhant, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Igor Gošče, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Metod Berlec; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Arhiv Demokracije in SAFO

Nenaročenih clankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Vabimo vas na javno tribuno

**o demokratizaciji in kakovosti delovanja slovenskih medijev,
ki bo v torek, 10. maja, ob 18. uri v Štihovi dvorani
Cankarjevega doma v Ljubljani.**

Na tribuni bodo imeli uvodne razprave o naslovni temi naslednji gostje
in udeleženci Zbora za republiko:

**Frane Adam, Andrej Aplenc, Viktor Blažič, Klemen Jaklič, Manca Košir,
Matej Makarovič, Jože Možina, Bernard Nežmah, Rosvita Pesek, Miro Petek,
Krešo Puharič, Gregor Repovž, Slavko Splichal, Janko Kos.**

V Zboru za republiko vztrajamo pri uvodni opredelitvi zbora kot odprtega prostora
za dialog o pomembnih vprašanih stanja v državi. Svoboda tiska in pravica do celovite
obveščeni slovenske javnosti sta nedvomno dve plati istega vprašanja, ki je odprto
in ki terja odgovor. Tem bolje, če bo na tribuni predstavljenih več odgovorov.

Peter Jambrek,
predsedujoči Zbora za republiko

Poprava krivic
upokojencem
(Stran 8)

Pomenljiva slovesnost
na Mali gori
(Stran 10)

Stanovanjska kriza
(Stran 24)

S koncesijami
nad potratnost
(Stran 26)

Hibridna vozila
(Stran 28)

Kakofonija v oceanu
(Stran 30)

Legenda o propadu
(Stran 31)

Peklensko branje
(Stran 38)

Nagrada
Izidorja Cankarja
(Stran 39)

Slovenski utrip
v Nemčiji
(Stran 40)

Prav nič človeškega
(Stran 42)

Slovenski grbi
(Stran 44)

Kaj bi še radi
(Stran 55)

Cukjati - Ambrožič 3:0
(Stran 59)

Kjer se rojeva moda
(Stran 60)

Mencinger se poslavlja
(Stran 66)

Kdo je terorist?

V odzivih na Janšev govor ob dnevu upora se je podpredsednik SD Igor Lukšič vprašal, ali Slovenija s poudarjanjem "teroristične organizacije TIGR" izstopa iz protiteroristične koalicije, ustanovljene leta 2001. Če so po njegovem mnenju tigrovci teroristi, kaj so potem zanj pripadniki komunistične VOS, od katere se borčevska zveza še vedno ni distancirala?

Pokveke

Minuli teden je bil znova zelo živahen in tudi prazničen. Tako kot v preteklih letih smo v spomladanske počitnice združili dva praznika – dan upora in praznik dela. No, dan upora je tokrat opravičil svoje ime, če pomislimo, kako v zadnjem času narašča upiranje slovenski vladi, pa naj gre za “neodvisne” zgodovinarje ali novinarje. No ja, tudi borci ne smejo biti izvzeti, saj brez njih menda ne bi bilo “neodvisnih” zgodovinarjev in novinarjev. Ta dva praznika sta pri nas zelo povezana še iz časov, ko se je prazniku, ki ga praznujemo 27. aprila, reklo dan Osvobodilne fronte. Menda zato, ker naj bi bila 27. aprila 1941 ustanovljena Osvobodilna fronta, čeprav resnici na ljubo nihče ne ve, kaj se je tisti dan v Sloveniji v resnici zgodilo. Ve pa se, da je tisti dan Hitler obiskal Maribor in zahteval, naj to deželo naredijo spet nemško (kot da je kdaj bila). No, dan prej je bila res ustanovljena neka fronta, a ne osvobodilna in tudi ne vremenska, ampak protiimperialistična. Na kratko: PIF (kratica seveda ni povezana s “pifljanjem”, čeprav je res, da se morajo šolarji še danes piflati tudi izmišljene datume, kot je recimo dan OF). Ker sta bila Hitler in Stalin v tistem času še dobra prijatelja, so se tudi slovenski “pifovci” navduševali nad tretjim rajhom, ki naj bi zagotavljal obrambo pred brezsrčnim zahodnim imperializmom. Seveda so po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo hitro obrnili ploščo in se razglasili za osvoboditelje, čeprav še danes ni čisto jasno, koga so osvobodili. Zlobni jeziki pravijo, da so osvobodili Italijane, ki so na Turjaku s topništvo pomagali partizanom, da so strli odpor vaških stražarjev. Če sodimo po težah našega “neodvisnega” zgodovinskega, da so bili vaški stražarji zavezniki Italijanov, potem je presneto čudno, da te lasten zaveznik napade s topom.

Omenjene zgodbe seveda raje ne bi nadaljevali, sicer bi se utegnile spet zgoditi, da bi nas kdo ozmerjal s pokvekami. Je že tako, da imajo nekateri naši rojaki (predvsem tisti, ki se radi udeležujejo maškarad z rdečimi praporji) zaradi visoke starosti precej slabši vid, zato običajno vidijo okoli sebe same pokveke. Še huje bo, ko jim bodo nekoliko zmanjšali (privilegirane) pokojnine, saj si ne bodo mogli kupiti novih očal. Nova očala pa si bo moral kupiti predsednik Društva novinarjev Slovenije Grega Repovž, saj doslej številnih primerov ogrožanja medijske svobode ni videl, skrbi pa ga sedanja vlada, ki naj bi podržavila javno RTV. Sedanja oblastna elita naj bi to hotela početi že v času, ko je bila v opoziciji. No, zdaj vsaj vemo, da je (nekdanja) “avantgarda delavskega razreda” (imenovana tudi Forum 21) ne samo varuh delavstva, ampak tudi neodvisnih medijev. Da seveda ne govorimo o varstvu “neodvisnega” zgodovinskega, po katerem je Tigr teroristična organizacija, KPS pa najbolj domoljubna politična sila ...

Gašper Blažič

h-umor

diktafon

“Vodilni predstavniki naše države, med njimi tudi predsednik vlade, so v javnih nastopih pokazali, da ne ločijo med javnim interesom in državo, ampak jih v interesu političnega oz. vladnega nadzora javnih medijev celo enačijo.”

(Predsednik sveta RTV Slovenija Janez Kocijančič v pismu predsedniku Evropske zveze novinarjev Arneju Königu kaže s prstom na vlado, češ da ne loči med javnim in državnim. Je pozabil na partijsko pravilo “država sem jaz”?)

“Še vedno ga je božansko voziti.”

(21-letni Benjamin Halbe, lastnik VW golfa, s katerim se je prej vozil papež Benedikt XVI., se navdušuje nad vožnjo s svojim “papamobilom”.)

“Menim, da ima Slovenija več dobrih bolnišnic in mariborska je pri tem zagotovo v vrhu, zato ne sme biti preveliko presenečenje, če se kdo odloči za poseg tukaj.”

(Predsednik vlade Janez Janša po uspešni operaciji kile v mariborski bolnišnici dokazuje, da najboljše stvari niso vse v Ljubljani.)

“Ali je Slovenija s tem, ko je teroristično organizacijo postavila v svojo gumbnico, napovedala izstop iz antiteroristične koalicije, ki je od leta 2001 ključna povezovalna koalicija v mednarodni skupščini?”

(Podpredsednik SD Igor Lukšič se boji, da se je Slovenija s čaščenjem tigrovcev znašla na strani Al Kaide.)

“Katoliki niso posebna vrsta živih bitij. Najprej so ljudje, potem so kristjani in šele na tretjem mestu katoliki.”

(Uta Ranke Heinemann, nemška teologinja, razlaga, zakaj so kondomi danes nujnost tudi med katoliki.)

“Preštevanje mrtvih izhaja iz legitimne želje po resnici, a je neznosno hitro politično zlorabljeno.”

(Tanjo Lesničar-Pučko moti politično motivirano preštevanje kosti.)

“Bajuk je v politiki začel kasneje od mene, po njem še padajo palice prve runde. Jaz sem se pobral po desetih letih.”

(Lojze Peterle se zaveda, da je največji naval medijskega blatenja s strani tranzicijske levice zanj že zdavnaj minil.)

“Mi smo postkapitalistična država.”

(Sociolog dr. Veljko Rus meni, da smo Slovenci zamudili kapitalizem.)

“Župnik natančno ve, katere ženske so stradane, potrebne, radodarne, in jih lahko v individualnih seansah poteši.”

(Psihiater Janez Rugelj meni, da so za ženske probleme najdovznetnejši posvečeni možje.)

“Evtanazijski pribor utegne postati nepogrešljiva potrebščina v vsakem gospodinjstvu in ena od desetih nujnih reči na samotnem otoku.”

(Nekdanji minister za zdravje Dušan Keber napoveduje dobo, ko se bo evtanazija opravljala kar doma.)

“Slovenskemu hokeju se obetajo lepši časi. Razinger je postal papež.”

(Anka iz Kranja je po izvolitvi novega papeža optimistična, še posebej glede slovenskega športa.)

Za slabo poslovanje kriva Vega sama

Pretekli teden je vlada obravnavala mnenje o odškodninskem zahtevku Vege (Western Wireless International Corporation, Western Wireless International Slovenia Corporation in Western International Slovenia II Corporation), ki ga je pripravilo ministrstvo za gospodarstvo. Tako se je vlada seznanila tudi z analizo poslovnih odločitev WWI pred vstopom na slovenski trg mobilne telefonije in po njem. Navedene družbe so namreč kmalu po državnozbornih volitvah 25. oktobra 2004 na vlado in državno pravobranilstvo naslovile odškodninski zahtevek v višini 173,9 milijona evrov ter zahtevke za vzpostavitev normalnega stanja konkurence na slovenskem trgu mobilnih telekomunikacij do 1. januarja 2005.

V nasprotnem primeru so vlagatelji zahtevka, pripravili so ga v odvetniški pisarni Mira Senice, napovedali umik s trga in sprožitev sodnih sporov z odškodninskim zahtevkom v višini 337 milijonov evrov, kolikor naj bi znašala vrednost projekta. Po seji vlade so sporočili, da je zahtevek z vsemi prilogami ministrstvo za gospodarstvo skrbno in temeljito preučilo. Pri oblikovanju mnenja o omenjenem odškodninskem zahtevku so upoštevali mnenja številnih domačih in tujih zunanjih strokovnjakov tako s pravnega in ekonomskega področja kot tudi s področja analiz trgov telekomunikacijskih storitev in prišli do zanimivih ugotovitev, ki jih je nato potrdila tudi vlada. Ta zahteve WWI v celoti zavrača, in to tako zahteve po vzpostavitvi normalnega stanja konkurence na trgu mobilnih komunikacij kot tudi odškodninski zahtevek. Ugotovili so, da so zahteve držbe WWI neutemeljene, saj ne obstajajo elementi civilnega delikta; v delovanju državnih organov tako ni protipravnosti, Slovenija za domnevno nastalo škodo ni odgovorna, med domnevnimi škodnimi dogodki in domnevno škodo ni vzročne zveze, prav tako nista dokazana obstoj in višina škode, navedbe v zahtevku niso popolne in so v velikem delu nasprotujoče si med seboj. Ugotovili so še, da so za neuspešnost projekta Vega krive slabe poslovne odločitve tako investitorjev kot družbe WWI.

V. K.

Vodstvo Vege je zelelo krivdo za slabo vodenje in napačne odločitve naprtiti vsem slovenskim davkoplačevalcem, vlada pa to kategorično zavrača.

Ta zahteve WWI v celoti zavrača, in to tako zahteve po vzpostavitvi normalnega stanja konkurence na trgu mobilnih komunikacij kot tudi odškodninski zahtevek. Ugotovili so, da so zahteve držbe WWI neutemeljene, saj ne obstajajo elementi civilnega delikta; v delovanju državnih organov tako ni protipravnosti, Slovenija za domnevno nastalo škodo ni odgovorna, med domnevnimi škodnimi dogodki in domnevno škodo ni vzročne zveze, prav tako nista dokazana obstoj in višina škode, navedbe v zahtevku niso popolne in so v velikem delu nasprotujoče si med seboj. Ugotovili so še, da so za neuspešnost projekta Vega krive slabe poslovne odločitve tako investitorjev kot družbe WWI.

modrosti tedna

“Cerkev ima na temelju Božjega razodetja moralno zahtevno in visoko duhovno podobo o človeku in njegovem dostojanstvu in je ni pripravljena prodati za ‘skodelo leče’ minljivega in neprepričljivega kompromisarstva s sodobnim uživanjem in porabništvom, kjer je telesno dobro počutje in užitek najvišji ukaz, in to tudi za ceno umora nerojenega otroka ali umirajočega neozdravljivega bolnika.”

(Škof dr. Anton Stres)

“Tretja pot je sicer metafora, toda je tudi ‘realiteta’. Države EU so obsojene nanjo. To velja tudi za nas. Čistih doktrinarnih rešitev ni, tudi heterodokсни pristopi so lahko konsistentni, če izhajajo iz realnih ocen stanja in trendov. Z drugimi besedami: naša politična semantika in razvojna strategija bosta še dolgo lovili krhko in nestabilno ravnotežje med socialno oz. družbeno solidarnostjo in osebno odgovornostjo, med tekmovalnostjo in sodelovanjem, med kozmopolitizmom in nacionalno identiteto, med zahtevami globalne ekonomije in nacionalnimi interesi.”

(Sociolog dr. Frane Adam)

Premier uspešno operiran

Tik pred prvomajskimi prazniki se je v javnosti pojavila novica, da so v mariborski bolnišnici operirali predsednika vlade Janeza Janšo. Čeprav se je sprva zdelo, da je bil Janša v bolnišnico pripeljan urgentno, se je kmalu izkazalo, da je šlo za vnaprej naročeno rutinsko operacijo, med katero so mu na tamkajšnjem oddelku za abdominalno kirurgijo zaradi nevarnosti vkleščenja uspešno operirali obe kili. Kot vse kaže, je premier operacijo dobro prestal, saj je bil v ponedeljek, ko je zapuščal bolnišnico, vidno zadovoljen. Kot je pri tem dejal zbranim novinarjem, je operacija uspela, najboljši dokaz za to pa je, kot je dejal, da zapušča bolnišnico. Pri tem se je Janša tudi zahvalil osebju bolnišnice, ki je marljivo skrbelo za njegovo dobro počutje, dr. Gre-

Janez Janša

gorju Pivcu in njegovi ekipi, ki sta izvedla kirurški poseg, pa tudi vsem tistim, ki so mu v dneh, ko je bil v bolnišnici, v pismih in prek elektronske pošte namenili precej dobrih želja. Na koncu je premier verjetno razveselil predvsem štajerski del prebivalstva, ko je pojasnil, zakaj se je odločil za mariborsko bolnišnico: “Menim, da ima Slovenija več dobrih bolnišnic in mariborska je pri tem zagotovo v vrhu, zato ne sme biti preveliko presenečenje, če se kdo odloči za poseg tukaj.”

A. K.

Agonija Jutranjke

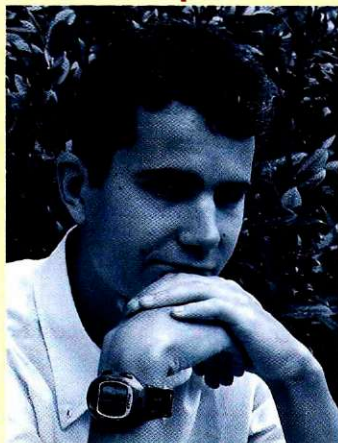
Kriza sevniškega tekstilnega podjetja Jutranjka je dosegla nov vrhunec z množičnim odpuščanjem v začetku tega tedna. Brez dela je čez noč ostalo 75 zaposlenih. Zaposlitev je obdržalo 83 delavcev, večinoma v režiji in komerciali, proizvodnja pa se je praktično ustavila. Toda podjetje ima sklenjene pogodbe za celo leto, tako da nameravajo v naslednjih tednih v proizvodnji zaposlovati delavce za določen čas. V Jutranjki kljub vsemu pričakujejo odziv države. Ministrstvo za delo naj bi morebitnemu prevzemniku del v Jutranjki, podjetju Korotaj, zagotovilo pomoč v višini okrog 60 milijonov tolarjev, kar naj bi omogočilo nadaljevanje proizvodnje v Sevnici. Prevzemnik naj bi že pripravil program prestrukturiranja. Osrednja težava pa bo verjetno pridobitev potrebne hipoteke in bančnih

poroštev. Naj spomnimo, da je nekaj več kot 150 zaposlenih v Jutranjki prejšnji mesec prejelo po 30.000 tolarjev gotovine iz sklada samopomoči, saj tedaj niso prejeli marčevskih plač. Omenjenega izplačila takrat ni prejelo 23 v februarju odpuščenih delavcev. Upravičenci do odpravnine so še vedno mnenja, da jih je uprava s stališčem o izplačilu odpravnin zavajala, saj družba nima denarja niti za plače. Odpravnine naj bi po besedah predstavnice sindikata v družbi po posebnem dogovoru z upravo izplačali v več obrokih v roku enega leta. Vprašljivo je tudi izplačilo odpravnin 75 pred dnevi odpuščenim delavcem. Usoda slednjih še ni jasna. Če bo država zagotovila finančno pomoč, s katero bi odpuščenim delavcem omogočili zaposlitev v Korotaju, odpravnine zanje ne bo.

M. V.

V sevniški Jutranjki množično odpuščajo delavce, preživetje podjetja pa uprava prepušča intervenciji države.

V slepi ulici?

Prejšnji petek je nadaljevanje druge t. i. konference o konsenzu prineslo nezadovoljive izide, vnovič pa je koroški deželni glavar Jörg Haider izkoristil soj medijskih žarometov in postavil za slovensko manjšino nesprejemljive zahteve. Prva konferenca o konsenzu je klavrno propadla leta 2002, sedanj pa je kancler Wolfgang Schüssel sklical z željo, da bi ob petdeseti obletnici podpisa avstrijske državne pogodbe (ADP) premaknili z mrtve točke vprašanje dvojezičnih krajevnih napisov, ki jih predvideva 7. člen pogodbe.

Na zasedanju konference je res prišlo do majhnih premikov, s katerimi pa koroški Slovenci ne morejo biti zadovoljni. V petek je bilo namreč določeno, da bodo do 26. oktobra letos postavili manjkajoče krajevne napise v približno 20 krajih, ki bi po uredbi iz leta 1977 morali imeti dvojezično topografijo. Kancler Schüssel je sicer priznal, da s tem še niso izpolnili razsodbe ustavnega sodišča, in izrazil upanje, da bo na vnovičnem zasedanju konference 6. maja mogoče doseči rezultat. Nemajhno oviro so predstavljali brambovci.

Avstrijska javnost bi rada pozabila na svoj črni madež - neizpolnjevanje državne pogodbe.

Njihov predstavnik Fritz Schretter je odločno nasprotoval predlogu Zveze slovenskih organizacij in Skupnosti koroških Slovencev, katerima se je pridružil Heimatdienst. Predlog predvideva postavitve 92 krajevnih napisov do konca letošnjega leta, ki bi narasla na 107 do leta 2006 in 120 do 2007. V soglasju s prebivalstvom pa naj bi do leta 2010 pripravili postavitev 158 dvojezičnih napisov. Predlogu se je z zadržkom, da mora biti to šele začetek, pridružil tudi Narodni svet koroških Slovencev (NSKS), saj

bi vseh dvojezičnih napisov moralo biti več kot 300. Brambovci stojijo na okopih, da kaj več od določil uredbe iz leta 1977 Slovenci ne bodo dobili. Deželni glavar Haider pa je bil še vztrajnejši, saj je za doseg sporazuma kot absolutni pogoj zahteval priznanje dokončne izpolnitve 7. člena ADP, s čimer bi se slovenska skupnost odrekla

pravicam, ki iz njega izhajajo, kar so v NSKS že zavrnili, in soglasje vseh udeležencev na konferenci, kar bo spričo sestave udeležencev skoraj nemogoče doseči. Le nekaj dni po konferenci je Haider poleg tega zahteval celo popis slovenske manjšine.

V mukah rojena konferenca o konsenzu je torej pristala na trdih tleh. Že od samega začetka je bilo jasno, da bosta nemškonalionalni organizaciji, ki sta poleg tega zaznamovani z nacistično preteklostjo, naporni pogajalski partnerici. NSKS je protestiral zoper njuno vključitev v pogovore, vendar je njuna pomembnost na koroškem političnem prizorišču pač prevelika. Njuna nepopustljiva drža predstavlja ogromno oviro za doseg soglasne rešitve.

Najhuji udarec pa je prihodnosti konference zadal Haider. Blizajoča se petdesetletnica ADP pomeni črn madež za mednarodni ugled Avstrije, saj pogodbe ne izpolnjuje v celoti. Logično je, da bi avstrijska javnost na to rada pozabila, in v tem smislu bo Haiderjeva zahteva morda naletela na pozitiven odmev. Koroške Slovence bodo avstrijski mediji znova predstavili kot zagrizene nacionaliste, nepripravljene na dialog. Vendar bodo slednji vztrajali, kajti ADP predstavlja glavno orodje za uveljavitev njihovih pravic.

Mitja Volčansek

Vlada je izpolnila obljubo in pretekli teden sprejela predlog spremembe zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. To pomeni, da se bodo pokojnine s plačami usklajevale dvakrat letno. Predlog sprememb zakona, potrditi ga morajo še v državnem zboru, predvideva dosledno usklajevanje pokoj-

nin z rastjo plač, usklajevanje pa bi bilo dvakrat letno, in sicer novembra in februarja. Po novem vladnem predlogu bodo upokojenci ob koncu februarja dobili poleg usklajene pokojnine za februar še poračun uskladitve za januar; ob koncu novembra pa bodo dobili poleg usklajene pokojnine za mesec november še poračun uskladitve za vse mesece od 1. januarja tekočega leta, to je za deset mesecev. To tudi pomeni, da se bodo pokojnine poslej povečevale enako hitro kot povprečne plače. Po nekaterih izračunih bi to pomenilo, da bi upokojenec na leto prejel približno 20.000 tolarjev več, postopoma pa se bodo pokojnine uskladile tako, kot so stranke,

ki oblikujejo vladajočo koalicijo, predvsem pa koalicija Slovenija, v katero sta povezani SDS in NSi, predvolitvami tudi obljubile. Če povečamo drugače: vlada se je odločila za popravilo krivic, ki so bile upokojencem prizadejane v času zadnje Ropove vlade, ko jim je ta v štirih letih po nekaterih izračunih vzela dve in pol pokojnini. To je pol pokojnine vsako leto. Poleg tega se je vlada odločila še za ureditev usklajevanja dodatka za rekreacijo. Ta se bo odslej imenoval letni denarni dodatek. Že

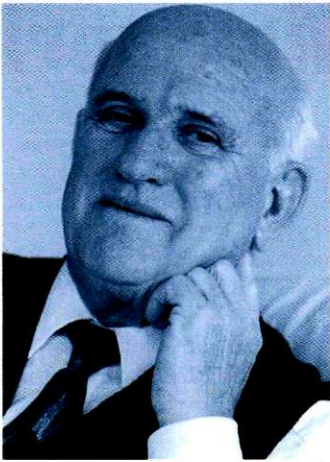
Poprava krivic

letos bo višji za 10 tisoč tolarjev, v temelju pa bo vezan na rast bruto domačega proizvoda (BDP). V predlogu zakona je predvideno postopno višanje tega dodatka vse dotlej, dokler ne bo dosegel 75 odstotkov regresa za letni dopust, kot ga prejemajo zaposleni. Vse to bo seveda precej obremenilo pokojnin-

sko blagajno. Resorni minister je dejal, da bo novi način usklajevanja že letos pomenil dodatni dve milijardi tolarjev več za pokojnine in dodatek, drugo leto, ko bo usklajevanje pokojnin z rastjo plač "zaživelo" v celoti, pa bo ta znesek približno 8 milijard tolarjev na leto. Zanimivo je, da so nekateri ekonomisti ob teh odločitvah opozarjali, da bi lahko ogrozile stabilnost javnih financ in prevzem evra. Vlada se je odločila drugače. Ker je tudi v njenem interesu, da javne finance in prevzem evra ne bi bili ogroženi, je tako na dlani, da bo 8 milijard tolarjev za upokojence vzela nekje drugje, saj se za dodatne obremenitve gospodarstva ne sme in ne more odločiti. Ker je v teku sprejemanje rebalansa državnega proračuna, rezerve pa so tudi v prevelikem razspitstvu, ki ga je posameznikom omogočila nekdanja Ropova vlada, je očitno, da bo Janševa vlada vzela tistim, ki imajo preveč, in dala tistim, ki dobijo premalo. Z racionalizacijo porabe državnega denarja bo torej pridobila denar, s katerim bo predvsem odpravila krivice, ki so jih v preteklih letih doživljali upokojenci. Popravila bo tudi nesorazmerja in izboljšala položaj tistih skupin upokojencev, ki so bile doslej na najslabšem. Vsekakor veliko in nujno potrebno dejanje.

Vida Kocjan

Dr. Janez Jerovšek

Časopisno "javno" mnenje

Uredniki in novinarji se v dnevnih medijih zelo pogosto sklicujejo na javno mnenje. Zato se postavlja vprašanje, od kod vedo, kakšno je javno mnenje o nekem vprašanju. Težave so v tem, da so problemi ali nove informacije, o katerih obstaja enotno javno mnenje, zelo redki.

O večini problemov je javno mnenje razdeljeno, kar pomeni, da nimamo enotnega javnega mnenja. Ko se novinarji v svojem pisanju sklicujejo na javno mnenje, običajno nimajo za seboj celotnega javnega mnenja, temveč samo njegov del. Kolikšen je ta del, nam ne po-

vedo, ker tega preprosto ne vedo. Čeprav ne vedo, se vendar nanj sklicujejo. Preverjanje, kolikšen del javnega mnenja stoji za njihovimi mnenji ali komentarji, je zelo težavno. Najraje na določeno temo napišejo več člankov in nam to predstavijo kot javno mnenje, ki ga kaže upoštevati. V tem primeru gre samo za časopisno "javno" mnenje oziroma za mnenje, ki ga dnevni mediji sami ustvarjajo. Njihova moč v ustvarjanju javnega mnenja je izjemno velika, ne pa tolikšna, kot si to sami predstavljajo. Ko se npr. ob neki temi sklicujejo na javno mnenje, jim ne moremo dokazati, da njihova "javnost" pokriva samo 30 odstotkov ali še manj prebivalcev. Objektivno pa količino javnosti, na katero se dnevni mediji sklicujejo, lahko preverimo samo z reprezentativno anketo merjenja javnega mnenja. Le ta nam daje – če je korektno izvedena – resnično sliko javnega mnenja. Do takšnega preverjanja časopisnega "javnega" mnenja redko prihaja. Zato je za novinarje najpreprosteje, da se na javno mnenje sklicujejo na podlagi nekaj svojih člankov.

Tisti, ki merijo javno mnenje in ga tudi objavljajo, dobro vedo, da obstajajo primeri, ko se njihovo merjenje oziroma verodostojnost njihovega merjenja preverja. To preverjanje so volitve in razni referendumi. Ko vnaprej posredujejo javno mnenje o tem, kako bodo ljudje volili ali kako se bodo na referendumu opredeljevali, so podvrženi strogemu nadzoru, kajti izid volitev mora biti dokaj skladen z njihovimi javnomnensjskimi napovedmi. Če volitve niso skladne, potem njihove napovedi nimajo dosti vrednosti, morda pa so celo namenoma pristranske, da bi vnaprej vplivali na odločitve volivcev. Vsaka ustanova, ki meri javno mnenje, ve, da s formulacijo vprašanj lahko dobi takšno "javno" mnenje, kot ga naročnik želi dobiti. Zato so bili tisti, ki so zadnje volitve napovedovali drugače, kot so se izšle, v precejšni zadregi. Ali so strokovno nekompetentni ali politično pristranski.

Večja pa je težava v primerih, ko se novinar ali tudi politik sklicuje na javno mnenje, pa nima nobenih dokazov, koliko javnosti stoji za njim. V zadnjih nekaj letih imamo polno dokazov, da so dnevni mediji hoteli oblikovati javno mnenje ob določenih vprašanjih in so se s številnimi prispevki močno angažirali. Populacija, ki ne bi glasovala v skladu z mnenjem medijev in njihovimi priporočili, so ožigosali z raznimi imeni, ki so bila vrednostno negativna. Izidi glasovanja pa kljub temu niso sledili njihovim mnenjem. Zato ugotavljamo, da se je končala doba, ko so množični in nepluralni mediji lahko po svoji podobi in po podobi politične opcije, ki so jo zastopali, usmerjali večji del javnega mnenja. Seveda bi morali uredniki množičnih medijev to spremembo dobro premisliti, posebno glede na dejstvo, da je Slovenija edina država v Evropi, ki nima pluralnih dnevnih medijev. Glede na to, da volilni izidi niso potrdili uredniške usmeritve množičnih dnevnih medijev, lahko rečemo, da odražajo manjšinsko javno mnenje. Zato je sprememba, o kateri govorimo, dejansko znatno večja, kot je videti na prvi pogled.

Značilnost naših dnevnih medijev je, da skušajo javno mnenje ustvarjati z raznimi resničnimi, še bolj pa z izmišljenimi aferami. Ker se v poročanju nič ne dogaja po naključju, so vse take afere politično zamišljene oziroma imajo politično ozadje.

Značilnost naših dnevnih medijev je, da skušajo javno mnenje ustvarjati z raznimi resničnimi, še bolj pa z izmišljenimi aferami. Ker se v poročanju nič ne dogaja po naključju, so vse take afere politično zamišljene oziroma imajo politično ozadje. Uredniki, ki so politične osebnosti – in so na svojih položajih zato, ker imajo kritje v določeni politični usmeritvi –, dobro vedo, zakaj se skušajo teke afere. Vzemimo vsaj dve: generalnemu direktorju policije Marku Pogorevcu so obesili posilstvo, čeprav niso imeli nobenega zanesljivega dokaza. Politični cilj je bil, da ga moralno in na njegovem položaju diskreditirajo. Politični cilj je bil dosežen, direktor policije je

bil moralno in tudi drugače diskreditiran. Nič ni pomagalo, da je tožilstvo čez nekaj let ugotovilo, da je bilo vse skupaj neresnično. Pogorevcu se noben medij ni opravičil in noben urednik ni bil kaznovan za neresnično poročanje in za neresnično ustvarjanje javnega mnenja.

Ni dolgo tega, ko so na nacionalni televiziji začeli informativno oddajo z bombastično novico. Nova afera v policiji. Nato smo zvedeli, da je afera v tem, da je pomočnik generalnega direktorja dr. Andrej Anžič podpisal pogodbo za honorar v znesku 300.000 tolarjev za neko delo, ki ga je opravil poslanec Zmago Jelincič. Bistvo afere naj bi bilo v tem, da delo ni bilo vnaprej javno objavljeno. Vendar je takih podpisov za manjša honorarna dela in za majhne vsote v Sloveniji najmanj sto na dan. Kaj je hotel urednik informativne oddaje na televiziji z delanjem afere iz nič doseči? Če to počnejo dnevni časopisni mediji, ki so pretežno zasebni in politično enosmerno profilirani, je to še razumljivo, če pa to dela nacionalna televizija, ki je last vseh Slovencev in mora biti zato čim bolj nevtralna, je to nedopustno. Nacionalna televizija v

uredniški politiki ne more posnemati dnevnih tiskanih medijev.

Delanje afer, ki imajo politično ozadje – to pa ni neposredno razvidno – in ki ima namen moralno, politično in statusno degradirati posameznika, in to z izmišljenimi dokazi in dokazi, ki nimajo nobene pravne teže, je profesionalno nedopustno. To je posebno problematično v Sloveniji, ki ni pravna država, v kateri se pravica uveljavi šele v obdobju več let. Taka pravica, ki se lahko uveljavi šele čez pet let, pa ni pravica. In ne samo to: sodišče po več letih podeli resnico in pravico, novinarji pa še naprej pišejo, kot da je ne bi podelilo. To potrjuje primer Depale vasi.

Pomenljiva slovesnost na Mali gori

Letošnji dan upora proti okupatorju je premier Janez Janša izkoristil za približevanje spravi in enotnosti ob priznavanju zgodovinske resnice. Ni naključje, da je zdajšnja vlada kot prva v šestdesetih letih izbrala Malo goro nad Ribnico za kraj osrednje komemoracije.

S tem je dala priznanje borcem prve protifašistične organizacije Tigr, katerih junaška dejanja so bila po vojni zamolčana, ker so kvarila mit o monopolu OF v boju proti okupatorju.

Mala gora je bila prizorišče prvega spopada z okupatorjem 13. maja 1941. Vanj se je spustila skupina tigrovcev, pri čemer je padel njihov vodja Danilo Zelen.

Slovesnosti so se udeležili predsednik državnega zbora France Cukjati, ministri Andrej Bajuk, Janez Drobnič, Andrej Bručan in Vasko Simoniti, nekdanji predsednik Milan Kučan in predsednik Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Janez Stanovnik. Premier je v svojem govoru poudaril, da je bil duh odporništva in samobrambe med Slovenci vedno živ, čemur se kot narod lahko zahvalimo, da smo

sploh obstali. Janša je spomnil na zločine nad sonarodnjaki, ki sta jih zagrešili tako komunistična kot protikomunistična stran.

Poseben pomen je pripisal organizaciji Tigr in njenem prvenstvu v protifašističnem boju. Za Protiimperialistično fronto je dejal, da je pri vodilnih članih izhajala iz prepričanja o nujnosti spopada imperialističnih taborov, nikakor pa ne iz načela protifašizma. Njen cilj ni bil narodnoobrambni, zato med ustanovne skupine niso nikoli povabili Tigra. Ključni problem OF je bila monopolizacija narodnoobrambne boja, kar se je potrdilo septembra 1941, ko je za izdajalce označila vse, ki tega niso želeli priznati. Janša je parti-

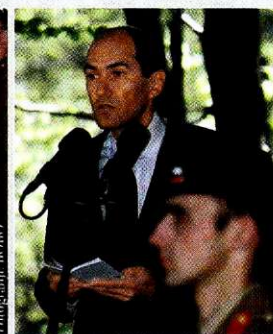
zanstvo kot upor zoper okupatorja označil za pozitivno vrednoto, vredno spomina. Ta spomin je po njegovih besedah neločljiv del državnega praznika. Janša je zmanjšal tudi vlogo ideologije, ki se v zadnjih tednih pogreva. Po njegovo za sam boj proti okupatorju ni bilo bistveno politično prepričanje udeležencev, saj pri večini politični motiv ni bil prevladujoč. Zato velika večina borcev ne nosi odgovornosti za napake in zločine vodstva OF. Nasprotno, prav borci so bili pogosto njihova prva žrtev, je dodal premier.

Predsednik vlade se je distanciral od medvojnih zločinov. Slovenija namreč v imenu boja proti okupatorju ne more

privoliti v kršitve vojne prava in civiliziranih pravnih načel, ki tudi v vojni zagotavljajo zlasti civilnemu prebivalstvu pravico do življenja, osebne nedotakljivosti ter verske in osebne svobode. "Zavoljo zgodovinske resnice ter nekaterih dvomov in skušnjav, ki se ponovno pojavljajo v nekaterih krogih pri slovenskih sosedah, moram ponovno poudariti, da je temelj vsega zla, ki se je zgodilo v Sloveniji med drugo svetovno vojno in takoj po njej, tuja okupacija," se je Janša dotaknil tudi nedavnih zunanepolitičnih provokacij. V okupaciji po njegovo tiči vzrok vojne in državljanskega spopada kot tudi fojbr ter med- in povojnih zločinov. **M. V.**

Premier Janez Janša je na Mali gori spomnil na vlogo organizacije Tigr ter izpostavil pomen in vrednoto odporništva.

Praznični prvi maj v Sloveniji

Tako kot v minulih letih so tudi tokrat po Sloveniji na predvečer prvega maja zagoreli prvomajski kresovi.

Prvi maj kot mednarodni praznik dela praznujemo v spomin na žrtve demonstracij v Chicagu leta 1886, v katerih so se udeleženci potegovali za osemurni delavnik. Sčasoma je omenjena obletnica prerasla v praznik, ki je v mnogih državah dela prost dan. Prvič so ga praznovali leta 1890, potem ko je prvi kongres druge internacionale v Parizu julija 1889 sklenil, da se praznuje kot praznik delavske solidarnosti. Tudi na Slovenskem so bila prva praznovanja leta 1890. Že pred prvo svetovno vojno se je prvi maj uveljavil kot delavski praznik in že marsikje (tudi v Sloveniji) so bili delavci na ta dan prosti. Ker je pri nas že dolgo časa dela prost dan še drugi maj, pred njim pa je tak tudi dan upora, imajo šolarji ves teden spomladanske počitnice. Prvomajska praznovanja so v Sloveniji zaznamovana predvsem s kresovanjem na predvečer, prvomajskimi budnicami in z različnimi prireditvami, kjer udeleženci svojo zavezanost prazni-

ku dela pokažejo z rdečim nageljem.

Letošnji prvi maj je v primerjavi z lanskim, ko je Slovenija vstopila v Evropsko unijo, minil brez posebnosti, če odmislimo prvo obletnico vstopa Slovenije v Evropsko unijo in dejstvo, da je vmes prišlo tudi do političnih sprememb v Sloveniji. Najbolj znano prizorišče prvomajskega praznovanja je bil znova ljubljanski Rožnik, kjer je bil slavnostni govornik ljubljanski podžupan in član SD Miloš Pavlica, slovesnosti pa se je že dan prej udeležil predsednik Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič, ki se je lotil predvsem vladnega strateškega gospodarskega sveta, ker želi ta po njegovih besedah povečati gospodarski napredek in konkurenčnost na račun delavcev. Prireditve na Rožniku so se udeležili še predsednik Evropske konfederacije sindikatov John Monks, minister

za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič ter vodja delegacije Evropske komisije v Sloveniji Erwan Fouéré.

Ob prvi obletnici vstopa Slovenije v Evropsko unijo pa je bilo slovesno tudi na mostu, ki povezuje Gornjo Radgono na slovenski in Bad Radkersburg na avstrijski strani (ločuje ju reka Mura). Na mostu je potekala slovesna maša, ki sta jo darovala pomožna škofa iz Maribora in Gradca dr. Anton Stres in dr. Franz Lackner. Ob tej priložnosti je bil na mostu postav-

ljen in blagoslovljen križ, ki so ga ob začetku druge svetovne vojne pripadniki Hitlerjugenda odstranili in vrgli v Muro. Mašo je glasbeno poživil veliki mešani zbor mladih slovenskih in avstrijskih pevk in pevcev, udeležencev projekta Glasbeni most, ki sta ga organizirala graška in mariborska škofija. Po maši je bil družabni večer na radgonskem sejmišču. Že dopoldne so z mostu spustili golobe pismoonoše, večer prej pa je na kresovanju kot slavnostni govornik nastopil evropski poslanec in predsednik SD Borut Pahor.

Zanimivo je, da tokrat ni bilo mogoče opaziti nostalgije za komunističnimi časi, kar se je sicer med ljudmi pogosto dogajalo. Prav tako ni bilo mogoče videti pretiranega javnega izpostavljanja članov Forum 21. Še predstavniki "režimskih" sindikatov, ki so ohranili monopolni položaj iz časov komunizma, so se temu izognili. **G. B.**

Prvomajske praznične prireditve so najbolj znane po kresovanju.

Repovževo zavajanje javnosti

Leta 1991 je Unesco tretji maj razglasil za svetovni dan svobode tiska. Na ta dan novinarska združenja po vsem svetu pozivajo oblasti, naj spoštujejo svojo zavezanost svobodi tiska, pa tudi javnost, naj se zave vloge svobode tiska za razvoj in ohranjanje demokracije. Istega leta je bila sprejeta resolucija o uveljavljanju in razširjanju svobode tiska na svetu, v kateri je poudarjeno, da so svobodni, pluralni in neodvisni mediji temeljna sestavina vsake demokratične družbe.

Problematična samo ena politična opcija?

Na svetovni dan svobode tiska se je v naši državi (pričakovano) odzvalo Društvo novinarjev Slovenije in v javni izjavi zapisalo, da v zadnjem času znova potekajo poskusi okrniti medijsko svobodo. "Kljub pričakovanjem in prepričanju slovenske novinarske skupnosti, da so v Sloveniji minili časi, ko je politika izvajala pritisk na novinarje in medijem poskušala prepisovati, kako naj poročajo in profesionalno opravljajo delo, smo v zadnjem času pričr nedemokratičnim posegom v pravice novinarjev in drugih medijskih ustvarjalcev ter v pravico do svobodnega izražanja," je zapisano v izjavi DNS za javnost. Pri tem se je s svojimi analizami poskusov diskreditacij slovenskih medijev s strani oblasti, političnih strank in z njimi povezanih zunajparlamentarnih skupin tako kot v minulih letih znova "izkazal" predsednik DNS Grega Repovž z ugotovitvijo, da predlog zakona o RTV grobo podreja javno radiotelevizijo vsakokratni vladajoči koaliciji. Pri tem je zanimivo stališče Društva novinarjev Slovenije in Sindikata novinarjev Slovenije, češ naj se vzpostavi sistem, ki naj bi povečal vpliv javnosti in civilne družbe na upravljanje javnega zavoda; po mnenju DNS "namesto tega vlada in vladajoča koalicija javnosti in javnemu zavodu vsilijujeta zakon, ki legalizira oblastno in politično poseganje v avtonomijo in programske vsebine javnega servisa". Očitno pa je za DNS problematična le ena politična opcija, t. j. desna. Spomnimo se Repovževih izjav iz preteklih let, ko je v glavnem hvalil oblast, napadal pa opozicijo, češ da si želi prisvajati nadzor nad mediji. V primeru Kocijančičevega vodenja sveta RTV Slovenija in še v nekaterih primerih kršenja novinarske svobode (npr. prisluškovanje novinarju) pa je društvo molčalo.

Predsednik DNS Grega Repovž je v zadnjem času s svojimi izjavami glede stanja medijev v Sloveniji zavajal tako slovensko kot svetovno javnost.

Posledice enostranskega informiranja

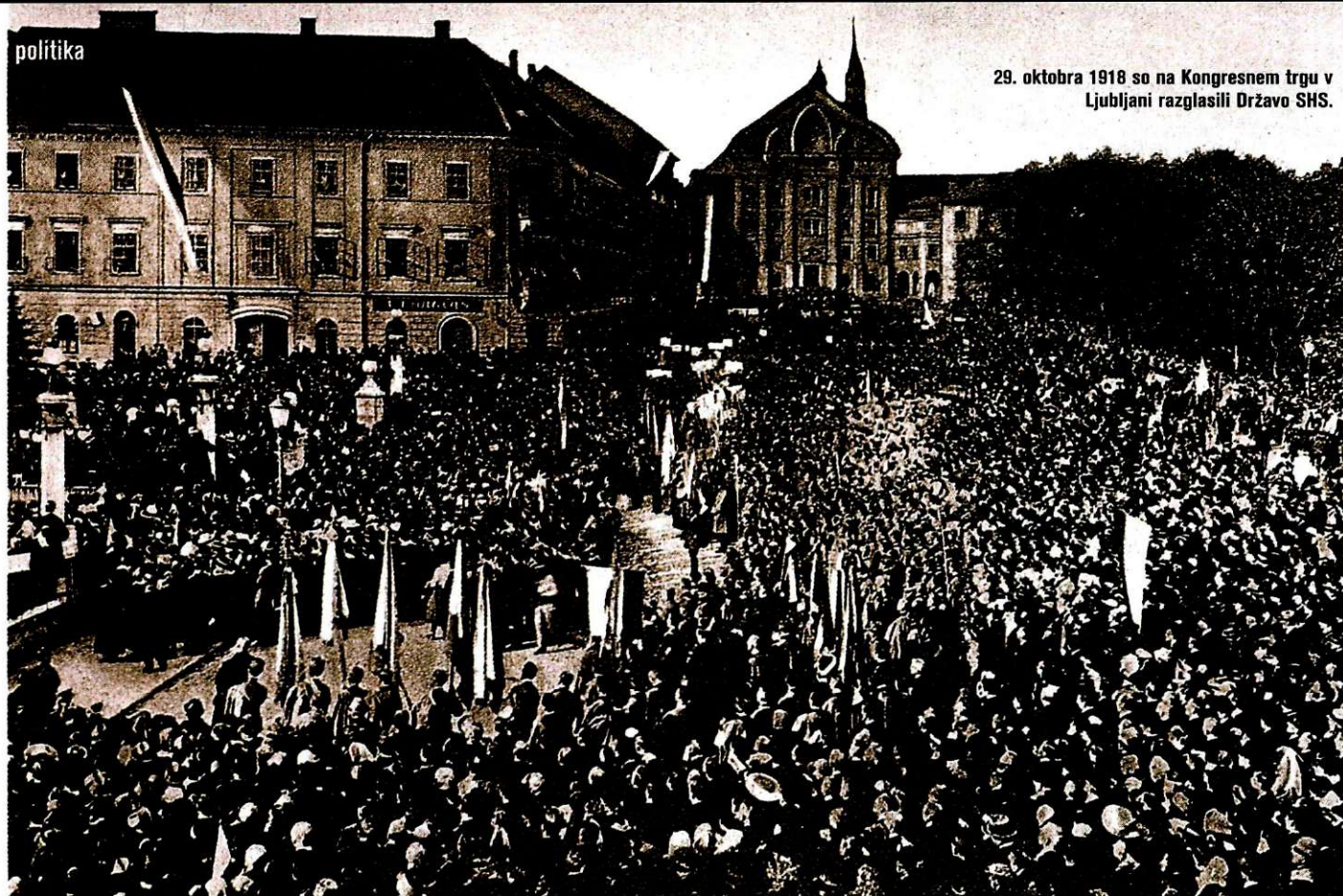
Kot smo v Demokraciji že poročali, je generalni sekretar mednarodnega novinarskega združenja Aiden White aprila izjavil, da bi bilo treba obsoditi vlade sredozemskih držav, ki ogrožajo medijsko svobodo in pluralizem, med njimi naj bi bila tudi slovenska vlada zaradi predlaganega zakona o RTV – sedanjí zakon naj bi bil po njegovo zgled drugim srednjeevropskim in vzhodnoevropskih državam. White je ob tem poudaril, da razmere v Sloveniji precej dobro pozna, in tudi priznal, da mu je problematiko zakona "dobro predstavil naš slovenski del, Društvo novinarjev Slovenije". Na njegove trditve se je odzval Zavod za oživetev civilne družbe s posebnim pismom, ki sta ga direktor mag. Andrej Aplenc in predsednik Dane Zajc poslala v vednost uredništvom osrednjih slovenskih časopisov, generalnemu direktorju RTVS Aleksu Štakulu, urednici informativnega programa TVS Tanji Starič in predsedniku Sindikata novinarjev Slovenije Rajku Geriču, poleg tega pa še nekaterim mednarodnim ustanovam. Zavod za oživetev civilne družbe tako v pismu opozarja, da so v Sloveniji vsi dominantni mediji politično pristranski, saj so v preteklosti podpirali politične sile, ki so lani izgubile na volitvah. "S propadom socializma in z dvanajstletno vladavino dveh strank, ki sta predstavljali kontinuiteto prejšnje partije, se je ohranjal paradržavni sistem, ki je viden v državnih podsistemih in tudi v delovanju RTVS," je zapisano v odprtem pismu.

Kocijančičevo sprenevedanje

Poleg Aiden Whitea je veliko kritik na račun slovenske vlade izrekel tudi predsednik Evropske zveze novinarjev Arne König, zato se je na njegove izjave pisno odzval minister za kulturo Vasko Simoniti in opozoril, da javna razprava glede zakona o RTVS traja že enajst let, torej že vse od sprejetja sedanjega zakona, vrhunec pa je dosegla leta 1999, ko je zakonodajalec hotel odvzeti novinarjem soglasje k imenovanju urednikov. Besedilo zakona, objavljeno 1. aprila, je bilo po Simonitijevih navedbah namenjeno usklajevanju, do sedaj pa so predlagatelji zakona upoštevali vse pripombe. Na Arneja Königa se je s pismom obrnil tudi predsednik sveta RTV Slovenija Janez Kocijančič in ponovil že znane obtožbe na račun vlade, češ da želi ta poddržaviti javno RTV, saj naj bi vse pristojnosti, zlasti glede imenovanja odgovornih urednikov, dala enemu človeku, t. j. generalnemu direktorju RTVS, kar bi omogočilo uvedbo "komisarske uprave v javnem zavodu". Kocijančičeve trditve so seveda navadno sprenevedanje, če pomislimo, da je prav on dolga leta glavni "politkomisar" na RTV Slovenija, čeprav zase trdi, da v svetu zastopa šport kot predsednik nacionalnega olimpijskega komiteja. V čigavem imenu?

Gašper Blažič

Za Društvo novinarjev Slovenije je očitno problematična le ena politična opcija, t. j. desna. Spomnimo se Repovževih izjav iz preteklih let, ko je v glavnem hvalil oblast, napadal pa opozicijo, češ da si želi prisvajati nadzor nad mediji. V primeru Kocijančičevega vodenja sveta RTV Slovenija in še v nekaterih primerih kršenja novinarske svobode (npr. prisluškovanje novinarju) pa je društvo molčalo.

Prva slovenska vlada

Ob šestdeseti obletnici ustanovitve t. i. ajdovske vlade in njenem povečevanju s strani dedičev revolucije ne moremo pozabiti na prvo slovensko vlado, ustanovljeno ob koncu prve svetovne vojne v okviru Države SHS.

Ta vlada je delovala samostojno v odnosu do Narodnega vijeća v Zagrebu in pomeni prvi poganjek slovenske državnosti v nasprotju z vlado leta 1945, ki je bila le podaljšana roka jugoslovanskega komunističnega vodstva.

Mediji so pozabili nanjo

Stroka priznava, da je bila prva slovenska vlada ustanovljena oktobra 1918, vendar to mediji radi prezrejo, ker jim spomin na meščansko demokracijo verjetno manj diši kot revolucionarna oblast. Uveljavljenost tovrstnih vzorcev v delu zgodovinske stroke dokazuje izjava skupine 16 zgodovinarjev. Če ti zgodovinarji resno mislijo, ko med odločilna dejanja, ki so vodila k ustvarjanju slovenske državnosti, uvrščajo uveljavitev Slovenije v federativni Jugoslaviji, in imajo pri tem v mislih ajdovsko vlado, potem je na mestu, da osvežimo zgodovinski spomin.

Majniška deklaracija
Država SHS je bila za Slovence

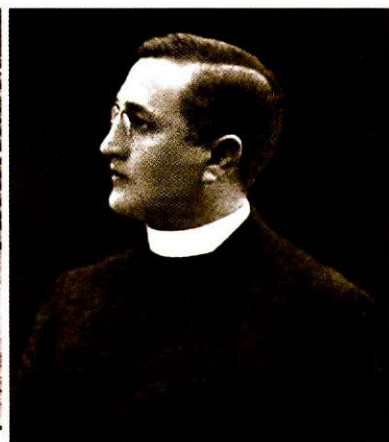
izrednega pomena, nastajala pa je v kriznem obdobju konca 1. svetovne vojne. Za podrobnejši pregled smo se opirali na delo dr. Jurija Perovška Slovenska osamosvojitve v letu 1918 (Modrijan, 1998).

Večnacionalna monarhija, v okviru katere smo Slovenci že razvili lastno politično diferenciacijo in na deželni ravni delno uveljav-

ljali svojo voljo, ni prenesla krvavega konflikta, ki je bil hud predvsem na zahodnem robu cesarstva, kjer je v letih 1915–1917 potekala soška fronta. V vojnih razmerah je kot plod prizadevanj južnoslovanskih poslancev v Jugoslovanskem klubu nastala Majniška deklaracija. V njej so 30. maja 1917 terjali, naj se ozemlja monar-

Izredno kruti boji na soški fronti v letih 1915–1917 so bili podlaga za odločitev o zedinjenju južnih Slovanov Avstro-Ogrske v samostojno državno telo.

Dr. Anton Korošec je 30. maja 1917 v dunajskem parlamentu kot predsednik Jugoslovanskega kluba prebral Majniško deklaracijo.

hije, na katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, zedinijo pod žezlom habsburške – lotarinške dinastije v samostojno državno telo. V dunajskem parlamentu je deklaracijo prebral dr. Anton Korošec. Deklaracija je sprožila deklaracijsko gibanje, ki je dokazalo, da je za izjavo politikov stal narod.

Razmere so se naglo spreminjale, in ko je postalo jasno, da ce-

Josip vitez Pogačnik je vodil prvo slovensko vlado, ki je na skoraj vseh področjih delovala neodvisno od Narodnega vijeća.

sar Karel ne bo popustil zahtevam, so slovenske politične stranke poleti 1918 izoblikovale skupno stališče in vztrajale pri zahtevi po jugoslovanski državi tudi brez habsburške dinastije, pri čemer so poudarjali, da "naš narod ne bo izvršil samomora", s čimer je bil mšljen nemški unitaristični pritisk.

Narodni svet

Naslednja stopnja je bila ustanovitev Narodnega sveta za slovenske dežele in Istro (NS) 17. avgusta 1918. Ta je pomenil temelj vzpostavitve južnoslovanske države zunaj Avstro-Ogrske. Kot nadstrankarska organizacija je deloval z namenom, da izrazi narodovo voljo po samoodločbi, in vase povabil vse politične dejavnike, ki bi hoteli "izvojevati samostojno jugoslovansko državo". Predsednik NS Korošec je v komunikaciji utemeljil nastanek NS kot zagotovilo uveljavljenja narodne samoodločbe in s tem last-

ne slovenske državnosti kot dela prihodnje jugoslovanske državne zveze. Narodni svet se je organizacijsko dobro pripravil z oblikovanjem osmih odsekov in se ukvarjal s kulturnimi, političnimi, socialnimi in gospodarskimi vidiki uresničevanja pravice do samoodločbe. Kljub soobstoju avstrijske države se je NS postopno razvil v organ oblasti, to pa je izvrševal s pomočjo okrajnih glavarstev

St. 1. V Ljubljani, dne 4. novembra 1918. Letnik I.

URADNI LIST

Narodne vlade SHS v Ljubljani.

Razglasil Narodne vlade.

Državljanji!

Predsedništvo Narodnega sveta v Zagrebu kot vrhovna oblast države Slovencev, Hrvatov in Srbov je na predlog Narodnega sveta v Ljubljani za Slovenijo imenovalo tole vlado:

Predsednik: **Josip vitez Pogačnik**.
 Oddelek za notranje zadeve: **dr. Janko Brejo**.
 Oddelek za prehrano: **dr. Ivan Tavčar**.
 Oddelek za uk in bogoslužje: **dr. Karel Verstovšek**.
 Oddelek za pravosodje: **dr. Vladimir Ravnikar**.
 Oddelek za socialno skrbstvo: **Anton Kristan**.
 Oddelek za finance: **dr. Vokoslav Kukovec**.
 Oddelek za promet: **dr. Pavel Pestotnik**.
 Oddelek za industrijo in trgovino: **dr. Karel Triller**.
 Oddelek za javna dela in obrt: inženir **Vladimir Remec**.
 Oddelek za poljedelstvo: prelat **Andrej Kalan**.
 Oddelek za narodno obrambo: **dr. Lovro Pogačnik**.
 Oddelek za zdravstvo: **dr. Anton Brocelj**.

Vlada si je v svesti, da je prevzela za prehodno dobo do končne ureditve naše edinstvene države težko in odgovorno dolžnost.
 To dolžnost bo mogla vršiti le s pomočjo in podporo Vas vseh.
 Državljanji! Zdržite vse svoje sile v blaginjo naše domovine!
 Vzdržujte red in mir!
 Vsi dosedanja zakoni in vse dosedanje naredbe ostanejo še nadalje v veljavi, enako vse narodne vojske in civilne oblasti ter uradi, dokler vlada drugače ne ukrene.
 Nihče ni upravičen, si sam delati pravico.
 Rojaki, spoštujte imetje, čast in poštenje drugorodnih sodržavljanov!
 Vojski, bodite na službo domovini; gre za Vaš lastni dom!
 Zvesta velikim načelom, v katerih imenu smo dosegli svojo svobodo, Vam vlada obljubja, da hoče zvesto služiti narodu.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1918.

Josip vitez Pogačnik s. r.
predsednik

V razglasu slovenske narodne vlade 31. oktobra 1918 so predstavili tudi njene člane, katerih portrete objavljamo na naslovnici.

Foto: SAFO

V deželnem dvorcu je zasedala slovenska narodna vlada, ki je delovala precej avtonomno od Zagreba.

in občin, v katerih so kmalu poslovali samo Slovenci. Še pred koncem vojne je avstrijska nadoblast na slovenskih tleh usihala, čeprav je formalno še obstajala.

Z naglim vojaškim nazadovanjem je kljub poskusom cesarja, da s ponudbo federalizma ohrani monarhijo, zorela dokončna odcepitev. Tako je bilo v Zagrebu 6. oktobra ustanovljeno Narodno vijeće (NV) Slovencev, Hrvatov in Srbov, vrhovno politično predstavniško telo teh narodov na ozemlju Avstro-Ogrske. NV je postavilo zahtevopo zedinjenju "vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, urejeno na demokratskih načelih".

Razglasitev neodvisne Države SHS

29. oktobra 1918 je prišlo do vrhunca osamosvojitvenega delovanja. V Zagrebu in Ljubljani je bila hkrati razglašena ustanovitev neodvisne Dr-

žave Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta je razen Prekmurja, Medžimurja, Baranje, Bačke in zahodnega Banata obsegala vse jugoslovanske pokrajine nekdanje Avstro-Ogrske. Razglas je pozdravila navdušena množica, pridružili pa so se ji slovenski oficirji v avstrijski vojski, ki so bili tedaj v Ljubljani in so z obljubo zvestobe NV veliko tvegali, saj so bili v mestu nastanjeni trije avstrijski bataljoni.

Nova oblast je stvari prevzela popolnoma v svoje roke dva dni kasneje, ko so odpravili (avstrijsko) deželno vlado, slovensko vojaštvo pa je prevzelo nadzor v Ljubljani. Avstrijska vojska

na slovenskem ozemlju se je na poziv Ljubljanec razšla, slovensko vojaško poveljstvo pa je bilo že nekaj dni prej (25. oktobra) vzpostavljeno v Gorici. Podobno kot v zaledju fronte je slovenska vojska pod Maistrovim vodstvom prevzela oblast nad Mariborom in okolico.

Prva vlada

31. oktobra so na seji predsedstva Narodnega sveta imenovali slovensko narodno vlado. Njen predsednik Josip vitez Pogačnik je avstrijskemu ministrskemu predsedniku sporočil, da so pretrgane vse vezi Slovenije s prejšnjo monarhijo in da prevzema vse vladne posle na Kranjskem, Primorskem ter slovenskem delu Koroške in Štajerske.

Kot poudarja Perovšek, je Država SHS uresničevala temeljna mednarodnopravna načela države: prebivalstvo, ozemlje, organizirano in neodvisno lastno oblast, sposobnost imeti zunanje odnose z drugimi državami ob izpolnjevanju svojih meddržavnih obveznosti. Tu je treba priznati, da so bile diplomatske dejavnosti za mednarodno priznanje Države SHS s strani antante neuspešne. Sicer pa je vzdrževala stike s Polj- >>

Maja 1945 je Jugoslovanska armada "osvobodila" Trst. Zaradi pomena mesta so nekaj dni pozneje na Primorskem razglasili slovensko federalno vlado.

sko, Češkoslovaško, Madžarsko, Nemško Avstrijo in Srbijo.

Kot razlaga Perovšek, je bilo NV nosilec vrhovne oblasti in je izvrševalo zakonodajno in izvršno oblast glede pravice pomilostitve, razveljavljanja zakonov in imenovanja višjih uradnikov, vodilo pa je tudi zunanjo politiko in vojaške zadeve. Druga področja so bila v pristojnosti narodnih vlad. Perovšek v delovanju narodne vlade ugotavlja mešanico federativnih in celo konfederativnih elementov. Ker je narodna vlada v Sloveniji pravno nadomeščala Zagreb, govori Perovšek celo o nekakšni realni uniji.

Demokratska in pluralna

Narodno vlado, ki je bila prva svobodna in demokratično oblikovana slovenska nacionalna vlada, so sestavljali predstavniki vseh slovenskih političnih strank. Vlada je imela 12 poverjeništev: za notranje

zadeve, za prehrano, za uk in bogočastje, za pravosodje, za socialno skrbstvo, za finance, za promet, za industrijo in trgovino, za javna dela in obrt, za poljedelstvo, za narodno obrambo in za zdravstvo. Šest članov vlade je bilo iz Vseslovenske ljudske stranke, pet iz Jugoslovanske demokratske stranke (liberalci) in eden iz Jugoslovanske socialnodemokratske stranke. Pod Pogačnikovim vodstvom "je vladalo vzorno prijateljstvo in vsi sklepi so bili storjeni soglasno". Tako visoko politično in ljudsko soglasje je kasneje morda dosegla še Demosova vlada ob osamosvojitvi.

Slovenska vlada je tedaj v omejenem obsegu celo vzpostavila mednarodne stike in skrbela za narodno obrambo (razglasila je npr. splošno mobilizacijo). V kratkem obdobju svoje oblasti si je prizadevala za samostojen slovenski gospodarski razvoj. V ta namen je

prišlo do nacionalizacije oz. poslovenjenja avstrijskega državnega kapitala, kar je pomenilo začetek slovenskega državnega imetja. Med ključnimi vprašanji, s katerimi se je vlada spopadla, sta bili preskrba ozemlja, ki je izšlo iz vojne, in urejeno vračanje avstro-ogrskih vojakov prek Slovenije.

Težave z mednarodnim priznanjem in vojaški pritisk sosednjih držav pa so državo prisilili v iskanje podpore Srbije. Položaj je terjal hitre odločitve, te pa so naposled 1. decembra 1918 pripeljale do združitve, pri čemer so Srbi izigrali zahtevo po federalnem združitvenem načelu, ki ga je zagovarjala večina slovenskih politikov (za centralistično monarhijo so bili sprva edino liberalci).

Prevzem oblasti 1945

Ajdovska vlada je bila namenjena predvsem prevzemu oblasti s

strani komunistične partije, ki ga je ta načrtovala že od samega začetka NOB in ga je poglobljeno preučila Jera Vodušek Starič (Prevzem oblasti 1944–1946, Ljubljana 1992), katere delo smo tudi uporabili. Šlo je za premišljeno taktiko ukrepov, s katerimi si je KP zagotovila oblast nad celotno državo. Za načinom prevzema oblasti v Sloveniji je dejansko stal v prvi vrsti slovenski politbiro, katerega jedro so sestavljali Boris Kidrič, Ivan Maček, Lidija Šentjunc, Vida Tomšič, Aleš Bebler, Franc Leskošek in Boris Kraigher. Politbiro je samovoljno določil organizacijo in sestavo prihodnje vlade, katere osrednje vodilo naj bi bilo utrjevanje partije. Kadrovske odločitve slovenskega politbiroja pa je moral odobriti še Beograd.

Imenovanje slovenske vlade torej ni bilo kakšna slovenska posebnost. Splošni predpis o imenova-

Zasedanje SNOS v Črnomlju, 19. 2. 1944. Že medvojno predstavnštvo NOB je bilo vse kaj drugega kot odraz volje slovenskega ljudstva, saj ga je postavila partija.

Ajdovska vlada je le formalno izvajala oblast na ozemlju Slovenije. Glavne odločitve kot tudi sestavo vlade je v resnici določil slovenski politbiro.

nju federalnih vlad so vnaprej pripravili v Beogradu. Močne federalne vlade naj bi pomagale centralni vladi k utrditvi "ljudske" oblasti in postavitvi državnega aparata. Predsedstvo Avnoja je določilo enoten obrazec za imenovanje vlad, njihovo ime, število resorjev, pristojnosti in način njihove prisega.

Samostojnost ajdovske vlade je tem bolj vprašljiva, če vemo, da so smele federalne vlade izdajati predpise le na podlagi zakonov federalne skupščine in navodil zvezne vlade, poleg tega pa so bile dolžne svoje ukrepe pojasniti. Edina koncesija federalizmu je bila, da je navodilo predsedstva Avnoja uradno veljalo za priporočilo, čeprav je bilo diktat. Tako je zakon o narodni vladi Slovenije skoraj prepisan iz omenjenega navodila.

Tudi komunikacija med centralno oblastjo in Slovenijo je bila nenavadna, saj je telegrafsko zvezo z Beogradom namesto vlade vzdrževal politbiro. Z razglasitvijo vlade so čakali na izid tekme za Trst med Jugoslovansko armado (JA) in Anglo-Američani. Predsedstvo Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta (SNOS) je nato 5. maja v Ajdovščini slovesno imenovalo vlado, predsedoval ji je Boris Kidrič, ki je na samem začetku napovedal boj proti petokolonašem in izdajalcem, a brez maščevanja nad zavedenimi množicami. Kidrič je tudi razglasil slovensko nacionalno vprašanje za rešeno, saj naj bi nova Jugoslavija temeljila na bratstvu njenih narodov.

Marionetna vlada ali krvnik?

Vlada je bila ob povojnih bojih bodisi marioneta v rokah KP, bodisi je zanje kot suverena oblast nosila del odgovornosti. Tudi razmere ob zasedbi Trsta in med uveljavljanjem ljudske oblasti na Primorskem, kjer so sklenili najostreje ukrepati proti Jugoslaviji sovražnim elementom, je bilo skrajno vprašljivo. Primorska je pod zasedbo JA doživljala razne revolucionarne ukrepe; JA je prevzela gospodarske obrate, zaprla so banke, za-

Tito je v govoru, ki ga je imel v Ljubljani po koncu vojne, napovedal obračun s preostanki "izdajalcev", ki so se še izmikali roki revolucionarne pravice.

čele so se konfiskacije in rekvizicije, ki so se jih lotili številni posamezniki pod pretvezo, da gre za nemško imetje. Tako sta na Primorskem pod formalno oblastjo slovenske vlade gospodovala zmeda in brezpravje. Informacije o teh dogodkih so gotovo škodovala pri kasnejšem odločanju o pripadnosti celotne Primorske Jugoslaviji.

Ob koncu bojev se je narodna vlada preselila v Ljubljano, od koder je začela postavljati civilno oblast. Toda niti pri sprotnem določanju nosilcev oblasti na lokalni ravni vlada ni imela kaj prida besede. Svoje kadre je nastavljal politbiro.

Vendar niti vlada ni bila nedolžna; tako so že 6. maja 1945 ocenjevali stanje in o prihodnjih nalogah sprejeli sklep, da sta najpomembnejši nalogi "utrđitev zmage in prevzem oblasti v vsej Sloveniji".

Ukrepi vlade so bili usmerjeni v postavitev oblastnih teles in čiščenje preostalih "sovražnikov ljudstva".

Čistke na vseh ravneh

Kakor v samem vrhu je bilo tudi kadrovanje na ministrstvih prežeto z ideologijo, saj so morali v vladni aparat priti predvsem "ljudje, ki so do dna prežeti moralno-političnih osnov naše borbe". Državne uslužbenke so opremili s karakteristikami oz. npravstvenimi spričevali, ki so vsebovala podatke, kaj je posameznik počel med vojno, morebitne zadolžitve v NOB in oceno o moralni in politični neoporečnosti. Karakteristike so bile temelj delovanja vlade. Čistke so ministrstva izvajala na različnih področjih; tako je ministrstvo za javno zdravje postavilo komisijo za pregled programa dela, za reorganizacijo študija na medicinski fa-

kulteti in poročanje o politični primernosti kadrov. Za čistko naj bi nato poskrbel odbor OF univerze. Podobnih primerov je nešteto, zajeli pa so vse ustanove, kolikor niso bile že v rokah KP.

Minister za notranje zadeve Zoran Polič je maja 1945 izdal odlok o začasnih osebnih izkaznicah in omejitvi gibanja po Sloveniji, julija pa je milici ukazal poostri nadzor nad gibanjem civilistov. Takšni vojaški ukrepi so bili namenjeni iskanju sovražnikov. Sredi junija je ministrstvo zahtevalo, naj se odstranijo in zravnajo z zemljo pokopališča in grobovi okupatorjev in domačih izdajalcev ter se tako za njimi zabriše vsaka sled.

Pravosodno ministrstvo je delovalo le formalno, saj je kazensko sodstvo ostalo vse do septembra 1945 v rokah JA. Vojska in vlada sta prišli nekajkrat v spor zaradi preskrbovanja prve, ki je izvajala rekvizicije in zasegla nepremičnine. Žica okoli Ljubljane je na zahtevo JA ostala še po osvoboditvi, saj naj bi tako lažje izvajali "čiščenje" sovražnikov. V mesecih do volitev v ustavodajno skupščino novembra 1945 je bil prevzem oblasti s strani KP tudi po zalugi narodne vlade popoln.

Demos

Po komunističnem prevzemu oblasti se je usoda slovenskega naroda zdela zapečatenata, ustavno zagotovljena pravica jugoslovanskih narodov do samoodločbe pa je bila le mrtva črka na papirju. Šele t. i. slovenska pomlad je konec 80. let pripravila razmere za prve poveljne demokratične volitve leta 1989, na katerih je večino osvojila Demokratična opozicija Slovenije oz. Demos. Kljub kratkemu obdobju Demosove vlade (1990–1992), ki zaradi prevelikih razlik med njenimi sestavnimi deli ni mogla zdržati dalj časa, je izpeljala nadgradnjo državnosti iz oktobra 1918. S plebiscitom decembra 1990 in z razglasitvijo samostojne države Slovenije junija 1991 se je končno uresničil sen o slovenski državi, za kar moramo biti hvaležni tudi skoraj pozabljeni Pogačnikovi vladi.

Mitja Volčanšek

Demosovi vladi pod vodstvom Alojza Peterleta je uspelo nadgraditi dediščino Pogačnikove vlade in slovenskemu narodu izbojevati lastno državnost.

Foto: Safa

Eldeesova težkokateg

Eldeesova poslanka Majda Širca v zadnjih mesecih postaja ena prepoznavnejših poslank liberalne demokracije, a čim bolj raste njena politična kariera, tem bolj se večajo tudi nasprotja in radikalizem, v katerega se zapleta.

Dvainpetdesetletna diplomirana zgodovinarica umetnosti je svojo politično pot začela leta 1997, ko je postala državna sekretarka na ministrstvu za kulturo, ki ga je takrat vodil Jožef Školc (LDS). Naveza je očitno obrodila sadove, saj je Širčeva že na naslednjih volitvah na listi LDS kandidirala za poslanko v državnem zboru in bila vanj tudi izvoljena. Čeprav v državnem zboru ni posebej izstopala, oglašala se je večino

ma, kadar je šlo za "izbrisane" ali istospolne partnerje, je v novem sklicu parlamenta, v katerega je bila na zadnjih parlamentarnih volitvah znova izvoljena, nastopila kot preprojena. Tako v zadnjih mesecih skorajda ni vprašanja, pri katerem se ne bi oglasila tudi ona, prevzela pa je tudi velik del nastopov LDS v javnosti.

Kdo je pravzaprav spolitiziral medije?

Medtem ko se njena politična kariera čedalje bolj vzpenja, se po drugi strani pojavlja tudi čedalje več nasprotij, v katera se zapleta. Tako je na primer ob zadnjih spremembah zakona o RTV Slovenija, ki jih je napovedal kulturni minister Vasko Simoniti, na Simonitija in vlado naslovlila vrsto očitkov. Med drugim je vladi očitala, da skuša s spremembo zakona o RTV povečati svoj politični vpliv na RTV, da se poskušajo s pr-

vočno predlaganim sprejemanjem zakona po hitrem postopku ustvarjati lažne izredne razmere v državi in da zakon v državnem zboru ne bi smel biti sprejet, ker naj vladi zanj ne bi bilo uspelo doseči širšega družbenega soglasja. Takšne navedbe se zdi-

Širčeva rada poudarja človekove pravice. Ko je leta 1998 skupina Strelnikoff na svoji zgoščenci upodobila brežjansko Marijo s podgano v naročju, pa je kot državna sekretarka na kulturnem ministrstvu ostala tiho.

jo nekoliko smešne, še posebej če jih danes izreka Širčeva. Tisti z boljšim spominom se bodo namreč spomnili, da je parlament leta 2001 sprejel zakon o medijih, ki ga je v državnem zboru leta 1999 vložilo kulturno ministrstvo, v parlamentu pa ga je najprej kot predstavnica ministrstva, pozneje pa kot poslanka zagovarjala prav Majda Širca. Leta 1999 je tako Širčeva državnemu zboru predlagala prav to, kar danes očita vladi, naj se namreč zakon (novinarska javnost ga je označila kot do zdaj največji politični poseg v neodvisnost novinarstva) sprejme po hitrem postopku. Kot je takrat dejala, naj bi bilo to potrebno zato, ker naj bi to od nas zahtevala Evropa, čeprav je takrat direktor Mednarodnega medijskega inštituta IPI Johann Fritz javno dejal, da nihče v Evropi

Širčeva je Slovence večkrat posredno in neposredno označila za nestrpne in ksenofobične samo zato, ker nočejo, da se vprašanje "izbrisanih" reši tako, kot so si zamislili v LDS.

V svojih prizadevanjih za domnevno kratene pravice obrobni skupin v Sloveniji gre Širčeva tudi v radikalizem, če je treba. Leta 2002 se je v Ljubljani udeležila Parade ponosa, kjer so se simbolično poročali geji in lesbijke.

Ob zadnjih napovedanih spremembah zakona o RTV je Majda Širča očitno pozabila, da je sama goreče zagovarjala in podprla dva zakona (o RTV in o medijih), ki sta bistveno okrnila samostojnost slovenskega novinarstva.

od Slovenije ni zahteval nove medijske zakonodaje. Po burnem odzivu javnosti se je nato novela zakona sprejemala po običajnem postopku, kar pa vseeno ni preprečilo, da zakon ne bi prinesel nekaterih novosti, ki so bistveno posegle v samostojnost novinarstva (kar Širčeva danes očita napovedanim spremembam zakona o RTV). Tako je bilo v zakonu tudi ali predvsem po zaslugi Širčeve med drugim uzakonjeno določilo, da morajo mediji posameznikom, državnim organom in organizacijam brezplačno objaviti vsak odgovor, ki ga ti napišejo na posamezni članek, pa če so s

Na dvoličnost Širčeve v zvezi z medijsko zakonodajo kaže tudi dejstvo, da je leta 2001 kot poslanka podprla spremembe zakona o RTV, po katerih se je prej obvezno soglasje, ki so ga morali k imenovanju odgovornega urednika dati zaposleni novinarji na RTV, spremenilo v neobvezno mnenje, kar je bistveno poseglo v neodvisnost zaposlenih na RTV.

svojimi stalšiči čedalje bolj drsi v radikalizem. Tako se je leta 2002 za zagovarjanje domnevno kršenih pravic istospolnih partnerjev udeležila prireditve Parada ponosa, na kateri so gejevske in lezbične organizacije sredi Ljubljane uprizorile simbolične poroke gejevskih in lezbičnih parov, ko je šlo za t. i. izbrisane, pa ni niti za trenutek pomisljala, da ne bi Slovencev samo zato, ker ne razmišljajo tako kot ona, označila za nestrpne in ksenofobe. Tako je v parlamentu, ko so poslanci preteklega sklica razpravljali o referendumu o "izbrisanih", izjavila, da gre pri vprašanju "izbrisanih" za "simptom slovenske nestrpnosti, simptom slovenske fobije, selektivnosti, samozadostnosti in ksenofobije", Slovcem pa očitala, da pri njih v odnosu do svojih nekdanjih južnih bratov prevladuje ideologija Blut und Boden (krvi in škornja). No, najza-

nimivejšje je, da Širčeva v svojih nastopih, kadar govori o "izbrisanih" in slovenski ksenofobiji, vedno pozabi povedati, da po javnomnenjskih anketah večina ljudi sploh ne nasprotuje ureditvi vprašanja "izbrisanih", ampak nasprotuje temu, da bi državljanstva za nazaj podeljevali vseopvprek in brez preverjanja vsakega primera posebej. To pa prav gotovo še ni nestrpnost ali ksenofobija.

Sicer pa to ni nič posebnega, če vemo, da doslednost Širčeve šepa tudi na vseh drugih področjih. Tako se denimo leta 1998, ko je skupina Strelnikoff na ovitku svoje zgoščenke upodobila brezjansko Marijo s podgano v naročju, ne ministrstvu za kulturo, kjer je delala kot državna sekretarka, ne njej ni zdelo vredno, da bi zoper to kakor koli protestirala. Nasprotno, slišati je bilo celo, da je ministrstvo finančno podprlo nekatere projekte skupine, Širčeva pa

naj bi sliko Marije s podgano v naročju obesila na steno svoje pisarne na ministrstvu. No, Širčeva to danes zanika. Kot pravi, je imela takrat v svoji pisarni poleg obilice drugih revij, časopisov in knjig tudi revijo Lesbo, na katere naslovnici je bila sporna slika, zato je verjetno nekdo to interpretiral po svoje, kar pa še vedno ne opravičuje dejstva, da nihče z ministrstva ni protestiral zoper ravnanje skupine.

Liberalna radikalka?

Če je bila Širčeva kot sekretarka ob aferi s skrunitvijo brezjanske Marije tiho, je danes kot poslanka zgovornejša. Eden njenih odmevnejših nastopov v zadnjem času je bil nastop ob drugi obravnavi zakona o istospolni partnerski zvezi, pri katerem so – potem ko je najprej krepko prekoračila odmerjeni čas, nato pa še poslance, ki so nasprotovali zakonu, obtožila, da nameravajo iz vprašanja istospolnih zvez magistrirati – podpredsedniku državnega zbora Sašu Pečetu rahlo popustili živci in ji je dejal, da jo bo, če se bo to ponovilo, naslednjič nagnal izza govorniškega pulta. Čeprav je Širčeva za takšno izjavo v veliki meri kriva sama (prav LDS je v prejšnjem mandatu podprla poslovnik, ki precej omejuje nastope poslancev) in čeprav smo do zdaj v državnem zboru slišali že veliko hujših izjav, so v LDS "incident" pograbili z vsemi štirimi in od Pečeta skoraj dva tedna trmasto zahtevali opravičilo. Tega na koncu od Pečeta niso dobili, zavoljo ljubega miru pa se jim je opravičil predsednik državnega zbora France Cukjati. Celoten zaplet tako ni imel kakšnega posebnega učinka, kvečjemu je potrdil že znana opažanja, da LDS tako kot Širčeva v svoji novi opozicijski vlogi čedalje bolj tone v radikalizem.

Aleš Kocjan

ornica

člankom neposredno prizadeti ali ne, kar v praksi pomeni, da mora medij objaviti tudi sto mnenj svojih bralcev ali organizacij (če jih ti seveda napišejo) na neki članek, pa če se jih sam članek tiče ali ne. Tako neživljenjsko določilo naj bi bilo po takratnih zagotovilih predlagateljev zakona namenjeno objektivni obveščeni bralcev, v resnici pa si je z njim takratna vlada želela le zagotoviti prostor za nemoteno objavljanje svojih političnih pamfletov v medijih.

Kdor ni z nami, je ksenofob

Če se torej Širčeva danes, ko kritizira napovedane spremembe zakona o RTV, glede na svoje pretekle poteze spreneveda, bi težko trdili, da se spreneveda takrat, kadar gre za vprašanje najrazličnejših obrobni skupin v državi. Te namreč Širčeva v zadnjem času čedalje bolj goreče zagovarja, zaradi česar se zdi, da s

Majda Širča postaja eldesova deklica za vse.

Nedavni zaplet s Sašom Pečetom Širčevi ni prinesel večje koristi, potrdil pa je znano dejstvo, da poslanka tako kot njena LDS v državnem zboru vse bolj drsi v radikalizem.

V LDS so panični pred zamenjavami v Telekomu Slovenije, ki je vedno doslej veljal za njihovo trdnjavo. Prav poslovanje Telekoma v preteklosti utegne razkriti vse njihove umazane posle.

Dan pred podaljšanimi prvo-majskimi prazniki so delničarji družbe Telekom Slovenije, ki je v večinski državni lasti, izvolili nove člane nadzornega sveta. Še pred tem pa so odločali o spremembah statuta, s katerimi o povečali število predstavnikov kapitala. Tako je zdaj v devetčlanskem nadzornem svetu šest predstavnikov kapitala

Fotografije: SAFO

Trdnjava bo očitno padla

(prej jih je bilo pet, vseh pa osem), preostali trije so predstavniki zaposlenih. V novem nadzornem svetu so poleg treh predstavnikov zaposlenih še Matjaž Janša, vodja direktorata za elektronske komunikacije na ministrstvu za gospodarstvo, Miro Rozman, nekdanji državni sekretar za telekomunikacije in pošto, Jože Zrimšek, vodja direktorata za informacijsko družbo na ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Karmen Ponikvar, članica strokovnega sveta agencije za zavarovalni nadzor in nekdanja svetovalka Marjana Podobnika, Žiga Turk, predstojnik katedre za gradbeno informatiko na ljubljanski fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, in Borut Štrukelj, dekan ljubljanske fakultete za farmacijo, ki je bil izbran na predlog zdajšnje opozicije.

LDS je bila država – država je bila LDS

Novi člani nadzornega sveta so zamenjali dosedanje člane Leonarda F. Peklarja, Ivana Bergoča, Sandija Česka, Franja Bobinca in Jožeta Colariča. Zanimivo je, da je zamenjavo nadzornikov nemudoma komentiral Pavel Gantar, nekdanji minister za informacijsko družbo: "Predvidena sestava nadzornega sveta družbe Telekom Slovenije je korak nazaj v

novično politizacijo upravljanja z lastništvom države v gospodarskih družbah. Takšna praksa ne bo dobro sprejeta niti v Evropski uniji niti širše." Seveda je pri tem pozabil, da je EZ v preteklih letih pogosto opozarjala na to, da področje telekomunikacij v Sloveniji ni ustrezno urejeno. Gantar je še sprededav dodal, da je prejšnja vlada na področju upravljanja Telekoma naredila korak naprej, saj naj bi si bila prizadevala za nepristranski, strokovno kompetenten nadzorni svet, ki se je v strateških ciljih ujemal z "državo". S temi besedami je predvsem priznal, da se je prejšnji nadzorni svet, vključno z upravo, najbolj ujemal z vladajočo LDS, ta pa se je poistovetila z državo. Ali povedano drugače: LDS je država, vodstvo Telekoma je država, dr-

žava je LDS. Nadalje je Gantar nadomoma sprevidel, da "so razmere na trgu zdaj kar naenkrat boljše, zato bi bil čas, da se previdno sproži postopek privatizacije Telekoma". Menda so v času njegovega vladanja "na trgu vladale slabe razmere, tudi ustreznih potencialnih strateških partnerjev, ki bi bili zainteresirani za vstop v Telekom, ni bilo mogoče najti". Ko je LDS izgubila oblast, naj bi se čez noč stvari čudežno spremenile in bi bil čas za privatizacijo.

Sprenevedanje Pavla Gantarja in LDS

Ob kritiki novih članov je Gantar (nastopa v imenu LDS) najprej prezrl, da v novem nadzornem svetu Telekoma sedi tudi predstavnik opozicije. Spomnimo na eno izmed

sedmih zahtev, ki jih je postavila prejšnja opozicija z nekdanjo največjo opozicijsko stranko SDS, ko je predlagala, naj bi vladajoča LDS v sestavo nadzornih svetov vključila tudi predstavnika opozicije. Največja vladajoča stranka LDS je to zahtevo zavrnila in se ji celo posmehovala. Janša je zdaj na tem področju uresničil tisto, kar je v opoziciji zahteval od vladajočih strank.

Kučanov Forum 21 izgublja veljavo

Sestava prejšnjega nadzornega sveta je bila precej zanimiva, če omenimo samo Sandija Česka, lastnika zasavske družbe Studio Moderna in enega glavnih spremljevalcev Milana Kučana pri ustanavljanju Forum 21. Kakšne naj bi bile Českov strokovne reference na področju telekomunikacij, doslej ni nihče pojasnil. Česko podjetje kuje ogromne dobičke s prodajo kosmodiska, raznih posteljnih vložkov, vzglavnikov in podobno, Sandi Česko pa velja za enega najbogatejših Slovencev. Svojo kariero je v času pred osamosvojitvijo utrjeval tudi kot funkcionar nekdanjega režima v Beogradu. Ledoardo F. Peklar je predsednik društva Socius in član ali predsednik številnih nadzornih svetov pomembnejših gospodarskih družb. Izkušeni na področju telekomunikacij javnos-

V času vladanja Antona Ropa (in prej LDS) je področje telekomunikacij "pokrival" Gregor Golobič. Zdaj vse kaže, da se bo njegov imperij v temeljih sesul.

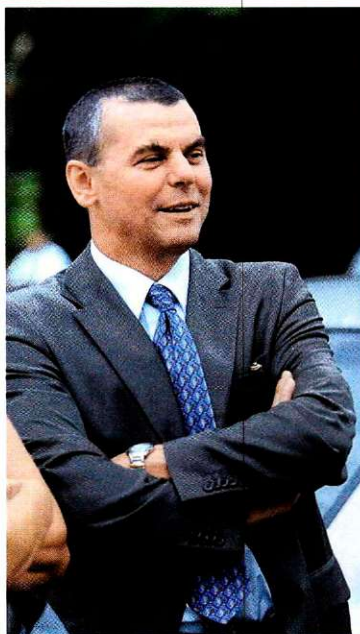
ti ni nikoli predstavil, prav tako ne kakršnih koli drugih izkušenj na področju gospodarstva. Jože Colarič je bil predsednik nadzornega sveta družbe Telekom, javnost ga pozna kot nekdanjega namestnika Miloša Kovačiča, predsednika uprave Krke, tovarne zdravil. Njegov moto na zadnjih državnozbornih volitvah je bil (pri kandidaturi ni zbral dovolj glasov, da bi postal poslanec): "Svoji partiji (beri: LDS) bom povrnil ugled." Colarič je od novega leta predsednik uprave Krke. Član starega nadzornega sveta je bil tudi Franjo Bobinac, predsednik uprave Gorenja, ki v javnosti ni bil znan kot nesimpatizer LDS. Ob vsem tem se Gantarjeve besede o nestrokovnosti zdajšnjega sveta in strokovnosti prejšnjega kažejo kot udarec mimo.

Miro Rozman – zadetek v polno

Med novimi člani nadzornega sveta izstopa Miro Rozman, nekdanji državni sekretar za telekomunikacije in pošto, danes zaposlen v kranjski družbi Iskraemeco. Čeprav morajo novi člani nadzornega sveta predsednika šele izvoliti, se govori, naj bi bil to prav Rozman. Miro Rozmana javnost pozna predvsem kot velikega kritika nekaterih odločitev, ki jih je na področju telekomunikacij sprejel Pavel Gantar oziroma nekdanja vladajoča LDS. Rozman je tudi ves čas opozarjal na nekatere napačne poslovne odločitve dosedanjih vodstev Telekoma, ki so bila v preteklosti resnično politično nastavljena. Na dlani je torej, da bo imel polne roke dela.

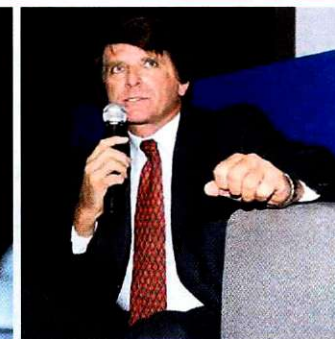
Politično nastavljeni kadri LDS

Najbolj politično izpostavljen na mestu predsednika uprave Telekoma je bil Peter Tevž, sorodnika Gregorja Golobiča, nekdanjega predsednika sveta LDS. Nasploh je vsa leta doslej veljalo, da je bila dejavnost telekomunikacij pod strogim nadzorom LDS oziroma Gregorja Golobiča osebno. To se je pokazalo tudi lani v času spomladanske seje državnega zbora o korupciji in klientelizmu, kjer je bila točka o poslovanju Telekoma ena najpomembnejših. Takrat smo izvedeli, da je Telekom v preteklih letih prek sponzorskih pogodb financiral več novinarjev, pogodbo z njim je imelo tudi podjetje

Peter Tevž, Peter Grašek in Libor Vončina, direktorji po izboru LDS

Janeza Kocijanciča, predsednika sveta RTV Slovenija. Po nekaterih podatkih naj bi Telekom pod vodstvom Petra Tevža, ki je bil z mesta predsednika uprave zamenjan leta 2000, sklenil različne sponzorske ali drugačne pogodbe z več sto posamezniki ali podjetji. Seznam teh pogodb naj bi bil zelo obširen. Ko smo o tem iskali informacije na Telekomu, so nam odvrnili, da je to poslovna skrivnost, ki je Telekomu ni treba javno razkrivati. Takšno potezo so si privoščili kljub temu, da je večinska lastnica Telekoma država in da gre za monopolno podjetje. Potem ko je nekdanja Bajukova vlada z mesta predsednika uprave odstavila Petra Tevža, si je to mesto "izbojeval" Marjan Podobnik, nekdanji predsednik SLS in podpredsednik vlade. Po zamenjavi vlade leta 2000 ga je LDS nemudoma odstavila in na njegovo

mesto postavila Petra Graška, nekdanjega direktorja Adrie Airways. V Graškovem času večjih afer na Telekomu ni bilo oziroma v javnost došle ni prišlo nič, kar bi ga bremenilo. Očitno pa se Gregorju Golobiču in LDS ni docela podredil, saj so ga lani pozimi na hitro odstavili in na njegovo mesto imenovali Liborja Vončina, ki velja za Golobičevega prijatelja. Golobič je na očitke, da je Vončina sam pripeljal na to mesto, sicer zavračal in se po mnenju poznavalcev razmer na tem področju sprenevedal, da je bil v času, ko je nadzorni svet imenoval Vončina za predsednika uprave, s sinom v nekem centru za fitnes, kjer menda ni bilo niti signala za mobilni telefon, torej naj bi bil nedosegljiv. Grašek o svoji nenadni zamenjavi ni nikoli govoril, četudi je v začetku dejal, da bo nekatere stvari pojasnil pozneje. Umak-

nil se je v revizorsko družbo Deloitte & Touch in jo danes tudi vodi.

Nekateri že odstopajo

Po zamenjavi nadzornega sveta se v javnosti pojavljajo novice, da bodo novi nadzorniki zamenjali tudi predsednika in člane uprave. Upravo vodi Libor Vončina kot predsednik, člana sta Dušan Mitič in Darinka Virant, Darja Senica pa je delavska direktorica. Za vse navedene smo pred nekaj tedni v našem tedniku že zapisali, da so člani LDS, poleg tega smo razkrili, da so lani v Telekomu na vodilna mesta tudi na nižjih ravneh zaposlili (ali imenovali) nove direktorje ali vodje, ki so praviloma člani LDS, le redki med njimi člani DS. Po objavi članka smo prejeli pismo, v katerem vodstvo Telekoma zanika članstvo v strankah, vendar temu malokdo verjame. Pri tem je zanimivo, da je Matija Vojsk, eden izmed članov uprave, ki je bil zadolžen za poslovne storitve, sredi aprila sam odstopil s tega mesta in odšel v novogoriški Hit. Nekateri so skušali njegov odstop spolitizirati, vendar jim to ni uspelo.

Zamenjava vodstva kot logična posledica

Ali bo novi nadzorni svet zamenjal člane uprave, za zdaj še ni znano. Matjaž Jansa, vodja direktorata za elektronske komunikacije na ministrstvu za gospodarstvo in član nadzornega sveta, je dejal, da pričakuje, da bo Telekom začel izvajati bodisi strategijo razvoja novih tržnih segmentov znotraj Slovenije, bodisi iskanja novih geografskih tržnih segmentov. To je po njegovem prepričanju edini način, da Telekom poveča svojo vrednost. Dejal je še, da pričakuje, da bo uprava predstavila celovito strategijo. Zanimive pri tem so Vončinove izjave, da bo še čas pokazal, ali bo uprava lahko dobro sodelovala z novim nadzornim svetom, in da bo še po njegovem konstituiranju lahko komentiral, kakšno bo njihovo delovno razmerje. Poleg tega Vončina ne vidi razlogov za dvome o tem, ali bodo novi člani nadzornega sveta svoje delo opravljali kompetentno. Prav tako ne vidi razlogov za svoj morebitni odstop, četudi bi bil ta glede na vse pretekle dogodke na Telekomu povsem razumno dejanje menedžerja, ki da kaj nase.

Vida Kocjan

Miro Rozman, dober poznavalec in strokovnjak za področje telekomunikacij, je postal član novega nadzornega sveta družbe Telekom. Če bo hotel priti do dna vsemu, na kar je v preteklosti opozarjal, bo imel veliko dela.

Kandutijska ne odstopa

Večina zaposlenih v portoroški igralnici se je podpisala pod zahtevo za odstop Marjane Kanduti, predsednice nadzornega sveta. Kot so pojasnili, so pričakovali, da bo Kandutijska sama premogla dovolj močrosti in se umaknila pred objavo javnega poziva k odstopu.

Ker odstopa na zadnji seji nadzornega sveta ni ponudila, so se zaposleni odločili, da bodo nadaljevali z zbiranjem podpisov in jo nato prek medijev znova pozvali, naj odstopi.

Ropova tesna sodelavka

Marijana Kanduti, inženirka agronomije (s končano VI. stopnjo izobrazbe), je bila za mesto predsednice nadzornega sveta družbe Casino Portorož imenovana v času, ko je vladno vodil Anton Rop. Kandutijska je

bila znana kot Ropova desna roka, s kabineto predsednika vlade pa je sodelovala kot samostojna podjetnica, saj Rop zaradi pomanjkljive izobrazbe Kandutijske, znane tudi kot nekdanje prijateljice Jožefa Školca, nekdanjega predsednika državnega zbora in ministra za kulturo, zdaj pa poslanca LDS, z njo ni mogel skleniti pogodbe o zaposlitvi, kakršno bi želel. Kot samostojni podjetnici ji je Ropov kabinet mesečno plačeval več kot 800.000 tolarjev. Kandutijska je imela na skrbi predvsem novinarje. Kot svoji tesni sodelavki je Rop zaupal tudi vodenje nadzornega sveta portoroške igralnice, čemur je večina zaposlenih ves čas nasprotovala. Očitno so ji nepoznavanje dejavnosti in nestrokovnost, zdaj pa so v svoji zahtevi zapisali, "da Marijana Kanduti očitno nima uvida v to, da s svojim delovanjem povzroča družbi veliko škodo, in svojih napak ni sposobna priznati. Zaradi tajnih načrtov uprave, ki deluje brez vsakršnih strateških

dokumentov, se je družba ponovno znašla na robu obstoja. Odgovornost za to nosi predvsem predsednica nadzornega sveta, ki svoje nadzorstvene naloge ne opravlja v korist družbe in lastnikov, temveč predvsem za interese načrtovalcev neuložnega projekta na Fernetičih ob Sezanskem breznu (fojbi)". Miran Lipovec, predsednik izvršilnega odbora

Sindikata igralniških delavcev Slovenije – enota Portorož, pa je še dodal: "Upam, da bodo pristojni tožilci izpeljali vse potrebne postopke za ugotovitev morebitnih zlorab s strani uprave in nekaterih članov nadzornega sveta Casino Portorož, d. d."

KAD že ukrepa

Uprava Kapitalske družbe (KAD), največje lastnice portoroške igralnice, je pod vodstvom Tomaža Toplakca upravi igralnice že predlagala sklic skupščine, na kateri bi odločali o zamenjavi štirih od šestih nadzornikov, predstavnikov kapitala. Ali je prisluhnila zaposlenim ali pa so jo pri tem vodili kateri drugi razlogi za njeno odločitev, ne vemo. Za nove nadzornike tako predlagajo Ksenijo Benedetti, Borisa Župančiča, Slavka Breščaka in Alojza Durna. Predlagani kandidati naj bi nadomestili sedanjo predsednico nadzornikov Marijano Kanduti in nadzornike Iztoka Bandlja, Marka Lenčka in Bo-

Miha Brejc, evropski poslanec in član sveta Javnega zavoda Kobilarna Lipica, je prepričan, da je množični tip igralništva za kompleks Lipice in njeno siceršnjo turistično dejavnost neustrezen.

jana Petana. Delničarji portoroške igralnice naj bi po neuradnih podatkih o predlagani zamenjavi odločali na skupščini konec maja.

Razlike tudi v razmišljanju o Lipici

Pri tem v KAD pričakujejo, da se bo z nadzornim svetom v novi sestavi razvila ustrezna komunikacija z ministrstvom za finance glede razvoja igralništva. Gre namreč za to, da se je zdajšnji nadzorni svet pod vodstvom Kanduti jeve zavzel za ohranitev igralnice v Kobilarni Lipica, upravo pa pooblastil, naj sprejme vse potrebne ukrepe za zavarovanje interesov družbe, če jih ministrstvo za finance pozove na pogovore o morebitni selitvi igralnice. Casino Portorož in nekdanja vlada (v imenu države) sta namreč pogodbo o igralnici sklenila do leta 2027, razmišljanja o njeni razveljavitvi pa so se pojavila v okviru delovne skupine za dolgoročno ureditev kobilarne, ki jo vodi evropski poslanec Miha Brejc. V tej skupini namreč menijo, da igralnica takšna, kot je, ne sodi v Lipico, s tem pa se obstoječi nadzorni svet pod vodstvom Kanduti jeve ne strinja. Marijana Kanduti je pri tem pojasnila, da se v nadzornem svetu zavzemajo za ohranitev obstoječe dejavnosti v Lipici, o nadaljnjih korakih pa se bodo odločali, ko se bodo pogajanja začela in ko jih bo uprava seznanila s svojimi razmišljanji. Ob predlogih KAD, ki zastopa interese države in predlaga zamenjavo članov nadzornega sveta, je seveda vprašljivo, ali bodo lahko stari nadzorniki še o čem odločali.

Množični tip igralništva za Lipico ni primeren

In v čem je težava igralnice v Lipici? Miha Brejc, član sveta Javnega zavoda Kobilarna Lipica, je pojasnil, da je delovna skupina za dolgoročno ureditev kobilarne vladi predlagala, da ob upoštevanju pogodbenih obveznosti skuša najti način, kako bi igralništvo postopoma preselili na drugo lokacijo oziroma bi znotraj kompleksa zavarovanega območja Lipice ohranili igralništvo na višji ravni. "Množični tip igralništva je po našem mnenju neustrezen za kompleks Lipice in njeno siceršnjo turistično dejavnost. Ne

Sindikat in KAD bosta verjetno le premagala Ropovo strujo in preprečila zle namere ožjega dela vodstva LDS.

mislimo pa, da to pomeni, da bi igralništvo opustili v celoti," je pojasnil Brejc in dodal, da je igralništvo v manjši meri dopustno. "V delovni skupini smo se dobro zavedali, da je danes igralnica dejavna, da prinaša dobiček, da je pomemben vir skupnega prihodka in da je zato razmišljanje, da bi čez noč nekaj odpravili, povsem nerealno in nesmiselno," je dejal Brejc. Delovna skupina je menila, da je selitev igralnice mogoča takrat, ko bi Casino Portorož imel možnost opravljanja svoje dejavnosti na drugi lokaciji. V kontekstu dolgoročnega razvoja kobilarne, s katerim se je skupina ukvarjala, bo po Brejčevem mnenju vlada morala premisliti, "v kolikšni meri in predvsem kdaj bo to storila". Pojasnil je še, da stikov z

vodstvom družbe portoroške igralnice nimajo, delovna skupina, ki jo je vodil, pa je svoje delo končala s tem, ko je pripravila predloge sklepov.

V ozadju drugačni cilji

Stvari v Portorožu in v Lipici bota torej treba postaviti drugače. Ob tem je znano tudi dejstvo, da je bilo vodstvo portoroške igralnice politično postavljeno, po mnenju večine zaposlenih pa naj bi bilo le podaljšana roka dela LDS z Antonom Ropom na čelu, katere cilj naj bi bil olastnitvenje igralnice. Casino Portorož naj bi namreč imel izredno slabe poslovne izide, zanje pa zaposleni zatrjujejo, naj bi bili v veliki meri taki prikazani z namenom, da bi počasi razprodali posamezne dele družbe s sicer izredno do-

nosno dejavnostjo. Že v preteklih letih so zaposleni večkrat opozarjali na to in v veliki meri za to krivili prav Marijano Kanduti, ki naj bi kot predsednica nadzornega sveta "stvari vodila v to smer". Kanduti jeva je vse očitke vedno zavračala in kljub številnim pozivom zaposlenih ni nikoli pokazala niti najmanjšega namena, da bi odstopila z mesta predsednice nadzornega sveta. Tega očitno ne namerava niti zdaj, na srečo pa ji zmanjkuje časa za uresničitev tega, kar je namerava uresničiti. Za to imajo zasluge tudi zaposleni, ki so tako zdaj kot v preteklih letih pogosto strnili vrste in javnost vedno opozarjali na domnevne nepravilnosti v družbi, katere pomen je ne dvomen tako za lokalno kot državno skupnost.

Vida Kocjan

Zaposleni zahtevajo odstop Marijane Kanduti

Besedilo zahteve: "Spodaj podpisani zaposleni v Casino Portorož d. d. javno zahtevamo od predsednice nadzornega sveta družbe ge. Marijane Kanduti, da odstopi s svojega položaja, ker s svojim nestrokovnim delovanjem povzroča zaposlenim in lastnikom družbe veliko gmotno in moralno škodo.

V družbi beležimo izgubo vsa tri leta njenega predsedovanja. Namesto da bi opozarjala na nestrokovno vodenje družbe in neprimerne sanacijske ukrepe, je predsednica nadzornega sveta kljub slabim rezultatom poslovanja ves čas podpirala in štiti la člane uprave, ki so glavni krivci za nastale težave. To je počela kljub nenehnim opozorilom in peticijam, ki smo jih zaposleni naslavljali tudi na najvišje organe oblasti.

Predsednica nadzornega sveta je podprla prodajo atraktivne Vile Marije v centru Portoroža v zameno za nakup zemljišč na Fernetičih, ne da bi imele te, in vse ostale, poslovne odločitve podlago v kakršnihkoli strateških dokumentih družbe. Uprava je to mahinacijo izvedla brez soglasja nadzornega sveta in brez vednosti večinskih lastnikov KADa in SODa, preko katerih smo so lastniki Casinoja prav vsi državljani R Slovenije.

Kljub temu, da smo tudi v letu 2004 zabeležili izgubo iz poslovanja, ki jo je pokrtil izredni prihodek od prodaje Vile Marije, kljub 50% manjšemu porastu bruto realizacije od tistega, ki ga je obljubila uprava, kljub manjšemu obisku, kljub nezakonito zmanjšanim plačam, zmanjšani koncesijski dajatvi, povečanim stroškom, zaostajanju za konkurenco in poraznemu vodenju družbe, predsednica nadzornega sveta še vedno pod-

ZAVETNA ZA ODSTOP PREDSEDNICE NADZORNEGA SVETA CASINO PORTOROŽ

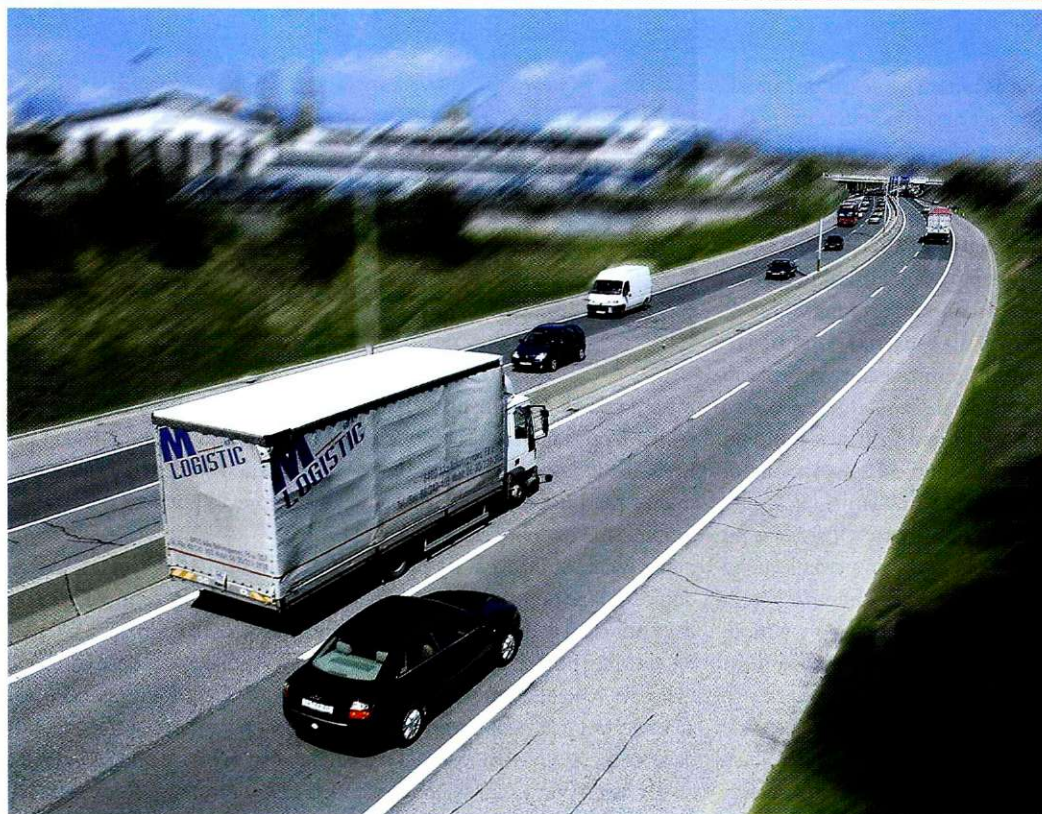
Spodaj podpisani zaposleni v Casino Portorož d.d. javno zahtevamo od predsednice nadzornega sveta družbe ge. Marijane Kanduti, da odstopi s svojega položaja, ker s svojim nestrokovnim delovanjem povzroča zaposlenim in lastnikom družbe veliko gmotno in moralno škodo. To je počela kljub nenehnim opozorilom in peticijam, ki smo jih zaposleni naslavljali tudi na najvišje organe oblasti. Predsednica nadzornega sveta je podprla prodajo atraktivne Vile Marije v centru Portoroža v zameno za nakup zemljišč na Fernetičih, ne da bi imele te, in vse ostale, poslovne odločitve podlago v kakršnihkoli strateških dokumentih družbe. Uprava je to mahinacijo izvedla brez soglasja nadzornega sveta in brez vednosti večinskih lastnikov KADa in SODa, preko katerih smo so lastniki Casinoja prav vsi državljani R Slovenije. Kljub temu, da smo tudi v letu 2004 zabeležili izgubo iz poslovanja, ki jo je pokrtil izredni prihodek od prodaje Vile Marije, kljub 50% manjšemu porastu bruto realizacije od tistega, ki ga je obljubila uprava, kljub manjšemu obisku, kljub nezakonito zmanjšanim plačam, zmanjšani koncesijski dajatvi, povečanim stroškom, zaostajanju za konkurenco in poraznemu vodenju družbe, predsednica nadzornega sveta še vedno pod-

1	Miran Lipovec	29	[Signature]
2	[Signature]	29	[Signature]
3	[Signature]	29	[Signature]
4	[Signature]	29	[Signature]
5	[Signature]	29	[Signature]
6	[Signature]	29	[Signature]
7	[Signature]	29	[Signature]
8	[Signature]	29	[Signature]
9	[Signature]	29	[Signature]
10	[Signature]	29	[Signature]
11	[Signature]	29	[Signature]
12	[Signature]	29	[Signature]
13	[Signature]	29	[Signature]
14	[Signature]	29	[Signature]
15	[Signature]	29	[Signature]
16	[Signature]	29	[Signature]
17	[Signature]	29	[Signature]
18	[Signature]	29	[Signature]

pira in štiti upravo, ki je kriva za nemožne odnose in posledično slabe rezultate. Zaradi navedenih, in številnih drugih nepravilnosti pozivamo predsednico nadzornega sveta k takojšnjemu odstopu s svojega položaja."

Večno pomanjkanje finančnih sredstev za cestno in železniško infrastrukturo v Sloveniji se kaže v pomanjkljivih in dotrajanih cestnih in železniških povezavah. Poleg neuskladenega delovanja javnih uslužbencev na tem področju je problematična tudi njihova počasnost pri pripravljanju dokumentacije za s strani evropske komisije odobrene projekte v času prejšnjega vladnega mandata.

V preteklih štirih letih so bili odobreni vsi projekti, ki so bili posredovani evropski komisiji, s čimer je bila uspešno uresničena priprava

Prometni križi

projektov iz kohezijskega sklada in sklada TEN-T. Program ISPA (instrument kohezijske politike v predpristopnem obdobju) namenja finančno podporo manj razvitim državam članicam Evropske unije z namenom izboljšanja prometne in okoljske infrastrukture. Program TEN-T, ki je nastal na podlagi bele knjige Evropska transportna politika do 2010 – čas odločitve, pa k prednostnim nalogam šteje izboljšanje koordinacije javnega in zasebnega financiranja vseevropskih transportnih mrež in razvoj evropskega sistema elektronskega pobiranja cestnin. Nova vlada se bo tako morala spoprijeti z reševanjem obsežne problematike tako na področju železniške infrastrukture kot na področju cestnih povezav. Prometna politika namreč ni bila sprejeta, priprava dokumentacije za projekte na področju železnic in zagotavljanje lastnih sredstev za te odobrene projekte pa sta počasna.

Tako bo denimo treba sprejeti zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev pa tudi

spremembe zakona o prevozih v cestnem prometu. Obveznost za gospodarsko javno službo, ki izvaja linijski prevoz potnikov v notranjem cestnem prometu, znaša 1,8 milijarde tolarjev in v pripravi proračuna za leto 2005 ni bila znana, saj je nastala v času tik pred volitvami.

Polovica cest je neustrezna

V preteklem mandatu je bilo sprejetih nekaj pomembnejših nalog. DARS se je iz javnega podjetja preoblikoval v gospodarsko družbo zasebnega prava. Na področju graditve cest

je bilo v skladu z odločitvijo vlade in državnega zbora od leta 2001 zagotovljeno izvajanje nacionalnega programa graditve avtocest in načrta razvojnih programov Direkcije RS za ceste.

Poglavitne naloge nove vlade so vzpostavitev elektronskega sistema pobiranja cestnin, centra za upravljanje prometa (CUP) in prometno-informacijskega centra. Z novim zakonom o motornih vozilih pa bo urejen prenos pristojnosti o teh vprašanjih na ministrstvo. Za projekt digitalnega tahografa (prevozniki uporabljajo te naprave za zapis časov vož-

nje in počitka, prevoženih razdalj in hitrosti) bi v naslednjih petih letih potrebovali slabo milijardo tolarjev.

Kar 42 odstotkov celotne dolžine slovenskega cestnega omrežja ne ustreza potrebam sodobnega cestnega prometa. V ta namen bo treba sprejeti resolucijo o nacionalnem programu posodobitve državnega cestnega omrežja. V preteklih letih je bilo za to namenjenih premalo finančnih sredstev; ta so zadoščala le za najnujnejše ukrepe za varen in nemoten promet. Zaradi povečanega tranzitnega prometa na glavni cesti

Za delovanje javnih gospodarskih služb in financiranje železniških projektov v letu 2005 manjka okoli 25 milijard tolarjev.

Kar 42 odstotkov celotne dolžine slovenskih cest ne ustreza potrebam sodobnega cestnega prometa.

med Počehovo in Lendavo bi bila potrebna posodobitev, v ta namen pa naj bi ministrstvo v letu 2005 zagotovilo 791 milijonov tolarjev.

Neuskajano delovanje

Na področju železnic je ostalo odprtih več vprašanj. Ministrstvo je v preteklem mandatu prevzelo funkcijo uravnalnega organa. Agencija za železniški promet je sicer bila ustanovljena, Javno podjetje Slovenske železnice, d. d., se je preoblikovalo v Hol-

Ministri Janez Božič, Janez Podobnik in Ivan Žagar se zavzemajo za aktivno sodelovanje občin pri pripravah regionalne zasnove prostorskega razvoja tako imenovane tretje razvojne osi.

ding Slovenske železnice, d. o. o. Ugotovljeni pa so bili zaostanki na področju sprejemanja evropskega pravnega reda, predvsem na področju I. in II. železniškega svežnja. Najbolj skrb zbujajoče je dejstvo, da je delovanje treh struktur na tem področju (ministrstva, agencije in holdinga) neučinkovito, kar je seveda posledica

zakonodajne razdelitve nalog pa tudi neupoštevanja programskih ciljev. Poleg tega agencija za železniški promet ni izdelala normativov in cenikov za vzdrževanje železniške infrastrukture. Ne nazadnje ni bila sprejeta niti resolucija o nacionalnem programu razvoja železniške infrastrukture.

Za delovanje javnih gospodarskih služb in financiranje železniških projektov v letu 2005 manjka okoli 25 milijard tolarjev, od tega slabih 14 milijard tolarjev za vzdrževanje železniške infrastrukture in dobrih 8 milijard tolarjev za zagotavljanje lastne udeležbe pri projektih, ki jih sofinancira EU. Predvidena vrednost drugega tira med Koprom in Divačo je bila v letu 2003 144 milijard tolarjev, nove ocene pa predvidevajo kar 24 milijard tolarjev več.

Umestitev tretje razvojne osi

V prvi polovici letošnjega leta se je na teren že odpravila ministrska ekipa in razpravljala o umestitvi tretje razvojne osi (Koroška, Savinjska dolina, Zasavje, Spodnje Posavje in jugovzhodna Slovenija) v prostor. Tako sta ministra Janez Božič in Janez Podobnik 25. februarja obiskala Belo krajino, skupaj z ministrom Ivanom Žagarjem pa 1. aprila še Koroško in Zgornjo Savinjsko-Šaleško regijo. Zavezli so se za aktivno sodelovanje pri pripravah regionalne zasnove prostorskega razvoja, in sicer vseh treh ministrstev ter občin, čez območja katerih poteka tako imenovana tretja razvojna os. Regionalne razvojne agencije vseh petih statističnih regij, kjer bo potekala predvidena cestna povezava, so že začele oblikovati projekt CESTA in ga prijavile v program Interreg IIIB (pobuda Evropske unije, ki skuša spodbujati skladen razvoj evropskega ozemlja). Rezultati prijave bodo znani junija letos.

Ker je razlika med potrebnimi in zagotovljenimi sredstvi tako velika, finančnega načrta javne agencije za železniški promet ni bilo mogoče uskladiti. V ta namen bo del aktivnosti, predvidenih za letos, preložen na naslednje leto. Tako bo tudi primankljaj nekoliko nižji (21,4 milijarde tolarjev), pri čemer se bo znižal predvsem tisti za zagotavljanje udeležbe pri

O aktualni problematiki

Nekateri aktualni problemi na tem področju se po mnenju državnega sekretarja na ministrstvu za promet Petra Verliča vlečejo še iz mandata prejšnje vlade. Državni sekretar vidi bistveno pomanjkljivost v dejstvu, da nacionalni program razvoja avtocest in železniške infrastrukture, ki je bil v parlamentu potrjen leta 1996, ni bil uresničen. Avtocestni program je bil še kar uspešen,

Peter Verlič

železniški pa ne in odtod so bile pravzaprav podedovane vse težave s slabo železniško infrastrukturo. To je seveda slabo za prevoznika, odraža pa se na eni strani v slabi infrastrukturi, na drugi pa v slabem rezultatu podjetja. V prejšnji vladi so skušali s sprejetjem zakona "razbiti" železnice, a zakona, niso izvajali. Na ministrstvu že obstaja delovna skupina, ki je pripravila analize, bistveno pa je, da mora glede na koalicijsko pogodbo sistem železnic delovati enovito.

Vprašanje, zakaj kar na lepem izguba, če je lani podjetje poslovanje končalo z dobičkom, je dokaj pogosto, a državni sekretar Verlič je prepričan, da bi Slovenske železnice imele izgubo, če bi morale lani državi kot lastnici v skladu z evropskim pravnim redom plačati uporabnino (približno milijardo tolarjev). V programu je prenova resolucije nacionalnega programa. Državni sekretar je potrdil, da je prednostne projekte na petem koridorju (Koper-Ljubljana-Budimpešta) evropska komisija potrdila, zagotoviti morajo le še financiranje oziroma lastno udeležbo, ki jo bo treba zagotoviti s proračunom ali zadolževanjem. Po Verličevem mnenju Slovenske železnice potrebujejo poslovno vodstvo, saj so se direktorji doslej prevečkrat menjavali. Vsi ti ukrepi izhajajo iz koalicijske pogodbe. Ugotovljeno je bilo, da agencija, železnica in ministrstvo niso delovali usklajeno. Vsi ti organi bi morali imeti svojo, z evropskim pravnim redom določeno vlogo. Agencija si je v preteklosti jemala preveč pristojnosti, kot ji je v skladu z evropskim pravnim redom pripada, je za Demokracijo še dejal državni sekretar.

projektih, ki jih sofinancira EU (na 6,3 milijarde tolarjev), primankljaj za financiranje gospodarskih javnih služb pa bo ostal nespremenjen. Državni sekretar Peter Verlič meni, da bi del navedenega primankljaja lahko zagotovili znotraj finančnega načrta ministrstva: "Ocenjujemo, da bomo na ta način zagotovili 10 milijard tolarjev za financiranje gospodarskih javnih služb." Za pokritje preostalega dela primanjkljaja si ministrstvo prizadeva, da bi svoj delež povečali v proračunu. **Peter Avsenik**

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

ŠTAJERSKI VAL

VEČ KOT 50 LET PRIJATELJSKE BLIŽINE

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel.: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

Stanovanjska kriza

Fotografije: SAFO

Mladi, ki bi se pri primerni starosti želeli osamosvojiti in zaživeti na svojem, so milo rečeno obsojeni na pomoč staršev, sploh če se želijo dokopati do svojega stanovanja. Je nacionalna stanovanjska varčevalna shema prinesla kakšne ugodnosti mladim ali kupcem stanovanj nasploh ali je bila namenjena le varčevanju pod zelo ugodnimi pogoji?

Ali zdaj varčevalci laže pridejo do stanovanj? Odgovor je žal negativen, saj se kaže, da je stanovanj na trgu precej manj kot potencialnih kupcev. Stanovanj primanjkuje predvsem v Ljubljani, kjer je po njih največje povpraševanje. Tako povpraševanje močno prehitava ponudbo, zato so cene stanovanj pri nas izredno visoke (predvsem v Ljubljani in obalni regiji). Zato se niti tisti, ki so varčevali v stano-

vanjski varčevalni shemi in so imeli možnost nakupa stanovanja po "subvencionirani" ali dokaj nizki ceni za kvadratni meter, niso prav v velikem številu odločili za nakup stanovanja. Nasprotno, število stanovanjskih posojil, ki so jih najeli varčevalci prve skupine v nacionalni varčevalni shemi, je zanemarljivo nizko.

Zmote stanovanjske sheme

Nacionalna stanovanjska varčevalna shema (NSVS) je bila ustanovljena leta 1999 z namenom ponuditi varčevalcem ugodne pogoje najprej pri varčevanju in kasneje pri ugodnem kreditiranju, če se seveda varčevalec odloči za nakup stanovanja, ki jih gradi Stanovanjski sklad Republike Slovenije. Zagovorniki so v letu 1999, ko je bil sklad ustanovljen, trdili, da se bodo cene stanovanj na trgu začele zniževati, vendar so cene poskočile v nebo. Največ pripomb leti prav na delovanje Stanovanjskega sklada RS pod

vodstvom prejšnjega direktorja Edvarda Ovna in tudi sedanjega Jožeta Novaka, češ da se sklad ni dovolj potrudil pri iskanju zemljišč za graditev novih stanovanj, da je skrbel predvsem za blaginjo svojih ljudi itd.

Varčevalci kreditirajo sklad

Ena najbolj nenavadnih stvari pri kreditiranju pa je, da kreditiranje poteka v nasprotni smeri, kot bi moralo. Tako morajo varčevalci oziroma kupci najprej s predplačilom kredi-

tirati sklad, da potem ta lahko gradi stanovanja. Varčevalci in drugi morajo torej stanovanja plačati vnaprej. To pa je za večino kupcev velik problem. Varčevalec je prek stanovanjske sheme upravičen do ugodnega posojila, a ker pridobljeni znesek za na primer dvosobno stanovanje v Ljubljani še zdaleč ne zadošča, mora najeti dodatno posojilo, tega pa zavaruje s svojim stanovanjem. Vendar banke ne sprejemajo takšnih hipotekarnih zavarovanj za svoja po-

Stanovanjski sklad Republike Slovenije je pod prejšnjim direktorjem Edvardom Ovnom in sedanjim Jožetom Novakom vodil dokaj neaktivno politiko v zvezi s pridobivanjem novih zemljišč za stanovanjsko graditev.

V Ljubljani po ocenah urbanistov primanjkuje okrog 40.000 stanovanj.

Tudi prejšnja vlada je ob sprejetju zakona o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanjskih stavb v privilegiran položaj postavila Stanovanjski sklad RS. Sklad ima namreč pravico zahtevati plačilo za stanovanje, preden je le-to zgrajeno.

sojila, saj nepremičnina oziroma stanovanje še ni vpisano v lastniško knjigo, ker preprosto še ni zgrajeno. Tako pride do takšnih nesmiselnih situacij, kot je primer dveh družin iz Ljubljane, ki sta nehote odvisni druga od druge, in to le zato, ker je ena družina kupila stanovanje prek nacionalne varčevalne sheme.

Višja sila nagaja

Za kaj gre? Prva družina je imela svoje stanovanje v Ljubljani, a se je odločila, da bo kupila stanovanje v Dragomlju, kjer nova stanovanja gradi stanovanjski sklad. Svoje dozdajšnje stanovanje je prodala drugi družini iz Ljubljane, ki je živela v najemniškem stanovanju v Ljubljani. Ker je sklad obljubil, da bodo stanovanja v Dragomlju zgrajena in pripravljena za prevzem kupcev do sredine marca, sta družini postavili rok za izselitev, in sicer 1. april. Druga družina je zato najemno pogodbo za prejšnje stanovanje razdrila s tem datumom. Potem je sklad obvestil prvo družino, da prevzem stanovanj ne bo mogoč v roku, ki je bil določen, ker je bila zaradi neugodnih vremenskih razmer od 10. januarja 2005 onemogočena izvedba zunanjskega plinskega priključka in s tem posledično ni bilo mogoče zagotoviti ogrevanja objektov, kar je bilo v zimskem času nujno potrebno za kakovostno izvedbo zaključnih del. S tem se je seveda vse zapletlo. V bistvu je torej prva družina ostala na cesti, saj je bila pogodba o prodaji stanovanja med obema družinama že v veljavi. Zadevo so potem med seboj uredili, a se je spet zapletlo pri skladu, saj naj po najnovejših informacijah stanovanja ne bi bila vseljiva niti do sredine maja. Tako sta se družini dogovorili, da rok za izselitev prestavita

na 1. maj, a ker stanovanje v Dragomlju do tedaj še vedno ne bo nared, bo morala prva družina za najmanj štirinajst dni poiskati nadomestno stanovanje pri sorodnikih ali kje drugje. Za to bi pravzaprav moral poskrbeti sklad, saj je jasno, da mora ne glede na višjo silo spoštovati določila pogodbe. Če mora kupac stanovanjskemu skladu plačati stanovanje vnaprej, potem upravičeno pričakuje, da bo prodajalec spoštoval vsaj rok, do katerega je obljubil stanovanje. A v praksi je to očitno drugače.

Banke ne zaupajo skladu

Sklad kot državna ustanova ne uživa zaupanja niti pri bankah, ki imajo pomembno vlogo kot finančni stebri sklada. Vprašamo se lahko, kakšno funkcijo potem sklad sploh ima, če se ni sposoben dogovoriti niti z bankami, s katerimi bi moral dobro sodelovati. Leta 2004 je bil s strani vlade sprejet nov zakon o varstvu kupcev stanovanj in enostanovanj-

skih stavb. Z njim je vlada hotela preprečiti razne malverzacije in afe-re, ki so se dogajale v bližnji preteklosti. A se je izkazalo, da so nekatera pravila po tem zakonu prirejena v prid stanovanjskemu skladu. V 91. členu tega zakona namreč piše, da sklad nima istih obveznosti do kupcev, kot veljajo za druga podjetja, ki se ukvarjajo s prodajo stanovanj na trgu. Druga podjetja tako ne morejo zahtevati plačila stanovanj vnaprej. V zakon so zajete tudi banke, ki zato hipotekarnih posojil na še nezgrajena stanovanja ne dajejo.

Kakšne so rešitve?

Prva rešitev je seveda izenačenost vseh izvajalcev na trgu, ki se ukvarjajo z graditvijo in prodajo stanovanj. Nedopustno je, da ima sklad le zaradi tega, ker je državna ustanova, tako velike ugodnosti pri svojem delovanju. Politika sklada se mora torej spremeniti. Sklad se mora lotiti iskanja zemljišč, kjer bi lahko zgra-

dili dodatna stanovanja, saj jih po nekaterih ocenah samo v Ljubljani primanjkuje 40.000. Pri dodeljevanju stanovanj tudi ni seznama, po katerem bi stanovanja dobili kandidati, ki nimajo v lasti kakšnih drugih nepremičnin. Dokler v zakonu ali v pravih skladu ni takšne varovalke, obstaja možnost za morebitne goljufije s strani ljudi, ki imajo svoj stanovanjski problem sicer rešen, a bi radi z oddajo ali celo prodajo novega stanovanja, do katerega lahko pridejo po sedaj veljavnih pravilih, zaslužili.

Ena izmed pomembnih potez za rešitev te težave bi bila tudi uvedba davka na nepremičnine, ki jo zagovarjajo nekateri, predvsem mlajši ekonomisti. V eni svojih študij so ugotovili, da mora par s povprečnimi dohodki delati skoraj pet let, da si lahko privoščijo stanovanje v velikosti 70 kvadratnih metrov. Pet let dela seveda brez vseh drugih stroškov, ki spadajo k normalnemu življenju. Razmerje med povprečno plačo in povprečno ceno stanovanj je pri nas najvišje v primerjavi z drugimi tranzicijskimi državami; Ljubljana se po cenah stanovanj lahko primerja z nekaterimi razvitejšimi zahodnoevropskimi prestolnicami. Politika stanovanjskega sklada je bila v preteklosti napačna, saj je sklad spodbujal tako povpraševanje kot ponudbo in s tem avtomatično dvigoval cene.

Državna politika bo morala problem reševati odločneje, predvsem pa bolj celovito. Poskrbeti bo morala za čim več ugodnosti pri urejanju stanovanjskih vprašanj in s tem pripomoči k ustvarjanju pozitivne klime v družbi. S tem bi mlade spodbujala tudi k večanju natalitete. Večina se namreč vede odgovorno, zato želi najprej poskrbeti za "štalco", potem pa za "kravco".

Gregor Drmovšek

Kdaj se mladim obetajo boljši časi pri pridobivanju lastnih stanovanj?

Minister za zdravje Andrej Bručan napoveduje postopen prehod primarne zdravstvene ravni z zdravstvenih domov na zasebno dejavnost. Ukrep je posledica potratnosti zdravstvenih domov.

Slednji imajo v nekaterih primerih po nepotrebnem na enega zdravnika zaposlenih še pet ali šest ljudi. Zato se ne čudimo, da je večina slovenskih bolnišnic in zdravstvenih domov prisiljena krmariti v nevarnih finančnih vodah. Problem je tudi pomanjkanje strokovnih kadrov, ki ga niti uvoz slovaških zdravnikov, od katerega smo sedaj odvisni, po besedah ministra Bručana ni pomagal rešiti. Tudi zato naj bi po ministrovih na-

fotografije: SAFO

S koncesijami nad potratnost

povedih olajšali podeljevanje koncesij. Po letu 2007 pa naj bi v ta namen odpravili sekundariat, saj bi tako najhitreje pridobili 150 novih zdravnikov.

Potrebna reforma

Osrednjo reformo predstavljajo koncesije zdravnikom zasebnikom po zgledu mnogih evropskih držav. Dolgoročno naj bi se ti potem organizirali v zadrage. Svojo dejavnost naj bi opravljali bodisi v prostorih zdravstvenih domov, bodisi zunaj njih. Zdravstveni domovi naj bi po spremembah ohranili preventivno dejavnost in urgenco. Da bi omogočil prehod v koncesijski sistem, je Bručan sklenil spremeniti vodilo prejšnjega ministra Kebra iz februarja 2002, ki je na podeljevanje koncesij v minulem mandatu delovalo precej restriktivno.

Na srečanju s člani odbora zdravstvenih domov pri Združenju zdravstvenih zavodov Slovenije prejšnji teden je minister Bručan razgrnil svoje načrte, pri tem pa naletel na odpor. Ministrstvo pojasnilo, da do reforme ne bo prišlo čez noč, s čimer je tudi razblinil namigovanja o domnevni "razpustitvi" sistema javnega zdravstva, ni zaleglo. Stanje ni alarmantno, tako da se delavcem ni treba bati odpuščanja, je pomirjujoče deloval Bručan. Tovrstne (nepreverjene) infor-

macije pa naj bi vseeno ob hkratnem pomanjkanju konkretnih dokumentov s strani ministrstva po besedah članov odbora med zaposlene v zdravstvu vnesle precejšnjo zmedo. Na ministrstvu so nam pojasnili, da nameravajo vpeljati zasebno zdravstvo v okviru javnega v obsegu in na ravni, kot je v večini držav EU. Pred tem bodo morali pripraviti ustrezno mrežo in zakonodajo. Zaradi postopnosti in obsega reforme je težko napovedati, do kdaj bodo reformo primarnega zdravstva v celoti izpeljali, od sprememb pa si vsekakor obetajo pocenitev zdrav-

stvenih ponudb ter prijaznejši in hitrejši način njegovega izvajanja.

Previdnost pri podeljevanju koncesij zasebnikom

Člani odbora so izrazili potrebo po oblikovanju predloga, ki naj zasleduje konkretne cilje in ne privatizacije kot takšne. Naglasili so tudi nujnost širše razprave, ki bo zajela tako strokovno kot siceršnjo javnost. Glavni pomislek je letel na pomanjkanje nadzora nad porabo javnih sredstev in nad strokovnimi odločitvami zdravnikov koncesionarjev. Di-

rektorji zdravstvenih domov so namreč izrazili bojazen, da bodo zasebniki na ta način služili na račun javne službe. Zato bi morali biti podvrženi strokovnemu nadzoru, je menila direktorica postojanskega zdravstvenega doma Irena Vatovec Progar in opozorila na nevarnost, da Slovenija ponovi napake evropskih držav, ki so šle v privatizacijo zdravstva. Stično točko z ministrom je našla v napovedanem združništvu.

Zanimiva ocena stanja

Pri kritikih bode v oči ocena, da je slovensko zdravstvo po vseh kazalcih primerljivo s tistim v razvitih evropskih državah, uvedba zasebnega sektorja pa naj ne bi prinesla posebnih pozitivnih učinkov, na kar po besedah Vatovčeve kaže podobno zadovoljstvo bolnikov z zasebnim in z javnim sektorjem. Direktor Zdravstvenega doma Radlje ob Dravi Andrej Horvat je dejal: "Če je cilj učinkovita in racionalna institucija, če smo torej preveč socialni, naj nam to nekdo pove in nam da orodje, da bomo izpeljali cilje in ohranili zdravstveni dom kot institucijo, ki bo še izvajala javno službo." To pa zveni kot zatiskanje oči pred žgocim finančnim stanjem slovenskih bolnišnic in zdravstvenih domov. Bručanovi sogovor-

Po besedah ministra Bručana naj bi v domačih logih vladalo precejšnje zanimanje za odkup bolnišnic, čemur je tudi sam naklonjen.

Minister Andrej Bručan je napovedal uvedbo koncesij v zdravstvu. Spremembe bodo uvajali postopoma in v dogovoru z vsemi partnerji.

Prejšnji minister za zdravje Dušan Keber je z navodilom iz leta 2002 poskrbel za restriktivno podeljevanje koncesij.

niki so kritizirali tudi sistem podeljevanja koncesij, ki bi jih po mnenju nekaterih direktorjev morali razpisati le tam, kjer obstajajo potrebe po dodatnih zdravstvenih storitvah.

Privilegiran javni sektor

Glede na odklonilen odnos do reforme se je treba vprašati, komu takšna zmeda pravzaprav koristi. Dejstvo je, da sedanja ureditev primarnega zdravstva v Sloveniji ni učinkovita, poleg tega v mnogih primerih predstavlja finančno breme za državo. Sedanja vlada se je že v koalicijski po-

Sistem koncesij in prihod zasebnega sektorja naj bi z reformo prinesla kakovostne in hitre zdravstvene storitve tudi v zdravstvene domove.

godbi zavezala urediti razmerja med državnim in zasebnim zdravstvenim sektorjem, predvsem na primarni in sekundarni ravni. Tako je koalicija med svoje načrte uvrstila "pregledno uvajanje zasebnega dela na področju osnovnega zdravstvenega varstva v okviru obstoječih zmogljivosti javne zdravstvene službe". Poleg tega naj bi s preučitvijo pogojev za delo svobodnih zdravnikov specialistov "povečali učinkovitost zdravstvene službe in jo približali uporabnikom".

Varovalke v obliki primernih standardov storitev in strogega nadzora so seveda prvi pogoj, da nam reforma prinese zelene učinke. Kljub temu pa bo težko poseči na področje zdravstva, saj je bilo leto v letih po osamosvojitvi na določen

način privilegirano in izvzeto iz sprememb na drugih področjih. Če pa regulacija bo, o čemer ne moremo dvomiti, zdravstvene storitve pa se bodo izkazale za enako ali celo bolj kakovostne kot prej, potem reforma ni le dobrodošla, ampak celo nujna.

Prodaja bolnišnic

Uvedba koncesij pa ni edina sprememba na obzorju. Na ministrstvu za zdravje napovedujejo spremembo zakonodaje, ki ureja javne zavode. Veljavna zakonodaja namreč ne dopušča vlaganja zasebnega kapitala v bolnišnice. Ministrstvo sedaj skupaj z zunanjimi sodelavci pripravlja spremembo zakonodaje, ki bo to omogočala, so nam sporočili z ministrstva. Minister je v pogovoru z direktorji bolnišnic opozoril na nekatere pomanjkljivosti v sedanjih zakonodajah. Strinjal se je z direktorji, da je dvojno (strokovno in finančno) vodenje bolnišnic odveč, razen izjem, kakršni sta ljubljanski Klinični center in mariborska bolnišnica. Poleg tega naj bi namesto sedanjih neustreznih svetov zavodov uvedli nadzorne odbore, je napovedal Bručan in omenil tudi pripravo novega plačnega sistema za direktorje.

Najzanimivejši predlog pa je prav gotovo privatizacija bolnišnic, ki ji je zdajšnji minister naklonjen. Direktorji bolnišnic so ob tem izrazili zahtevo po poprejšnji uvedbi standardov storitev in nadzornih mehanizmov. Privatizacija naj bi doletela obstoječe zavode, za katere, tako kaže, obstaja nemajhen interes. Interesenti, katerih imen minister ni mogel razkriti, pa si obetajo dobiček, saj naj bi dobili koncesijo tako za zdravstvene programe kot za svoje dodatne dejavnosti. **Mitja Volčansek**

Poznana opojnost v novi embalaži!

Droga Portorovi, živilska industrija d.d., Industrijska cesta 21, 6310 Izola, www.droga.si LUNATEMA

Še preden se začne novi dan, si vzemite trenutek zase in spijte skodelico kave. Prepustite se priljubljenemu okusu **Barcaffé Classic** ali opojnosti **Barcaffé Espresso**, ki vam pričara pravi italijanski espresso kar doma.

Za lepši dan

Predfaraonsko grobišče

Skupina egiptovskih arheologov in njihovih kolegov iz ZDA je v južnem Egiptu odkrila prostrano grobišče, ki sega v obdobje pred vladavino faraonov in priča o zgodnjih postopkih mumificiranja. Več kot 5000 let stara nekropola leži v pokrajini Kom al Ahmar med mestoma Luksor in Asuan, je sporočil Zahi Hawass. V

grobnici so našli sedem trupel, pri čemer strokovnjaki domnevajo, da so bile štiri osebe v namene žrtvovanja zažgane žive. Našli so tudi kremenast kip kravje glave. Leta 2000 so v isti pokrajini našli kip iz apnenca, ki je doslej veljal za najstarodavnejšo sled človeka v Egiptu. Hawass meni, da bi lahko najdba prinesla nova spoznanja o predfaraonskem obdobju. Grobišče najbrž pripada starodavnemu mestu Hierakonpolis oziro-

ma sokolovemu mestu, ki je vladalo v obdobju pred nastopom dinastij.

Zaplenili mamila

Hrvaska policija je na meddržavnem mejnem prehodu Bajakovo na meji s Srbijo v avtomobilu italijanskega državljana našla 87,5 kilograma marihuane, 43,7 kilograma hašiša in dva litra hašiševega olja. Po ocenah naj bi bila zaplenjena mamila na hrvaškem trgu vredna okoli dva milijona kun (66 milijonov tolarjev), pošiljka pa je bila namenjena na trge Zahodne Evrope. Mamila so bila skrita v dvojnem dnu terenskega vozila z italijanskimi registrskimi tablicami, ki ga je vozil 54-letni italijanski dr-

žavljan. Italijan, ki se je na mejni prehod Bajakovo pripeljal iz Srbije in Črne gore, je hrvaškim mejnim organom postal sumljiv, ko so med carinskim pregledom na njegovem vozilu opazili nenavadne prilagoditve.

Hibridna vozila

Število novoregistriranih hibridnih vozil, ta so opremljena tako z motorjem z notranjem izgorevanjem kot z baterijami, ki se polnijo med vožnjo, imajo pa tudi električni motor, se je v ZDA lani v primerjavi z

letom 2003 povečalo za 81 odstotkov. K povečani prodaji naj bi pripomogle visoke cene goriva in širša ponudba hibridnih vozil. Kljub temu so hibridna vozila predstavljala zelo majhen delež od skupno 17 milijonov novih vozil, kolikor jih je bilo lani prodanih v ZDA. Trg hibridnih vozil se je močno povečal od leta 2000. K povečani prodaji naj bi pripomogle tudi olajšave pri davkih za varčna vozila na zvezni in državni ravni. Cene teh vozil so v primerjavi z običajnimi modeli višje za od 3.000 do 4.000 dolarjev.

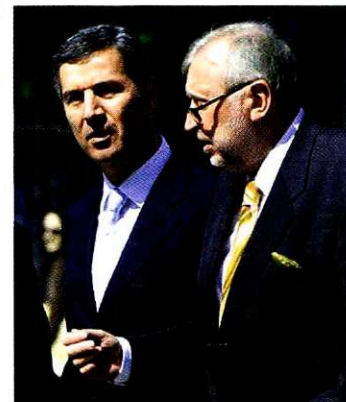
Trojna transplantacija

Kirurgi iz kardiološkega centra v Brnu so prvi v Evropi opravili trojno presaditev – srca, jeter in ledvic, ki je bila uspešna, je dejal Jan Cerny, vodja kirurške ekipe. Cerny je tudi dejal, da so tovrstne operacije opravili že leta 1999 in 2003 v ameriskem Chicagu. Kardiolog je poudaril, da presajeni organi za zdaj odlično delujejo pri bolniku, 51-letnem mizarju, ki je dolgo trpel za težavami v delovanju vseh treh organov, zaradi česar je izgubljal težo in se komaj premikal. Zdravniki iz Brna nadaljujejo z intenzivno terapijo, da bi preprečili morebitna vnetja ali imunološke zaplete.

Medijski škandal

Črnogorski premier Milo Đukanović je zanikal, da bi njegova vlada naročila analizo medijev v Črni gori s priporočili, kako jih disciplinirati v letu, ko je treba napraviti odločilne korake na poti k neodvisnosti države. Podrob-

nosti analize, ki jo je črnogorsko zunanje ministrstvo februarja poslalo Đukanovićevemu kabinetu in predsedniku skupščine Ranku Krivokapiću, je objavila opozicijska Ljudska stranka (NS). Analiza je vsebinsko zelo sporna, saj se zavzema za spremembe medijskega poročanja, da bi javnost prepričali o superiornosti

zamisli o črnogorski neodvisnosti. Večina črnogorskih medijev in opozicijskih strank zato od Đukanovića zahteva, naj odstavi zunanje ministrstvo Miodraga Vlahovića. Vlahović je priznal, da gre za avtentično analizo, zanikal pa je, da bi jo pripravilo njegovo ministrstvo. Sicer pa avtor analize meni, da bi bilo treba popraviti razmere na medijskem področju, če želijo oblasti na pot samostojnosti države stopiti z več gotovosti.

Bolan kralj

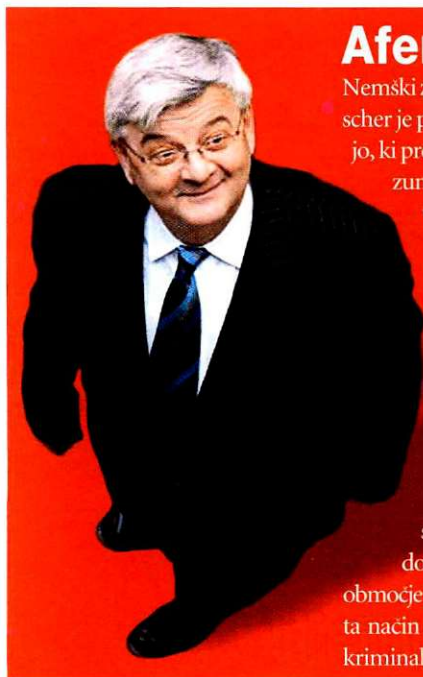
Tri tedne po operaciji srca, med katero so mu zamenjali zamašeno srčno zaklopko, so 68-letnega norveškega kralja Harald V. odpustili

iz bolnišnice. Kralju so v bolnišnici v Oslu 1. aprila letos vstavili umetno srčno zaklopko, zaradi nabiranja tekočine okoli nove zaklopke pa ga bo-

Afera z vizami

Nemski zunanji minister Joschka Fischer je pred parlamentarno komisijo, ki preiskuje domnevno izdajo vizumov več desetisoč ljudem iz vzhodnoevropskih držav brez poprejšnjega preverjanja, priznal napake, vendar ob tem obtožil konservativno opozicijo, da je afero napihnila. Fischer je namreč že več mesecev deležen kritik opozicije, ki ga obtožuje, da je skupaj z nekaterimi drugimi več desetisoč ljudem omogočil nedovoljen vstop na schengensko območje med letoma 1999 in 2003, na ta način pa naj bi se zvišala stopnja kriminala, čeprav Fischer to zanika.

do morali kmalu spet operirati. Medtem ga bo še do konca maja, dokler bo po pričakovanih trajalo njegovo okrevanje, pri opravljanju njegovih dolžnostih nadomeščal sin, prestolonaslednik Haakon. Zdravniki so stanje kraljeve srčne zaklopke spremljali od leta 1991, 17. marca letos pa so napovedali, da je čas za ta, po njihovih besedah rutinski poseg.

Stradivari

Stradivarijevo violino so v New Yorku prodali za kar dva milijona dolarjev. Po podatkih avkcijske hiše Christie's je to najvišja cena, ki jo je kdaj dosegel kakšen glasbeni instrument. Violino "Lady tennant" je leta 1699 izdelal Antonio Stradivari. Stro-

kovnjaki so instrumentu najprej določili ceno 1,5 milijona dolarjev, saj je bila do takrat najvišja cena za Stradivarijevo violino 1,8 milijona dolarjev. Violino je kupil ameriški zasebni zbiralec, ki je želel ostati neimenovan.

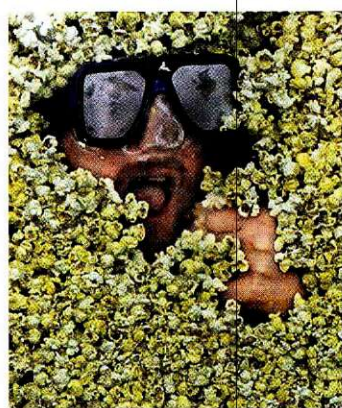
Brez vina

Norveški znanstveniki so ugotovili, da se morajo nosečnice povsem odreči alkoholu, sicer lahko pri plodu pride do trajnih in neozdravljivih okvar. Nevarnost za razne prirojene napake, kot so motnje vida, težave z rastjo, poškodbe možganov, motnje obnašanja in spomina, se poveča že ob najmanjših količinah

popitega alkohola, je zapisano v poročilu, ki temelji na izsledkih raziskav na večjem številu ljudi. Pol kozarca vina dnevno v prvih treh mesecih nosečnosti in kozarec dnevno v nadaljnjih mesecih povzroči trenutno ustavitev dihanja pri plodu, kar poveča nevarnost naravnega splava ali psihomotorične motnje. Večje količine popitega alkohola pa povečajo tveganje prirojjenih napak, tudi oslABLJENO delovanje srca.

Kokice

Znanstveniki so ugotovili, zakaj se nekatere kokice ne spremenijo v velike, bele kroglice. Znano je, da

morajo koruzna zrna, če želimo, da se razpočijo, v svoji škrobni osnovi vsebovati 15 odstotkov vlage. Strokovnjaki z Univerze Purdue pa so ugotovili, da je skrivnost učinkovitega pokanja kokic skrita v strukturi luščine. Nerazpočena zrna imajo prepustno luščino, ki preprečuje rast tlaka, in slabo strukturo luščine, ki onemogoča pokanje. To odkritje utegne pomagati prodajalcem, da bi lahko izbrali najboljše zrna, da bi vsa popokala. Za zdaj pa ni mogoče odkriti, katera zrna ne bodo popokala, vse dokler se ne znajdejo na dnu posode.

Bogate Britanke

Ženske v Veliki Britaniji bodo leta 2025 bogatejše od svojih rojakov, ker bodo lastnice 60 odstotkov premoženja v državi, kar je za 12 odstotkov več kot danes, ugotavlja raziskava, ki jo je opravila finančna družba Liverpool Victoria. Ta ugotovitev temelji na dejstvu, da so ženske uspešnejše v šoli, da so pogosto lastnice premoženja in da imajo daljšo življenjsko dobo. Zaradi vsega tega bodo žen-

Starajoči se Američani

Do leta 2030 se bo število starejših od 65 let v ZDA občutno povečalo in bo v desetih zveznih državah presešlo število mlajših od 18 let. Leta 2000 v nobeni od ameriških zveznih držav število starejših od 65 let ni presešlo števila mlajših od 18 let, leta 2030 pa se bo to zgodilo med drugim na Floridi, v Mainu in Vermontu. V šestih državah (Florida, Wyoming, Maine, Montana, Severna Dakota in Nova Mehika) bo eden od štirih prebivalcev starejši od 65 let, v kar 26 zveznih državah pa se bo število starejših podvojilo. Leta 2030 naj bi bilo v ZDA 363,6 milijona prebivalcev oziroma za 29,2 odstotka več kot leta 2000. Povprečna starost bo 39 let, še navaja ameriški statistični urad.

ske leta 2025 bolje plačane od moških in tako bo več milijonark kot milijonarjev. Raziskava je prav tako pokazala, da je 70 odstotkov Britank, starih od 16 do 64 let, zaposlenih, medtem ko je bilo takih leta 1971 le 56 od-

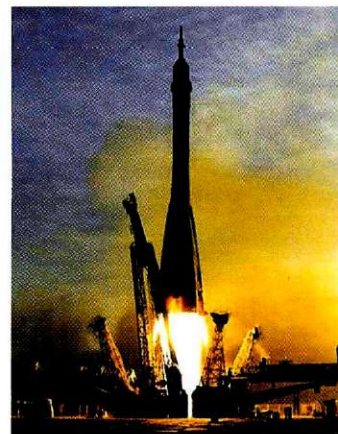

stotkov. V istem časovnem obdobju pa je stopnja delovno aktivnih Britancev padla z 92 na 80 odstotkov.

Sojuz pristal

Rusko vesoljsko plovilo Sojuz je uspešno pristalo v Kazahstanu. Sojuz je mirno pristal v bližini kraja Arkalik na severu Kazahstana, z Mednarodne vesoljske postaje (ISS) pa so se vrnil ruskim kozmonavtom Salizhan Šaripov, ameriški astronom Leroy Chiao in italijanski astronom Roberto

Vittori. Šaripov in Chiao sta bila na ISS od oktobra lani, medtem ko se je Vittori vrnil po desetdnevni misiji v vesolju. Posadko ISS, ki je ostala v vesolju, sestavljata ruski kozmonavt Sergej Krikaljov in ameriški kozmonavt John Phillips. Njuna misija bo trajala šest mesecev, zdaj pa se že pripravljata, da bosta na ISS sprejela posadko prvega ameriškega vesoljskega plovila po nesreči Columbie pred dvema letoma. Ruskim vesoljskim uradnikom je tako odleglo, ko je Sojuz pri-

stal na predvidenem mestu, saj je maja 2003 pri vračanju na Zemljo zgrešil predvideno pristajališče za okoli 400 kilometrov, zaradi česar so posadko mrzlično iskali po tamkajšnjih stepah.

Počlovečeni riž

Pridelava riža v svetu pada, hkrati pa je v polnem razmahu tekma v iskanju vrste riža, ki bi bile plodnejše, odpornejše proti virusom ter bi vsebovale manj alergenov in beljakovin. Najbolj presenetljivo pa je, da znanstveniki preizkušajo možnosti, da bi v riž vnesli gen, lasten človeškemu jetrom. Gen povzroča nastajanje encima, ki razgrajuje škodljive elemente v človeškem telesu. Upajo, da bo encim CYP2B6 počel enako s herbicidi in drugimi onesnaževalci, s katerimi ponavadi škropijo riž proti škodljivcem. Nasprotniki gensko spremenjene hrane, ki jih je največ v Evropi, pravijo, da bo porabnike odbila uporaba človeških genov, saj se jim bo gabil kanibalizem. Za gensko spremembo žit so do sedaj uporabljali gene, ki so jih dobili iz bakterij. Toda takšna žita so odporna smo proti eni vrsti herbicidov. To pomeni, da lahko kmetje uporabljajo herbicide tako pogosto, kot je treba, toda samo herbicide ene vrste. S človeškim genom modificirani riž pa bi lahko razgradil kar 14 vrst herbicidov in bi ga lahko gojili celo na industrijsko onesnaženi zemlji. To so sicer dokazali pri poskusih z geni kuncev, vendar ne vidijo razloga, da ne bi uporabili človeških genov.

Kakofonija v oceanu

Vodna gladina zaliva Cape Cod na severovzhodni obali ZDA je na zunaj videti popolnoma mirna, pod vodo pa je popolnoma drugače. Voda je nasičena z glasovi in je kakor orjaški amfiteater. Znano je že, da se kiti mečejo na obalo zaradi uporabe vojskih zvočnih lokatorjev, kar je že sprožilo polemike, ali naj jih še naprej uporabljajo. Toda oceanologe še najbolj skrbi jačanje zvočnega ozadja v globinah oceanov, ki ga povzročajo velike ladje. Največ velikih ladij se vozi po Severnem Atlantiku in severnih predelih Tihga oceana ter okoli Indonezije, zato je tam pod vodo tudi najbolj hrupno. Treba je razumeti, da je pri vodnih živalih, predvsem pri vodnih sesalcih, sluh najpomembnejši, saj uporabljajo zvoke za orientacijo in sporazumevanje med seboj. Truš velikih ladij zato moti njihovo življenje, razmnoževanje in prehranjevanje ter jih vsestransko ogroža. Velikim morskim sesalcem je sicer izredno težko slediti in jih opazovati, a je mogoče trditi, da jih hrup moti. Zvočno onesnaževanje oceanov se povečuje vzporedno z razvojem čezoceanskih plovb. Med 1948 in 1998 se je količina prepeljanega tovora povečala s 85 na 550 milijonov ton letno. V tem času je hrup v morju narasel za okoli 15 decibelov.

Pajčevina

Nova knjiga, ki je izšla v Franciji, nosi naslov V postelji s pajčevino. Glavna teza v knjigi je, da internet spodbuja kibernetne prevare in lahko postane vzrok za razpad odnosov v realnem življenju. Avtorja Loic Roche, doktor psihologije in strokovnjak za vplive novih tehnologij na človeka, in raziskovalec interneta Yannick Chatelain trdita, da so odnosi, ki se zgradijo prek interneta zelo zelo redko stabilni. Tako moški kot ženske, vendar predvsem prvi, radi obiskujejo forume, chate in spletne strani, namenjene spoznavanju. Vse to jih zapeljuje in jim omogoča odmik od realnega življenja v paru. Kot primer je v knjigi navedena francoska spletna stran Meetic, kjer se vsak dan registrira do 25 tisoč novih obiskovalcev, stalnih gostov pa je okoli enajst milijonov. Na takšnih straneh je zelo lahko navezati virtualni odnos, zelo pogosto pod lažnim imenom. Na prvi pogled je na internetu veliko laže pasti v skušnjava in prevarati partnerja kot v realnosti, kjer delo in socialni odnosi ovirajo prvi stik z drugim človekom. Internet deluje podobno kot alkohol – ustvari iluzijo, da lahko počneš, kar se ti zljubi.

Laže do vsadka

Kmalu se bo pojavil nov aparat izraelske družbe, robot vrtnik, narejen za to, da bi postopek vstavljanja zobnega vsadka postal preprostejši. Zaradi njega bi se operacije lahko pocenile, postale bodo hitrejše in manj boleče za paciente. Zobni vsadek je stržen, ki posnema zobno korenino in na katerega je mogoče pritrditi proteze in mostičke, toda za njegovo namestitve je ponavadi potrebna operacija. Omenjeni robot so preizkusili že na živalih in kmalu ga bodo preizkusili na ljudeh v Evropi in v ZDA, kar bo lahko postal prvi korak k veliki avtomatizaciji pri zdravljenju zob. V grobem bo novi postopek videti tako, da se bo na pacientovo čeljust pritrdilo ogrodje, z njega pa bodo zelo tanke igle v dlesni določile natančen položaj in obliko kosti. Podatki se bodo prenesli v računalnik, ki bo izdelal podrobno shemo in natančno nadzoroval premikanje svedra. Zobozdravnik bo samo pritisnil na gumb in vrtnje se bo začelo na natančno določenem mestu. Seveda bo zobozdravnik lahko vrtnje kadar koli ustavil. Prednost stroja bo predvsem v tem, da bodo vsadke lahko vstavljali tudi stomatologi splošne prakse, zdaj pa to lahko počno samo za to specializirani zobozdravniki.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec brezplačno!

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

V poslednjih aprilskih dneh pred šestdesetimi leti se je tako imenovani tisočletni rajh zvijal v poslednji agoniji. Armade, ki so še tri leta prej grozile vsej Evropi, so popolnoma razbite komaj še branile dele nemškega ozemlja. Sovjetski napadalci so že vdirali v prestolnico Berlin, kjer je v podzemskem bunkerju pod razrušeno vladno palačo vztrajal Adolf Hitler, tvorec in vodja rajha, ki se je sesedal.

Hitler je bil morda edini, ki je v prvih pomladanskih mesecih leta 1945 še verjel, da bo nekakšen čudež rešil njega in njegov imperij, čeprav je občasno tudi on izgubljal vero. Tedaj se je zatekal k zasebnim premišljanjem, ki jih je narekoval svoji sivi eminenci Martinu Bor-

Diktator Adolf Hitler si aprila 1945 s svojim pribočnikom ogleduje posledice zavezniskega bombardiranja njegove kanclerske palače

čil, je spila strup. V času med poroko in samomorom je Hitler napisal oporoko, v kateri je zaradi izdaje izobčil Göringa in Himmlerja, za poraz okrilil generale in še enkrat pozval k brezkompromisnemu boju proti svetovnemu judovstvu.

Josef Goebbels je svojemu mojemu sledil dan kasneje. Z ženo Magdo sta najprej zastupila svojih šest otrok, starih od tri do dvanajst let. Nato sta storila samomor na dvorišču bunkerja, kajti Goebbels se je cinično izrazil, da bo drugim s tem prihranil prenos njunih trupel.

Sovjetske čete so drugega maja 1945 vkorakale v že opuščeni bunker. Nekaj njegovih prebivalcev je naredilo samomor, drugi so se poskušali izmuzniti na varno. Večino so ujeli, a ne vseh. Bormann je na

Legenda o propadu

mannu in v katerih je s svojega vidika analiziral nekadnje uspehe in kasnejše poraze ter skušal napovedati prihodnost gibanju, ki ga je ustvaril. V čedalje redkejših trenutkih odločnosti pa je skušal voditi vojno, s tem da je prestavljal enote, ki so obstajale še na papirju. Stik z realnostjo je skoraj povsem izgubil, izčrpanost in posledice Parkinsonove bolezni so iznekoč odločnega vodje napravile skoraj popolnoma senilnega starca.

Zadnji dnevi

Sovjetske granate so začele padati na središče Berlina prav na Hitlerjev zadnji rojstni dan, 20. aprila 1945. Slavljenka družba je večinoma komaj čakala, da bi pobegnili iz mesta, ki mu je grozil padec. Kaj kmalu so na različne strani pobegnili rajhsmaršal Hermann Göring, drugi človek v režimu, "zvesti Heinrich" Himmler, vodja SS in policije, dvorni arhitekt in minister za oborožitev Albert Speer, skupaj z njimi pa še veliko drugih. Ob Hitlerju so ostali le fanatični vodja propagande Josef Goebbels, ne-

utrudni spletkar Bormann in nekaj generalov. Nasprotno od večine pa je v razrušeno prestolnico prišla Eva Braun, firerjeva dolgoletna ljubica. Več kot desetletje njune zveze je večinoma živela odmaknjeno, daleč od Berlina, nikoli se ni javno ali uradno pojavila ob svojem ljubimcu; zdaj, ob propadu, pa je prišla iz razmeroma varnih bavarskih Alp, da deli z njim smrt v plamenih porušene trdnjave, ki jo oblega neusmiljeni sovražnik. Hitler se je odločil za samomor, ker se je bal, da bi ga ujeli. Po lastnih besedah ni želel biti razstavljen v moskovskem živalskem vrtu, za svoje truplo pa ni hotel, da

bi ga razstavljali v muzeju, zato je zahteval, da ga po smrti uničijo.

Samomori v bunkerju

Propagandni minister Goebbels je pri tem kar žarel. Svojim sodelavcem je napovedal, da se bo o njihovem koncu čez tisoč let snemal film. Vsak med njimi si lahko sam izbere vlogo v tem prihodnjem filmu, vlogo junaka ali mevže. On sam se je že odločil. Za svojega vodjo je organiziral vikinski pogreb s sežigom trupel. V popoldanskih urah 30. aprila se je Hitler ustrelil v svojih prostorih bunkerja. Eva Braun, s katero se je nekaj ur pred tem uradno poro-

primer izginil. Dolgo so ga šteli za pogrešanega, šele več desetletij kasneje pa so zahodnonemške oblasti objavile, naj bi bili odkrili njegove ostanke in da je padel med prebojem iz Berlina. Njegovi otroci niso hoteli nikoli prevzeti domnevnih ostankov svojega očeta, velik del svetovne javnosti pa je še vedno prepričan, da je Bormann pobegnil. Ni jih malo, ki so prepričani tudi v to, da se je izmuznil celo Hitler. Sovjetski vodja Stalin je po vojni večkrat ponavljal, da je po njegovem mnenju Hitlerju uspelo pobegniti.

Goebbels je imel prav, legenda o poslednjih dneh v berlinskem bunkerju je preživela, pa naj jo kdo gleda z dobre ali s slabe strani. Sam Hitler je na začetku politične kariere govoril, da zanj ni važno, ali se o nacistih govori dobro ali slabo, glavno je, da se o njih govori. Tega se je sam držal do zadnjih dni in tega se je očitno držal tudi njegov glavni propagandist. Goebbels je imel v tistih poslednjih aprilskih dneh leta 1945 prav tudi glede filma o "somraku bogov". Minilo je precej manj kot tisoč let od propada, filmov na to temo pa je precej več kot le eden.

Bogdan Sajovic

• Hitler v družbi Eve Braun, s katero se je poročil tik pred smrtjo (ustrelil se je v popoldanskih urah 30. 4)

• S Hitlerjevo smrtjo je bilo konec "tisočletnega rajha". Od njegovih velikih arhitekturnih načrtov so ostali samo še posnetki.

Francoski državljani bodo čez mesec dni na referendumu glasovali o evropski ustavni pogodbi; po zdajšnjih raziskavah naj ustave ne bi izglasovali.

Fotografije: Reuters

Francoski dvomi

29. maj bo za evropsko petindvajseterico nedvomno zelo pomemben dan, saj bodo takrat francoski volilci odločali o sprejetju evropske ustavne pogodbe. Če se bo uresničil napovedani črni scenarij in bo ustavna pogodba zavrnjena, se pod vprašajem ne bo znašla le slednja, temveč tudi nadaljnja širitev unije.

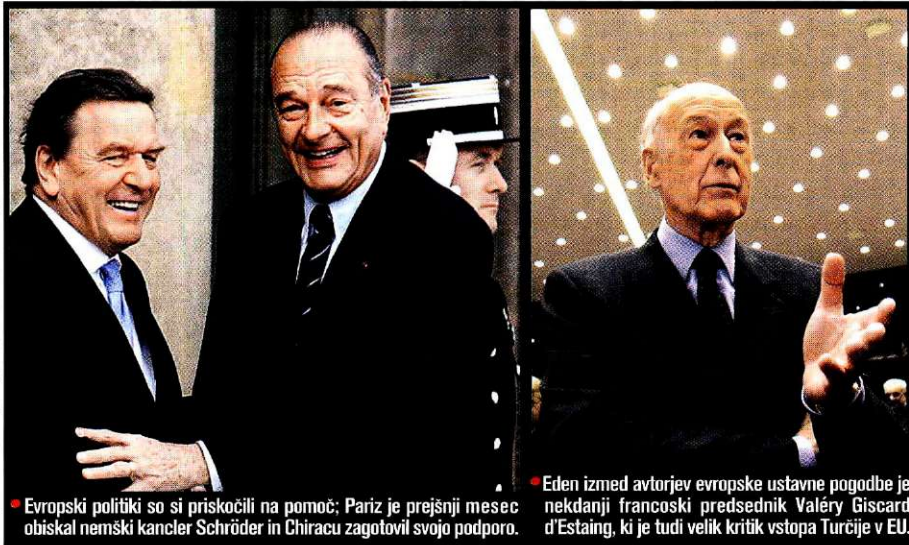
Po načrtih naj bi evropska ustavna pogodba začela veljati leta 2010, vendar pa je pogoj za njeno sprejetje dobro znan – ratificirati jo morajo vse države članice. Sprva si Bruselj ni obetal večjih zapletov, saj so ustavo brez večjih težav že potrdili v Litvi, Španiji, Italiji, Madžarski in Sloveniji. Največ težav prav gotovo predstavljata referendum v Franciji in Veliki Britaniji. V slednji imajo sicer še dobro leto časa, da prepričajo svoje volilce za glasovanje v prid evropski ustavi, medtem ko se v Franciji ta čas izteka.

Temne napovedi

Čeprav ne gre vedno verjeti javnomnenjskim raziskavam, pa te večkrat napovejo izide volitev. In prav te raziskave evropsko javnost že dalj časa opozarjajo, da so Francozi evropski ustavni pogodbi močno nenaklonjeni.

Izidi anket še niso presegli potrebnih 50 odstotkov v njeno korist, ampak se ustavijo pri okoli 40 odstotkih. Zato je francoska vlada s predsednikom države na čelu v zadnjem mesecu začela več kampanj, s katerimi poskuša volilce prepričati, naj 29. maja obkrožijo DA. EU ni pričakovala takšne nenaklonjenosti s strani francoske javnosti, saj so za največje evroskeptike do sedaj veljali Britanci, medtem ko so Francozi do sedaj najbolj nasprotni vključenju Turčije v EU. Tisti

Francozi, ki javnost pozivajo, naj glasuje proti, v evropski ustavni pogodbi vidijo potencialnega krivca za povečanje brezposelnosti in postopno izgubljanje statusa ene od vodilnih držav stare celine. Prav tako bi bila v primeru zavrnitve pod vprašajem nadaljnja širitev unije. Ta pa ne more več vplivati na Bolgarijo in Romunijo, ki sta pristopno izjavo podpisali prejšnji te-

• Evropski politiki so si priskočili na pomoč: Pariz je prejšnji mesec obiskal nemški kancler Schröder in Chiracu zagotovil svojo podporo.

• Eden izmed avtorjev evropske ustavne pogodbe je nekdanji francoski predsednik Valéry Giscard d'Estaing, ki je tudi velik kritik vstopa Turčije v EU.

• Francoska vlada je sprožila množične kampanje, ki poskušajo ljudi prepričati, naj na referendumu glasujejo za evropsko ustavno pogodbo.

• Če evropska ustavna pogodba ne bo ratificirana, bi to največ težav prineslo Hrvaški in Turčiji, saj bi se pristopna pogajanja lahko precej zavlekla.

• Temeljni pogoj za uveljavitev evropske ustavne pogodbe do leta 2010 je, da jo ratificirajo vse države članice.

den v Luxemburgu in bosta postali del evropske družine leta 2007 oziroma najkasneje leta 2008. Posledice zavrnitve ustavne pogodbe bi najbolj čutila Hrvaška, ki zaradi nesodelovanja s haaskim sodiščem še ni dobila novega datuma za začetek pristopnih pogajanj, in Turčija, ki bo pogajanja začela letos jeseni. Večina Francozov, ki se je že odločila za NE na referendumu, ponavlja, da bi zavrnitev ustavne pogodbe pomenila tudi NE za vključitev Turčije v EU. Da tako razmišljanje ni smiselno, opozarja nekdanji francoski predsednik in eden izmed piscev evropske ustave Valéry Giscard d'Estaing, ki je tudi že vrsto let eden glavnih nasprotnikov turškega vstopa v EU.

Primer črnega scenarija

Kljub napovedanemu črnemu scenariju ob francoski zavrnitvi evropske ustavne pogodbe pa razlogi za optimizem še vedno obstajajo, čeprav je predsednik evropske komisije José Manuel Barroso zavrnil možnost, da bi tiste članice, ki ustavne pogodbe ne bi sprejele, imele nekakšen poseben

status, druge pa bi se ravnale po njej. Glavni pogoj je, da pogodbo potrdijo vse države članice, same pa si lahko izberejo način ratifikacije – v državnem zboru ali na referendumu. Britanski premier Tony Blair je medtem že omenil možnost, da v primeru francoskega črnega scenarija v Veliki Britaniji referendum sploh ne bo.

Čeprav je skupna ustavna ureditev eden izmed najpomembnejših ciljev petindvajseterice, pa se da najpomembnejše dele evropske ustave ohraniti tudi brez sprejetja ustave v vseh državah. Če referendumi po Evropi ne bi uspeli, bi še vedno lahko v nacionalnih parlamentih potrdili samo ključne elemente in novosti, ki jih prinaša evropska ustava. To so na primer vsesplošni večinski volilni sistem, ureditev diplomatskih mest in uvedba t. i. evropskega zunanjega ministra, ustanovitev zunanje službe ter neke vrste "varnostna zavora", ki bi jo imele države članice možnost uporabiti pri vprašanju evropske integracije. Vendar pa v Bruslju še vedno upajo, da bo ustava le potrjena v vseh državah, kajti če ne bo, bodo morali v naslednjih letih ogromno časa posvetiti predvsem spreminjanju

negativnega članstva, temveč samo status pridružene države članice.

Chirac na strani ustave

Analitiki opozarjajo, da bi v primeru francoske zavrnitve največji poraženec postal francoski predsednik Jacques Chirac, ki letos praznuje tudi 50 let politične aktivnosti. Poraz na majskem referendumu bi bil hkrati njegov poraz, saj je eden največjih zagovornikov evropske ustavne pogodbe ne samo v Franciji, temveč nasploh v Evropi. V svojih zadnjih govorih pogosto poudarja, da bi Francija postala samotni otok sredi Evrope, če evropske ustave ne bi potrdila, prav tako pa bi to dolgoročno lahko ogrozilo ekonomsko stabilnost države. Ta čas sta največji problem Francije brezposelnost, saj je stopnja brezposelnosti z 10 odstotki med najvišjimi v zadnjih letih, in prenizka gospodarska rast, ki je bila lani le 2,1-odstotna.

Vodilni evropski politiki so francoskemu predsedniku priskočili na pomoč v prepričevanju volilcev za sprejetje evropske ustave. Francijo sta tako že obiskala nemški kancler Gerhard Schröder in predsednik evropske komisije Barroso. Prav tako pa je Chirac ob

španskem referendumu prišel v Madrid izkazat podporo španskemu predsedniku vlade Joséju Rodríguez Zapateru. Čeprav večina politikov v tej državi podpira sprejetje ustavne pogodbe, pa so glasni tudi njeni kritiki. Ob nedavnem referendumu je bil eden izmed njenih največjih kritikov presenetljivo nekdanji predsednik vlade José María Aznar, ki sicer prihaja iz vrst ljudske stranke, ta pa je med strankami v evropskem parlamentu najglasnejša zagovornica ustave. K glasovanju proti ustavi pa svoje državljanke že sedaj poziva tudi češki predsednik Vaclav Klaus.

Če evropska ustava ne bo pričela francoskih volilcev, pa to še ne pomeni začetka konca Evropske unije. EU je ta čas preveč homogena in bo preživela tudi zavrnitev ustave, kot je preživela tudi druge stvari, npr. leta 2001 irsko zavrnitev pogodbe iz Nice ali nasprotovanje Švedske uvedbi evra. Upajmo, da bo Francija na koncu le izglasovala ta pomembni evropski dokument, saj bi to pomenilo precej manj zapletov v Bruslju, hkrati pa bi dala zgled drugim evropskim državljanom, ki se bodo v prihodnje odpravljali na referendum.

Ana Möllner

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografiji: Dane Kostrič

Posebnost podjetja Akrapovič, katerega edini lastnik je 45-letni Igor Akrapovič, so edinstveni stroji v razvoju in proizvodnji. Z njegovimi izpušnimi sistemi tekmujejo zmagovalci nacionalnih prvenstev. Igor Akrapovič je podjetnik, ki v gospodarskih krogih uživa velik ugled in velja za vzor uspeha na svetovni ravni. Je motoristični zanesenjaki, ki ga bolj kot kar koli drugega zanima delo v delavnici, preizkušanje njemu tako ljubih izpušnih sistemov in razvoj podjetja. Njegov začetek je bil zelo preprost, danes je podjetje Akrapovič, d. o. o., ena najbolj urejenih in uspešnih zasebnih gospodarskih družb v Sloveniji. Lahko rečemo, da je med njim in novodobnimi tranzicijskimi tajkuni "sto svetlobnih let".

Včasih ste vozili dirkalne motorje, nato ste postali podjetnik. Kaj vas je vodilo k temu?

V bistvu sem si že od mladosti zmeraj želel imeti motor. Potem sem z 18 leti začel aktivno tekrovati. To sem počel skoraj do 28. leta. Ko sem bil star 29 let, sem se začel ukvarjati s predelavo motorjev za druge tekrovalce. Po poklicu sem sicer elektrotehnik, motorji so bili moj hobi. Potem sem odprl svojo obrtno delavnico, in sicer leta 1990 v neki garaži za tovornjak. Kupil sem jo, nekoliko preuredil in v njej začel najprej pripravljati motocikle za tekrovanja, čez kakšnega pol leta pa sem začel izdelovati tudi izpušne sisteme. Najprej sem delal sam, nato sem zaposlil še enega fanta. V prostore, kjer delamo zdaj, smo se preselili nekako pred petimi ali šestimi leti.

Kako pa ste prišli na to idejo, so bili izpušni sistemi slabi?

Moram reči, da na trgu načeloma ni bilo posebno kakovostnih proizvodov. Bilo jih je tudi zelo malo, predvsem v Evropi jih je bilo težko kupiti. Morda je kakšen dovolj kakovosten izdelek prišel iz Japonske, nekaj iz Amerike. V Evropi so bili in so še zmeraj različni proizvajalci, ki pa niso imeli posebno dobrega razvoja, vsaj takšnega ne, kot bi bil potreben.

izgubili tudi kakšno stranko. Enkrat so k nam trije glavni japonski razvojni inženirji iz Yamahе peljali prototip, pa so jih imeli na carini vso noč zaprte med tistimi kamioni, da so bili čisto prestrašeni. Največ težav je bilo torej s carino in pridobivanjem raznih dovoljenj za delo. Poleg tega že tri ali štiri leta čakamo na zazidano dovoljenje na zemljišču poleg naše tovarne. Zdaj kaže, da se bo to dokončno uredilo. V bistvu vsaki, ki želi nekaj narediti, naleti na ovire.

Vam je občina stala ob strani oziroma kako vam je pomagala?

Občina in gospod župan načeloma zelo podpirata našo dejavnost, stvari pa se zatikajo na državnih ravni, na ministrstvih za okolje in prostor, za kmetijstvo in podobno. Urejanje stvari na tej ravni traja izredno dolgo. Preden se to pri nas obrne, minejo leta. Enkrat smo že mislili, da bomo del proizvodnje preselili v Trbovlje, pa se je tudi tam zapletlo zaradi neurejenih papirjev in smo od tega odstopili. Potem smo kupili podjetje oziroma delavnico v Podpeči, kjer proizvajamo karbonske dele. Zdaj se nameravamo širiti v Ivančni Gorici. Najprej bomo zgradili testirnico za motorje, potem bomo v Podpeči prenovili delavnico, naslednje leto pa bodo dokumenti

je, neugodni. Vsaj pri nas je bilo tako. Kako je zdaj, ne vem, saj nam zdaj banke ponujajo ugodna posojila. Zdi se mi, da naše banke ponujajo posojila tistim, ki jih ne potrebujejo. Tistim, ki bi posojilo potrebovali, pa ponudijo denar pod takšnimi pogoji, da jih zelo težko preživijo.

Kako pa ste pred petimi ali šestimi leti financirali nakup prostorov?

Dobil sem posojila, ki sicer niso bila najugodnejša, vendar sem imel srečo, da nam je posel tako dobro stekel, da smo posojila skoraj v enem letu rešili. Čeprav so bila na 5 let, sem jih zelo hitro odplačal.

Sploh si ne morem misliti, da vam je uspelo v tako kratkem času. Kakšen je recept za to?

Rekel bi, da recepta v bistvu ni. Najpomembnejše je to, da sem okolje, v katerem delam, zelo dobro poznal. S tekrovanjem sem poznal zelo veliko ljudi in tem sem nato lahko ponudil svoje proizvode, ki so bili v tistem trenutku najboljši. Imamo prednost pred drugimi, ker so naši proizvodi merljivi, kar pomeni, da imamo proizvod, ki ga lahko povsem objektivno oceniš. Če ima proizvod dobre zmogljivosti, potem zelo hitro dobiš dirkalne ekipe. Tovarne so začele voziti k nam motorje, mi pa smo zanje razvijali tekrovalne izpuhe. Ko se začneš enkrat pojavljati na dirkah, pri tovarniških ekipah, na motorjih tovarniških ekip, se seveda tudi stranke, ki kupujejo naše izpuhe prek naše trgovske mreže, to je prek naših uvoznikov, začnejo o tem odločati. To je v bistvu precej preprosta stvar.

Zdite se mi tako umirjeni, kot da nimate nobenih težav.

O, težav imamo zelo veliko. V našem podjetju je veliko število zaposlenih, zdaj nas je približno

Večino denarja vlagam v razvoj firme

Pogovor z Igorjem Akrapovičem

S kakšnimi težavami ste se soočali na poti podjetnika?

Moram reči, da sem imel načeloma največje težave z različnimi državnimi organi. V začetku je bila to mogoče carinska služba – kako pripeljati material v Slovenijo, kako pripeljati motorje iz tujine v Slovenijo in podobno. Pri tem smo naleteli na velike zaplete in smo morda zaradi tega

o zazidljivosti zemljišča ob zdajšnjih prostorih urejeni, tako da bomo lahko na tem zemljišču zgradili stavbo za pisarne in logistični center.

Kakšne so vaše izkušnje z bankami in s financiranjem naložb ter proizvodnje?

Načeloma je tako, da so pogoji za najem posojila takrat, ko podjetnik denar najbolj potrebu-

no 200. Pred približno petimi leti sem začel postavljati strukturo. Prej sem res delal kot obrtna delavnica, zdaj pa imam direktorja firme, direktorja prodaje, vodjo razvoja, tako da je glede tega malo lažje; sam se lahko bolj posvečam razvoju in strankam, novim materialom in podobno. Prej ko sem se moral ukvarjati še z vodenjem in zaposlenimi, je bila situacija kar precej težka. »

» **Pravijo, da je najteže najti prave ljudi. Kakšna je vaša ekipa?**

Moram reči, da imamo dobro ekipo. Mogoče imamo srečo, da naše podjetje dosega zadosti visoko dodano vrednost, tako da lahko ljudi tudi ustrezno plačamo, in to na vseh ravneh. Načeloma so ljudje kar zadovoljni in motivirani. Sploh vidim, da so ljudje, ki so bili prej zaposleni drugje, še bolj zadovoljni kot tisti, ki jim je to prva zaposlitev, ki morda ne poznajo toliko razmer po drugih podjetjih.

Dejansko ste uvedli čisto nov sistem, nov koncept dela, kakršnega v Sloveniji še ne poznamo dovolj. Upravljanje ste prepustili menedžerjem, vi pa se kot lastnik posvečate razvoju in v resnici opravljate funkcijo lastnika ...

Seveda, kljub vsemu je treba gledati na vse, kar se dogaja, vendar mi ni treba čisto vsega opravljati tako kot včasih. To je bistvena razbremenitev. Delo pa je še zmeraj stresno zaradi številnih potovanj, stalnih obiskov dirkalnih ekip ali predstavnikov tovarn in podobno. Treba je nadzirati tudi graditev, obnovo v Podpeči ...

V bistvu prehitivate slovenski sistem, ki je še zmeraj malo socialističen, mar ne?

Naš sistem je še zmeraj socialističen in upam, da se bo zdaj kaj zgodilo, ker način dela, kakršen je pri nas od državnih uslužbencev dalje, ne bo pripeljal daleč.

Kakšno pa je razmerje med režijskimi in drugimi delavci v podjetju?

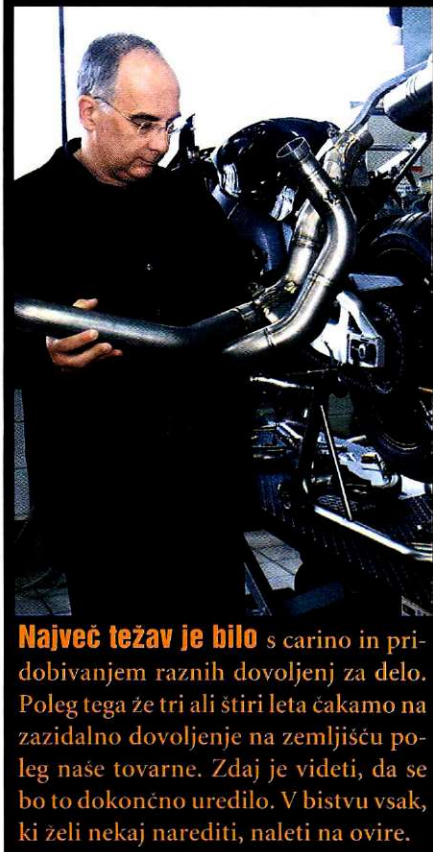
Čiste režije imamo zelo malo, mogoče je v njej zaposlenih 12 ljudi. Imamo inženirje v razvoju in proizvodnji, ampak ti že niso več režija. Režijo poskušamo ohranjati na minimumu, vendar pa nas država s svojo zakonodajo, ki je še sama ne razume, sili, da imamo več režijskih delavcev, kot jih imeli sicer.

Lani ste bili izbrani za podjetnika leta in ste nekako v šali dejali, da ne veste, kaj vas zdaj čaka ...

Osebnostno nisem za te stvari, ker imajo bolj negativen kot pozitiven odziv. Morda je ta med strokovno javnostjo pozitiven, vendar med ljudmi to pri nas še ni dozorelo. Ljudje drugače razmišljajo najbrž tudi zaradi vseh afer, ki se dogajajo, ko nekateri na takšen ali drugačen način pridejo do denarja in slabo plačujejo delavce, zaradi česar pade senca na vse podjetnike.

Ponavadi se pri teh podjetnikih takoj napove davčna inšpekcija. Kako je to pri vas?

Mi smo jo imeli že prej, tako da s tem nisem imel težav. Moram pa reči, da se davčni inšpektorji spuščajo včasih v takšne detajle ali zadeve,

Največ težav je bilo s carino in pridobivanjem raznih dovoljenj za delo. Poleg tega že tri ali štiri leta čakamo na zazidalno dovoljenje na zemljišču poleg naše tovarne. Zdaj je videti, da se bo to dokončno uredilo. V bistvu vsak, ki želi nekaj narediti, naleti na ovire.

ki so prav smešne. Iz bilanc izločajo stroške za kavo, ki sem jo dajal delavcem, razmišljajo, ali imajo delavci lahko vodo ali ne in podobno. Razpravljajo tudi o poslovnih darilih, ki jih dajem poslovnim partnerjem, in podobno. Če neka družba prijavi 20 ali 25 odstotkov dobička tako

Zdi se mi, da naše banke ponujajo posojila tistim, ki jih ne potrebujejo. Tistim, ki bi posojilo potrebovali, pa ponudijo denar pod takšnimi pogoji, da jih zelo težko preživijo.

kot naša, v tujini davčna uprava nanjo ne gleda tako. Gledajo pač tiste, pri katerih vidijo, da so nekatere stvari globalno narobe. Pri nas pa, potem ko vidijo, da je globalno v redu, začnejo iskati nekaj, kar mogoče pri takšnem prometu, kot ga ustvarjamo, sploh ni pomembno.

Imate davčne svetovalce?

Davčnih svetovalcev ne potrebujemo, morda samo v izjemnih primerih. Imamo pa revizijsko hišo, ki pregleduje naše poslovanje. Pri tem je zelo natančna in nas opozarja ter usmerja k čimbolj z zakonom skladnemu poslovanju. Sicer pa je zakonodaja maksimalno zapletena in vsi upamo, da se bo to poenostavilo.

Pričakujete, da se bodo stvari v kratkem spremenile?

Ja, mogoče tudi z enotno davčno stopnjo. Predvsem pa bi rad, da država neha jemati denar sposobnim in ga dajati nesposobnim za projekte, za katere vsi vemo, da večinoma pro-

padejo. Sem absolutno proti subvencioniranju gospodarstva. Sam nisem nikoli vzel nobenih subvencij od države. Če bi država pregledala vse pomoči, ki jih je dala v zadnjih 15 letih, bi bila najbrž precej presenečena. Sam poznam več primerov, ko je država nakazala t. i. pomoč družbam, ki so bile že v stečaju. Menim, da bi bilo treba denar pustiti tistemu, ki ga je ustvaril, ne pa ga dajati neprestano nekam; včasih tudi za kupovanje socialnega miru, včasih pa niti ne vemo, zakaj se te pomoči delijo.

Omenjate subvencije in državne pomoči ...

Ja, državne nepovratne pomoči. Teh pomoči je bilo ogromno, in če pogledate, kaj je bilo s podjetji, ki so jih dobili, boste videli, da se v večini primerov ni zgodilo nič. Če mislijo, da bodo tuje vlagatelje pridobili na takšen način, da jim bodo vnaprej obljubljali denar in ga tudi dajali, potem je to zmeraj tako, da ti denar potrošijo in gredo potem drugam. Poglejmo samo primer Tobačne. Država mora, če hoče ugodne razmere za delo in rast gospodarstva, ustvariti najprej spodbudno davčno zakonodajo. Bolj kakor davek na dobiček naše podjetje tepejo dajatve na plače. Te so res katastrofalne. Več kot polovica tistega denarja, ki gre pri nas za plače, gre za dajatve. Pri višjih plačah je to nevzdržno. S tem težko konkuriramo japonskemu inženirju, ki od svojega bruto bruto osebnega dohodka v nobenem primeru ne plača več

kot 30 odstotkov davka. Pri nas pa je lahko plača obremenjena tudi s 67 odstotki davka, kar pomeni, da bodo kadri, ki so sposobni, pa niso dobro plačani, prej ali slej odšli iz te države.

Vi imate večinoma domače kadre. Kako to rešujete?

Vsi kadri so domači. Moram reči, da nihče ni odšel v tujino, ker jih ustrezno plačujem, vem pa, da so dobivali ponudbe. Moram reči, da smo Slovenci "lokalpatrioti", težko se selimo, nimamo takšne miselnosti, kot jo ima kakšen Američan, ki bi se preselil dva tisoč kilometrov stran, če bi mu ponudili malo večjo plačo. Mogoče smo bolj navezani, mogoče tudi to drži ljudi tukaj. A če se ne bo pri obdavčitvi plač nič spremenilo, se bojim, da bo odličnih sposobnih ljudi kar velik, in to najrazličnejših strokovnjakov, ki jih imamo razmeroma veliko.

V tujini inženirje dobro plačujejo. Kakšen je sistem nagrajevanja pri vas?

Osnovna plača inženirja, ki pride k nam s

fakultete, je od dvesto do dvesto dvajset tisoč tolarjev neto; potem skušamo te ljudi spodbujati naprej k pridobivanju znanja in jim hkrati povečujemo plačo. Drugače pa je, če pride k nam nekdo z desetletnimi izkušnjami; ta ima seveda bistveno večjo plačo. Plače so odvisne tudi od dobro opravljenih projektov. Pri nas imajo vodje vseh oddelkov načeloma vsak mesec na voljo določen denar, da ga razdelijo tistim, ki so boljši. Tako veliko ljudi dobi po 30 odstotkov k plači, mogoče kdo tudi kaj izgubi, a načeloma je tendenca, da je na bruto znesek plače približno 5 odstotkov plusa. Ta denar se torej razdeli. Imamo tudi t. i. 13. plačo ali udeležbo pri dobičku. Nekateri bodo dobili morda 70 odstotkov svoje plače, drugi 130, celo 200 odstotkov, nekateri pa ne bodo dobili nič. Kako bodo delavci ocenjeni za preteklo leto, je odvisno od nadrejenih. To pomeni, kaj je kdo delal, koliko je delal, kakovost izdelkov, ali je bil zelo veliko v bolniškem staležu in podobno. Vse to se oceni in določijo se stopnje nagrad posameznikom.

Predvidevam, da nimate fluktuacije delovne sile?

Te je res razmeroma zelo malo. Poskušamo dobiti motivirane ljudi. Največji problem je s tistimi, ki jim je to prva služba. Tisti se še pritožujejo, medtem ko z ljudmi, ki pridejo k nam iz drugih služb, nimamo skoraj nobenih težav. Na delo se vozijo tudi iz Ljubljane, Kamnika, Zasavja in Kočevja. Poskušamo seveda pridobiti sposobne ljudi. Zelo težko je na primer dobiti varilce, zato jih poskušamo dobiti od vsepovsod. Treba je torej dobiti maksimalno sposobne ljudi in jih ustrezno nagraditi.

Kako pa nagrajevanje oziroma dobro plačevanje kadrov vpliva na vašo konkurenčnost?

V bistvu imamo srečo, ker imamo ta čas najboljši proizvod na trgu in imamo višjo ceno kot drugi konkurenti. Od drugih smo dražji za približno 20 odstotkov, tako da nam to daje res dobro dodano vrednost, dodaten pozitiven učinek pa nam prinese tudi to, da nekatere stvari delamo sami. Surovino (titan) kupujemo na Japonskem, sami naredimo cevi, jih nato krivimo in izdelamo vse druge komponente, medtem ko mora konkurenca kupovati cevi, ki so že bistveno dražje kot surovina.

Kakšna je struktura prodaje?

Vse izvozimo. Za nas je največja stranka v Sloveniji družba Surovina, ki kupuje od nas odpadni material. Pri titanu, to je nerjavečo pločevino, imamo v proizvodnem procesu 20 do 25 odstotkov odpadkov; te prodamo in pri tem iztržimo nekaj denarja. Sicer pa v Sloveniji prodamo razmeroma (seveda glede na našo proizvodnjo) malo izpuhov.

Kateri so vaši dobavitelji?

Na Japonskem kupujemo titan, ki je najdražja surovina, nerjavečo pločevino inox dobivamo v glavnem iz Italije, karbon iz Amerike ali pri različnih evropskih proizvajalcih. Dobavitelje imamo samo tuje.

Imate kakšne druge težave oziroma vas banke podpirajo pri izvozu in uvozu?

Ne, vse sami plačujemo. Moram reči, da imamo z Japonci zelo dobre stike, oni nam dajo 60-dnevne plačilne roke in mi jih spoštujemo. Nimamo nobenih težav. Načeloma delamo vse s svojim denarjem.

Kot uspešnega podjetnika vas verjetno snubijo tudi politične stranke. Ste član katere od njih?

Nikoli se ne bi ukvarjal s politiko. Moram reči, da je imel moj oče veliko težav v prejšnji državi in se je štirikrat selil, ker so ga politiki uspešno preganjali samo zato, ker je imel že takrat zelo

Naš sistem je še zmeraj socialističen in upam, da se bo zdaj to spremenilo, saj tak način dela pri nas od državnih uslužbencev dalje ne bo pripeljal daleč.

veliko obrt in se je ukvarjal s plastiko. Iz Ljubljane so se selili v Samobor, nato so ga prepričali, da se je vrnil v Ljubljano, in potem so ga skoraj uničili. Uprava za notranjo varnost mu ni dala miru. Potem se je preselil v Buzet in tam ostal. Tam se danes dela in ima še zmeraj 20 ljudi, čeprav je star 80 let. Zato se jaz s politiko ne bi nikoli ukvarjal. Lahko pa rečem, da podpiram tisto politiko, ki je naravnana k razvoju slovenskega gospodarstva, in tiste ideje, ki jih ima nova politična opcija. Upam samo, da jih bodo speljali. Če jih ne bodo, se nam bolj slabo piše. Za zdaj upam, da jim bo uspelo med seboj najti toliko konsenza, da bodo lahko začeli delati na vseh področjih. To bo seveda težko, ker je koalicija takšna, kot je; tu so pokojnine, kmečki ljubiji, tisoč in en pritisk z vseh strani. Morda je težava tudi v našem volilnem sistemu. Morda bi bilo bolje, da bi bila stranka, ki zmaga na volitvah, štiri leta na oblasti in bi naredila svoje, ne pa da se potem začne kupčkat. Težko je tistemu, ki je zmagal, naprtiti polno odgovornost za to, kar je naredil, ker veš, da je moral sprejeti kup kompromisov, da je sploh lahko sestavil vlado.

Ali vam družina pomaga pri vašem delu?

Žena ima svoj biro in svoj poklic, ki jo zelo veseli. Delava pač vsak svoje. Prepričan sem tudi, da je to najbolj optimalno. Ker je po izobrazbi arhitektka, sodelujeva pri projektih, ki se navezujejo na njen poklic. Že od samega začetka dela in svetuje pri halogah, ki segajo od celostne podobe

podjetja prek prospektov, koledarjev do postavitve sejmov. Ne nazadnje je zasnovala in izpeljala projekt nove delavnice za razvoj. Otroka pa sta še razmeroma mlada, hodita v šolo; hči v osnovno, sin pa v drugi letnik gimnazije.

Zdi se mi, da niste prav zagovornik družinskih podjetij?

Ne, nisem, in sicer zato ne, ker sem tako situacijo že doživel. Delal sem pri svojem očetu in vem, da je lahko veliko breme, če delaš nekaj, kar te ne veseli. Jaz svojih otrok, sina in hčere, ne bom nikoli prepričeval, naj delata moje delo. Sama se bosta morala odločiti, kaj bosta počela v življenju. Včasih vidim veliko napako kakšnih staršev, ki svoje otroke dobesedno porinejo v svoje podjetje; stariši potem nehajo delati ali pa tudi ne, vsekakor pa imajo nato otroke pod nadzorom do njihovega 60. leta. Vsi poznamo tudi rek: Oče je skupaj spravil, sin pa je vse zapravil. Jaz bi se tu vprašal, kdo je kriv za to. Ali je to

sin, ki mu je nekdo naprtil nekaj, kar ga morda ni zanimalo, ali tega ni znal voditi? Tega je v Sloveniji ogromno. V ZDA imajo čisto drugačno miselnost. V bistvu vsak pusti svoje otroke, da delajo tisto, kar želijo. Moram reči, da sem že pred dolgimi leti v Nemčiji spoznal gospoda, ki je imel veliko družbo s tisoč zaposlenimi. Njegova hči je bila odvetnica, sin zdravnik, on pa je podjetje prodal in otrokoma razdelil denar, sam pa je šel, potem ko je videl, da ne more obvladovati firme, za upravitelja mladinskih domov zato, da je pač še nekaj počel. Dejansko je rekel, da svojih otrok nikoli ni hotel siliti v nekaj, česar nista hotela. Tudi jaz se držim te filozofije: če bosta moja otroka hotela delati v firmi, bom seveda to z veseljem podprl, če ne bosta, se bom pač v prihodnosti odločil, kaj bom storil.

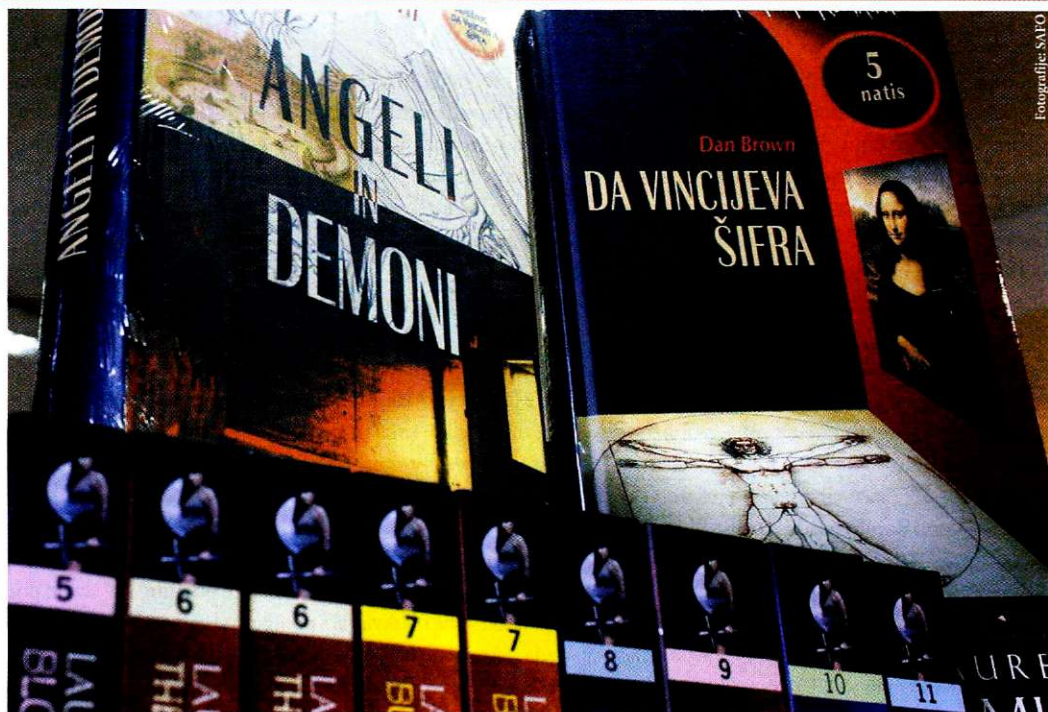
Za konec; nikakor ne sodite med tiste novodobne podjetnike in tajkune, kakršne poznamo v Sloveniji v zadnjem času, ki se ponašajo z dragimi jahtami, helikopterji in najrazličnejšimi drugimi materialnimi dobrinami. Vas to nič ne mika?

Najprej; ali veste, zakaj nisem takšen? Zato, ker sem rasel v obrtniški družini in vem, kako te stvari potekajo. Vidim pa tudi, kaj delajo nekateri zdaj, ko nenadoma pridejo do denarja. Jaz še zmeraj večino denarja, ki ga zaslužim, vlagam v firmo, v njen razvoj. Vzajem si nekaj, vendar precej pod tem, da bi škodoval firmi. Nimam niti časa, da bi se vozil z jahto ali s helikopterjem, pa tudi mika me ne.

Vida Kocjan

Dan Brown je z Da Vincijevo šifro zadel terno. Knjigo smo dobesedno razgrabili. Spekulativna zgodba pa je dobila nove razsežnosti, in sicer v knjigi z naslovom Angeli in demoni. Epidemija branja se nadaljuje.

Pri Mladinski knjigi so po enem letu, odkar je izšla Da Vincijeva šifra, izdali zgodnejši roman Dana Browna Angeli in demoni, ki bralce popelje na začetek kariere strokovnjaka za verske simbole Roberta Langdona. Harvardski profesor, ki se je v Da Vincijevi šifri posvečal uganki svetega grala, v Angelih in demonih naleti na truplo z vzganim

Fotografije: SAFO

Peklenško branje

simbolom iluminatov, znanstvenikov, ki so se v 16. stoletju v Rimu uprli Katoliški cerkvi ...

Knjiga Angeli in demoni (2000) je na veliko zanimanje naletela šele po velikem uspehu Da Vincijeve šifre (2003), ki so jo doslej prodali v kar 26,5 milijona izvodih. Prevajalka "šifre" in Angelov in demonov Nataša Müller je ob predstavitvi nove knjige dejala, da jo je med prevajanjem najbolj prepričal umetnostno-zgodovinski element, veliko časa pa je posvetila tudi preverjanju številnih podatkov, značilnih za enciklopedični slog Brownovega pisanja. Opomnila je še, da se je fenomen "Dan Brown" dotaknil tudi Rima, saj turisti množično obiskujejo vsa prizorišča, opisana v Angelih in demonih.

Dan Brown
Še pred letom so se v založbi Mladin-

ska knjiga spraševali, kdo je Dan Brown. Ko so pripravljali prvo slovensko izdajo Da Vincijeve šifre, še

pa umetnostna zgodovinarka, več let sta si skupaj ogledovala evropsko umetniško dediščino. Dan

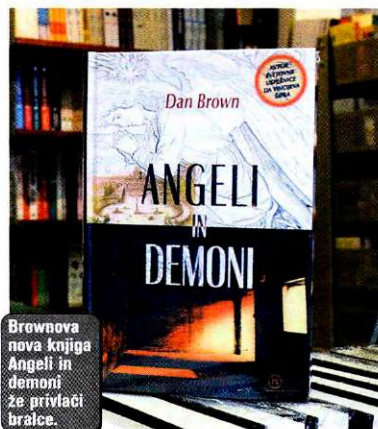
širok krog bralcev, tudi če niso ljubitelji žanrske literature.

Nelagodje v Vatikanu

Visokim predstavnikom Katoliške cerkve ni uspelo prepričati izdaja knjige, čeprav so si za to močno prizadevali. Brown je namreč napeto zgodbo podprl z obilico zgodovinskih, tehničnih in idejnih podrobnosti, ki sicer niso točno prepisane iz učbenikov, vendar pa je prav to pisateljevo poslanstvo – da nas prepriča verjeti tudi tisto, kar je izmisljeno. Če pa tega vendarle nočemo verjeti, moramo o tem vsaj temeljito razmisliti. Kaj je res in kaj izmisljeno, se lahko tudi spremenijo in obrne. To je sicer provokacija, a menda dobronamerna. **B. K.**

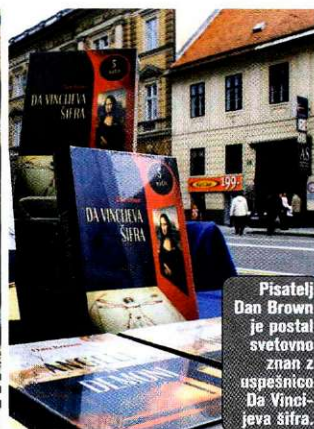

Pisatelj Dan Brown

niso pričakovali, da bo sodobna kriminalka o skrivni bratovščini, ki varuje skrivnost svetega grala, tako obsedla slovenske bralce. Nihče si ni upal napovedati, da bo v desetih mesecih prodanih dvajset tisoč izvodov. Uresničila se je misel: Kdor jo kupi, se zastrupi ...

Zdaj vsi vemo, kdo je Dan Brown – bleščeča medijska zvezda. O njem poročajo resne televizijske oddaje in zabavne revije, o njegovih knjigah razpravljajo vatikanski kardinali in filmski producenti. Njegov oče je matematik, žena Blythe

Brown je spreten pripovedovalec zapletenih zgodb, ki so zanimive za

Recenzije v tujih medijih

Pustolovščina, ki vzame sapo. Napeta, hitra, z neobičajno visokim IQ. (San Francisco Chronicle)

Branje, ki ga ne boste pozabili. Dan Brown je napisal še eno srhljivo divjega tempa, ki se meri z najboljšimi ... (Book Browser Reviews)

Angeli in demoni je vse, kar lahko dobite. Triler, da vam razbija srce in da komaj sedite. Angeli in demoni je tako neustavljiva ... tako privlačna ... tako hitra ... in se meri z najboljšimi! Danu Brownu zagotavlja mesto med literarnim plemstvom. (Joe Mauceri, sindikat knjižnih recenzentov)

Srhljiva igra mačke z miško. Na robu prepada, romantika, religija, znanost, umori, misticizem, arhitektura in akcija. Angeli in demoni so prava stvar! (Kirkus Reviews)

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo je prejšnji petek v Moderni galeriji v Ljubljani podelilo nagrado in priznanja Izidorja Cankarja za dosežke na področju umetnostne zgodovine. Nagrado za življenjsko delo za leto 2005 je prejel umetnostni zgodovinar in muzikolog dr. Janez Höfler.

Prof. dr. Janez Höfler je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer si je leta 1987 pridobil naziv rednega profesorja za slovensko umetnost in umetnost drugih jugoslovanskih (po letu 1991 južnoslovanskih) narodov v srednjem veku, dejaven od leta 1972. V preteklih treh desetletjih je sodeloval pri več slovenskih in med-

Fotografija: Dejan Habicht

Nagrada Izidorja Cankarja

narodnih raziskovalnih projektih ali bil njihov vodja. Sodeloval je pri številnih slovenskih in mednarodnih založniških in razstavnih projektih ter simpozijih. Vodil je mednarodni simpozij in razstavo Gotika v Sloveniji ter mednarodne simpozije Francesco Robba in beneško kiparstvo 18. stoletja, Povezave med Bavarsko in Slovenijo v zgodnji in pozni gotiki ter Slovenija in Bavarska v obdobju baroka: arhitektura, kiparstvo, slikarstvo.

Nagrada

Höfler je nagrado Izidorja Cankarja prejel za zasluge pri pedagoš-

kem delu na oddelku za umetnostno zgodovino filozofske fakultete v Ljubljani in oblikovanju mlajše generacije slovenskih umetnostnih zgodovinarjev, za zasluge pri predstavljanju slovenske umetnostne dediščine in umetnostne zgodovine v mednarodnem prostoru ter za izjemen znanstveni opus, v katerem se je enakomerno posvečal tako slovenski kot srednjeevropski in italijanski umetnosti. Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo je v utemeljitvi zapisalo, da njegove raziskovalne teme segajo od srednjega veka do zgodnjega novega veka, od zgodovine ar-

hitekture, kiparstva, slikarstva in grafike do zgodovine glasbe, objavlja zgodovinske vire, hkrati pa se je v zadnjih letih – tudi v navezavi na svoje pedagoško delo – natančneje po-

ZRC SAZU dr. Barbara Murovec. Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo s priznanji, poimenovanimi po utemeljitelju slovenske umetnostne zgodovine, izjemnem kulturnem

Dr. Janez Höfler (na sliki desno) je dobil nagrado Izidorja Cankarja 2005.

svetil raziskovanju zgodovine umetnostne zgodovine na Slovenskem.

Priznanja

Priznanja Izidorja Cankarja so dobili voditeljica galerijskega programa Cankarjevega doma Nina Pirnat Spačič, direktorica Zavoda SCCA-Ljubljana Barbara Borčić in znanstvena sodelavka na Umetnostnozgodovinskem inštitutu Franceta Steleta pri

delavcu, pisatelju, znanstveniku, univerzitetnem profesorju, uredniku in organizatorju, diplomatu in mecenu Izidorju Cankarju (1886–1958), bienalno nagrajuje svoje člane na dan Cankarjevega rojstva, 22. aprila. Prva podelitev je bila leta 1999 v Moderni galeriji, prav tako pa tudi vse naslednje, saj je bil Cankar pobudnik, sofinancer in najpomembnejša gonilna sila graditve te ustanove.

Barbara Kavtičnik

GOOD VIBRATIONS
107.8 MHz
RADIO VELENJE
www.radiovelenje.com
Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03. fax. 03/ 5869 263

Jubilejnega, 10. posveta slovenskih organizacij v Zvezni republiki Nemčiji, srečanja v Rudesheimu ob Renu od 15. do 17. aprila, se je udeležila večina predsednikov in predstavnikov slovenskih društev v Nemčiji, učitelji slovenskega dopolnilnega pouka, predstavniki slovenskih folklornih skupin in mladina.

Med gosti iz Slovenije so bili državni sekretar in vodja Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič, svetovalka vlade z ministrstva za šolstvo in šport Melita Steiner, dr. Marjan Drnovšek z Inštituta za slovensko izseljenstvo, pi-

Mama in Rdeča kapica

Slovenski utrip v Nemčiji

satelj Tone Partljič, profesor Jože Fürst in Vasja Samec, ki že leta vodi seminarje folklornih skupin. V pozdravnem govoru se je predstavila veleposlanica v Berlinu Dragoljuba Benčina. Govorila je o odnosih med Slovenijo in Nemčijo, ki so zelo dobri. Franc Pukšič je govoril o delu urada za Slovence v zamejstvu in po svetu v letu 2005. V uradu si prizadevajo, da bi se čim prej sprejel krovni zakon za Slovence v tujini. Melita Steiner je dejala, da se v Sloveniji trudijo, da bi se obdržali oddelki slovenskih dopolnilnih šol tam, kjer jih nemške šolske oblasti zapirajo. O gospodarstvu je govoril Boris Paš, gospodarski svetovalec na veleposlaništvu. Sloveniji se v EU odpirajo nove možnosti.

Urednica revije Slovenija.svet Vida Gorjup-Posinkovič je izjavila, da so se lotili oblikovanja revije, ki bi bila v ponos vsakomur, kdor bi jo vzel v roke. Prizadevali so si, da bi se reviji Naša Slovenija in Rodna gruda zdru-

žili, a žal do tega ni prišlo. Pozvala je tudi vse navzoče, naj vzpostavijo stik z bralci. Revija še nima dokončne oblike, zato pričakujejo predloge in pobude bralcev. Sledilo je delo po različnih skupinah. Skupino o pravu društev je vodil dr. Peter Wieland. Mitja Mrzljak in Bruno Guera sta govorila o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po vstopu Slovenije v EU. Tečaj folklore je vodil Vasja Samec. Kulturno delavnico gledališče je vodil pisatelj Tone Partljič. Profesor Jože Fürst je okrog sebe zbral pevce in pevke.

V delavnici, ki se je dotaknila prihodnosti slovenskega dopolnilnega pouka v Nemčiji, so se zbrali Melita Steiner, Franc Pukšič, konzulka Ksenija Lenarčič, slovenski učitelji in predstavniki staršev.

O slovenskem dopolnilnem pouku je govorila Melita Steiner. Za ta pouk so poglavitne tri iztočnice: 1. Slovenija bo poskrbela za metodiko poučevanja slovenščine v Nemčiji, 2. Nem-

čija in 3. Slovenci, njihovi otroci in vnuki, ki sami odločajo o tem, ali bodo obdržali slovensko identiteto. Želja je, da bi čim prej zaživel STIČIŠČE, ki bo povezovalo učitelje slovenščine po vsem svetu. V povezavi z Nemčijo je treba doseči, da se zagotovijo prostori, kjer se bo izvajal slovenski pouk. Veliko pozornost je treba nameniti ozaveščanju staršev o pomembnosti ohranjanja slovenskega jezika.

Zvečer je bil kulturno-zabavni program. Za smeh je s svojim igralskim vložkom poskrbel pisatelj Tone Partljič. V glasbenem delu sta nastopila brata Nino in Patrick Jamnik, pridružili pa so se jima mladi, da so skupaj igrali na različne instrumente in zabavali občinstvo.

V nedeljo je dr. Marjan Drnovšek govoril o arhiviranju društvene dokumentacije. Na vprašanja o aktualnostih in novostih s konzularnega področja sta odgovarjali konzulka Irena Gril in Ksenija Lenarčič.

Državni sekretar za Slovence po svetu Franc Pukšič je prireditev na kratko sklenil z besedami, da bo vlada podpirala Slovence v tujini, skupne projekte in tiste, ki bodo najbolje organizirani. Sprejeli so tudi sklep, da bo srečanje naslednje leto od 31. marca do 2. aprila v Berlinu. Sledil je skupni program mladine in odraslih, ki so ga pripravili v delavnicah.

Prepletalo se je petje, recitiranje Prešernovih pesmi v slovenščini in nemščini, recitacija Heinejeve pesmi Loreley, zaplesali so folkloristi iz vse Nemčije, na koncu pa so pripravili še moderen skeč Rdeča kapica.

Po končanem programu so se slovenska društva poslovila od konzulke Matjaža Jevniška (München) in konzulke Irene Gril (Berlin). Koordinatorja za južno Nemčijo in Severno Porenje Vestfalijo Jože Švajger in Jože Pahič sta se obema zahvalila za njuno uspešno delo in jima izročila darila.

Dušan Čegovnik

Posvet o slovenskih organizacijah v Nemčiji. Z leve: dr. Marjan Drnovšek, Franc Pukšič in Irena Gril

Pevci in pevke

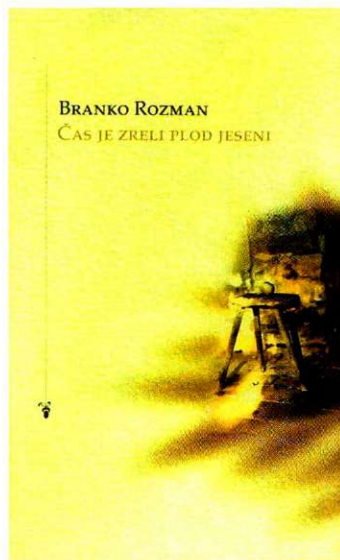
Sklepni del srečanja

Branko Rozman

Mohorjeva družba Celje

Branko Rozman se je rodil 31. marca 1925 v Bohinjski Bistrici. Po vojni je bil med številnimi begunci pred komunizmom, leta 1952 ga je škof Rožman v Argentini posvetil v duhovnika, leta 1955 je doktoriral, leta 1963 je obiskal Evropo, leto kasneje pa je v Münchnu prevzel mesto župnika za Slovence in uredništvo mesečnika za Slovence po svetu *Na-*

ša luč, ki jo je urejal 27 let. Je avtor pričevanjske brosure *V Rogu lezimo pobiti*, izdane leta 1968, in soavtor znamenite knjige *Stalinistična revolucija na Slovenskem*. Leta 1991 se je preselil v Slovenijo, dve leti je še urejal *Našo luč*, potem pa se je posvetil pisanju verskih in družbenokritičnih komentarjev. Mohorjeva je ob njegovi 80-letnici izdala njegovo pesniško zbirko *Čas je zreli plod jeseni*, ki je razdeljena v sedem ciklov, spremno besedo pa je napisal France Pibernik.

Spomin

Založba Mladinska knjiga

Posmrtna pesniška zbirka **Janeza Menarta** *Spomin* obsega 23 še neobjavljenih pesmi in osem takih, ki jih je pesnik sam izbral za nastajajočo zbirko, poleg tega pa še *Belo pravljico*, ki mu je bila kot pesnitev najbližja in v kateri se razkrivajo nekatere najznačilnejše poteze Menartovega pesništva. *Spomin*, naslov eni izmed pesmi v zbirki, je tudi značilna sestavina mnogih pesmi in pesnitev, objavljene

nih v njej. Z vidika sedanosti oživlja pesnik preteklost in tako združuje dve časovni perspektivi. Kot geslo zbirke si je pesnik izbral pesem *Napis na vodnjaku*: "Spomni se, kdor mimo greš: kot voda odteka življenje, dokler je čas, ga v dlani hlastno zajemaj in pij."

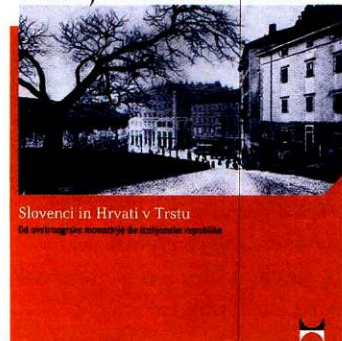
Slavjanska sloga

ZIT EST, Trst

Pod naslovom *Slavjanska sloga* je **Milan Pahor** napisal zelo informativno knjigo o Slovencih in Hrvatih v Trstu v času od avstro-ogrsko monarhije do italijanske republike oziroma od 1848 do 1954. V prvem delu (1848—1891) je prikazal Slavjansko društvo, Slavjansko čitalnico, časopis in politično društvo Edinost, tabor v Dolini, Delavsko podporno društvo in vrsto drugih ustanov. V drugem delu (1891—1914) sledimo gospodarskemu

Milan Pahor

SLAVJANSKA SLOGA

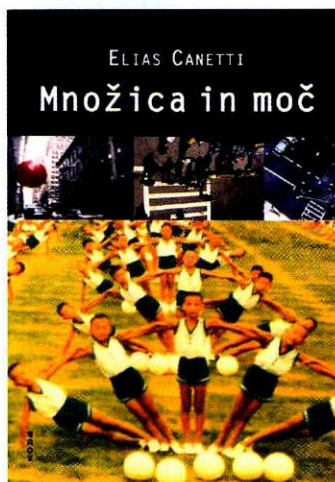

pogledu, Tržaški posojilnici in hranilnici, Jadranski banki in vrsti drugih gospodarskih in finančnih ustanov, Narodnemu domu v Trstu, prikazana so hrvaška društva in časopisi, češka navzočnost v Trstu, kulturni stiki in slovanska vzajemnost in škojfe v Trstu. V naslednjem obdobju (1918—1931) je prikazano društveno življenje in nasilna odprava slovenskih, hrvaških in drugih slovanskih denarnih zavodov v Trstu. V zadnjem poglavju (1945—1954) je avtor prikazal obdobje po vojni do londonskega sporazuma leta 1954.

Množica in moč

Študentska založba

Množica in moč **Eliasa Canettija** je interdisciplinarna polihistorijska

knjiga, ki se zavestno izogiba vsaki sodobnejši referenci, čeprav raste iz spoznanj marksizma, darvinizma, freudizma in mnogih -izmov in se navezuje na tradicijo antropološke, sociološke, filozofske in političnoekonomske misli. Množice mu načelno niso nekaj prostaškega in zato nevarnega, mareč odkriva v njih filogenetske arhetipe človeka kot črednega bitja, ne obravnava jih vrednostno, ampak znanstveno, tako njene morilske kot pleniške nagibe. V prvem delu se ukvarja s temeljnimi človekovimi instinkti. V drugem delu je poudarek na fenomenu vladarja, ki je neločljivo povezan s pojmom množice. Canettijeva knjiga je sad razmišljanj samotnega jezdeca in zajedljivega intelektualca, ki se požvižga na vse avtoritete in sam sebi določa predmet in mero.

Terminologija

Založba ZRC

Zbornik *Terminologija v času globalizacije* vsebuje 36 prispevkov, ki so jih avtorji predstavili na istoimenskem simpoziju v Ljubljani junija 2003. Sodelovali so strokovnjaki iz Rusije, Hrvaške, Bolgarije, Slovenije, Poljske in Ukrajine. Cilj znanstvenega srečanja je bil spoznati terminografsko in terminološko problematiko pri različnih slovanskih narodih ter načine njenega reševanja. V prispevkih je prikazano terminološko in terminografsko delo v posameznih državah ter reševanje terminoloških problemov, ki jih povzročata zlasti globalizacija in vključevanje v EZ.

Reševanje odnosov

Založba Orbis

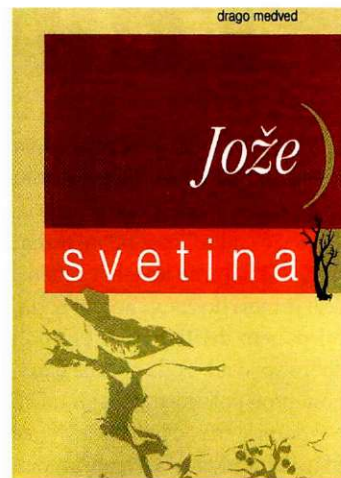
Dr. **Phillip McGraw**, čigar prva knjiga *Življenjske strategije* je bila velika uspešnica, se je v knjigi *Reševanje odnosov* vlotil težav na področju, ki pesti

veliko ljudi. Svojim neposrednim načinom izražanja, s katerim je že vplival na milijone gledalcev v oddaji *Oprah*, se je oddaljil od klasične partnerske terapije. Pri tem se opira na leta izkušenj na področju svetovanja parom in vodenja seminarjev. Razkriva različne vrste neprimerne obnašanja, h katerim se – ponavadi podzavestno – zatekamo in ki uničuje naš odnos. Poleg tega ponuja vrsto vaj, s pomočjo katerih lahko ugotovimo, na kateri točki je naš odnos. Temu sledi poučen program, kako se korak za korakom znova povezati s partnerjem. Obravnava težave, ki se v odnosu pojavljajo vedno znova, o težavah s prepri, odpuščanjem, s spolnostjo in mnoge druge.

Jože Svetina

Pozoj, Velenje

Slikar **Jože Svetina** (r. 1934) s svojimi slikami ostaja dosledno zvest naši kulturni krajini, naravi in motivom iz rastlinskega in živalskega sveta. Slika tudi otroke (vse svoje življenje je bil učitelj). Njegova popotovanja po Sloveniji so zaznamovana v mnogih ak-

varelih pa tudi v oljih v podobah krajev. Med motivi je veliko planinskega sveta z vedutami Julijcev ali Karavank, Kamniško-Savinjskih Alp, Pohorja z vasmi, zaselki in posameznimi znamenji, skoraj vsa Koroska, Škofjeloško hribovje, Savinjska dolina itd. Številne so tudi mestne vedute, zlasti Šoštanja, pa umirajočega Družmirja. Njegove slike so v mnogih zasebnih zbirkah in podjetjih. Založba Pozoj iz Velenja je izdala monografijo, ki prikazuje slikarja in njegove mojstrovine, napisal pa jo je publicist **Drago Medved**.

Angela Vode (na desni) s sestro Ivanko Spindler na Trgu sv. Petra v Vatikanu, verjetno leta 1970

Nadaljujemo z objavljanjem odlomkov iz knjige Angele Vode *Skriti spomin, ki jo je z opombami in spremno besedo opremila Alenka Puhar, izdala pa Založba Nova revija. Knjiga je s svojo pretresljivostjo in pričevanjsko močjo gotovo ena od pomembnejših knjig memoarske zvrsti, ki so izšle v zadnjem času.*

Govori o pokončnosti in veri nekaterih ljudi, ki so bili zaradi tega tarča napadov in onemogočanj naših komunistov. Iz knjige izvemo veliko o početju komunistov med vojno in po njej.

Fotografija: Janez Spindler

Prav nič človeškega 5. del

“Med tistimi, ki so se pri delu zares potrudile, je bila tudi Marija K. Večkrat sem jo ogledovala in se ji čudila, kako čudno “načelne” so te ženske! Za vsako ceno hoče biti načelna: delo je moja dolžnost, hočem delati, vajena sem delati, hočem pokazati dobro voljo itd. Toda nobene načelnosti proti političnemu nasprotniku! Nekoč mi je ena od njih rekla: “Vi ste edini komunist tu med nami in edini saboter.” Seveda nisem udarila na to struno, saj res nisem mogla delati, a res je tudi, da se nisem “gnala”.

“Da čim prej pocrkate”

Toda nič jim ni pomagalo. Prav toliko so cenili njihovo strebarstvo kot mojo pasivnost. To je morala Marija K. – med drugimi – kmalu občutili na lastni koži. Bila je vedno marljiva in dosti prilagodljiva, ni se upirala, ni se prepirala. Nekoč, ko je že davno dosegla normo, ko je čakala na zaključek dela, je pobrala na tleh

dragocen kosček tkanine, iz katere smo izdelovale moške delovne srajce. Iz tega kosca je izrezala štiriperesno deteljico v naravni velikosti, torej čisto majhno. Ko se tako igra s tistim koscem, plane k njej delovodkinja “Kočija”: “Kje ste dobili to blago?” Ona: “Tu na tleh v smeteh sem ga pobrala.” – “A to je naše blago, torej ste ga ukradli! Takoj vas javim na upravo, da ste sabotirali.” Kmalu se je vrnila: “Po odredbi uprave greste v bunker.”

Pahnili so jo v enega najslabših bunkerjev: cementna tla brez slamnjače in odeje. Nič drugega kot gole stene, po katerih je curljala umazana voda. Ni si upala sedeti, da si ne bi na cementnih tleh nakopala revme. Zato je ves čas stala, le ponoči, ko jo je premagal spanec, je počepnila. Počasi ji je voda curljala na glavo, teklo ji je po obrazu in za vrat.

Ko jo je prišel pogledat upravnik Pelko, stremuh, mu je rekla: “Ne morem ležati na cementnih tleh, saj se bom

čisto unčila.” On pa ji je odkritosrčno rekel: “Prav, saj to je ravno tisto, kar mi hočemo: da čim prej pocrkate.”

Ne gre za kaznovanje, gre za uničenje, iztrebljanje ...

Ko je Marija prišla iz bunkerja, so ji lasje takoj začeli izpadati in siveti. Kmalu je bila skoraj popolnoma plešasta.”

Prevarantstvo je bilo pravilo

“Ko sem se vrnila iz zapora, mi je bilo najtežje umikati se pred avtomobili. Bila je neke vrste fobija. Če je pokazal znak na levo, sem bila prepričana, da bo šel na desno, in narobe. Če je kazal naravnost, sem bila prepričana, da bo zavil na levo ali desno. Da se bo oziral name, nisem pričakovala. Nisem si upala čez cesto in sem čakala. Tako se mi dogaja včasih še danes.

To sem prinesla iz zapora. V meso in kri mi je prešel strah pred prevarar. Vajena sem bila iskati v vsaki obljubi zahrbtno misel, in če je bila obljuba ugodna, sem pričakovala

tem hujši udarec. To je bila posledica svojevrstnega ravnanja v zaporu. Menda se v nobeni obliki vladavine dejanja ne ločijo tako temeljito od obljub kot pri komunistih. O resničnosti te ugotovitve nas vsak dan znova prepričujejo primeri iz naše “stvarnosti”. Tako na primer bolj ko smo gospodarsko na psu, bolj kričijo, kako čudovite dosežke smo zabeležili, kako nas ves svet občuduje zaradi našega “modrega vodstva”.

V zaporu je bilo to prevarantstvo pravilo. S sadističnim veseljem so uživali nad našim razočaranjem, potem ko so nas “potegnili”.

Predvsem so se posluževali lažnih obljub kot priganjstva pri delu. O, oni so mnogo bolj rafinirani v svojih metodah, kot so bili nacisti! “Ženske, pri vaših prošnjah za pomilostitev bomo upoštevali vaše dosežke pri delu, zato pa pridno delajte.” To je bilo uspešno sredstvo, ženske so šle rade na ta “lim”. Garale so tako re-

koč noč in dan, a niti ena se ni rešila z delom. Nasprotno: bolj ko je garala, bolj so jo potrebovali v zaporu. Vedno se je zgodilo prav nasprotno od tistega, kar so obljubljali.

Spominjam se, da je šivalnica nekoč dobila večje naročilo moških srajc. Treba je bilo hiteti, porabiti vsak trenutek. "Le dajte, vse boste obdarovane, ko bo naročilo izvršeno, posebej pa tiste, ki bodo presegle normo," je obljubljal ravnatelj. Ženske so delale kot nore, hitele, tekmoval. In nagrada? Na koncu je dobila vsaka majhno rezino najslabše vrste smrdljive klobase, take, ki so ji rekli "pasja radost", ker so jo prej kupovali samo za pse. (Za primeru naj omenim, da smo od nacistov v Ravensbrücku dobivale vsak večer velik kos kruha, rezino margarine in veliko rezino klobase.) Ženske so bile razočarane, a do spoznanja so prihajale le počasi. Preveč tuje je bilo naši miselnosti to prevarantstvo za vsako ceno. Zato smo naslednjim obljubam takoj spet nasedle.

Mučenje s hrano

Nekega dne je uprava prepovedala dobivati v paketu solato, kis in olje. To je bilo za nas bistvenega pomena, ker je bila arestantska hrana popolnoma avitaminozna, povsem enolična, nezabeljena plaža. Zato je bila ta prepoved hud udarec, saj si ničesar nismo bolj želele kot nekaj kislega in zelenega. Pri kontrolnih obhodih smo vedno prosile za dovoljenje, da bi spet smeje dobivati solato. Naenkrat je obšel vse sobe upravnik, seveda z zahtevo, da bo treba povečati storilnost, za nagrado pa bomo spet lahko dobivale v paketih solato ter kis in olje. To je bilo veselj! Človek je res nepopoljšljiv optimist, posebno arestant, saj bi sicer ne mogel živeti. Bila je ista pesem: ženske so garale, a dovoljenja ni bilo. Ko so pale moledovale, je rekel: "Saj boste dobile solato kot redno hrano." Res smo jo dobile, vsako leto enkrat, toda šele potem, ko je šla v cvet, ko je bila le še za prašiče. Toda požrešno smo planile nanjo. Jaz sem pa imela že preveč bolna prebavila, zato sem dobila katar, ki se ga nisem mogla znebiti več mesecev. Nekoč je bilo

moje obolenje prav resno. Takrat so me vzeli v ambulanto, ker sem imela celo vročino. Toda niso mi dali diete, čeprav jo je zdravnik zapornik predpisal, in sicer večkrat. Toda jesti sem morala isto plažo kot zdrave zapornice: ohrovt na vodi, sesekljan kot za prašiče. To hrano smo jedle vso jesen. Strašno je bilo, zlasti če je bil človek bolan. Toda jaz nisem smela dobivati dietne hrane, ki sicer tudi ni bila primerna za bolnika, pa je bil vsaj krompir. Tako sem si ga želela, da sem imela občutek, da bi takoj ozdravela, če bi ga pojedla, kolikor bi hotela. Edino, s čimer sem se zdravila, je bil trd črn kruh, ki sem ga jedla samega, da mi je ustavljal drisko. Toda to je šlo počasi, počasi in jaz sem tako oslabela, da sem se opotekala. Kakor hitro nisem imela več temperature, sem morala iz ambulante in na delo. V takih časih sem se počutila zelo neobgleno.

Prazne obljube

Tudi v času pomilostitev so si nas privoščili. Obljubljali so: to pot pa bo, le pridno delajte. Ako so prišle pomilostitve, so klicali imena prostitutk in drugih kriminalk. (Prostitucija pri nas sicer ni prepovedana, toda navadno se družijo s tatvino.) Te ženske so bile v zaporih privilegirane, imele so boljše položaje kot me – prav kakor v Ravensbrücku.

Sčasoma smo se navadile njihovih obljube pravilno ceniti. Kadar so kaj obljubljali, smo se vedno spraševale: kaj imajo za bregom? Od teh ljudi ne pričakuj nič dobrega, potem vsaj nisi razočaran. Bistvo prevzgoje

pa je bilo pridobivanje žensk za vo-hljastvo. To je bilo ves čas zapora najtežje, najbolj žalostno poglavje. Bilo je neprestano snubljenje. To so imenovali "sodelovanje". Sprva so se vse dobro držale, potem pa so minevala leta v brezupu, zapor je bil vedno strožji, razmere vedno bolj neznosne. Nekatere niso imele paketov, stradale so, želele so si cigaret, treba je bilo tega in onega, če je bil človek še tako skromen. Oni pa so obljubljali ... Pa se je ta ali ona dala pregovoriti. Saj v začetku ni bilo nobenih posebnih zahtev, nikomur ni škodovalo ... Ampak dobila je škatlico cigaret – in nič drugega. A nazaj ni mogla. Obljubili so, da bo kmalu izpuščena. Tudi to se ni zgodilo, saj so jo potrebovali v zaporu. Spominjam se zapornice, ki je bila tako živčna, da je mejila na blaznost. Bila je poročena in je slišala, da jo mož vara z drugo. Poleg tega pa je imela petletnega otroka, deklco, ki si tako želi mame. "Oni" so spoznali ugoden moment in zagrabili ... Vdala se je spričo obljub in spričo svoje živčne razrvanosti. Toda sčasoma so se zahteve povečale in ona je začela prihajati "k sebi". Hotela se je umakniti. Toda "nema toga"! Njen šef ji je nastavil revolver na čelo: "Boš ali ne boš?"

Razčlovečenje

Bil je primer, ko so žensko popolnoma izolirali. Najprej so jo oblatili s tem, da so sami raztrosili o njej strahovite laži, med drugim celo to, da je vedno delala s komunisti, da je nasprotnike izdajala in pošiljala v smrt itd. Potem so ji dali vedeti, da so nje-

ni svojci pomrli, da nima nikogar. Začeli so jo celo zdraviti za sifilis, da si ni bila nikdar bolna. A oni so raztrosili, da je v najvišjem štadiju ... samo da bi se je njene sotripinke bale ... Potem so ji pa dali razne naloge ... Za voglom sem jo videla kaditi cigareto ... Torej zopet nova žrtev ...

Te vrste "prevzgoja" jih je res veliko zlomila. Proti koncu nisem več vedela, s kom govorim. Ko so prišle iz zaporu, so dobile po večini dobre službe ter ostale še naprej v njihovi "službi". Nekatere so pridobili šele kasneje, ko so bile že zunaj. Polakomnile so se boljšega položaja, kakor na primer bivša klerikalka M. R., pa še nekatere druge.

Ko so govorili o prevzgoji, sem verjela, da hočejo ljudi pridobiti za idejo, za komunizem, da želijo doseči prilagoditev in vraščanje v novo stvarnost. Nerazumljivo se mi je zdelo samo to, da so uporabljali proti nam tako odbijajoče metode. V njihovih odnosih do nas ni bilo prav nič človeškega. Tako je na primer neki zapornici umrl nečak, edini človek, ki ga je še imela, pa so se drli nanjo, ker je glasno jokala: "Prava figa, saj bomo vsi umrli ... Če ne boste tiho, boste sli v bunker."

(Spet mi je v duhu vstala primera: kako so v Ravensbrücku pustili Francozinjo, ki ji je umrl sin, v posteljo, kako so ji šli na roko pri prebiri dela ...)

In mladoletne: kako so jih ščuvali, da so se med seboj teple ...

Socialistična "vzgoja"

Da, naši "prevzgojniki" so bili sami zelo zaslužni borci – "heroji", ki so vsa leta samo ubijali, ki so izgubili vsak čut za človečnost. Tudi paznice so bile prave zveri. Ko ne bi bila prišla v zapor, me nihče ne bi mogel tako odbiti od njihovega komunizma, kot so me oni. Sprevidela sem, da sem bila prevarana, da sem verjela povsem nekaj drugega, kot je bilo to, kar se je pojavilo v naši državi. Člani uprave in paznice so tako nastopali proti nam, da se mi je sprva zdelo, da je to sabotaža prave ideje in pravih ciljev komunizma, potem pa sem videla, da gledamo tisto pravo podobo, ki se je prej skrivala za propagando in obljubami. Temeljito so nas prevzgojili."

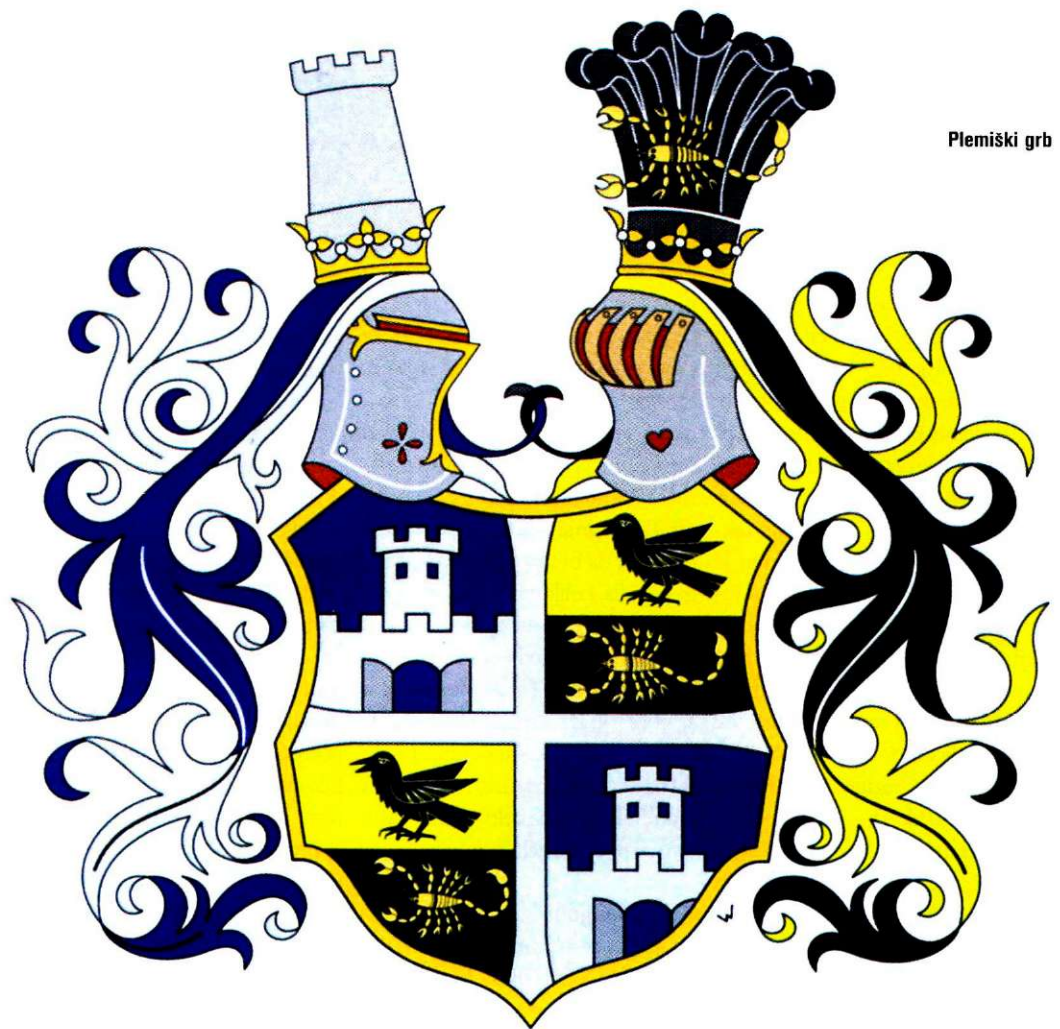

Angela Vode (na desni) leta 1981 v Miramaru pri Trstu z Mojco Princič, ki je skoraj deset let prebila v zaporu. Princičeva se je v zadnjih letih preselila k Vodetovi in ji pomagala.

Izšla je knjiga *Osnove heraldike in istovetnostni simboli slovenskih občin*. Zamisel zanjo je dal Jože Lajevac, predsednik društva Heraldica Slovenica, na enem od delovnih srečanj heraldičnih zanesenjakov, ko so brskali po številkah svojega glasila in ugotavljali, da je njihovo vedenje o grbih, zastavah, pečatih in drugih simbolih slovenskih občin zaradi razpršenih podatkov nepopolno.

Kasneje so ugotovili, da lahko podatke o tako imenovanih istovetnostnih simbolih najdejo v uradnem listu pa tudi v več kot štiridesetih uradnih občinskih glasilih. Zato so se odločili, da vse simbole, s katerimi se predstavljajo slovenske občine, objavijo na enem mestu, v monografski knjižni predstavitvi, ne glede na

Plemiški grb

Slovenski grbi

njihovo strokovno sprejemljivost v luči grboslovne in zastavoslovne vede. V knjigi so želeli predstaviti tudi zgodovinske, kulturne in naravne značilnosti slovenskih občin, ki so velikokrat vplivale na nastanek njihovih simbolov. Tako je razvidno, da imajo številni grbi in zastave današnjih slovenskih občin svoje prednike že v prvi polovici 12. stoletja. V knjigi je tako prikazan le del te bogate dediščine, ki s pomočjo heraldičnih simbolov priča o svojevrstni zgodovinski poti slovenstva skozi stoletja.

Govorica simbolov

Heraldika je dobila svoje mesto med pomožnimi zgodovinskimi vedami, ki so že po definiciji imena največja pomoč pri odkrivanju, razumevanju in pisanju zgodovine. Med vsemi pomožnimi vedami je na estetskoumetnostnem področju naj-

bolj privlačna in zanimiva, kar samo podpira njeno sporočilnost in pomembnost, hkrati pa le njej lastno simbolično govorico. Kot vsaka veda ima svoje značilnosti in zakonitosti, a te so začeli sistemsko spremljati šele kasneje, ko se je njena prvotna funkcija nekoliko izgubila, nje-no mesto pa je že prevzela nova, a tesno povezana s prejšnjo. Če je začetek vojaškega izvora oblikoval govorico heraldike, so jo vsa nadaljnja obdobja dopolnjevala in ji dajala novo podobo in pomen. Vseskozi pa obstaja najmočnejša vez prav simbolična govorica z mnogimi razsežnostmi.

Staromodno ali moderno

Današnji slovenski grb je bil po svojem rojstvu v samostojni Sloveniji leta 1991 deležen številnih kritik. Nič bolje se ni godilo nagrajenim in nenagrajenim simbolom na

natečaju za izbiro novih državnih simbolov leta 2003. Številna mnenja o primernosti in neprimernosti teh simbolov so dobila široko medijsko podporo in so se po zaslugi nekaterih prenapetih "strokovnjakov" nekajkrat znašla na nizki rav-

ni medsebojnega sporazumevanja. Podobno se je dogajalo pri izbiri občinskih simbolov, kot sta grb in zastava. Kakšen kritik celo meni, da je heraldika nekaj staromodnega, ostalina prejšnjih stoletij, ki je svoje že opravil in v današnjem svetu razvitih komunikacij in sodobnih oblikovalskih izrazov deluje arhaično. Pa ni tako. Tako kot vsaka veda ima tudi heraldika svoja pravila, pridobljena skozi stoletja. Ta se tako kot zakonitosti preostalih ved prilagajajo razvoju človeštva, predvsem tehnološkim spremembam, ki jih sodobne znanosti ustvarjajo kot po tekočem traku. Sad teh prilagajanj so tudi sodobno oblikovani simboli držav, pokrajin, krajev in občin v njih.

Dediščina prednikov

Založnik in avtorji knjige so v tej razkošno opremljeni knjigi želeli v

sliki in besedi ohraniti heraldično dediščino prejšnjih rodov in jo povezati z ustvarjalnostjo sedanjih generacij pri snovanju in oblikovanju današnjih grboslovnih in zastavoslovnih upodobitev. Stara modrost nas uči, je v uvodu v knjigo zapisal glavni urednik knjige Anton Lečnik, da moramo biti do preteklosti spoštljivi, do prihodnosti pa se moramo obnašati tako, da novim generacijam odpiramo nova obzorja, izzive in ustvarjalne možnosti. Tako nam skuša knjiga v prvem delu približati svet heraldične vede na razumljiv način, da bi laže ločili, kdaj ima simbol heraldično veljavo in kdaj ne. V obsežnem drugem delu se lahko seznanimo s simboli vseh današnjih slovenskih občin, ki so sicer razpršeni v različnih glasilih, knjigah, priročnikih, leksikonih, na spletnih straneh, v muzejskih zbirkah in podobno.

Temelji grboslovja

Knjiga vsebuje tri poglavja. Prvo, ki ga je napisal Tadej Jakopič, govori o splošnih temeljih heraldične vede, zgodovini njenega nastanka, heraldičnih zakonitostih in opisuje osnovne heraldične elemente. V njem skuša avtor pokazati tiste elemente, ki pripomorejo k oblikovanju heraldične simbolične govorice in so sestavni del "njene abecede". Z razvojem grbovnih ščitov, šlemov, šlemnega okrasja in razkošja, šlemnih kron in svitkov pa vse do oblikovanja odlikovanj se razpenja heraldična sredstva, s katerimi se neko bistvo ali sporočilnost izrazita nedvoumno in izrazito. Z vsem tem se srečujemo v pre mnogih primerih, ki so nam prav zaradi poznavanja temeljev razvoja in bistvenih sestavnih delov razumljivejši, bližji in tudi domači. Vendar to ni zadnja beseda in konec poti. Tukaj se začenja vzpon lastnega simbolnega izražanja, povzega v znanju heraldičnih temeljev in v svetu njihovega medsebojnega združevanja. Iz poznavanja se tako v duhu restituirane (obnovljene) heraldike rojevajo nove stvaritve, ki imajo enako funkcijo kot heraldične stvaritve preteklih obdobij in stoletij. Tak pregled nam omogoča

Dobropolje

Gornji Grad

Hodoš

Horjul

Ig

Škofljica

Kuzma

Majšperk

Podvelka

Benedikt

Cerklje

Bled

najboljšo možnost, da se v "starem jeziku izrazimo na sodoben način". Čim več bo poglobljanja v to pomozno zgodovinsko vedo, tem več bo dragocenih podatkov in idej za nove stvaritve ali le poustvarjanja, katerih cilj je zaznamovanje, predstavitev nečesa, kar bo ostalo tako rekoč za vedno in za mnoge rodove.

Občinski grbi

Drugo poglavje je Rinaldo Stanič namenil krajevni heraldiki, ki nas s spoznavanjem njenih pravil vpeljuje v tematiko tretjega poglavja, ki je najboljše. V njem so izčrpno predstavljeni tako imenovani istovetnostni ali identitetni simboli slovenskih občin, kamor spadajo grb, znak, emblem, logotip, zastava, občinska himna, žu-

panska ogrlica, pečat, stampiljka, praznik in priznanja in še kakšno.

Po abecednem redu je predstavljenih vseh 193 slovenskih občin. Vsako na začetku opisa spremlja zemljevid z njeno lego na slovenskem ozemlju. Pod zemljevidom je moto, ki na določen način povezuje občino z njenimi prepoznavnimi značilnostmi, opisanimi v predstavitvi občine in njenih simbolov. Avtor je današnjim občinskim simbolom dodal še slike in zgodovinski opis simbolov nekaterih krajev, ki ležijo na območju neke občine, in s tem obo-

gatil njeno predstavitev. Motu sledi predstavitev občine in njenih krajev, pri kateri je skušal bralcu čim bolj nazorno prikazati podatke iz zgodovine in sedanjosti, pomembne za te kraje. Sledi poglavje o zgodovinskih simbolih (predvsem s področja heraldike), ki so se pojavljali na območju neke občine. Naslednji del besedila je namenjen občinskim istovetnostnim simbolom. Nekateri med njimi so po objavi v uradnih glasilih zdaj prvič objavljeni v knjigi.

Vrnitev grbov

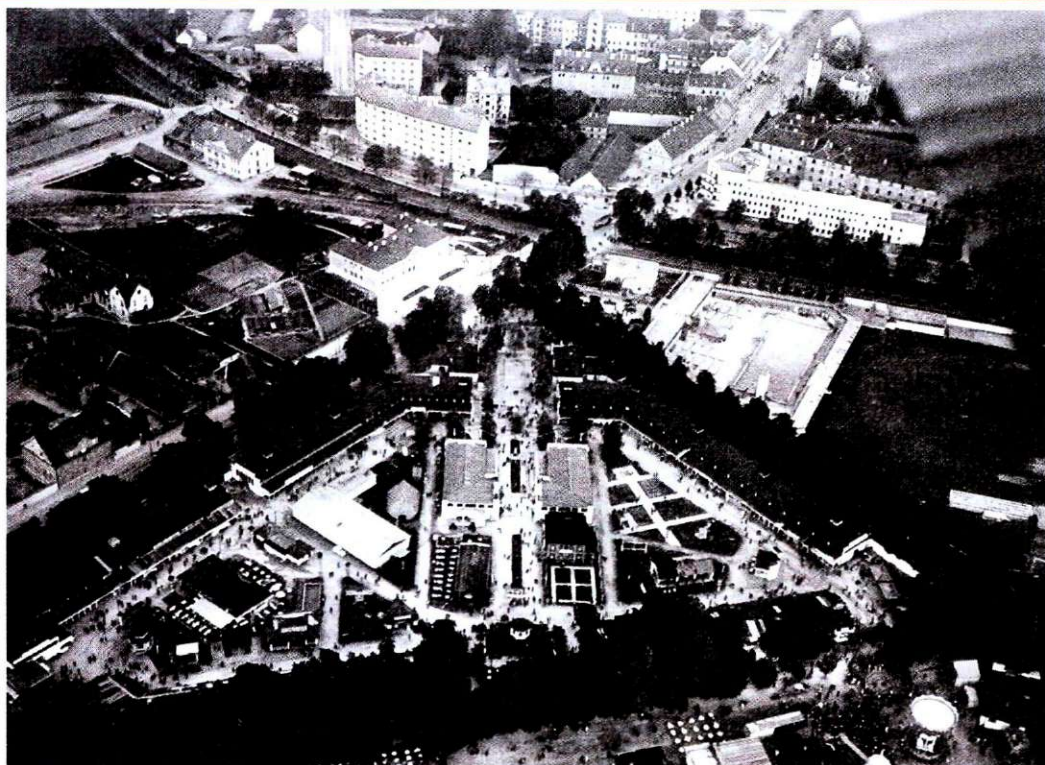
Rinaldo Stanič je zapisal, da je heraldika pretesna tema, da bi jo prepuščali komur koli. Na izbiro ustreznih krajevnih simbolov vplivajo številni dejavniki, kot so zgodovina, kultura, narava in tradicija na območju neke lokalne skupnosti, upoštevanje heraldičnih pravil, uporaba ustreznih oblikovalskih tehnik in seveda tudi način življenja prebivalcev lokalne skupnosti. Vse to ureja področje krajevne heraldike, ki je najbolj razširjena zvrst splošne grboslovne teorije, saj nas seznanja s snovanjem in oblikovanjem krajevnih grbov, z njeno pomočjo spoznavamo pravila grboslovne vede pa tudi zastavoslovno stroko. Knjiga je tako kot nalašč za vse, ki se seznanjajo s temelji krajevne heraldike. Resnično poznavanje heraldične vede lahko pripomore k boljšemu dialogu med heraldično stroko, oblikovalci in širšo javnostjo. Strpno sožitje med vsemi temi lahko privede do rezultatov, ki bodo zadovoljili tako stroko kot širšo javnost in pomagali medsebojno sporazumevanje dvigniti na višjo (strokovno) raven.

V času socializma so bili grbi potisnjeni na stran oziroma so bili v službi ideologije. Knjiga kaže bogastvo novih grbov slovenskih občin in vrnitev k tradiciji. Izšla je pri Lečniku, d. o. o., Stari trg 14, Ljubljana (01/425-5112).

Radio Krka
106.6 MHz

Josip Costaperaria je naredil načrte za ljubljanski velesejem v Tivoliju.

Knjiga Arhitekt Josip Costaperaria in ljubljansko moderno meščanstvo je ena tistih knjig, ki bodo bralca spodbudile, da se bo začel sprehajati po Ljubljani, odkrivati plasti njenega meščanskega vzpona in občudovati znamenitosti, ki so iz podeželskega mesta ustvarile moderno prestolnico za moderno meščanstvo. Pred drugo svetovno vojno seveda.

Zamolčani arhitekt

Knjiga o arhitektu Josipu Costaperarii je dramatična zgodba o vzponu ljubljanskega modernega meščanstva v času med obema vojnoma, o tedanji gospodarski, politični in kulturni eliti. Po rodu furlansko-hrvaško-nemški arhitekt, ki se je spojil s slovenstvom, je dal s svojimi vilami in drugimi prepoznavnimi deli pečat Ljubljani tridesetih let dvajsetega stoletja. Iz njegovih povezav z arhitekti Maksom Fabianijem, Vladimирjem Šubicem, Petkovci, slikarji in kiparji Božidarjem Jakcem, Gojmirjem Antonom Kosom, Lojzutom Dolinarjem, politikom Ivanom Hribarjem, plemeniteži Karlom Auerspergom, Gvidom von Pongratzem in vzpenjajočimi se slovenskimi kapitalisti Pavlini, Dularji, Šukljatom, Bonačem in Naglasom (tudi o vseh teh v knjigi zvemo precej) lahko razberemo, na kakšen način se je oblikovalo novo ljubljansko narodnozavedno meščanstvo.

Pomemben arhitekt

Arhitekt Josip Costaperaria je pomembno preoblikoval arhitekturno podobo Ljubljane v obdobju med

prvo in drugo svetovno vojno. Rojen je bil leta 1876 na Hrvaškem, šolal se je v Zagrebu in na Dunaju (Tehnična visoka šola, Akademija upodabljaljočih umetnosti), k nam je prišel iz Trsta po končani vojaški epizodi v Srbiji po koncu prve svetovne vojne. Kljub furlanskim in nemškim koreninam, delno tudi hrvaškim, je bil panslovanstvo opredeljen, kajti panslovanstvo je bilo po njegovem mišljenju takrat napredno, in se je spojil s slovenskim, ljubljanskim okoljem. K tej opredelitvi

so verjetno pripomogli stiki s slovenskimi meščani v Trstu, sodelovanje z arhitektom Maksom Fabianijem in ne nazadnje poroka s slovensko koncertno pevko Miro Dev.

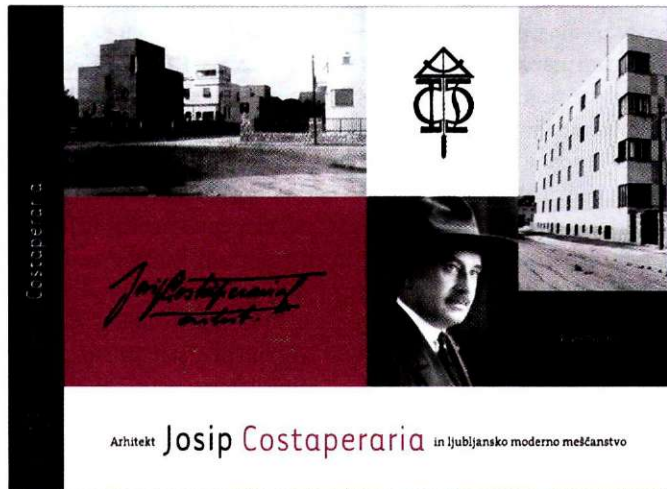
Modernistične vile

Takoj po prvi svetovni vojni – v času iskanja slovenskega narodnega sloga v arhitekturi – se je seznanil s takratno slovensko gospodarsko, politično in kulturno elito v Ljubljani. Ta je postala njegov glavni naročnik; zanjo je ustvaril Ljubljanski velese-

jem, kompleks Ljubljanski dvor in več projektov za Jadransko banko, objektov, ki so dali mestu nov urban okvir. Po diplomi pri petdesetih letih pri prof. dr. Clemensu Holzmeisteru na Akademiji upodabljaljočih umetnosti na Dunaju leta 1927, kjer se je seznanil s takratnimi arhitekturnimi smernicami, je v Ljubljani zgradil več najemnih hiš, po letu 1930 pa je začel graditi modernistične vile na Vrtači in blizu nje, kar predstavlja njegov ljubljanski ustvarjalni vrh. Vile so bile zasnovane v skladu s funk-

Josip Costaperaria

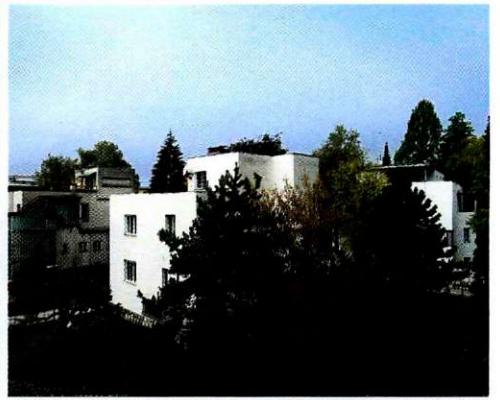
Arhitekt Josip Costaperaria in ljubljansko moderno meščanstvo

V začetku 30. let je naredil prvi modernistični blok, znamenito Šahovnico na Vrtači.

Po prvi svetovni vojni je naredil načrte za stanovanjsko hišo Južne železnice na Resljevi cesti v Ljubljani.

Znamenite vile na Vrtači, ki so jih revolucionarji po vojni "izpraznili" in postali sami njihovi gospodarji

cionalističnimi načeli, vendar so njihovo zunanjsčino krasile formalistično stroge, a še vedno dekorativne fasade. Po letu 1935, v času arhitektove bolezni, je v njegovih delih opaziti vse več tradicionalnih zasnov in elementov; takrat se začne njegovo pozno obdobje. Gradil je za ljubljanskega župana Ivana Hribarja, družino von Pongratz na Bledu in kneza Auersperga na Kočevskem.

Brez groba

Po drugi svetovni vojni je bil obsojen, ker je sodeloval s Fiera di Lubiana (ljubljskim sejmom) leta 1941. Šlo je seveda za ideološko "sodbo", eno od mnogih po vojni. Delal je v ljubljanskem Projektivnem zavodu (Slovenija projekt) in naredil več prenov, adaptacij in novogradenj. Najpomembnejše delo iz tega časa je nadzidava sodnijske palače v Ljubljani. Umrl je leta 1951 v Ljubljani, osamljen in v pomanjkanju. Grob na ljubljanskih Žalah, v katerem je pokopana tudi njegova žena Mira Dev, je danes v drugem lastništvu, tako da bomo njegov nagrobnik tam zaman iskali. Ker je bil član Rotary kluba, si bodo današnji rotarijanci prizadevali, da bi grob odkupili "nazaj", tako da bi pomembni ljubljanski arhitekt znova imel svoj nagrobnik.

Časi arhitektov

Costaperaria se je zaradi svoje večnacionalnosti hkrati laže in teže gibal v različnih nacionalnih okoljih: hrvaškem, nemško-avstrijskem, italijanskem, slovenskem in srbskem. Povsod je deloval povezujoče in strpno in je živel usodo Evropejca, še preden je to postal aktualni dnevno-politični pojem, v času, ko se mu v na-

cionalnih okoljih vrata niso odpirala na stežaj. Bil je vsestransko izobražen, govoril je več svetovnih jezikov in bil član številnih klubov, žirij in omizij. Ljubljani je s svojim delom pustil pečat, saj je bil med arhitekti prvi, ki je ustvarjal moderno arhitekturo za takratno predvojno moderno meščanstvo, s katero se je elita mladega naroda lahko identificirala.

Costaperarijevo delo lahko delimo po krajevnem načelu na tržaški in ljubljanski ter morda tudi blejsko-jeseniški opus s številnimi skoki v druga mesta in okolja, kot so npr. Banja Luka, Zagreb, Maribor, Beograd, Split in Rab. Arhitektov opus lahko razvrstimo tudi kronološko na obdobje pred prvo svetovno vojno in takoj po njej, med obema vojnoma in po drugi svetovni vojni. V vsakem od teh obdobje se kažejo značilne posebnosti.

Začetek evidentiranja

Knjiga ima dokumentarno poslanstvo. Opise gostijo podatki in imena, za katera se je avtor odločil, da jih ohrani, čeprav so mu, kot pojasnjuje v uvodu, nekateri kolegi odsvetovali in se zavzeli za bolj lahkotno obliko pisanja. Dobro da jih ni upošteval. Na podlagi mnogih podatkov v knjigi bo poslej laže vrednotiti arhitektov opus, predvsem pa razumeti čas, v katerem so njegova dela nastajala. Knjiga pomeni začetek evidentiranja ne le Costaperarijevih del, ampak ustvarjanja skoraj celotne medvojne generacije arhitektov. Res nam ponuja fragmente, vendar so ti prav zaradi njenega prvenstva toliko pomembnejši, saj bodo dobra podlaga za še bolj poglobljene študije o večini tem, ki so v knjigi objavljene. Teh pa je mnogo.

Bogastvo fotografij

Knjiga o arhitektu Costaperarii je ena tistih knjig, ki jih bo bralec vedno z užitkom vzel v roke. Odkriva nam malo znanega, morda celo zamolčanega arhitekta, ki je v desetletju pred drugo svetovno vojno (in komunistično revolucijo) ustvaril vrsto zgradb, ki sodijo danes med pomembne arhitekturne prvine našega glavnega mesta. Posebna odlika knjige je za povprečnega bralca prijazno besedilo, predvsem pa prvovrstna oblikovanost, ki ga dopolnjuje prav osupljiva množica odličnih fotografij. Med njimi je večina

dokumentarna, avtor pa jih je poiskal v različnih arhivih, mnoge tudi pri zasebnikih. To ni prva knjiga arhitekta in publicista dr. Boga Zupanciča, saj je leta 2001 izšla njegova monografija *Ljubljanski Nebotičnik - denar in arhitektura*, ki je napovedovala, da bomo izpod njegovih rok dobili še kakšno knjigo iz zgodovine naše arhitekture. Napisal je več kot sto člankov s področja arhitekture in urbane problematike (vsako soboto nam v *Delu* prikaže kakšno arhitekturno dragotino iz prestolnice). Knjigo o Costaperarii je izdal v samozaložbi (KUD Poljs).

Radí smo radío ...

... ker se ob vsej svoji majhnosti in nepopolnosti zavedamo pomembnosti zaupane naloge, da smo glas Evangelija in glas Cerkve.

Franci Trstenjak,
glavni in odgovorni urednik

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Križarska ljubezen

Nebeško kraljestvo je epski spektakel o križarskih vojnah. Balian iz Ibelina je mladi kovač iz Jeruzalema, ki se poda v vojno, da bi svoje ljudstvo ubranil pred tujimi osvajalci.

Orlando Bloom igra kovača Baliana, ki je izgubil družino in skoraj tudi vero. Verske vojne, ki divjajo v oddaljeni Sveti deželi, se mu zdijo daleč stran, vendar se po spletu okoliščin zaplete v to neverjetno dramo. Sredi poganstva in spletk srednjeveškega Jeruzalema se zaljubi, dozori v voditelja

in se nazadnje s pogumom in spretnostjo postavi v bran mestu, ki mu grozi poguba. Usoda najde Baliana v podobi velikega viteza Godfreyja Ibelinskega, igra ga Liam Neeson, križarja, ki se za kratek čas vrne domov iz bojev na Vzhodu. Izkaže se, da je Godfrey Balianov oče, hkrati pa mu Godfrey razkrije tudi pravi pomen viteštva in ga popelje na popotovanje čez kontinente do Svetega mesta.

V tem trenutku v Jeruzalemu – med drugo in tretjo križarsko vojno – vlada trhlo premirje po zaslugi razsvetljenega krščanskega kralja Baldwin četrtga. Pomaga mu svetovalec Tiberias, vojaško pa položaj nad-

KINGDOM OF HEAVEN	
Režija:	Ridley Scott
Scenarij:	William Monahan
Produkcija:	Ridley Scott
Igrajo:	Orlando Bloom, Eva Green, Liam Neeson, Brendan Gleeson, Jeremy Irons
Premiera:	5. 5. 2005
Distribucija:	Continental film

zoruje legendarni muslimanski voditelj Saladin. A Baldwinu so dnevi šteti, saj fanatizem, pohlep in ljubosumje med križarji ogrožajo mir.

Baldwinovo vizijo miru – nebeško kraljestvo – podpira peščica vitezov, med drugim Godfrey Ibelinski, ki so prisegli, da bodo mir branili

častno, tudi za ceno lastnega življenja. Ko Godfrey svoj meč izroči sinu, mu izroči tudi skrivno prisego: varovati nemočne, varovati mir in se truditi za dosego sožitja med verami in kulturami, zato da bi nebeško kraljestvo lahko cvetelo na zemlji. Balian vzame meč in stopi v zgodovino.

Danska režiserka Susanne Bier se tokrat predstavlja z močno in pretresljivo dramo, kjer moški bije bitko, da bi lahko pridobil nazaj svoje življenje in ljubezen, kot posledico tragičnega dogodka.

Brata

Michael, igra ga Ulrich Thomsen, je imel svoje življenje popolnoma pod nadzorom: uspešno vojaško kar-

riero, čudovito ženo Sarah (Connie Nielsen) in čudoviti hčerki. Njegov mlajši brat Jannik, Nikolaj Lie Kaas,

pa je porednež, ki živi na robu še dovoljenega. Ko Michaela pošljejo po službeni dolžnosti z misijo Združenih narodov v Afganistan, se vez med bratoma za vedno pretrga. Ob odhodu so zadnje besede, ki jih izreče svoji ženi: "Ne glede na to, kaj se zgodi, vedno te bom ljubil." Po-

Mojstrsko delo

Režiser Ridley Scott je mojster epskih filmskih pripovedi z globoko osebno noto, kot je med drugim dokazal s filmi *Gladiator*, *Iztrebljevalec* in *Sestreljeni črni jastreb*. V *Nebeškem kraljestvu* se je lotil kri-

žarskih vojn, dvestoletnega spopadanja Evrope in Vzhoda, ki je spremenilo svet – in zasnoval zgodbo o mlademu Francozu, ki najde svojo usodo kot vitez in izkusi, kaj ta veličastni naziv resnično pomeni.

Ridley Scott zgodovinska dejstva uporablja le kot ozadje za intimno človeško dramo, dvigne tančico mističnega z viteštva in oživi titaško bitko med muslimani in kristjani, bitko za Sveto deželo, ki se je bojevala pred tisočletjem, a odmeva še danes. William Monahan je scenarij napisal v sodelovanju s Scottom in dogajanje izmišljene zgodbe postavil tik pred začetek tretjega križarskega pohoda, ko so v Jeruzalemu in v večini Svete dežele vladali evropski vitezi, ki sta jih v križarske vojne potegnili versko vrenje in obljuba po zemlji in bogastvu v eksotičnih krajih. **Monika Maljevič**

tem pa Michaelovo ženo obvestijo, da je njegov helikopter izginil nekje v Afganistanu, in ga razglasijo za pogrešanega, saj v sestreljenem helikopterju ni bilo preživelih. Ta novica je zelo tragična za njegovo družino na Danskem. Sarah najde tolažbo v Jannikovem naročju. Ta kljub vsemu v celoti prevzame odgovornost zanjo in za njuni hčerki.

Kmalu postane jasno, da njuna čustva preraščajo v nekaj več kot samo simpatijo, ki jo čutita drug do drugega. Vse se je rodilo iz bolečine in žalosti. Michael se nekega dne po čudežu vrne domov. Zaradi nasilja, ki ga je doživel v obdobju ujetništva v Afganistanu, ima velike travme. Kmalu spozna, da doma nič več ni tako, kot je bilo ...

BRODRE

Režija: Susanne Bier
Scenarij: Susanne Bier, Anders Thomas Jensen
Produkcija: Peter Aalbæk Jensen, Sisse Graum Olsen
Igrajo: Connie Nielsen, Ulrich Thomsen, Nikolaj Lie Kaas, Bent Mejding, Solbjørg Højfeldt, Sarah Juel Werner
Premiera: 5. 5. 2005
Distribucija: A. G. Market

na kratko

Znani filmar **George Lucas** je imel s pisanjem scenarija za zadnji del *Vojne zvezd* kar nekaj težav. Lucas je priznal, da mu je primanjkovalo navdiha, zaradi česar se je moral prisiliti h klasičnem delovnem času. "S pisanjem sem začel zjutraj, končal pa pozno popoldne in tako pet dni na teden. Najpogosteje nisem imel navdiha, vendar sem se prisilil, da na dan napišem pet strani. Moralo je biti tako, sicer ne bi napisal niti strani na dan," je dejal Lucas, čigar tretje nadaljevanje filma *Vojna zvezd* pričakujemo v kinematografih ta mesec.

Za svoj naslednji projekt si je **Natalie Portman** izbrala film *Mr. Magorium's Wonder Emporium* režiserja Zacha Helma. Helm je napisal tudi izvirni scenarij, zgodbo filma pa opisuje kot fantazijo, ki se lahko uvrsti nekje med filma *Willy Wonka and the Chocolate Factory* in *Big*. Portmanova bo v filmu igrala menedžerko trgovine z igračkami, ki jo obsede duh ekscentričnega lastnika trgovine. Mlada igralka bo začela projekt snemati takoj, ko konča film *Goya's Ghost*, v katerem je njen partner Javier Bardem.

Will Farrell bo zaigral v komediji *Land of the Lost*, filmu, ki temelji na istoimenski televizijski seriji iz let 1974 do 1977. Projekt družbe Universal Pictures bo režiral Adam McKay, nekdanji scenarist šova *Saturday Night Live* in režiser filma *Anchorman* s Farrelmom. Glavni junaki serije so bili gozdarski rendžer Rick Marshall ter njegova otroka Will in Holly, ki med splavarjenjem po reki Colorado padeta v vremensko luknjo in končata v čudnem svetu, ki ga naseljujejo dinosavri. Farrella bomo še gledali v Universalovi komediji *Kicking & Screaming* ter v filmu *Bewitched*, v katerem je njegova partnerka Nicole Kidman.

Film o svojem življenju se je odločila posneti **Missy Elliot**. O svoji ideji je znana raperka dejala: "Ljudje si ne morejo misliti, kaj vse sem v življenju prestala," in dodala, da ne bo igrala samo sebe. "Ne želim igrati v filmu, saj verjamem, da moje življenje ne bi bilo prikazano v pravi luči." Missy je idejo dobila ob gledanju filma 8 milj z Eminemom, prepričana pa je, da je bil film uspešen zato, ker je zelo dobro orisal pevčovo življenje, preden je ta postal uspešen glasbenik.

Ključ za uspeh novega filma **Woodyja Allena** je Scarlett Johansson. Woody je neobičajno dobro razpoložen, saj verjame v talent te mlade igralko. 20-letno Scarlett je angažiral, potem ko je njegova prva izbira igralka Kate Winslett od projekta odstopila. Čeprav je pred premierami svojih filmov vedno paranoičen, je tokrat bolj prepričan sam vase, saj ga je Scarlett Johansson s svojim igranjem zelo navdušila.

EVJ
ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ◆ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ◆ bar sedmica
- ◆ lokalna televizija ETV

- ◆ trgovina EVJ Center
- ◆ elektroinstalacije
- ◆ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ◆ kabelsko komunikacijski sistemi
- ◆ grafitne ščetke
- ◆ tiskana vezja
- ◆ delovni stroji in nizke gradnje

PETEK,

6.5.2005

Slovenija 1

- 6.25 TEDENSKI IZBOR
- 6.25 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 POROČILA (VPS 07.00)
- 7.05 DOBRO JUTRO
- 8.00 POROČILA
- 8.05 DOBRO JUTRO
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 PRIPRAVLJENA ALI NE, KRATKI DOKUMENTARNI FILM ZA OTROKE
- 9.20 ENAJSTA SOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
- 9.50 ODDAJA ZA OTROKE
- 10.10 PRISLUHNIHO TIŠINI
- 10.40 Z VAMI
- 11.30 NA POTI Z ŽERJAVI, NEMŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
- 12.15 OSMI DAN
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 OBZORJA DUHA
- 13.45 DUHOVNI UTRIP
- 14.00 TA IN TA IN TA DRUGI, PORTRET CIRILA KOSMAČA
- 15.00 POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
- 15.05 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.10)
- 15.40 TIMOTEJ HODI V SOLO, RISANA NANIZANKA, 5/26 (VPS 15.45)
- 16.05 IZ POPOTNE TORBE: MEHURČEK (VPS 16.10)
- 16.25 SLOVENSKI VODNI KROG: KOLPA, IZOBRAZ. DOKUMENT. ODDAJA (VPS 16.30)
- 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
- 17.35 LEDENA SVETOVA, NOVOZELANDSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3 (VPS 17.30)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 LUKA IN LUČKA, RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
- 20.50 NEW YORK - LONDON, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4/7 (VPS 20.55)
- 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
- 0.05 TURISTIKA, PONOVITEV
- 0.25 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PONOVITEV
- 1.20 SLOVENSKI VODNI KROG: KOLPA, IZOBRAŽEVALNO DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
- 1.50 ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE, PON.
- 2.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.10)
- 2.40 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.25 TV PRODAJA
- 10.00 OTROŠKI INFOKANAL
- 10.35 TV PRODAJA
- 11.10 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 11.15)
- 11.40 DRŽAVNI SOVRAŽNIK, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 11.45)
- 13.00 TEDENSKI IZBOR
- 13.00 JASNO IN GLASNO: GLEDAM PROFESORJA, VIDIM ...?, KONTAKTNA ODDAJA
- 13.50 NIKOLI OB DESETHI, GLASBENA ODDAJA
- 14.50 ŠPORT ŠPAS
- 15.30 ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE (VPS 15.30)
- 16.10 INNSBRUCK: SVETOVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU, PRENOS (VPS 16.10)
- 18.45 KOŠARKA FINAL FOUR, POLFINALE: MACCABI - PANATHINAIKOS, POSNETEK IZ MOSKVE (VPS 18.45)
- 19.35 MOSKVA: KOŠARKA FINAL FOUR, POLFINALE: CSKA - TAU CERAMICA, PRENOS (VPS 19.35)
- 21.30 ALPE-DONAVA-JADRAN (VPS 20.55)
- 22.00 VIDEOPIŠMA, DOKUMENTARNA SERIJA, 4/10 (VPS 21.25)
- 22.25 SIMPSONOVI, AMERIŠKA RISANA NANIZANKA, 10/22 (VPS 21.55)
- 22.50 POPOLNIH STO, SRBSKO-ČRNOGORSKI FILM (VPS 22.25)
- 0.30 ANALIZA PA TAKA, AM. FILM, PON. (VPS 00.00)
- 2.15 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.25 Triki Jamieja Oliverja, pon. angleške oddaje

- 9.55 MacGyver, 3. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke
- 10.45 E-, ponovitev
- 12.45 TV prodaja
- 13.15 Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
- 13.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, 139. del am. nad.
- 14.45 Vsi moji otroci, 2. sezona, 34. del ameriške nad.
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 MacGyver, 3. sezona, 11. del ameriške naniz.
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Moja super sestra, 2. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 18.10 E+ Pod lupo
- 18.50 E+ Trač tedna
- 19.50 E+ Obisk
- 20.00 Midve z mamo, 3. sezona, 1. del am. naniz.
- 20.55 Komedijski: Nune pojejo, ameriški film
- 22.40 Ženske zadeve, 1. sezona, 3. del ameriške nanizanke
- 23.35 Vroča Ruby Wax, pogovorna oddaja
- 0.15 E+, ponovitev

Pop TV

- 6.25 24UR, ponovitev
- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.15 Pet skrivnosti, ponovitev 57. dela mehške nad.
- 9.10 Zastavljeno srce, ponovitev 28. dela venezuelske nadaljevanke
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Srčna dama, ponovitev 54. dela mehške nad.
- 11.20 Prava ljubezen, ponovitev 26. dela venezuelske nadaljevanke
- 12.15 Trenja, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Prava ljubezen, 27. del venezuelske nad.
- 15.55 Srčna dama, 55. del mehške nadaljevanke
- 16.55 Zastavljeno srce, 29. del venezuelske nad.
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Pet skrivnosti, 58. del mehške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Sanjska ženska
- 21.30 Akcija: Samo se 60 sekund, ameriški film
- 23.35 Pod lupo pravice, 1. sezona, 8. del am. naniz.
- 0.30 XXL premiere
- 0.35 Oni živijo!, ameriški film
- 2.20 24UR, ponovitev
- 3.20 Nočna panorama

TevePika

- 6.00 Tv prodaja
- 6.30 Koncert 50 zvezd za otroke, dobrodelna prireditve, pon
- 7.30 A TO JE TO!: z Rezo, pon
- 8.00 Slo - motion, pon
- 8.30 Tv Prodaja
- 9.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 9.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 10.00 Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
- 11.00 ŠKL, solska košarkarska liga, pon
- 12.00 To morate vedeti!, naložbeno življenjsko zavarovanje - Prizma, pon
- 13.00 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
- 13.30 Slovenska glasbena lestvica, pon
- 14.30 Tv prodaja
- 15.00 Glasbeni mozaik
- 15.30 Rally Hella, pon
- 16.00 Do zdravja z Irmo Bembič, pon
- 17.00 Sijaj, pon
- 17.30 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
- 18.00 Do zdravja tudi tako, magnetna terapija z Biosinhromom, prvič
- 18.30 Kulturne drobtinice, odmevi iz gledališč, pon
- 19.00 Navigator, pon
- 19.30 V harmoniji z naravo, pon
- 20.00 DemoKino, virtualna biopolitična agora
- 21.30 24 UR, informat. oddaja
- 22.30 Avto sok, 1 del, prvič
- 23.00 Trenja, POP TV
- 00.30 Tv prodaja
- 01.00 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 05.30 TV prodaja
- 06.15 The Best Off
- 06.30 TV prodaja
- 07.00 Tri v vrsto
- 07.15 Spomin
- 07.30 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 08.00 Tri v vrsto
- 08.15 Spomin
- 08.30 TV prodaja
- 09.00 Spomin

- 09.20 Tri v vrsto
- 09.35 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 10.00 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, 422. del italijanske telenovele
- 11.00 Carovnije, 49. del italijanske serije
- 11.55 Adijo pamet, kontaktna oddaja
- 12.50 TV prodaja
- 13.15 Tri v vrsto
- 13.30 Spomin
- 13.45 TV prodaja
- 14.10 Ena na ena skozi ključavnico, ponovitev
- 14.55 Dobro je biti ... Michael Jackson, razvedrila oddaja
- 15.25 Sanje sveta, 4. del italijanske mini serije
- 15.55 Resnične zgodbe - v iskanju pravice
- 16.40 Reklamni predah, razvedrila oddaja
- 17.10 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 17.35 Sto izlozb, sto strasti, 423. del italijanske telenovele
- 18.05 Carovnije, 50. del italijanske serije
- 19.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
- 19.55 Plemeniti komentar
- 20.00 Policist s petelinjega vrha, 3. del srbske naniz.
- 21.00 101 skandal Hollywooda, razvedrila oddaja
- 21.55 Gospod Bean, 7. del angleške serije
- 22.25 Okrožje Columbia, 1. del 2. sezone am. naniz.
- 23.20 Pay Off, film (2003)
- 01.00 Policist s petelinjega vrha, 3. del srbske naniz.
- 02.00 101 skandal Hollywooda, razvedrila oddaja
- 02.55 Gospod Bean, 7. del angleške serije
- 03.25 Okrožje Columbia, 1. del 2. sezone ameriške nanizanke

SOBOTA,

7.5.2005

Slovenija 1

- 6.25 TEDENSKI IZBOR
- 6.25 KULTURA
- 6.30 ODMEVI
- 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 7.35 POD KLOBUKOM
- 8.10 AJKEK PRI RESTAVRATORJIH: AJKEK IN VITRAJ, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 6/10
- 8.25 ZLATKO ZAKLADKO: OB KOLPI V DAMELJ
- 8.50 KINO KECEK: CIRILKA: MESTNE MIŠKE, DANSKI ANIMIRANI FILM (VPS 08.50)
- 9.55 TEDENSKI IZBOR
- 9.55 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
- 10.45 POLNOČNI KLUB
- 12.00 TEDNIK, PONOVITEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.20 TURISTIKA, PONOVITEV
- 13.40 SLOVENCI V ITALIJI (VPS 13.30)
- 14.10 BOLNIŠNICA NA KONCU MESTA PO DVAJSETIH LETIH, ČESKA NADALJEVANKA, 8/13, PON.
- 15.10 VITTORIO - TRENUTKI SREČE, NEMŠKI FILM (VPS 15.05)
- 16.40 MINUTE TA ... "SOKOL MLADI, NAŠA NADA", 100 LET OBUJENEGA ILIRKEGA SOKOLA, DOKUMENTARNA ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 16.30)
- 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 SOŽITJA, SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR (VPS 17.25)
- 18.40 PRIHAJA NODI, RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 UTRIP
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 TOTALNA RAZPRODAJA, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NANIZ., 3/10 (VPS 20.00)
- 20.35 HRI-BAR (VPS 20.35)
- 21.35 PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
- 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.35 POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 5/12 (VPS 22.30)
- 23.30 KRALJ JE ŽIV, DANSKI FILM (VPS 23.25)
- 1.15 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVITEV
- 1.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
- 2.20 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.00 TV PRODAJA
- 9.30 INFOKANAL
- 11.15 TV PRODAJA
- 12.00 TEDENSKI IZBOR
- 12.00 VIDEOPIŠMA, DOKUMENTARNA SERIJA, 4/10
- 12.30 ZDAJI, ODDAJA ZA RAZGIBANO ŽIVLJENJE

- 13.00 DVANAJST TOČK, POGOVOR OB VIDEO PREDSTAVITVI 39 SKLAD ZA EVROVIJZJSKO POPEVKO 2005
- 15.55 KOŠARKA NBA ACTION (VPS 15.55)
- 16.25 MAGAZIN LIGE PRAVKOV V NOGOMETU (VPS 16.25)
- 16.55 DOMŽALE: LIGA SIMOBIJ V NOGOMETU, DOMŽALE - CMC PUBLIKUM, PRENOS (VPS 16.55)
- 19.00 ŠPORT (VPS 19.00)
- 20.00 VROČA VEČERJA, AMERIŠKI FILM (VPS 20.00)
- 21.35 VEDEL JE, DA IMA PRAV, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 1/4 (VPS 21.05)
- 22.35 NIKOLI OB DESETHI, GLASBENA ODDAJA (VPS 22.00)
- 23.35 MARVIN GAYE, GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 23.00)
- 0.40 INFOKANAL

Kanal A

- 8.50 TV prodaja
- 9.20 Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 30. dela ameriške nadaljevanke
- 10.10 Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 31. dela ameriške nadaljevanke
- 11.00 Vsi moji otroci, 2. sezona, ponovitev 32. dela ameriške nadaljevanke
- 11.50 Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 33. dela am. nad.
- 12.40 Vsi moji otroci, 2. sezona, pon. 34. dela am. nad.
- 13.00 Goodyear liga, oddaja
- 14.00 Dannyjeve zvezde
- 14.55 Dezela pred časom, risani film
- 16.15 Novi stari otoci, 17. del ameriške humor. naniz.
- 16.40 Umor, je napisala, 2. sezona, ameriška naniz.
- 17.35 Skriti grčiči, 8. del ameriške humor. nanizanke
- 18.00 Povodni mož
- 19.00 E+
- 19.00 Kriminalka: Puščvski jetnik, ameriški film
- 22.00 Las Vegas, 1. sezona, 5. del ameriške nanizanke
- 22.50 Umor med prijatelji, ameriški film
- 0.25 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Najlepše pravljice bratov Grimm: Zli duh, sinhr. ris. film
- 8.25 Tom in Jerry, risana serija
- 8.35 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
- 8.55 Mali rdeči traktor, sinhronizirana risana serija
- 9.05 Ogljeva družinca, sinhronizirana risana serija
- 9.15 Knjiga o džungli, sinhronizirani risani film
- 10.05 Transformjerji, sinhronizirana risana serija
- 10.30 Mikeš Stuart Little, risana serija
- 10.55 Družinski pes, risana serija
- 11.25 Zenki, sinhronizirana risana serija
- 11.55 Solska košarkarska liga
- 12.55 Formula 1, prenos treninga
- 14.05 Prelomljene objube, ameriški film
- 15.55 Rajski svet: Južni otok, dokumentarna oddaja
- 17.00 24UR - vreme
- 17.10 Boj z aidsom, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Filmski hit: Nori na Mary, ameriški film
- 22.10 Samo tu ne, ameriški film
- 0.15 Nočna vrnitev, ameriški film
- 2.00 24UR, ponovitev
- 3.00 Nočna panorama

TevePika

- 07.30 Tv Prodaja
- 08.00 Navigator, pon
- 08.30 Z glavo na zabavo, pon
- 09.00 Tv Prodaja
- 09.30 Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
- 10.00 Avto sok, 1 del, pon
- 10.30 To morate vedeti!, naložbeno življenjsko zavarovanje - Prizma, pon
- 11.30 Zeleni vodnik, pon
- 12.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 12.30 Podelitev nagrad, dnevi slovenske obrti, pon
- 13.30 Glasbeni mozaik
- 14.30 ŠKL, solska košarkarska liga
- 15.30 DemoKino, virtualna biopolitična agora, pon
- 17.00 Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
- 17.30 A TO JE TO! zabavno - poučna oddaja z Rezo, pon
- 18.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
- 18.30 Predah v gibanju, gostja: Aksinja Kermauner, pon
- 19.30 Rokomet moja igra, pon
- 20.00 Toftalka, ekrinizirani butik ND, prvič
- 20.30 Modro, navtčna oddaja
- 21.00 Sijaj, pon
- 21.30 24 UR, informat. oddaja
- 22.30 In line, oddaja o in line hokeju, pon
- 23.00 Ekstra magazin
- 00.00 Tv Prodaja
- 00.30 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 07.50 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 08.40 Čarovnije, 46. del italijanske serije
- 09.35 Čarovnije, 47. del italijanske serije
- 10.30 Čarovnije, 48. del italijanske serije
- 11.25 Čarovnije, 49. del italijanske serije
- 12.20 Čarovnije, 50. del italijanske serije
- 13.15 Ena na ena, ponovitev
- 14.05 Gloss Explosive, ponovitev
- 14.30 Ali G
- 15.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
- 16.00 Kraljevske družine, dokumentarna serija
- 16.55 Enzo Ferrari, 3. del italijanske mini serije
- 17.50 101 zgodba Hollywooda
- 18.30 Hotel poldruga zvezdica, 8. del
- 19.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
- 20.00 Kaj bo za večerjo, angleška komedija, 2000
- 22.00 Bazen, francoska drama, 2003
- 00.00 Reporter X
- 00.30 Kaj bo za večerjo, angleška komedija, 2000
- 02.30 Bazen, francoska drama, 2003
- 04.30 Reporter X

NEDELJA,

8.5.2005

Slovenija 1

- 7.30 ŽIV ŽAV:
ROLI POLI OLI, RISANA NANIZANKA, 17/24;
TIMOTEJ HODI V SOLO,
RISANA NANIZANKA, 17/26;
FRACIJI DOL, RISANA NANIZANKA, 17/23
(VPS 07.30)
- 9.55 POMAGAJMO SI,
ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.55)
- 10.25 IZVIR(N)I, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI
(VPS 10.25)
- 10.55 GOSPODAR DUHOV, FRANCOŠKA
DOKUMENTARNA SERIJA, 8/13 (VPS 10.55)
- 11.20 OZARE, PONOVIČEV
- 11.25 OBZORJA DUHA (VPS 11.25)
- 12.00 LJUDIJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
(VPS 12.00)
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.10 PRI JOŽOVČU Z NATALIJO (VPS 13.10)
- 14.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
- 14.20 POLDNEVNIK
- 14.25 ČLOVEŠKI FAKTOR
- 14.30 GLAS LJUDSTVA
- 14.35 NEDELJSKO OKO
- 14.45 PET MINUT SLAVE
- 14.50 PANIKA, IGRANA REPORTAŽA
- 14.55 PLANETV
- 15.30 PREDMET POŽELEJNA
- 15.50 ŽIVE LEGENDE
- 15.55 ŠPORT & ANGLEŠKA NOGOMETNA LIGA
- 16.05 ŠPORT NA DANAJŠNJI DAN
- 16.10 OSMI POTNIK
- 16.20 LORELLA
- 16.35 STEREO TIPI
- 16.45 ŽIVALSKI SVET, ANIMIRANA SERIJA
- 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
- 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 17.15)
- 17.20 GLASBENI DVOBOJ
- 17.35 KEK'S
- 17.45 VABILO ZA DVA
- 18.05 VROČE
- 18.10 DRUŽABNA KRONIKA
- 18.30 ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
- 18.40 HOPLA, RISANKA (VPS 18.40)
- 18.45 ČARLI IN MIMO, RISANKA
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 ZRCALO TEDNA
- 19.40 VREME
- 19.45 ŠPORT
- 20.00 SPET DOMA (VPS 20.00)
- 21.45 Š - ŠPORTNA ODDAJA (VPS 21.45)
- 22.15 VEČERNI GOST (VPS 22.15)
- 23.15 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 23.15)
- 23.35 SLOVO OD VČERAŠNJEGA DNE, NEMŠKI ČB
FILM (VPS 23.35)
- 1.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, PONOVIČEV
- 1.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.40)
- 2.10 INFOKANAL

Slovenija 2

- 6.30 INFOKANAL
- 9.25 TV PRODAJA
- 10.10 ŠPORT ŠPAS (VPS 10.30)
- 10.40 HRI-BAR, PONOVIČEV
- 11.40 KOROŠKA POJE 2005, REPORTAŽNI ZAPIS
(VPS 12.00)

- 12.10 NAŠA PESEM 2005, SKLEPNI KONCERT
NAJBOLJŠIH ZBOROV (VPS 12.30)
- 13.00 DIVJA SRCA: MOŠKI (SAMSKI) IN OTROK,
NEMŠKI FILM (VPS 13.00)
- 14.25 TV PRODAJA
- 15.00 FINALE LIGE PRAKOV V ROKOMETU:
BARCELONA - CIUDAD REAL,
POSNETEK IZ BARCELONE (VPS 15.00)
- 16.30 MOSKVA: KOŠARKA FINAL FOUR, FINALE,
PRENOS (VPS 16.30)
- 19.00 CHRISTINA AGUILERA: TO JE GONILO,
GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 19.00)
- 20.00 OGNJENA GORA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA
ODDAJA (VPS 20.00)
- 20.50 NAŠE SKRIVNO ŽVLJENJE, AVSTRALSKA
NADALJEVANKA, 4/22 (VPS 20.55)
- 21.40 IMPROMPTU -
ODDAJA O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA
- 21.40 EXODOS: STROKOVNE NAGRADE DRUŠTVA
BALETNIH UMETNIKOV SLOVENIJE (VPS 21.45)
- 21.55 SYLVIE GUILLEM,
FRANCOŠKI FILM O BALERINI (VPS 21.55)
- 22.50 NAŠI OPERNI PEVCI: SONJA HOČEVAR
(VPS 22.40)
- 23.05 PLES NA SEVERU: PRAVLJICA, FRANCOŠKI
PLESNI FILM, 10., ZADNJI DEL (VPS 22.55)
- 23.15 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 135.
dela ameriške nadaljevanke
- 10.40 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 136.
dela ameriške nadaljevanke
- 11.30 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 137.
dela ameriške nadaljevanke
- 12.20 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 138.
dela ameriške nadaljevanke
- 13.10 Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 139.
dela ameriške nadaljevanke
- 13.55 Dannyjeve zvezde
- 14.50 Dežela pred časom: Velika dolina, risani film
- 16.10 Novi stari očka, 2. del ameriške humor. naniz.
- 16.35 Umor, je napisala, 2. sezona, ameriška naniz.
- 17.30 Skriti griči, 9. del ameriške humor. nanizanke
- 18.00 E+
- 20.00 Družinski film:
Francoske pustolovščine, ameriški film
- 21.35 Tih zločin, 2. sezona, ameriška nanizanka
- 22.30 Navigator
- 23.00 Vojaški, ameriški film
- 1.00 Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Najlepše pravljice bratov Grimm: Vodna vila,
sinhr. ris. film
- 8.25 Tom in Jerry, risana serija
- 8.35 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
- 8.55 Mali rdeči traktor, sinhronizirana risana serija
- 9.05 Ogjiva družinka, sinhronizirana risana serija
- 9.15 Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
- 9.25 Transformerji, sinhronizirana risana serija
- 9.55 Formula 1, prenos treninga
- 11.00 Sanjska ženska, ponovitev
- 12.30 Šolska košarkarska liga, ponovitev
- 13.30 Formula 1, prenos dirke za VN Španije
- 16.00 Resnični svet, dokumentarna oddaja
- 16.35 Tajna agentka, ameriški film
- 18.15 24UR - vreme
- 18.20 Entrada - kuhinje Latinske Amerike,
dokumentarna oddaja
- 19.00 24UR
- 20.00 Nedeljski film: Dobre mrhe, ameriški film
- 21.50 Športna scena
- 22.50 Društvo mrtvih pesnikov, ameriški film
- 1.05 24UR, ponovitev
- 2.05 Nočna panorama

TevePika

- 08.30 Tv prodaja
- 09.00 Toftalka, ekrinizirani butik ND, pon
- 09.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 10.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 10.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
- 11.00 Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja
o kmetijstvu
- 12.00 Aruna, dr. alternativne medicine, 3 del., pon
- 12.30 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
- 13.00 V harmoniji z naravo, pon
- 13.30 A TO JE TO! zabavno - poučna oddaja z Rezo, pon
- 14.00 Tam, kjer je veselje doma
- 15.30 Avto šok, 1 del, pon
- 16.00 Z glavo na zabavo, pon
- 16.30 DemoKino, virtualna biopolitična agora, pon
- 18.00 Slo - motion, pon

- 18.30 Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
- 19.00 In line, oddaja o in line hokeju, pon
- 20.00 Slovenska glasbena lestvica
- 21.00 Preživetje ob ognju, učni film, TV studio
ministrstva za obrambo, prvič
- 21.30 24 UR, informat. oddaja
- 22.30 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 23.00 To morate vedeti!, naložbeno življenjsko
zavarovanje - Prizma, pon
- 00.00 TV Prodaja
- 00.30 Glasbeni mozaik

Prva TV

- 07.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
- 08.45 Risani film
- 09.30 Otroško nedeljsko dopoldne, kontaktna oddaja
- 12.00 Skozi ključavnico, ponovitev
- 12.45 Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška
resničnostna serija
- 13.35 Alo, alo, 7. del angleške serije
- 14.05 Gospod Bean, 7. del angleške serije
- 14.35 Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
- 15.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
- 16.00 Rock Otočec 2000, reportaža
- 16.35 Reklamni predah, razvedrilna oddaja
- 17.05 Kaj bo za večerjo?, angleška komedija, 2000
- 19.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
- 22.00 Znani in zanimivi
- 22.45 Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška
resničnostna serija
- 23.35 Gospod Bean, 7. del angleške serije
- 00.05 Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja
- 00.30 Svitjanje, francoska drama, 2002
- 02.30 Znani in zanimivi
- 03.15 Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška
resničnostna serija
- 04.05 Gospod Bean, 7. del angleške serije
- 04.35 Dobro je biti ..., razvedrilna oddaja

PONEDELJEK,

9.5.2005

Slovenija 1

- 6.25 TEDENSKI IZBOR
- 6.25 UTRIP
- 6.40 ZRCALO TEDNA
- 7.00 POROČILA (VPS 07.00)
- 7.05 DOBRO JUTRO
- 7.55 POROČILA
- 8.00 OB 60. OBLETNICI KONCA 2. SVETOVNE
VOJNE, PRENOS IZ MOSKVE (VPS 12.00)
- 10.05 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
- 14.30 PRVI IN DRUGI
- 15.00 POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
- 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.20)
- 15.40 TELEBAJSKI OTROŠKA NANIZANKA, 36/45
(VPS 15.55)
- 16.05 RISANKA
- 16.15 RADOVEDNI TAČEK: HARMONIKA (VPS 16.15)
- 16.30 AJKEC PRI RESTAVRATORJIH:
AJKEC IN UMETNINE IZ KAMNA, POUČNO-
RAZVEDRILNA ODDAJA, 7/10 (VPS 16.30)
- 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME
(VPS 17.00)
- 17.30 ZAKLADI SVETA: BAUHAUS - MIT IN ZMOTÉ,
NEMŠKA IZOBRAŽEVALNA ODDAJA (VPS 17.30)
- 17.45 OAZA ZA VODNE BIVOLE IN PELIKANE,
NEMŠKA POLJUDNOZNAŠTVENA ODDAJA
(VPS 17.45)
- 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
- 18.40 LOLEK IN BOLEK, RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
- 20.00 OBLETNICA KONCA 2. SVETOVNE VOJNE,
PRENOS IZ CANKARJEVEGA DOMA (VPS 20.00)
- 21.20 PODOBA PODOBE (VPS 21.20)
- 22.00 ODMELI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 DEDIŠČINA EVROPE:
ČAROVNICE, NEMŠKA DOKUMENTARNA
NADALJEVANKA, 1/3 (VPS 22.50)
- 23.45 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
- 0.40 PODOBA PODOBE, PONOVIČEV
- 1.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
- 1.35 INFOKANAL
- 6.30 INFOKANAL
- 8.30 TV PRODAJA
- 9.05 TEDENSKI IZBOR

Slovenija 2

- 9.05 IZ POPOTNE TORBE: MEHURČEK
- 9.25 SLOVENSKI VODNI KROG: KOLPA,
IZOBRAŽEVALNO DOKUMENTARNA ODDAJA
- 9.55 OTROŠKI INFOKANAL
- 10.40 TEDENSKI IZBOR
- 10.40 ALPE-DONAVA-JADRAN
- 11.10 TURISTIKA
- 11.30 Š - ŠPORTNA ODDAJA
- 12.00 INNSBRUCK: SVETOVNO PRVENSTVO V
HOKEJU NA LEDU, PRENOS (VPS 12.00)
- 14.45 IMPROMPTU -
ODDAJA O UMETNOSTI GLASBE IN PLESA,
PONOVIČEV
- 14.45 EXODOS: STROKOVNE NAGRADE
DRUŠTVA BALETNIH UMETNIKOV SLOVENIJE
- 15.00 SYLVIE GUILLEM
- 15.00 FRANCOŠKI FILM O BALERINI
- 15.50 NAŠI OPERNI PEVCI: SONJA HOČEVAR
- 16.10 PLES NA SEVERU: PRAVLJICA,
FRANCOŠKI PLESNI FILM, 10., ZADNJI DEL
- 16.20 OGNJENA GORA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA
ODDAJA, PONOVIČEV
- 17.20 DEDIŠČINA EVROPE:
MATI TEREZA, ITALIJANSKA NADALJEVANKA,
1/2, PONOVIČEV (VPS 17.20)
- 18.55 PEŠČICA IZBRANIH, AMERIŠKA NAD., 9/10,
PONOVIČEV (VPS 18.55)
- 20.00 OSEBNO (VPS 20.00)
- 20.30 RESNIČNA RESNIČNOST (VPS 20.30)
- 21.00 STUDIO CITY (VPS 21.00)
- 22.00 ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA (VPS 22.00)
- 22.30 ŠTUDENTSKA (VPS 22.30)
- 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODRA (VPS 23.00)
- 0.20 INFOKANAL

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.25 Triki Jamieja Oliverja, ponovitev angleške
oddaje
- 9.55 MacGyver, 3. sezona, ponovitev 11. dela
ameriške nanizanke
- 10.45 E+, ponovitev
- 12.45 TV prodaja
- 13.15 Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
- 13.50 Mladi in nemirni, 4. sezona, 140. del ameriške
nadaljevanke
- 14.45 Vsi moji otroci, 2. sezona, 35. del ameriške
nadaljevanke
- 15.35 TV prodaja
- 16.05 MacGyver, 3. sezona, 12. del ameriške
nanizanke
- 17.00 Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 16. del
ameriške humoristične nanizanke
- 17.30 Moja super sestra, 2. sezona, 16. del ameriške
humoristične nanizanke
- 18.00 E+
- 18.10 E+ Pod lupo
- 18.45 E+ Torba
- 18.55 E+ Sanjske minute
- 19.50 E+ Manipulacija
- 20.00 Filmski ciklus - Charlie Sheen:
Končna hitrost, ameriški film
- 21.50 Zvezdna vrata, 2. sezona, 17. del ameriške
nanizanke
- 22.45 Will in Grace, 5. sezona, 18. del ameriške
humoristične nanizanke
- 23.15 Seinfeld, 4. sezona, 10. del ameriške
humoristične nanizanke
- 23.45 Caroline v velemestu, 1. sezona, 10. del
ameriške humoristične nanizanke
- 0.15 E+, ponovitev

Pop TV

- 6.55 24UR, ponovitev
- 7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.45 Pet skrivnosti, ponovitev 58. dela mehiške
nadaljevanke
- 9.40 Zastavljeno srce, ponovitev 29. dela
venezuelske nadaljevanke
- 10.30 TV prodaja
- 11.00 Srčna dama, ponovitev 55. dela mehiške nad.
- 11.50 Prava ljubezen, ponovitev 27. dela venezuelske
nadaljevanke
- 12.45 Športna scena, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Prava ljubezen, 28. del venezuelske
nadaljevanke
- 15.55 Srčna dama, 56. del mehiške nadaljevanke
- 16.55 Zastavljeno srce, 30. del venezuelske
nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Pet skrivnosti, 59. del mehiške nadaljevanke
- 19.00 24UR
- 20.00 Naša mala klinika, 2. sezona, 13. del slovenske
nanizanke
- 20.55 Providence, 4. sezona, 12. del ameriške
nanizanke
- 21.50 Skriti aduti, 13. del ameriške nanizanke
- 22.45 XXL premiere

22.50	Alias, 1. sezona, 21. del ameriške nizananke
23.45	Nepravi čas za smrt, ameriški film
1.20	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

TevePika

06.00	Tv Prodaja
06.30	Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
07.00	Sijaj, pon
07.30	ŠKL, šolska košarkarska liga
08.30	Tv Prodaja
09.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
09.30	In line, oddaja o in line hokeju, pon
10.00	Koncert 50 zvezd za otroke, dobrodelna prireditve
11.00	Razgledovanja, potpisna reportaža
11.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
13.00	Slo - motion, pon
13.30	Rokomet moja igra, pon
14.00	Trenja, POP TV
15.30	Tv Prodaja
16.00	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
17.00	Avto šok, 1 del, pon
17.30	Klepet z jasnovidko Maručo, živo
18.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Kulturne drobnice, odmevi iz gledališč, pon
19.30	In line, oddaja o in line hokeju, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcendentalna meditacija, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Tv Drazba, dražba umetnin z Mariom, živo
00.00	E+
01.30	Tv Prodaja
02.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

05.30	Tv prodaja
06.15	The Best Off
06.30	Tv prodaja
07.00	Tri v vrsto
07.15	Spomin
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.15	Spomin
08.30	Tv prodaja
09.00	Spomin
09.20	Tri v vrsto
09.35	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	Tv prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 423. del italijanske telenovele
11.00	Čarovnije, 50. del italijanske serije
11.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50	Tv prodaja
13.15	Tri v vrsto
13.25	Spomin
13.35	Tv prodaja
13.50	Okrožje Columbia, 1. del 2. sezone ameriške nizananke
14.35	Svitanje, francoska drama, 2002
16.30	Znani in zanimivi
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 424. del italijanske telenovele
18.05	Čarovnije, 51. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Ubeznik, angleški triler, 2001
21.30	Alo, alo, 8. del angleške serije
22.00	Urska šov
23.00	Ubeznik, angleški triler, 2001
00.30	Alo, alo, 8. del angleške serije
01.00	Urska šov

TOREK,

10.5.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR

9.05	AJKEC PRI RESTAVRATORJIH: AJKEC IN UMETNINE IZ KAMNA, POUČNO-RAZVEDRILNA ODDAJA, 7/10
9.25	CEDRIK, RISANA NANIZANKA, 15/52
9.35	ŠPORT ŠPAS
10.05	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.45	SOŽITJA
11.55	SVETOVALNA ODDAJA TV MARIBOR
13.00	PRI JOŽOVCU Z NATALJJO
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	HRI-BAR
14.20	TOTALNA RAZPRODAJA, DRUŽINSKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 3/10
15.00	POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05	MOSTOVI - HIDAK:
15.40	POTEPANJA - BARANGOLJŠOK (VPS 15.10)
15.40	ZMAJSKE ZGODBE, RISANA NANIZANKA, 6/26 (VPS 15.45)
16.05	RISANKA
16.10	MISKA SMETIŠKA: KLOBUK, RISANKA (VPS 16.10)
16.15	ZLATKO ZAKLADKO: OB STAREM KALU (VPS 16.15)
16.30	KNJIGA MENE BRIGA - PINO MLAKAR: SREČNE ZGODBE BOLEČINA, PONOVITEV (VPS 16.30)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	RAZGLEDI SLOVENSkih VRHOV - TRIGLAV, 1. DEL DOKUMENTARNE ODDAJE (VPS 17.30)
18.00	MODRO (VPS 18.05)
18.35	METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	POD ŽAROMETOM (VPS 20.00)
21.00	MEDNARODNA OBZORJA (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	8. MAJ 1945, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.35	RAZGLEDI SLOVENSkih VRHOV - TRIGLAV, 1. DEL DOKUMENTARNE ODDAJE, PONOVITEV
0.10	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PONOVITEV
1.05	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
1.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.20	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.25	TV PRODAJA
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
10.45	TV PRODAJA
11.20	TEDENSKI IZBOR
11.20	ŠTUDENTSKA
11.50	ARITMIJA, GLASBENA ODDAJA
12.20	OSEBNO
12.50	SLOVENC V ITALIJI
13.20	RESNIČNA RESNIČNOST
14.00	PROSLAVA IZ BERLINA, PRENOS (VPS 14.00)
15.40	STUDIO CITY, PONOVITEV
16.40	MOSTOVI - HIDAK:
17.10	POTEPANJA - BARANGOLJŠOK, PONOVITEV
17.10	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA (VPS 17.10)
18.00	PODOBE ČASA - OB 60-LETNICI RADIA MARIBOR (VPS 18.00)
19.35	VIZUM ZA PRIHODNOST, BOSANSKA HUMORISTIČNA NAD., 5/20 (VPS 19.35)
20.30	100 LET SLOVENSKEGA FILMA: TRI ČETRTINE SONCA, SLOVENSKI FILM (VPS 20.30)
22.00	KOŠARKA NBA, POSNETEK (VPS 22.00)
23.35	INFOKANAL

Kanal A

9.20	Tv prodaja
9.25	Triki Jamieja Oliverja, pon. angleške oddaje
9.55	MacGyver, 3. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nizananke
10.45	E+, ponovitev
12.45	Tv prodaja
13.15	Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 141. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 2. sezona, 36. del ameriške nad.
15.35	Tv prodaja
16.05	MacGyver, 3. sezona, 13. del ameriške nizananke
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 17. del ameriške humoristične nizananke
17.30	Moja super sestra, 2. sezona, 17. del ameriške humoristične nizananke
18.00	E+
18.10	E+ Sekstra
18.45	E+ Zvezdniški nasvet
19.50	E+ Obisk
20.00	Akcija: Pobesneli Max - Cestni bojevniki, avstralski film

21.40	Zvezdna vrata, 2. sezona, 18. del ameriške nizananke
22.35	Will in Grace, 5. sezona, 19. del ameriške humoristične nizananke
23.05	Seinfeld, 4. sezona, 11. del ameriške humoristične nizananke
23.35	Caroline v velemestu, 1. sezona, 11. del ameriške humoristične nizananke
0.05	E+, ponovitev

Pop TV

6.55	24UR, ponovitev
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Pet skrivnosti, ponovitev 59. dela mehiške nad.
9.40	Zastavljeno srce, ponovitev 30. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	Tv prodaja
11.00	Srčna dama, ponovitev 56. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Prava ljubezen, ponovitev 28. dela venezuelske nadaljevanke
12.45	Providence, 4. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nizananke
13.40	Tv prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Prava ljubezen, 29. del venezuelske nadaljevanke
15.55	Srčna dama, 57. del mehiške nadaljevanke
16.55	Zastavljeno srce, 31. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Pet skrivnosti, 60. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenska zgodba: Strati in predsodki, ameriški film
22.45	XXL premiere
22.50	Alias, 1. sezona, 22. del ameriške nizananke
23.45	Smrt ima srečo, ameriški film
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

TevePika

6.00	Tv Prodaja
6.30	Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
7.30	Razgledovanja, potpisna reportaža, pon
8.00	In line, oddaja o in line hokeju, pon
8.30	Tv Prodaja
9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Sijaj, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Avto šok, 1 del, pon
11.00	Koncert 50 zvezd za otroke, dobrodelna prireditve
12.00	Do zdravja tudi tako, gostja: Meta Fonda, pon
12.30	Kulturne drobnice, odmevi iz gledališč, pon
13.00	Demokino, virtualna biopolitična agora, pon
14.30	Tv Prodaja
15.00	Glasbeni mozaik
15.30	Toftalka, ekranzirani butik ND, pon
16.00	Slovenska glasbena lestvica, pon
17.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcendentalna meditacija, pon
17.30	Rad igran nogomet, prvič
18.00	V harmoniji z naravo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
20.00	To morate vedeti!, Slovenica zavarovalniška hiša d.d.
20.30	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, energijski gibanje, prvič
21.30	24 UR, informat. oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	Naša mala klinika, POP TV
00.00	Tv Prodaja
00.30	Glasbeni mozaik

Prva TV

05.30	Tv prodaja
06.15	The Best Off
06.30	Tv prodaja
07.00	Tri v vrsto
07.15	Spomin
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.15	Spomin
08.30	Tv prodaja
09.00	Spomin
09.20	Tri v vrsto
09.35	Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00	Tv prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, 424. del italijanske telenovele
11.00	Čarovnije, 51. del italijanske serije
11.55	Adijo pamet, kontaktna oddaja

12.50	Tv prodaja
13.15	Tri v vrsto
13.30	Spomin
13.45	Tv prodaja
14.10	Urska šov, ponovitev
15.00	Popoldanski film
17.10	Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35	Sto izlozb, sto strasti, 425. del italijanske telenovele
18.05	Čarovnije, 52. del italijanske serije
19.00	Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55	Plemeniti komentar
20.00	Enzo Ferrari, 4. del italijanske mini serije
20.50	Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnostna serija
21.40	Kraljevske družine, dokumentarna oddaja
22.35	Ali G, 9. del
23.05	Enzo Ferrari, 4. del italijanske mini serije
00.00	Vajenec pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnostna serija
00.50	Kraljevske družine, dokumentarna oddaja
01.40	Ali G, 9. del

SREDA,

11.5.2005

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	POROČILA (VPS 07.00)
7.05	DOBRO JUTRO
8.00	POROČILA
8.05	DOBRO JUTRO
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MISKA SMETIŠKA: KLOBUK, RISANKA
9.10	ZLATKO ZAKLADKO: OB STAREM KALU
9.25	KNJIGA MENE BRIGA - PINO MLAKAR: SREČNE ZGODBE BOLEČINA
9.45	MLADI VIRTUOZI: KLARINETIST MATIČ TITOVŠEK (VPS 09.45)
10.05	TEDENSKI IZBOR
10.05	LEĐENA SVETOVA, NOVOZELANDSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/3
11.00	SPET DOMA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
13.35	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.25	GOSPODAR DUHOV, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 8/13
15.00	POROČILA, PROMET
15.05	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.10)
15.40	JURIJ DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 19/26 (VPS 15.45)
16.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.10)
17.00	NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30	Z VAMI (VPS 17.30)
18.20	TURISTIKA (VPS 18.20)
18.40	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.40)
18.45	TRIJE AGENTJE, RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: NIKJER V AFRIKI, NEMŠKI FILM (VPS 20.00)
22.20	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.20)
23.20	SVETO IN SVET: SIMBOLI (VPS 23.20)
0.30	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.25	Z VAMI, PONOVITEV
2.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.15)
2.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
12.25	TV PRODAJA
13.00	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.00)
13.40	TEDENSKI IZBOR
13.40	VIZUM ZA PRIHODNOST, BOSANSKA HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 5/20
14.25	ANGELOV NISEM NIKOLI VIDEL, ŠVIČARSKA DRAMA (VPS 14.25)
16.15	NIKOLI OB DESETH, GLASBENA ODDAJA
17.20	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
17.50	DAVI, IZBOR IZ JUTRANJEGA PROGRAMA
19.00	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 17/20, PONOVITEV (VPS 19.00) (XXXI znak2)
20.00	INNSBRUCK: SVETOVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU, PRENOS (VPS 20.00)

22.45 SLOVENSKA JAZZ SCENA:
ELVIS STANIC GROUP, 1/2 (VPS 22.45)
23.30 DEKLE, NIZOZEMSKI FILM, PONOVITEV
(VPS 23.30)
1.00 INFOKANAL

Kanal A

9.20 TV prodaja
9.25 Triki Jamieja Oliverja, pon. angleške oddaje
9.55 MacGyver, 3. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nanizanke
10.45 E+, ponovitev
12.45 TV prodaja
13.15 Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50 Mladi in nemiri, 4. sezona, 142. del ameriške nadaljevanke
14.45 Vsi moji otroci, 2. sezona, 37. del ameriške nadaljevanke
15.35 TV prodaja
16.05 MacGyver, 3. sezona, 14. del ameriške nanizanke
17.00 Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
17.30 Moja super sestra, 2. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
18.00 E+
18.10 E+ Pod lupo
18.50 E+ Najemi me
19.50 E+ Pojezja
20.00 Ekstra magazin
20.50 Popolna preobrazba, 2. sezona, 7. del dokumentarne nanizanke
21.40 Zvezdna vrata, 2. sezona, 19. del ameriške nanizanke
22.35 Will in Grace, 5. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
23.05 Seinfeld, 4. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
23.35 Caroline v velemestu, 1. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
0.05 E+, ponovitev

Pop TV

6.55 24UR, ponovitev
7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45 Pet skrivnosti, ponovitev 60. dela mehiške nadaljevanke
9.40 Zastavljeno srce, ponovitev 31. dela venezuelske nadaljevanke
10.30 TV prodaja
11.00 Srčna dama, ponovitev 57. dela mehiške nadaljevanke
11.50 Prava ljubezen, ponovitev 29. dela venezuelske nadaljevanke
12.45 Preverjeno, ponovitev
13.40 TV prodaja
14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00 Prava ljubezen, 30. del venezuelske nadaljevanke
15.55 Srčna dama, 58. del mehiške nadaljevanke
16.55 Zastavljeno srce, 32. del venezuelske nad.
17.55 24UR - vreme
18.00 Pet skrivnosti, 61. del mehiške nadaljevanke
19.00 24UR
20.00 TV kriminalka:
Krvave roke, ameriški film
21.45 Na kraju zločina, 4. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
22.40 XXL premiere
22.45 Alias, 2. sezona, 1. del ameriške nanizanke
23.40 Vse je v igri, ameriški film
1.20 24UR, ponovitev
2.20 Nočna panorama

TevePika

6.00 Tv Prodaja
6.30 Rad igran nogomet, pon
7.00 DemoKino, virtualna biopolitična agora, pon
8.30 Tv Prodaja
9.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.00 Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
10.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcendentalna meditacija, pon
11.00 Za vas in mesto, z Milanom Skledarjem, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00 To morate vedeti!, naložbeno življenjsko zavarovanje - Prizma, pon
13.00 Naša mala klinika, POP TV
14.00 Tv Prodaja
14.30 Glasbeni mozaik
16.45 V družbi z Farmedico, prvič
17.00 Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
17.30 Kulturne drobtinice, spoznajte založbo Nova revija, prvič
18.00 Do zdravja tudi tako, Bitax, moč narave, izdelki encijan, prvič

18.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00 Slovenska glasbena lestvica, pon
20.00 ABCD, svet avtomobilizma
20.30 Sijaj
21.00 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30 24 UR, informat. oddaja
22.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00 Preverjeno POP TV
00.00 Tv Prodaja
00.30 Glasbeni mozaik

Prva TV

05.30 TV prodaja
06.15 The Best Off
06.30 TV prodaja
07.00 Tri v vrsto
07.15 Spomin
07.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00 Tri v vrsto
08.15 Spomin
08.30 TV prodaja
09.00 Spomin
09.20 Tri v vrsto
09.35 Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00 TV prodaja
10.25 Sto izlozb, sto strasti, 425. del italijanske telenovele
11.00 Čarovnije, 52. del italijanske serije
11.55 Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50 TV prodaja
13.15 Tri v vrsto
13.30 Spomin
13.30 TV prodaja
14.15 Enzo Ferrari, 4. del italijanske mini serije
Vajence pri Donaldu Trumpu, ameriška resničnostna serija
15.55 Kraljevske družine, dokumentarna oddaja
16.40 Ali G, 9. del
17.10 Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35 Sto izlozb, sto strasti, 426. del italijanske telenovele
18.05 Čarovnije, 53. del italijanske serije
19.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55 Plemeniti komentar
20.00 Ena na ena, pogovorna oddaja
20.45 Hotel poldruga zvezdica, 9. del angleške serije
21.15 Gloss Explosive, razvedrila oddaja
21.45 Dick Tracy, ameriška akcijska komedija, 2001
23.30 Ena na ena, pogovorna oddaja
00.15 Hotel poldruga zvezdica, 9. del angleške serije
00.45 Gloss Explosive, razvedrila oddaja
01.10 Dick Tracy, ameriška akcijska komedija, 2001

ČETRTEK,

12.5.2005

Slovenija 1

6.20 TEDENSKI IZBOR
6.20 KULTURA
6.30 ODMEVI
7.00 POROČILA (VPS 07.00)
7.05 DOBRO JUTRO
8.00 POROČILA
8.05 DOBRO JUTRO
9.00 POROČILA (VPS 09.00)
9.05 TEDENSKI IZBOR
9.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.50 ODDAJA ZA OTROKE
10.10 POD ŽAROMETOM
11.05 IZZIVI
11.35 SVETO IN SVET: SIMBOLI
13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25 TEDENSKI IZBOR
13.25 VEČERNI GOST
14.15 PODOBA PODOBE
14.40 ODPETI PESNIKI
15.00 POROČILA, PROMET (VPS 15.00)
15.05 MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP... (VPS 15.10)
15.40 CEDRIK, RISANA NANIZ., 19/52 (VPS 15.45)
15.50 RISANKA
15.55 KANE IN ALLU, KRATKI DOKUMENTARNI FILM ZA OTROKE (VPS 16.00)
16.10 NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.10)
17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME (VPS 17.00)
17.30 GEOMETRIJSKE BASNI, RISANA NANIZANKA (VPS 17.25)
17.35 ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.30)
18.20 DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40 MOJSTER MIHA, RISANKA (VPS 18.40)
18.55 VREME (VPS 18.55)
19.00 DNEVNIK
19.35 VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00 TEDNIK (VPS 20.00)

21.00 OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30 KNJIGA MENE BRIGA - MARKIZ DE SADE: INCEST (VPS 21.30)
22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50 GLASBENI VEČER:
22.50 MATE BEKAVAC IN
GODALNI KVARTET TARTINI - O. GOLJJEV:
SANJE IN MOLITVE SLEPEGA IZAKA (VPS 22.50)
23.25 L. VAN BEETHOVEN:
SIMFONIJA ŠT. 3 V ES-DURU "EROICA",
SIMFONIKI RTV SLOVENIJA
IN WALTER PROOST (VPS 23.25)
0.25 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, PON.
1.20 TEDNIK, PONOVITEV
2.15 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.15)
2.40 INFOKANAL

Slovenija 2

6.30 INFOKANAL
10.00 TV PRODAJA
10.30 OTROŠKI INFOKANAL
11.30 TV PRODAJA
12.00 ZABAVNI INFOKANAL
13.30 TV PRODAJA
14.05 TEDENSKI IZBOR
14.05 POMAGAJMO SI,
ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.35 IZVIRNI, ODDAJA O LJUBITELSKI KULTURI
15.05 SIMPSONOVI,
AMERIŠKA RISANA NANIZANKA, 10/22
CIRCUM REGIONAL, ODDAJA TV MARIBOR
DUNAJ IN INNSBRUCK:
SVETOVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU,
ČETRFINALE, PRENOS (VPS 16.10)
18.30 MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP...
PONOVITEV
19.00 UJETNIK,
ANGLEŠKA NANIZANKA, 4/17, PONOVITEV
(VPS 19.00) (XXXXX znak2)
20.10 DUNAJ IN INNSBRUCK:
SVETOVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU,
ČETRFINALE, PRENOS (VPS 20.10)
22.30 SUM, ANGL. DRAMA, 2., ZADNI DEL (VPS 22.35)
23.40 ŠTAFETA MLADOSTI, PONOVITEV
0.25 POSTOPAČI, ITALIJANSKI ČB FILM, PONOVITEV
(VPS 00.30)
2.10 INFOKANAL

Kanal A

9.20 TV prodaja
9.25 Triki Jamieja Oliverja, ponovitev angleške oddaje
9.55 MacGyver, 3. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke
10.45 E+, ponovitev
12.45 TV prodaja
13.15 Triki Jamieja Oliverja, angleška oddaja
13.50 Mladi in nemiri, 4. sezona, 143. del ameriške nadaljevanke
14.45 Vsi moji otroci, 2. sezona, 38. del ameriške nadaljevanke
15.35 TV prodaja
16.05 MacGyver, 3. sezona, 15. del ameriške nanizanke
17.00 Oh, ta sedemdeseta, 6. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
17.30 Moja super sestra, 2. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
18.00 E+
18.10 E+ Omara
18.50 E+ Parada plesa z Barbro Drnač
19.50 E+ Večerja z zvezdo
20.00 Krimič:
Fanatični morilec, kanadski film
21.50 Zaupanje, angleška nadaljevanke, 4/6
22.50 Linda Green, 2. sezona, 9. del angleške humoristične nanizanke
23.30 Navigator, ponovitev
0.00 Vroča Ruby Wax, pogovorna oddaja
0.45 E+, ponovitev

Pop TV

6.55 24UR, ponovitev
7.55 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45 Pet skrivnosti, ponovitev 61. dela mehiške nadaljevanke
9.40 Zastavljeno srce, ponovitev 32. dela venezuelske nadaljevanke
10.30 TV prodaja
11.00 Srčna dama, ponovitev 58. dela mehiške nadaljevanke
11.50 Prava ljubezen, ponovitev 30. dela venezuelske nadaljevanke
12.45 Na kraju zločina, 4. sezona, ponovitev 23. dela ameriške nanizanke
13.40 TV prodaja
14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja

15.00 Prava ljubezen, 31. del venezuelske nad.
15.55 Srčna dama, 59. del mehiške nadaljevanke
16.55 Zastavljeno srce, 33. del venezuelske nadaljevanke
17.55 24UR - vreme
18.00 Pet skrivnosti, 62. del mehiške nadaljevanke
19.00 24UR
20.00 Trenja
21.30 Na kraju zločina: Miami, 2. sezona, 15. del ameriške nanizanke
22.25 XXL premiere
22.30 David Blaine: Magični mož, dokumentarna oddaja
23.30 Pozor - umor je nevaren, ameriški film
1.05 24UR, ponovitev
2.05 Nočna panorama

TevePika

6.00 Tv Prodaja
6.30 Kulturne drobtinice, spoznajte založbo Nova revija, pon
7.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, energijsko gibanje, pon
7.30 Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
8.00 Sijaj, pon
8.30 Tv prodaja
9.00 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30 Rad igran nogomet, pon
10.00 Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00 Jana, oddaja o sončni strani življenja, transcendentalna meditacija, pon
11.30 V harmoniji z naravo, pon
12.00 Z glavo na zabavo, pon
12.30 Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
13.00 ŠKL, šolska kosarkarska liga
14.00 Preverjeno POP TV
15.00 Tv prodaja
15.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, energijsko gibanje, pon
16.00 To morate vedeti!, Slovenica zavarovalniška hiša d.d.
16.30 Preživetje ob ognju, učni film, TV studio ministrstva za obrambo, pon
17.00 A TO JE TO! lutkovna abeceda z Rezo, prvič
17.30 Navigator, prvič
18.00 Zrela leta z Melanijo Šter, prvič
18.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00 Klepet z jasnovidko Maručo, pon
19.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
20.00 To morate vedeti!, kontaktna oddaja 100. let avtomobilске znamke Skoda
21.00 Idea tour, turistična oddaja, Idea TV, M. Sobota, prvič
21.30 24 UR, informat. oddaja
22.30 Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00 Ekstra magazin
00.00 Tv prodaja

Prva TV

05.30 TV prodaja
06.15 The Best Off
06.30 TV prodaja
07.00 Tri v vrsto
07.15 Spomin
07.30 Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00 Tri v vrsto
08.15 Spomin
08.30 TV prodaja
09.00 Spomin
09.20 Tri v vrsto
09.35 Yu-Gi-Oh, risana serija
10.00 TV prodaja
10.25 Sto izlozb, sto strasti, 426. del italijanske telenovele
11.00 Čarovnije, 53. del italijanske serije
11.55 Adijo pamet, kontaktna oddaja
12.50 TV prodaja
13.15 Tri v vrsto
13.30 Spomin
13.40 TV prodaja
14.05 Ena na ena, ponovitev
14.50 Dick Tracy, ameriška akcijska komedija, 2001
16.40 Fawley Towers, 9. del angleške serije
17.10 Yu-Gi-Oh, risana serija
17.35 Sto izlozb, sto strasti, 427. del italijanske telenovele
18.05 Čarovnije, 54. del italijanske serije
19.00 Adijo pamet, kontaktna oddaja
19.55 Plemeniti komentar
20.00 Sanje sveta, 5. del italijanske mini serije
20.30 Resnične zgodbe - v iskanju pravice
21.15 Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
21.45 Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
22.30 Reklamni predah, razvedrila oddaja
23.00 Sanje sveta, 5. del italijanske mini serije
23.30 Resnične zgodbe - v iskanju pravice
00.15 Dobro je biti ..., razvedrila oddaja
00.45 Skozi ključavnico, pogovorna oddaja
01.30 Reklamni predah, razvedrila oddaja

PETEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Turistične novice
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	Ob petkih pospravljamo podstresje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Spoznanje več - predsodek manj (dr. Drago Ocvirk)
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
00.45	Spoznanje več - predsodek manj
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Oddaja z Bogdanom Žoržem 2. Zakonska oddaja 3. Svet oblikuje mlade 4. Oddaja z Karlom Grzanom
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila

12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov nagovor pred nedeljo
21.15	Svetniški kandidati - skof Vovk
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Iz žitnice slovenstva
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. Maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Poročila
19.45	Škofov nagovor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
23.45	Svetniški kandidati
00.30	Iz življenja vesoljne Cerkve
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Kratka kateheza
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva

13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
17.00	1. Zdravstvena 2. Svetloba in senca 3. Pravne zagate 4. Aktualno
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	Zanimivosti nočne neba (1.), Prijatelji radia Ognjišče II. (2. - 5.)
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Predstavljamo vam
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
13.30	Skriti zaklad (1., 3.), Gradimo odprto družbo (2., 4.)
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Luč v temi (1.), Juretov večer (2., 4., 5.), Vstani in hodi (3.)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Sončna pesem
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljekova 17.
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Sredin trn
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Sredin pogled v svet
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitve:
23.00	Luč v temi (1.), Skriti zaklad (2., 4.), Vstani in hodi (3.)
24.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Z molitvijo v nov dan
05.10	Vreme, ceste, zamude vlakov
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Pričevalci vere
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila, prognostik, AMZS, osmrtnice, obvestila
08.00	Kmetijski nasvet
08.10	Pod lipo domačo
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Besede Matere Terezije
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
12.50	Iz žitnice slovenstva
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.45	Koledar prireditvev
15.50	Pričevalci vere
16.00	Glasbena voščila
17.00	Oddaja KP studija
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Dijaška oddaja
19.00	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Kaj bi še radi

Liga NBA je končno priznala, da brez Evropejcev in drugih neameričanov preprosto ne more več. Razvoj dogodkov na zadnjih tekmah kaže, da sloni igra nekaterih najboljših moštev na igralcih, ki niso ameriškega rodu. Na prvem mestu velja to za moštvo San Antonia, ki je sploh kolonija svoje vrste.

Brez bravur "norega" Ginobili, ki se je kalil na stari celini, San Antonio ne bi mogel čez trdi Denver, v katerem so doma "čisti" kadri NBA. Poleg Argentinca igrata dokaj pomembno vlogo tudi naša dva, ki sta zadnje čase sicer malce zapostavljena, a se bosta gotovo dejavneje vključila v boj svojega moštva za naslov. Posebej Nesterović mora izpolniti svoje področje, saj si v nasprotnem primeru ne more obetati prvega slovenskega prstana. Kako dober je Udrih, pove podatek, da je zamenjava za Parkerja, kar ni mačji kašelj. Če mu ne bi zaupali, ga tja gotovo ne bi postavili. Če se Francoz denimo poškoduje, potem bo prav Beno tisti, ki bo nosil eno glavnih bremen pri organizaciji igre. Sicer pa so bile težave proti Denverju pričakovane in verjetno v naslednjem kolu ne bodo imeli tako težkega dela. Morda je pri San Antoniu vse le preveč odvisno od Duncana, zato tudi porodni krči na začetku končnice. Nekaj takšnega kot Tim za San Antonio je za Dallas Evropejec Dirk Nowitzki, ki bi bil lahko legitimen naslednik Larryja Birda. Odlični Nemeč je poskrbel, da so se "telički" skoraj vrnili iz prepada in močno prestrašili Houston, ki je nanizal dve zmagi v gosteh in se očitno prehitro veselil drugega kroga. Če k že omenjenim dodamo Gasola, Krstića, Stojakovića in še koga, potem je jasno, zakaj govorimo o evropeizaciji severnoameriške košarkarske

lige. Po drugi strani pa je na vzhodu še vse tako, kot je bilo nekoč: tam vladajo močni temnopolti fantje, ki ne pustijo, da se jim pod koši sprehajajo kakšni romantiki s te strani velike luže. Ja, vzhod je letos res krut in prav lahko bi se zgodilo, da ubrani naslov prvaka. Zdaj se je Detroitu pridružil še Miami, ki ima vse, kar potrebuje moštvo za prvaka: najboljšega centra in enega najboljših organizatorjev igre z izjemnim učinkom. Če k temu dodamo še Eddija Jonsa in Mourninga, potem je slika popolna. Moram priznati, da sem kar malce v skrbeh za zmagovalca zahoda, čeprav bi bil seveda vesel, če bi bil to "naš" San Antonio. Drugače mi je zelo všeč moštvo Suns, ki pa bo težko kljubovalo orjakom z druge strani obale. Če bi bilo treba staviti, potem

Temno plat končnice so okusili igralci Olimpije, ki so izgubili proti nadarjenim košarkarjem Reflexa. Zaspani zmaji so naleteli na mino in se razblinili kot milni mehurčki. Kar je bodlo v oči, je bila nemoč zelenih, ki so izgubili kljubovalnost, s katero so se nekako prebijali skozi sezono.

bi bil največji "fix" vendarle Miami. Žal je to najrealnejša izbira!

Temno plat končnice so okusili igralci Olimpije, ki so izgubili proti nadarjenim košarkarjem Reflexa. Zaspani zmaji so naleteli na mino in se razblinili kot milni mehurčki. Kar je bodlo v oči, je bila nemoč zelenih, ki so izgubili kljubovalnost, s katero so se nekako prebijali skozi sezono. Od njihove organizirane igre je ostalo bore malo, tako da niso poma-

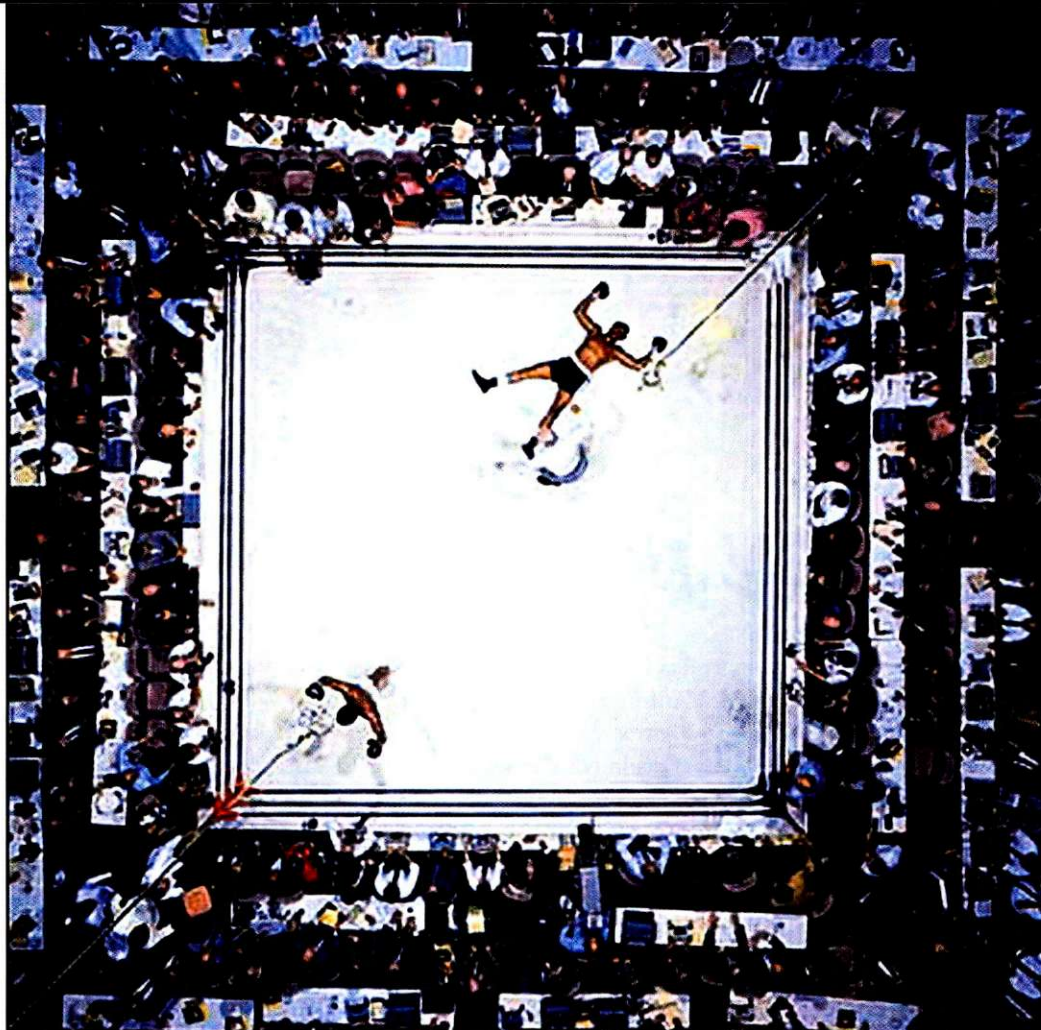
gali niti solovložki. V bistvu je bila slika tako klavrna, da je težko verjeti v obstoj moštva, kakršnega smo gledali to sezono. Ključni igralci so že tako apatični, da jih je težko gledati. Razen neuničljivega Boise, ki ne bo nikdar priznal poraza, so drugi že zgodovina. Niti Ožbolt, ki na trenutke igra izvrstno, ni mogel storiti več. Medtem ko so mladi srbski igralci igrali košarko, so se naši z njo mučili. Zdaj je jasno, da kakšnega velikega talenta pri naših prvakah ni. Na takšnih temeljih pač ne gre graditi, pa četudi pride pod Rožnik kakšen silen pokrovitelj. Nočem delati panike, toda podatek, da so bila vsa moštva na sklepnem turnirju iz Srbije, govori v prid sumu, da se nekatera moštva ne potrudijo dovolj, ko gre za to tekmovanje.

Zdaj pa še malo hokeja, ki bi moral biti slovenski šport številka ena. Že to, da se naši lahko spopadajo z Američani in Kanadčani, je čudež. Res ne vem, kaj bi sploh še hoteli. Morda kakšno točko proti velikanom NHL? Bodimo no malce objektivni in razumni. S tem da je bilo sedem zadetkov proti ZDA preveč, saj je imel odlični Kristan tisti večer precej smole. Pustimo jim igrati in uživati v visoki družbi.

Po mnenju Observerja je fotografija "Muhammad Ali vs. Cleveland Williams" iz leta 1966 najpopolnejša. Neil Leifer jo je posnel v Houstonu.

V svetu prepogosto izrečenih in nepremišljenih besed se kaj kmalu pripeti, da besede ne zmorejo več povedati vsega svojega bistva. Tedaj je treba **VIDETI**; tedaj mojstri fotografije vzamejo v roke Bressonov "poddaljšek" človekovega uma; tedaj **SLIKE** preplavijo besede.

Inflacija napisanega vselej razvrednoti prvotni pomen besed; inflacija izrečenega pa izkrivi tako glas kot tudi smisel povedanega. Zato je molk čedalje bolj iskana vrednota, ki marsikdaj celo največ pove. Slike (fotografije) bi lahko bile produkt molka, saj se brezskrbno molče kopljejo sredi oceana bombastičnih besed. A v nasprotju z besedami gledalcu dovolijo izpeljavo

Ujetje trenutka

svoje zgodbe. Protiutež športnemu novinarstvu je športna fotografija.

V iskanju najsvetlejšega trenutka

Športna fotografija je ena izmed tistih nepogrešljivih plati prikazovanja čudežev športa, ki rešuje (napisano) besedo. Eden vodilnih ameriških fotografov Jerry Lodriguss, zaradi izjemnih vesoljskih posnetkov imenovan tudi Princ teme, je svojo prvo fotografsko ljubezen zamenjal s športno fotografijo, ves kasnejši opus pa podnaslovlil Iskanje svetlobe. Športna fotografija je torej iskanje najsvetlejšega trenutka nekega športnega dogodka oziroma številnih osebnih zgodb, ki se dogodijo ob vsakokratnem trenutku najpopolnejšega razkazovanja civilizacijskih zmožnosti.

Športna fotografija

Športna fotografija je ena izmed oblik dokumentarne fotografije. To

je vprašanje ujetja trenutka, pravi Lodriguss. "Čas ni naš zaveznik. Pisici in televizija imajo pravico do počasnih posnetkov, mi ne. Vsekakor pa je pri športni fotografiji najpomembnejši preplet strasti s predanostjo in poznavanje športnih zakonitosti." Gre torej za izjemno zanimivo področje fotografije, kjer so rezultat slike, ki hkrati prikažejo dogajanje ter čustvenost tekmovalcev in gledalcev, ki seže od skrajnih izpa-

dov obvladovanja, histerije, brutalnosti in sovraštva. Športna dogajanja se navadno odvijajo zelo hitro. Skrajni čustveni vzgibi namreč ne čakajo trenutka, saj so vselej pred trenutkom zavesti. Fotograf – "ko instinkt zamenja premislek" – zato nima dovolj časa za premišljevanje o pravnih izbiri zaslonke in časa osvetlitve, izbiri nastavitve fotoaparata, objektivu ali bliskavice. Zategadelj mora biti prst na sprožilcu kar se da

prežet z dolgoletnimi izkušnjami, poznavanjem opreme in športa.

Drag špas

Že pri malo resnejšem spogledovanju s to specifično zvrstjo športne fotografije je treba precej globoko seči v žep. Avtomatsko ostrenje tekmovalcev pri 80 km/h in več zmorejo namreč le še visoko zmogljivi profesionalni fotoaparati in objektivu, ki so za veliko večino ljubiteljskih fotogra-

Manchesterov Danec Peter Smeichel se je v Spurdensovem primeru zares "stegnul" in uprizoril pravo vratarsko "parado".

Futuristični reli Pariz-Dakar je zadnja iz muzejske zbirke. A samo zadnja iz med naslednjih, ki bodo romale v časopisja in na panoje.

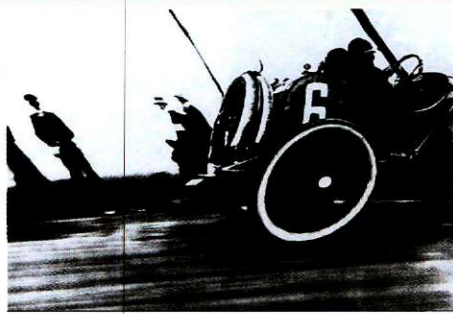

Mike Tyson je Evanderju Holyfieldu odgriznil uho 28. junija 1997 v Las Vegasu, potem ko je dognal, da mu ga na boksarski način nikakor ne bo uspelo premagati. Vse to je posnel Jed Jacobsen.

Znamenita slika izmučenega italijanskega maratonca iz leta 1908 je prva v olimpijski muzejski zbirki.

Nadrealistični avtomobilizem iz leta 1912 izpod rok nenadkriljivega Lartiguea, ki je motive črpal tudi prek svojih umetniških prijateljev Picassa, Guitryja, Cocteauja, Printempsove, van Dongna.

Roger Bannister je leta 1954 kot prvi pretekel miljo pod štirimi minutami.

fov predragi. Pri športni fotografiji je najpomembnejše, da fotograf prikaže tekmovalca, vse drugo pa naredi čim manj moteče. Zato potrebuje objektiv z majhno zaslonko (npr. $f/2.8$), ki da možnost majhne globinske ostrine. Poleg takih objektivov je priporočljiv fotoaparati, ki zmore čim večje število posnetkov v sekvenci (profesionalni fotoaparati dosegajo hitrosti med 8 in 10 posnetki na sekundo), saj pri športni fotografiji odloča le malenkost med odličnim in ponesrečenim posnetkom. Pri tem pa ne pomaga samo oprema, ampak tudi poznavanje športa. Pri izbiri opreme je potrebna še poprejšnja odločitve, kaj se bo slikalo. Pri nekaterih športih fotograf pride dovolj blizu že s krajšimi objektivami (npr. 28-70mm), pri drugih pa potrebuje daljše in dražje objektivne.

Ostrenje in kompozicija

Ostrenje je pri športni fotografiji eden izmed težjih dejavnikov na poti do dobre fotografije. Če želi foto-

graf uporabljati avtomatsko ostrenje (ang. auto focus), denimo pri hitrih športih, mu pomaga izključno profesionalna oprema, saj fotoaparati, ki jih uporabljajo ljubiteljski fotografi, niso namenjeni slikanju objektov, ki se premikajo s hitrostjo 80 in več kilometrov na uro. Če takega fotoaparata nima, pa ima na voljo še drugi način. Tedaj preklopi na ročno ostrenje in prednastavi objektiv na določeno točko, mimo katere bo prišel tekmovalec. Ko je tekmovalec, ki ga želi slikati, na tej točki, samo sproži, in če je bil dovolj hiter ter natančen, bo imel enako kakovostno sliko, kot bi bila pri uporabi avtomatskega ostrenja. Poglavitna stvar pri pravilni kompoziciji pa je poudarek tekmovalca.

Slikovno spoznavanje zgodovine

Ob vstopu v novo tisočletje je Olimpijski muzej v Lozani predstavil 100 najboljših fotografij s športno tematiko. Ogljed stoterice je resnično fascinanten, saj preliv iz črno-belih v barvne vsakogar na najlepši mo-

goči način popelje mimo vseh najpomembnejših mejnikov zgodovine sodobnega športa. Popotovanje se začne z znamenito fotografijo iz leta 1908 (OI London), ki prikazuje izmučenega italijanskega maratonca Dorando Pietrangeli, ki se je pred ciljem petkrat zgrudil, zašel v napačno smer, čez ciljno črto pa so mu pomagali sodniki in gledalci (med drugimi slavni pisec romanov o Sherlocku Holmesu sir Arthur Conan Doyle). Konča se s futuristično fotografijo avtomobilistične puščavske preizkušnje Pariz-Dakar iz leta 1999. Vmes pa lahko z užitkom (vsaka slika je zgodba zase; v vsaki je delček veselja, žalosti, trpljenja, radosti) poslalomiramo med ovekovečenimi stebrički športne zgodovine. Johnny Weissmüller, Jesse Owens, Di Maggio, Coppi-Bartali, Zatopek, Fangio, Pele, Abebe Bikila, Cassius Clay, Lev Jašin, Mark Spitz, Björn Borg, Carl Lewis, Katarina Witt, Michael Jordan, Ben Johnson in še vrsta drugih so namreč odločilno zaznamovali športno zgodovino preteklega stoletja.

Observerjev izbor

Športni fotografi so potemtakem človeštvu zapustili obsežno umetniško gradivo. Britanski mesečnik Observer Sport Monthly je v ta namen izoblikoval lestvico desetih najlepših. Na prvih dveh mestih sta fotografiji Neila Leiferja iz let 1965 in 1966 z legendarnim Muhammadom Alijem v glavni vlogi. Do desetega mesta si sledijo: fantastična "parada" danskega nogometnega vratarja Petra Schmeichla (David Spurdens, 1994); nadrealistična izpoved neke avtomobilistične dirke (Jacques Henri Lartigue, 1912); izmučeni irski boksarski junak Barry McGuigan po porazu proti Steviu Cruzu (Chris Smith, 1986); zgrešeni strel Michaela Owna (Phil Noble, 1999); Bannistrov rekordni naskok v teku na miljo (Hulton Getty, 1954); odgriznjeno uho Evandra Holyfielda (Jed Jacobsen, 1997); Maradonovo preigravanje mimo šestih Belgijcev (Steve Powell, 1982); in Acusi Ogagi v ragbiju (Simon Bruty, 1989). **Lovro Kastelic**

na kratko

KONEC KLUBSKE TRADICIJE V BARCELONI

Številna najbolj znana podjetja z vsega sveta si že dolga desetletja prizadevajo pridobiti oglaševalski prostor na dresih španskega nogometnega velikana Barcelone, vendar je vodstvo kluba kljub mamljivim ponudbam vztrajalo pri načelu, da dresi igralcev nimajo sponzorskih našitkov. No, ta tradicija se bo kmalu brzkone končala, saj je predsednik Barcelone Joan Laporta pretekli teden napovedal, da je klub vse bližje sklenitvi pogodbe s Kitajsko, ki naj bi na Barceloninih dresih oglaševala poletne olimpijske ig-

re leta 2008. Ni kaj, denar odpira vsa vrata. Tudi v športu.

BREZ SPREMEMB MED TENIŠKIMI IGRALKAMI

Na najnovejši ženski lestvici najboljših teniških igralk sveta, ki jo je

pretekli teden objavila Svetovna teniška zveza (WTA), ni večjih novosti. Tako je na prvem mestu lestvice še vedno Američanka Lindsay Davenport, druga je Rusinja Marija Šarapova, tretja Francozinja Amelie Mauresmo, četrta in peta pa sta Američanka Serena Williams in Rusinja Jelena Dementijeva. Najboljša slovenska igralka Katarina Srebotnik je napredovala za dve mesti in je zdaj 44., Tina Pisnik je zdrsnila na 182. mesto.

KIMIJU RAIKKÖNENU 30.000 EVROV KAZNI

Finski dirkač formule 1 Kimi Räikkönen bo moral v domovini plačati 30.000 evrov denarne kazni, ker

je februarja lani, ko je s svojim vozilom prevažal kar tri snežne skuterje, kršil finska transportna pravila. Kazen je tako visoka zato, ker je sodišče upoštevalo, da Räikkönen mesečno zasluži okrog 150.000 evrov. Na Finskem so namreč kazni določene v skladu z zaslužkom.

Remiks – Iz pekla do raja

Iz pekla do raja, verjetno največja slovenska uspešnica začetka letošnjega leta, za katero je na novem albumu in v duetu s pevko Evo poskrbel Jan Plestenjak. Ni radijske postaje in skoraj ni dneva, da te pesmi ne bi slišali vsaj enkrat. Zdaj bo radijskemu singlu po pričakovanju sledil tudi remiks. Tega je tokrat pripravila ekipa Deejay Timea oz. Dr. Silvano DJ. Hkrati je v teh dneh na tv-postaje prišel tudi videospot za omenjeno pesem, sestavljen iz posnetkov Janovega koncerta za valentinovo na Gospodarskem razstavišču in izbranih izsekov z izbora za sodelujočo pevko, ki ste ga lahko spremljali v oddaji E+ na Kanalu A.

Saša in Metulj

Saša Lendero si je z nastopom na slovenskem izboru za popevko Evrovizije zagotovila nove poti v svoji glasbeni karieri. Metulj je namreč čisto drugačna pesem, kot smo jih bili vajeni do sedaj. Pozitivno presenečeni smo spoznali novo Sašo in lahko rečemo, da z velikim navdušenjem pričakujemo, kam jo bo v glasbeni karieri ponesla prihodnost. Dokazala je, da je odlična izvajalka, ki je kos tudi tako zahtevnim pevskim podvigom, kot je omenjena pesem, in strastna pevka, katere pravi glasbeni vzpon očitno šele prihaja. Dokler nam Saša ne postreže z novimi presenečenji, vam poleg

uspešnice Metulj ponujamo še izbor njenih največjih uspešnic. Dvanajst pesmi iz njenih prvih dveh albumov Saša in Če boš moj je polnih čustev, veselja in romantike. Verjamemo, da bodo mnoge navdušile in prepričale, da je Saša Lendero od-

lična pevka in nesporna nova zvezda slovenskih zabavnih odrov.

Kenny G

Zbirka duetov Kennyja G je album, ki ga je glasbeni svet dolga leta čakal in dočakal šele po 23 letih prave glasbene kariere tega romantičnega saksofonista, čeprav se je začel z glasbo poklicno ukvarjati že leta 1976, ko je igral z orkestrom Love Unlimited Barryja Whitea. Čeprav je Kenny G glasbenik, ki ga mnogi poslušalci džeza ne cenijo najbolj, pa so tega fenomenalnega instrumentalista, čigar plošče se z lahkoto uvrščajo na lestvice priljubljenosti po vsem svetu in staplajo sodoben popzvok z nežnim džezom, mnogi žanrsko neobremenjeni poslušalci vzeli dobesedno za svojega. Pričujoči projekt prinaša vsebino, ki najprej vzbuja zanimanje. Vas zanima, kako se je Brianu McKnightu uspelo spopasti z balado Carless Whisper dua Wham in Richardu Marxu s Sorry Seems To Be The Hardest Word Eltona Johna? Naj vam razkrijemo še nekaj najbolj izstopajočih 'sodelovanj': LeAnn Rimes s popolno predanostjo odpoje baladno uspešnico Everything I Do I Do It For You Bryana Adamsa, gospelovka Yolanda Adams poseže po zvezdah enako prepričljivo kot R. Kelly v I Believe I Can Fly, Chaka Khan mojstrsko pokaže, kako bi morala zveneti Beautiful Christine Aguilera, Bar-

bra Streisand tako kot pred dobrimi štirimi desetletji odpleše valček skozi The Music That Makes Me Dance, ki sta jo leta 1964 za Broadway napisala Jule Styne in Bob Merrill, Earth, Wind & Fire posežejo v same globine pesmi The Way You Move Raphaela Saadiqua ... Seveda pa ne bi bilo nič tako izbrušeno, kot je, brez producenta in strastnega glasbenega ljubitelja Walterja Afanasieffa in prepoznavnega saksofona Kennyja G, ki s svojo senzualnostjo prežema prav vsako pesem. Tudi instrumentalne skladbe, v katerih sodeluje z Arturom Sandovalom, Davidom Benoitom in Davidom Sanbornom, imajo Kennyjev prepoznavni pečat, čeprav so nekoliko ostreje in "jazzy" odigrane kot vokalne. Kenny G, na čigar privlačni zvok je v veliki meri vplival Groover Washington Jr., je glasbenik, ki nežno razvaja svoje melodije, jih

bogati z lastnimi čustvi in jih na najlepši mogoči način izraža v odlično izpovednih solističnih vložkih.

Luka navdušuje občinstvo

Mladi hrvaški izvajalec, ki ste ga spoznali na letošnji Dori, kjer je na-

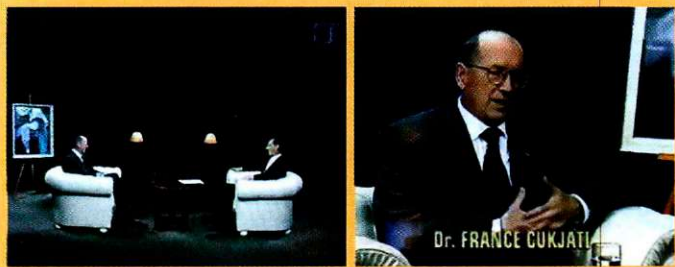
stopil s singlom Proljeće in takoj osvojil publiko, nadaljuje s koncerti. Pred nekaj dnevi ste ga lahko videli tudi pri nas, na sklepnem večeru Adam in Eva z napako na TV Paprika, kjer je nastopil z omenjeno skladbo. Pred kratkim je pripravil koncert v Zadru in navdušil prepoln klub Forum. Tako uspešno nadaljuje predstavljanje svojega novega albuma Premijera. Zdaj sledijo koncerti v Sisku, Čakovcu, Virovitici, Splitu in tako naprej, po nekaj koncertov mesečno. Če se boste tako v prihodnjih tednih mudili pri naših sosedih, si boste zagotovo lahko katerega izmed teh nastopov ogledali. 6. maja bo v splitskem Mercatorju podpisoval svoje albume, ki bodo ob tej priložnosti kupcem na voljo po promocijski ceni. Poleg uspešnega začetka koncertiranja je uspešno pot začela tudi pesem Proljeće, saj je pri Hrvatih osvojila vrhnja mesta toplestvic, hkrati pa jo lahko slišite tudi na nekaterih radijskih postajah pri nas.

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

Cukjati - Ambrožič 3:0

Vedno me neizmerno veselijo televizijske oddaje, v katerih se gostje dobro znajdejo in pustijo za seboj tudi še tako večšega novinarja. Kot bi rekel Prešeren – "ga stakne nazadnje, ki bil ji /mu/ je kos".

Tako sem po dolgem času spet z užitkom gledala Intervju Lada Ambrožiča s predsednikom državnega zbora Francetom Cukjatiem, v katerem je gost z neizmerno lahkostjo voditelju vračal žogice drugo za drugo.

Začela sta s prvo obletnico življenja Slovenije v Evropski uniji in prazniki. "Čigav praznik pa je 1. maj," je zanimalo voditelja, "Semoličev, Pahorjev ali vaš, ki ste bili nekoč socialdemokrati, zdaj pa niste več?"

Gost je odvrnil: "A vi torej iz imena vse zaključujete?" In je Ambrožič dobil prvo žogico. Kot da bi strankarska imena in programi v življenju političnih strank in posledično politike na Slovenskem res igrali kakšno vlogo. Potem je voditelju ušlo še nekaj demagogije, češ da politike bolj kot položaj teh "ubogih ljudi" (delavcev) zanimajo avtomobili ...!

No, potem sta pa prešla na Ambrožičevo priljubljeno temo NOB in kolaboracijo, ki sta jo pred časom tako po domače, počez in prikimavajoče obdelala že s predsednikom ZZB NOB Janezom Stanovnikom. "V državnem zboru ste prebrali domobransko prisego. Vam je žal?"

"Doživel sem takšen napad, revolt, bes, nestrpnost ... Sem mislil, da bodo začeli streljati," je odgovoril gost. In kaj nato privre na dan? Da je France Cukjati sin leta 1944 padlega partizana. In prav on je v parlamentu prebral domobransko prisego, da bi lahko začeli poslanci bolj argumentirano razpravljati in presojsati. Tukaj bi se po moji skromni novinarski oceni intervju moral v tempu ustaviti, iti v globino in odkrivati te vrzeli v posamezniku. Ambrožič pa je zdirjal naprej, k naslednjemu vprašanju. Ali ni mogoče novinarsko še posebej zanimivo, če voditelj dobi za sogovorca človeka, čigar družinske korenine so na primer na partizanski strani, pa si kljub vsemu prizadeva bolj objektivno, umirjeno in racionalno prepoznati tudi razloge druge strani, recimo domobrancev, za njihova dejanja? Ali ne bi vsaj poskusil narediti tega koraka recimo tudi voditelj in bi se nekoliko dvignil nad lastno opredeljenost, ki je v njegovem primeru pač očitna? France Cukjati to pač zmore. Morda tudi zato (to smo izvedeli na začetku), ker gre za tako vsestransko razgledano osebnost, ki ji ni bil tuj študij niti teologije niti gradbeništva in za nameček še medicine in filozofije. Veliko (nas) je večnih študentov na Slovenskem, ki nis(m)o zmogli narediti oz. dokončati niti ene od zadanih smeri ... Bil je varuška svojih otrok in študent hkrati. Zato je bilo malce ceneno vprašanje, ali je njegova sedanja žena vplivala na opustitev celibata. To bi na primer jaz težko vprašala celo svojo prijateljico, ker pač tovrstna vprašanja ne sodijo v polje t. i. javnega interesa, na tv-zaslone še pa manj. Pa tudi če bi kot Ambrožič zatrnila, da je gost "discipliniran Janšev vojak", bi se potrudila povedati vsaj to, kdo je to napisal ali izrekel; če pa je to Ambrožičeva ocena oz. mnenje, naj bi jo ubranil in pojasnil, zakaj tako misli.

Podobno je bilo njegovo drezanje v človekove pravice oziroma zloglasni referendum o OBMP in pravicah zdravih samskih žensk, da jih zdravniki na stroške zavarovalnice umetno oplodijo. Cukjati je še enkrat ponovil, kot je govoril že v referendumski kampanji, da je to enako, kot bi zdravemu človeku dali invalidski voziček, in da to ni združljivo z zdravim razumom. Voditelj se je le čudno nasmehnil, zdelo se mi je, da bolj kislo, rekel pa ni nič.

In tako se je še enkrat pokazalo, da je bil gost – poleg tega, da je še sam naslikal "spokojnost", ki se je zrcalila v ozadju – v svojih stališčih dosleden, trden in širok, skratka takšen, kot jih je le malo, in da je slovenski parlament po dr. Francetu Bučarju spet dobil Predsednika. **Manična gledalka**

horoskop

Bik (21. april – 21. maj)

Končno so prišli lepi dnevi in lahko se boste podali na izlet. Z veseljem sprejmite ponudbo svojega novega prijatelja. Moski bikici pa se boste ves teden ukvarjali z vprašanjem svojega novega športa in konec tedna veselo odpeketal na lepše.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Dvojčki se boste neizmerno zabavali zaradi govoric, ki krožijo o vas. Dela se ne boste ustrašili, lahko pa pričakujete, da se bo kdo ustrašil vas in vašega optimizma. No, za to se ni treba meniti. Delo vam bo šlo dobro od rok.

Rak (22. junij – 21. julij)

Pomlad bo v vas prebudila spomine na davno minule dni. Malo otožnosti in vonj po starem, zdavnaj zavrženem pohištvo, vam bo v sredo in četrtek nekoliko pokvaril razpoloženje. Iz tega se boste morali izkupati zavestno in si za to kar prizadevati.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Vaši strahovi imajo zelo velike oči. To je prav gotovo zato, ker se premalo pogovarjate in živite v svojem svetu. Morali bi se bolj odpreti za druge in si privoščiti tudi več časa samo zase in za svoj počitek. Odprite se in pomoč se bo zagotovo našla.

Devica (22. avgust – 21. september)

Zagledanost vase vam ne bo nič koristila. Kar ste skuhal, boste morali tudi pojesti. Saj vendar ne bo tako hudo, kot si predstavljate. Sreča ni največja vrednota v tem življenju. Na piedestal si raje postavite kaj drugega.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Spomnili se boste starega prijatelja, ki ste ga izgubili po nepotrebem. Pregarjala vas bo misel, da bi ga morali poiskati in se mu opravičiti. Žal pa vas bodo vsakdanje obveznosti preglasile in vas usmerile v popolnoma druge opravke. Poiskali ga boste kasneje.

Škorpjon (23. oktober – 21. november)

Vaše želo zna biti kdaj tudi preostro in preveč strupeno. Malo pomislite, kakšno škodo boste povzročili s svojim klepetanjem. Vseh podrobnosti iz nekega odnosa res ni dobro razlagati vesoljnemu mestu ... Človek bo prizadet in užaljen, izgubili boste vi.

Strelec (22. november – 20. december)

Potrudite se biti bolj dejavni in se trdo zavzemati za svoje potrebe. Tako boste res dosegli to, kar si želite. Ne ustrašite se nobene grožnje in nobene težave. Optimizem bo prišel sam od sebe in delovni zagon prav tako. Uspelo vam bo zaradi vaše razumnosti.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Kozorogi ste zelo dobri prijatelji, ki natančno veste, kaj je v nekem trenutku dobro narediti za nekoga. Za vas nobena stvar ni ovira in ne gledate na prepričanje človeka, ki je ob vas in potrebuje pomoč. Z družino boste preživeli zelo lep konec tedna.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Prehlad, ki vas bo dajal, bo hitro minil in uživali boste tople majske dni. Delo bo nekoliko lažje in urnik se vam bo sprostil. Pot, ki je pred vami, vas ne bo utrudila in ne bo zastoj. Odobritev je na vidiku in domov se boste vrnili zelo zadovoljni.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Ribice boste imele nekaj težav s prilagajanjem na nove razmere in z veseljem se boste podale na pogovor s starimi prijatelji, ki vam utegnejo dobro svetovati. Ozračje doma se bo prijetno otoplilo in se ne boste imeli več česa bati.

Oven (21. marec – 20. april)

Tudi vaša trmasta narava bo zaradi ugodnih okoliščin izgubila malo običajne ostrine. Teden, ki je pred vami, bo sicer zahteven, a ugoden tako finančno kot čustveno. Bodite čim bolj vedri in glejte življenje s svetle strani.

Iz tovrstnega infantilizma se v Camden Townu dnevno razvijajo novi modni slogi.

Če imamo na eni strani institucionalne prestolnice modne industrije Pariz, Milano, London, kjer se najnoviša moda samo razkazuje, so na drugi strani liberalnejši predeli velemešt, kjer se moda rojeva. Med njimi je najpomembnejši londonski Camden Town.

Zato, ker mladi in ustvarjalni ljudje izhajajo iz samega bistva. V Camden Townu lahko namreč vidiš številne trgovinice, ki so pravzaprav založene z otroškimi pripomočki. Cirkusantske trgovinice, pred katerimi žonglerji vihtijo svoje kije in žogice, trgovinice z otroškimi igračkami, punčkami, avtomobilčki, trgovinice s čarovniškimi pripomočki itd. ... In zdaj odgovor na postavljeno vprašanje! Če malce starejši otroci zaidejo v takšne trgovine, tedaj je le vprašanje časa, s čim se bodo začeli igrati in

Kjer se rojeva moda

Kako priti do tja? Od glavne železniške postaje Victoria, končne postaje vseh tistih, ki dospejo z letališča Gatwick, se za dve postaji usedemo na podzemno železnico "District". Potem prestopimo na "Severno" in izstopimo na šesti postaji. To je Camden Town – mesto, kjer se rojeva moda in diši po svobodomiselnosti. Že prvi pogled, ko prispemo pod slejkoprej oblačno nebo, je zanimiv in nazoren. Nobenega hitenja, čas se je domala ustavil, kriki, ki kmalu prispejo do ušes, so prodajalčevi. Nekdo prodaja hrano (z vseh koncev sveta za zmeren denar), drugi bi rad narisal tatu, tretji vtaknil t. i. piercing, četrti nataknil najmodernejšo kapo itd... Tudi z opojnimi snovmi so tu opazno založeni. Nekdo je pravkar dejal, da je maroška ... Kaj se tu dogaja? Od kdaj se tu dogaja?

Irski priseljenci

Camden Town obstaja že od leta 1750. Leta 1850 je do tedaj zaspani in podeželski (reka Fleet, današnji kanal, je pomembno napajala tedanje rodovitne ravnice) Camden zaobjela met-

ropolizacija, zgrajena je bila camdenska železniška proga. Rečni kanal in železniška povezava sta pomembno pripomogla k vse večjemu priseljevanju – predvsem irskih priseljencev, ki jih je leta 1840 doletela strašanska lakota. Ob koncu 19. stoletja je po camdenskih ulicah zaživela živahna trgovinska menjava. Med drugo svetovno vojno so bili železniški terminali najbolj na udaru. Tudi Camdenu se ni uspelo izogniti nemškimi bombnikom. Povojna prenova se je ujemala z grško-ciprskim priselitvenim valom. Danes pa je tu največja bengalsko-bangladeška skupnost v Londonu.

Mesto obrobni skupin

Kulturno mešano in raznoliko okolje je bilo čedalje bolj preplavljeno z notranjimi in zunanji (trgovskimi, kulturnimi ...) stiki, vzajemno urejeni odnosi pa so prinesli izjemno svetovljansko ozračje. Komunikacija med tamkajšnjim prebivalstvom je vzpostavila nove in liberalnejše standarde, ki so omogočili vzpon Camden Towna kot trgovskega in zabavišnega centra Londona in Evrope. Takšen

razvoj je bil na kožo pisan tudi obrobni skupnostim od homoseksualcev pa do neonacistov, rastafarijancev in punkerjev. Svobodomiselnost ozračje jim je omogočilo toliko ustvarjalnosti, da so se ustvarjalni mlini v Camden Townu začeli neustavljivo vrteti.

Infantilizem

V takšnem prostoru, ki mu vsekakor sledi tudi londonski (svetovljanski) življenjski slog, so se vzpostavili domala najpreprostejši komercialni odnosi. Sejmi, stojnice, šotori, trgovinice dajejo mestu na prvi pogled podeželski (preprost) značaj, barantanje pa je v Zahodni Evropi le še tu dodobra navzoče. V tem so prvi Camden Lock, Camden Stables, Camden Canal, Camden Buck St., Main Streets in Inverness Streets, kjer je vselej mogoče kupiti najzanimivejša (trendovska) oblačila, umetnine, glasbo in hrano. In zakaj je prav tu omogočeno to plodovito trendovsko rojevanje, ki potem prek najmočnejših oglaševalskih projektov, modnih in umetniških revij naposled pride tudi do nas?

kako oblečeni bodo prišli nazaj na ulico. Iz cirkusantskih trgovin prihajajo nekakšni čudni friki, ki sploh ne znajo metati in loviti kijev, iz otroških trgovin pridejo na plano infantilno oblečeni ljubitelji elektronske glasbe, iz čarovniških butikov pa strašljivo namazani in oblečeni darkerji, metalci in nasploh ljudje, ki obožujejo malce trše glasbene zvoke, da tistih, ki prihajajo iz zloglasnih galanterij z vojaško opremo, niti ne omenjamo. Moda se torej rojeva na najbolj preprost način, ki je za marsikoga že preveč oddaljen.

Charles Dickens

Vse v Camden Townu je nekako prepleteno z glasbo, ki daje prvinski smisel nadaljnjemu ustvarjanju tako modnim ustvarjalcem kot tudi najrazličnejšim umetnikom. Tudi zaradi tega je spisek znamenitih umetnikov in umetniških skupin, ki so prebivali v Camden Townu, izjemno dolg. Naj jih naštejemo le nekaj: Blur, Charles Dickens, Mary Shelly, Madness, Oasis, George Orwell, Arthur Rimbaud, Dylan Thomas ... **Lovro Kastelic**

Največji Dickensovi junaki, kot sta David Copperfield in Oliver Twist, so nastali v Camden Townu.

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

Samorog

Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
pravljica obzorja sveta.

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

DEMOKRACIJA		SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	KRAJ V OBČINI ČRNOBELJ	DEMOKRACIJA	POKRAJINA V VIETNAMU	PREBIVALCI SL. KRAJA MILICI	STARA MATI			
		DORIS DRAGOVIČ			REŽ. BEK NAZAROV AFRIŠKI PTIČ						
		GORSKO ZEMLJE- PISNO IME									
		MESTO V INDONEZIJ (IZ ČRK BALALA)									
		PRESI- HAJOČE JEŽERO V AFRIKI						ALFI NIPIC			
		ŽALOST, BOLEČINA				ČAČAK					
		JOŽICA AVBELJ				ŽGANJE IZ BRINOVIH JAGOD					
DEMOKRACIJA	PRIPADNIK GERM. PLEMENA SASOV	NASLONKA V SLOVNICI	PREBIVALKA SL. KRAJA RTIČE	MESTO V FRANCIJI (IZ ČRK PÁG)	MESTO V BELGIJI (IZ ČRK REE)	ODMEV	ORIENT. NOŽ BORIS STREL				
	RUSKI HUJSKAŠKI NACIO- NALIST							KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ			
	ZVEZDA V ŠKOR- PIJONU						IVO ŠORLI SLAVKO OSTERC	POGOST VEZNIK			
	OCEJEK PRI SVEČI					SPLIT MESTO NA NORVEŠKEM	IRSKA FILMSKA IGRALKA (GREER)	NAPAD, ZAOSTRITEV BOLEZNI	DEMOKRACIJA	FANT (EKSPRE- SIVNO)	MANJŠA REKA, KI TEČE OBČASNO
DEMOKRACIJA	LAVO ČERMELJ PISANA ŽOLNA			OGNJENIK NA HÁVAJH (MAUNÁ)	PRITOK DONAVE PRI ULMU, NEMCIJA	POLITIK SLIM ZLATA OGNJANOVIČ			FRAN CELESTIN SL. ADMIRAL (JOSIP)		
	IZDVA- JANJE KOLOIDOV V KEMIJI						SLOVENSKI KNJIŽEVNIK (DRAGO)				
	NARODO- SLOVEC						KNJIŽEVNIK LUPIN ESTONEC				
	KRAJ V CVATEMALI (IZ ČRK TILKA)					ZNAK ZA NEON ZNAK ZA NIKELJ	MESTO NA ŠVEDSKEM LUDOLFOVO ŠTEVILO				
	KOSTUMO- GRAFINJA VOGEL- NIKOVA			BITJE Z MOŠ. ALI ŽEN. SPOL. ORGANI							
	KEMIJSKI ZNAK ZA LANTAN		IGRALEC PACINO	ITELIG. PASTI FILMSKI JUNAK						DEMOKRACIJA	

rešitev prejšnje križanke

DAMAS, OVITEK, LOMAČA,
NK, ŠAL, JAPEN, RADE,
VINKO GLOBOKAR,
AMERIČANI, TKAČ, LIPAR,
PASTIRCI, ET, KAP, TONE,
RANITEV, RP, DNO, ICA,
INARI, IOS, JIMI, ALICANTE,
AJATOLA, ANAIZA,
NAZARET, ANVAR

nagrajenci 16. številke

- 1. nagrada: ZDENKA KOŠČAK,**
Dedni Dol 25,
1294 Višnja Gora
- 2. nagrada: MARINKA LANGERHOLC,**
Tugomerjeva 76, 1000 Lj.
- 3. nagrada: BREDA PERKO,**
Pod vrbami 55, 1000 Ljubljana

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
12. 5. 2005 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **2. 5. 1729** se je rodila ruska carica Katarina Velika.
- **2. 5. 1926** so na zborovanju Zveze slovenskega kmečkega ljudstva v Celju zvezo preimenovali v Slovensko kmečko stranko.
- **3. 5. 1941** so Italijani v nasprotju z mednarodnim vojnim pravom celotno ozemlje Ljubljanske pokrajine priključili Kraljevini Italiji.
- **4. 5. 1900** se je rodil hrvaški kipar, eden najvidnejših predstavnikov moderne dobe, Antun Augustinčić.
- **4. 5. 1980** je v Ljubljani umrl Josip Broz - Tito. Vse do poznih let življenja je imel v državi absolutno oblast.
- **5. 5. 1818** se je rodil nemški filozof, družboslovec, politični publicist Karl Marx. Rekel je: "Nekateri ljudje so srečni, da za svoje hobije prejemajo plačilo. Pravimo jim umetniki."
- **5. 5. 1880** je postal deželni predsednik na Kranjskem, torej vodja državne uprave, Andrej Winkler. Prvič in zadnjič pod Avstrijo je bil na tem mestu narodnozaveden Slovenec.
- **6. 5. 1786** se je rodil nemški pisatelj in publicist Ludwig Börne, vodilni predstavnik gibanja Mlada Nemčija. V mladih letih se je nekoč zapletel v ostro diskusijo. Ko je starejšemu gospodu zmanjkalo argumentov, se je razburil: "Molčite! Ko sem bil vaših let, sem bil še osel..." - "Potem pa ste dobro ohranjeni," je hitro dodal Börne.
- **6. 5. 1856** se je rodil avstrijski nevropsihiater judovskega rodu Sigmund Freud.
- **6. 5. 1915** se je rodil ameriški filmski režiser in igralec Orson Welles. Rekel je: "V Italiji so imeli pod Borgijci trideset let vojno, nasilje, umore, prelivanje krvi in so dali Michelangelo, Leonarda da Vincija in renesanso. V Švici so imeli bratovsko ljubezen in petsto let miru ter dali - uro s kukavico."
- **7. 5. 1824** je bila na Dunaju prvič izvedena Beethovnova Oda radosti. Svet Evrope jo je leta 1972 razglasil za himno Evropske skupnosti. Besedilo je Schillerjevo z naslovom Radost od Boga nam dana.
- **7. 5. 1833** se je rodil nemški skladatelj Johannes Brahms. Ko je neka dama hotela izvedeti, kako lahko sklada tako čustvene melodije, se je sklonil k njej in zašepetal: "Pravzaprav je to skrivnost. Prosim vas, da je ne bi izdali: založniki jih zahtevajo od mene, pa jih napišem."
- **8. 5. 1828** se je v Ženevi rodil Henry Dunant, idejni ustanovitelj Rdečega križa.
- **8. 5. 1989** so stranke slovenske pomladi na velikem zborovanju v Ljubljani sprejele Majniško deklaracijo, s katero so se zavzele za samostojno Slovenijo. Prebral jo je pesnik Tone Pavček.

Umazane kupčije

Maja 1882 so Italija, Nemčija in Avstrija podpisale trojni sporazum o medsebojni pomoči, če bi katero od njih napadla Francija ali Rusija. Sporazum so obnovljali vsakih pet let, dokler Italija **3. maja 1915** ni iz sporazuma izstopila. Italija se je od začetka prve svetovne vojne pospešeno pogajala z obema vojskujočima se stranema o vstopu v vojno. Bistvo pogajanj je mogoče pojasniti z enim stavkom: Kdo da več? V igri so bili jadranska obala, Istra in Južna Tirolska, to je ozemlja njene dolgoletne zaveznice Avstro-Ogrske, za katera so bili Italijani že od propada Beneške republike prepričani, da jim pripadajo po vseh naravnih zakonih.

Italija se je obrnila na države antante, ki so ji bile v zameno za obljubljenih 600.000 vojakov pripravljene odstopiti vso Istro, Dalmacijo z otoki in Južno Tirolsko. Aprila leta 1915 so v Londonu podpisali tajno pogodbo, 3. maja pa je Italija uradno izstopila iz trojnega pakta. Pogodbi je sprva nasprotovala Rusija, toda močna avstrijska ofenziva je tudi njo prisilila, da je pristopila k sporazumu.

Anton Hafner

V Godešiču pri Škofji Loki se je **6. maja 1887** rodil Anton Hafner. Bil je glavni voditelj vojaškega upora slovenskih vojakov iz maršbataljonov dopolnilnega bataljona 17. pešpolka v Judenburgu, ki je trajal od 12. do 15. maja 1918.

Hafner je bil po poklicu tesar in železniški delavec. Leta 1914 je bil poslan na fronto v Galicijo, kjer je bil dvakrat ranjen. Zaradi posledic ran je bil leta 1915 zaposlen kot sprevodnik pri vojaških transportih.

Aprila 1918 je bil znova vpoklican v vojaško službo v dopolnilni bataljon 17. pešpolka v Judenburgu. Tu je pripravljaval upor in vodil prevzem oblasti v Judenburgu. Po zadušitvi upora je bil aretiran in 15. maja postavljen pred naglo vojaško sodišče. Naslednjega dne je bil skupaj s tremi tovariši obsojen na smrt in ustreljen.

Prvi slovenski parlament

Medtem ko naj bi slovenski komunisti ustanovili "prvo slovensko vlado", se je **3. maja 1945** na pobudo Narodnega odbora za Slovenijo v Sokolskem domu na Taboru v Ljubljani začelo zasedanje narodnega predstavništva, ki se je razglasilo za "prvi

slovenski parlament". Med povabljeni so bili nekateri predvojni narodni poslanci, večino članov pa je imenoval Narodni odbor, ki so ga ustanovili predstavniki katoliške in liberalne stranke v razmerju 7:6 v korist SLS.

Razglasili so "narodno državo Slovenijo kot sestavni del demokratične in federativne kraljevine Jugoslavije", ustanovili slovensko vlado kot začasni najvišji organ in preimenovali domobrance v slovensko narodno vojsko. Vse Slovence so pozvali k "obči spravi", partizanske oddelke pa k ustavitvi sovražnosti.

Zasedanje "časnega narodnega predstavništva" je bilo ob koncu razglašeno za prvo sejo Slovenske zaveze. Slovenska zaveza je bila vrhovni politični organ slovenskih protirevolucionarnih strank in skupin med 2. svetovno vojno. Glavni namen ustanovitelj je bil doseči narodno enotnost, usmerjati in nadzirati vse slovensko javno delovanje med okupacijo ter

vse pripraviti "za osvoboditev in prevzem oblasti". Slovenska zaveza se je na podlagi predvojnih volitev razglasila za legitimno predstavnico slovenskega naroda. Sprva je zavzela do OF nenapadalen odnos, saj sta bili v t. i. plenumu Slovenske zaveze predvideni tudi dve mesti za zastopnike komunistov. To je bilo seveda v nasprotju s stališčem OF, ki je jeseni 1941 razglasila, da je zastopnica volje večine slovenskega naroda.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajsanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

številke Demokracije na polici med drugimi revijami in časopisi. Vprašala sem prodajalko, ali nima morda navodil, da jo mora skrivati, in ji povedala primer z betnavsko trafikiko. Odgovorila mi je: "To ni res, gospa! Nobe nih navodil nimamo! Pa tudi glejte, na moji polici je poleg Demokracije še dosti dražjih revij."

Nisem odnehala. Tretji teden sem se znova napotila k trafiki na Betnavski.

Demokracijo mi je znova "od nekod spodaj" ponudila druga gospa, ki je bila takrat v službi. Vprašala sem tudi njo, zakaj tega tednika ni na prednji polici.

"Ni vse za na polico!" je odrezavo odgovorila. Vprašala sem jo, ali je Slovenka. "Ja!" - "A tako," sem dejala, "slovenska Demokracija ni za na prednjo polico, vsi drugi - italijanski, srbski, hrvaški in morda še kateri - časopisi pa so? Sram naj vas bo! To je čisto vaša politična odločitev, da skrivate Demokracijo. Vas morda moti, ker piše resnice in seznanja bralstvo z dejstvi, ki jih ne morejo prebrati nikjer drugje?" In sem odšla, znova razburjena. Moja prijateljica je dejala, da ni vredno, da se tako razburjam, in da bi rada vedela zakaj. Pojasnila sem: osemindvajset let sem živela v tujini in tam sem bila tujka! Zdaj sem doma, v svoji domovini (čeravno se mi je tudi Avstralija vrinila pod kožo in jo spoštujem po svoje) in pričakovala bi, da bi imeli Slovenci v svoji državi več pravic, predvsem pa patriotizma.

V naslednjih dneh sem preverila še nekaj trafik v predmestju, kjer Demokracije nimajo; ker je niso kupovali, so jo morali vrniti. Seveda je niso mogli kupovati, če pa so jo skrivali pod pultom. Če grem na trg po solato, pa je nikjer ne vidim, je seveda ne bom zahtevala!

Kaj naj bi si mislila po vsem tem? So trafikantka z Betnavske in tudi nekatere druge prodajalke časopisov tako (levo)enoumne ali pa imajo res od nekod navodila? Ne bi me presenetilo, saj recimo zveza borcev pred vsakimi volitvami pošilja "svojim ljudem" pisma z navodili, koga naj volijo. Ne nazadnje se spomnim tudi

pred leti ustanovljena Jutranjka, ki so ga trafikanti skrivali ali metali v smeti, ker naj bi bil "bolj desen" od drugih.

Seveda je zamrl že na samem začetku.

Ne bi me presenetilo zaradi tega, ker so se 25. marca letos v okviru tedna novinarstva zbrali v Ljubljani na fakulteti za družbene vede ob okrogli mizi najvidnejši predstavniki slovenskih medijev (?) in govorili o spremembah v poročanju medijev po jenskih volitvah. Seveda je imela tam eno glavnih besed gospa Majda Širca, članica Ropove liberalne demokracije, ki je ni bilo sram trditi, da novi predsednik slovenske vlade Janez Janša "vrši pritisk" na medije ... Janša je namreč nekje razočarano izjavil, da so se po volitvah mediji preobrazili iz provaldnih v proopozicijske.

Zanimivo je to, da za omenjeno okroglo mizo vladne stranke sploh niso prejele vabila, zato bom uporabila lepo angleško misel WHO IS TALKING? v sramoto eldeesove Majde Širca, ki je pljunila v lastno skledo. Še veliko je dejstev, ki demantirajo gospo Širčevo, prištejmo sem še poročanja televizijskih in večine radijskih postaj. Ali ne govori tudi primer mariborskih (in še marsikaterih) trafik o skrivanju informacij?

Zanimiva je bila še izjava Igorja Kršinarja, ki je na prej omenjeni okrogli mizi poudaril, da je problem v Sloveniji lastniška struktura, saj večino medijev nadzira (Kučanov, op. p.) Forum 21 prek bank, zavarovalnic in gospodarskih družb, ki sodijo pod neformalno okrilje Foruma 21 in kot lastniki upravljajo z mediji, s tem pa delno vplivajo tudi na uredniško (in menda marsikje tudi na trafikantsko) politiko.

Popolnoma me je še razočaral naslov v Večerovi Sobotni prilogi z dne 16. aprila letos "Politična okupacija javne televizije" izpod peresa novinarja Petra Zemljčiča. A okupacija? Da so RTVS prej okupirali rdeči vse od leta 1945 in predvsem zadnjih 12 let Združena lista socialnih demokratov in Ropova liberalna demokracija, zraven pa še "Kučanov klan" in predvsem (ultralevi) Janez Kocijan-

čič, predsednik sveta RTVS, zaradi katerega je iz tega sveta izstopilo že nekaj najboljših TV-novinarjev, to pa nič!? Se tovariši sprenevedajo? Ali sega njihova nesramnost tako daleč ali pa imajo tako zelo oprane možgane, da ne sprevidijo? S predsednikom Društva novinarjev Slovenije (katerega članica sem tudi sama) Gregorjem Repovžem vred.

Kar pa se Demokracije tiče, bi samo za primer rada vprašala spoštovanega slovenskega gospodarstvenika gospoda Jankoviča, kaj bi naredil s prodajalko v Mercatorju, ki bi skrivala določene proizvode in jih ne bi prodajala, potem pa bi jih kar zmetala v koš ali vrnila proizvajalcu. Prav gotovo bi jo odpustil, mar ne?

O takšni (ne)demokracijski Sloveniji nisem v Avstraliji nikoli sanjala, niti takrat ne, ko sem skupaj s svojimi slovensko-avstralskimi "sorbrci" BILA BITKO ZA SLOVENIJO! In je bila potem Avstralija prva čezmorska država, ki je priznala novo državo - Republiko Slovenijo.

Če na koncu kljub vsemu upoštevamo še to, da današnje, torej Janševo vlado podpira v vseh anketah kar od 60 do 70 odstotkov Slovenk in Slovencev, potem bi pričakovala, da ta večina zahteva v trafikah tudi več D(d)emokracije!!!

Stanka Gregorič, Maribor

Brez kulture dialoga

Pri sprejemanju predloga zakona o RTV in drugih obravnava v DZ in zunaj njega imamo priložnost občudovati trdovratno in neusmiljeno nasprotovanje opozicije za vsako ceno. Med dolgotrajnimi razpravami v parlamentu skoraj nihče od njih ne posluša nikogar. Člani opozicije očitajo vladni koaliciji politizacijo, kritizirajo vse počez, brez argumentov, ponavljajo že slišano ... Na vrsto prihajajo tudi vsa mogoča izzivljanja, sprenevedanja, modrovanja in poučevanja. Pri svojih izjavah so tako

Strahovi levih novinarjev in spolitizirani trafikanti

Že od nekdanji sem pravi "časopisni molj" in rada prebiram vse časopise in revije, če so mi le dostopni. V Avstraliji, kjer sem živela 28 let, sem se v Melbournu in Sydneyju tudi sama ukvarjala z novinarstvom (radio, televizija, ustanovila sem dva slovenska časopisa, Glas Slovenije sem urejala in izdelovala računalniško skoraj sama več kot devet let) in seveda prejemale tudi Demokracijo.

Odkar sem se pred dvema letoma in pol za stalno vrnila v Slovenijo, Demokracijo navadno kupujem v mestu (Mariboru). V začetku marca 2005 pa sem jo zahtevala v trafiki na koncu Betnavske ulice v Mariboru. Trafikantka jo je potegnila od nekod spodaj ...

Vprašala sem gospo, zakaj nima tudi te revije na polici tako kot druge. Odgovorila mi je, da je draga in da jo kradejo ...

Ves teden sem o tem razmišljala in sem potem naslednji četrtek v isti trafiki zaprosila za novo številko Demokracije. Gospa jo je znova potegnila od spodaj ... "Demokracija stane 550 SIT, na polici pa imate še dražje revije," sem dejala trafikantki. "Cena ni pravi izgovor. Zakaj jo torej skrivate?" Zabrutila mi je: "Ja, takšna pač imamo navodila!"

Seveda me je odgovor zelo razjezil. Naslednjega dne sem se mudila v nekem zdravstvenem centru, prav tako na obrobju mesta, in sem mimogrede pogledala na polico tamkajšnje trafike, kjer pa je bilo nekaj

» dosledno zaneseni, da običajno presliji vse predloge in stališča vladne koalicije. Svoje nasprotnike obtožujejo in jim očitajo prav tisto, kar počenjajo oni sami oziroma so počenjali v času, ko so bili v vladni koaliciji. Hkrati so mojstri prisvajanja nasprotnikovih kvalitet in pozitivnosti, ki jih znajo potem dobra izkoristiti oziroma predstaviti širokemu slovenskemu avditoriju kot izključno svoje vrline. S tem načinom obnašanja pa v bistvu le manipulirajo z nasprotnikom (kradejo čas, prisvajajo tuje zamisli in predloge, se norčujejo, sogovornike ponižujejo ...), in ko vse to počenjajo pred tv-kamerami, zavajajo tudi širšo slovensko javnost. Mislim, da je (tudi zaradi tv-prenosov) vse manj Slovencev, ki se verjamejo vodji poslanske skupine LDS, ki svoj nastop vedno konča z enako ciničnim in zavajajočim poudarkom: "Smo najbolj konstruktivna opozicija, ki se močno prizadeva in deluje v korist vseh državljan in državljanov Slovenije."

Zaradi omenjenih razlogov zahtevam, da RTV v prihodnje bolj dosledno spremlja delo državnega zbora oziroma parlamenta. Kot državljan, volivec, gledalec in plačnik tv-programa imam pravico spremljati delo poslanca, ki sem mu na volitvah zaupal svoj glas. Verjamem, da se bo moja vizija lahko uresničila le s korenito spremembo delovanja RTVS, zato odločno podpiram predlog novega zakona o Radioteleviziji Slovenija.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

O okrogli mizi "Zamolčana zgodovina"

Slovenski mediji so v zadnjih dneh namenjali večjo pozornost dogodku v evropskem parlamentu, ko

je poslanka ga. Cristiana Muscardini (Skupina združenje za Evropo narodov – UEN) organizirala okroglo mizo "Zamolčana zgodovina", na kateri so svoje poglede predstavili g. Wojciech Roszkowski, g. Michal Tomasz Kaminski, g. Valdis Kristovskis in g. P. Rolandas Pavilionis, vsi člani omenjene poslanske skupine UEN, in R. Predolin, član milanskega mestnega sveta.

Poljski predstavniki so govorili o poboju poljskih oficirjev s strani sovjetske armade, o zločinih Sovjetov v baltskih državah sta govorila predstavnika iz Latvije in Litve, predstavnika Italije pa o fojbah. Poslanka ga. Mojca Drčar Murko je okroglo mizo označila kot poskus revizije zgodovine in ji s tem dala težo, ki si je ne zasluži. Šlo je namreč za povsem obrobno dogajanje, kakršnih je v evropskem parlamentu ob vsakem plenarnem zasedanju zelo veliko in praviloma nimajo nikakršnega vpliva niti v javnosti niti v evropski politiki. Naj to trditev podkrepim z naslednjimi dejstvi:

1. O fojbah in drugih dogodkih, o katerih je bil govor na tej okrogli mizi, ni razpravljala noben organ evropskega parlamenta.

2. Omenjena okrogla miza je bila organizirana na povsem zasebno pobudo ge. Muscardinijeve in je po svoji zasnovi osamljeno politično dejanje zunaj zgodovinsko-političnega konteksta.

radio cerktno

ukv - stereo - rds

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

3. Nobena politična skupina na okroglo mizo ni poslala svojega predstavnika, vsi govorniki pa so člani prej omenjene poslanske skupine, to je Skupine združenje za Evropo narodov (UEN), ki je najmanjša skupina v evropskem parlamentu, saj šteje le 27 poslancev. Nobenega govornika ni bilo iz drugih političnih skupin!

4. Okrogla miza je potekala v eni od manjših dvoran evropskega parlamenta, pa še ta je bila praktično prazna.

5. Govorniki so predstavili le posamezne primere iz svojih držav, ne da bi poznali primere drugih držav, kaj šele videnje druge strani.

Vabilo za okroglo mizo smo dobili vsi poslanci evropskega parlamenta po elektronski pošti. Sam se okroglo mize nisem udeležil, ker menim, da takšni dogodki nimajo nobenega smisla, saj gre očitno za političantsko predstavljanje preteklih dogodkov. Zločini so se dogajali v vojni in po njej in za to ni nobenega opravičila. Globoko obžalujem pomore in druga grozodejstva, vendar hkrati obsojam zlorabo teh dogodkov in žrtev za aktualne politične namene. Tako sedaj ena in druga stran temno plat evropske zgodovine zlorabljata za svoje politično uveljavljanje, namesto da bi to prepustili pravosodnim organom in zgodovinarjem.

V času, ko se v evropskem parlamentu razpravlja in odloča o zelo pomembnih vprašanih razvoja evropskega gospodarstva, znanosti in šol-

stva, zaposlovanja in sociale, imajo nekateri poslanci čas za besedice o preteklosti. Na srečo gre le za nekaj posameznikov, drugi se očitno zavedamo svoje vloge in odgovornosti do prihodnosti Evrope ter svoj čas in energijo namenjamo ključnim vprašanjem. Pa še to. TV Slovenija in Radio Slovenija sta predstavila le stališče poslanke ge. Mojce Drčar Murko, izpustila pa sta izjavo pisca teh vrstic.

Dr. Mihael Brejc,
poslanec evropskega parlamenta
(SDS/EPP-ED)

Nedopustno oglaševanje

Gibanje 23. december in Stranka Slovenskega naroda slovensko javnost opozarjata na nedopustno večmesečno oglaševanje nagradne igre Panorama Europe (Zakaj ne Evrope?) na TV Slovenija, ki se je končala z žrebanjem 17. aprila. Pozorno oko je lahko v času trajanja igre ugotovilo, da se na TV občasno predvaja vsaj en tip oglasa, kjer se pojavi Evropa in se izrisujejo meddržavne meje. V ospredju slike je Italija, kjer se izriše rapalska meja. Kot rečeno, to ni bil edini spot, saj na drugi pogosteje predvajani različici vidimo tudi kolikor toliko korektno izrisano mejo. Če je lahko med večmesečnim predvajanjem oglasa tudi pozorno oko podvomilo, ali res vidi izris rapalske meje, zaradi občasnosti sporne različice oglasa pa tokrat ni nobenega dvoma. Še huje: sklepni oglas, večkrat predvajan v soboto, 16. aprila, ki gledalca obvešča o končnem žrebanju 17. 4., nam v ospredju Evrope ponuja Italijo z mejo, ki vključuje Ljubljansko pokrajino!

Ob tej priložnosti opozarjamo tudi na sporno TV-sliko dnevnoinformativnih oddaj ob 17. uri, ki se pojavlja v ozadju napovedovalca: na zaslonu lahko vidimo (le) zahodni del

Slovenije, iz središča tega območja pa se izrisujejo trije krogi. Ob pozornem gledanju opazimo, da se nad Primorsko sicer zelo previdnim barvnim prelivanjem, zato neizrazito, izrišejo krogi bele, zelene in rdeče barve. Kot vemo, so to italijanske nacionalne barve.

Upamo, da gre v resnici pri vsem omenjenem samo za nepoučenost, ignoranco tistih, ki oddajo pripravljajo. Nepoučenost o tem, kje so meje naše male države, je seveda neodpušljiva. Še mnogo huje pa bi bilo, če bi šlo še za kaj drugega; za poskus vplivanja na (pod)zavest slovenskih TV-gledalcev. Za poskus pripravljajo Slovencev na nove meje znotraj Evrope.

Borut Korun, Velenje

Poboj prostovoljcev (1)

Dne 3. 7. 2003 je bil v Demokraciji št. 27, leto VIII, v rubriki Revolucija objavljen moj prispevek z naslovom Grobovi za Gornjim Gradom. V tem prispevku je tudi podnaslov "Poboj prostovoljcev", v katerem opisujem pričevanje g. Feliksa Ugovška. V drugem odstavku tega poglavja je zapisano: "Zaupnik Ozne je bil tudi Anton Zagožen, po domače Brelkov Tone."

Te trditve ni izrekel g. Feliks Ugovšek, ker je vedel, da Anton Zagožen v tem času ni živel v Gornjem Gradu, ampak v Avstriji v Marii Zell. Meni se je to zapisalo zato, ker sem v zapisku imel opisan tudi povojni čas, ki pa se Antona Zagožna resnično tiče. Prav tako se mi je zapisalo domače ime Brelkov Tone, pravilno pa je Bulkov Tone.

Za časovno pomoto in nepravilno zapisano domači priimek se g. Feliks Ugovšku iskreno opravičujem.

Janez Črnež, Celje

Odločitev za življenje

Kratek dodatek Polnočnemu klubu na RTVS (22. 4. 2005)

Dr. Merlo je pohvalil svojo stroko, kaj vse že naredi, da bi staršem, ki to želijo, pomagali dobiti otroka. Podpisani pa sem glasno izrazil misel, ki je še nisem slišal na naši TV, to sicer malo gledam – v kako shizoidnem, razklanem duševnem stanju so ginekologi, ki ne prakticirajo "ugovora vesti" in ob vsem trudu

za ohranjanje zdravja in življenj otrok in mater rutinsko delajo splave. Odmeva V. Mavrič in dr. Merla mi nista bila prepričljiva.

Ker nisem hotel razburjati nosečnice ob sebi, nisem nadaljeval, a splav, ki je (bil) zakonito in zakonsko sprejet, zato ni nehal biti uboj nebojlnega človeškega bitja. Temeljno vprašanje je, kdaj je človek že človek in ga varuje Hipokratova prisega in vsa civilizirana zakonodaja, in kdaj človek ni več človek zaradi neproduktivnosti in posledične ne(za)želenosti v tej razviti družbi. Vprašanja splava in evtanazije sta neločljivo povezani.

Nič dobrega, zlahtnega se ne more zgoditi pod prisilo. A (demokratske) pravice posameznika so omejene s pravicami soseda, bližnjega. Je kdo materi bližji od deteta v njenem telesu ali očetu bolj kot dete v telesu njegove ljubljene žen(sk)e?

Floskule o mazaštvu, če ne bi bilo zakonske možnosti splavljati, je statistično ovrgele dr. Bernard Nathanson (kot vodja klinike za splave odgovoren za smrt več desetisoč otrok, ko pa je spoznal, da je človek človek od trenutka spočetja, je postal odločen borec proti splavu), ki poroča, kako so v Ameriki prirejali te podatke, da so omogočili sprejetje zakona, ki dovoljuje splav.

Gre za strokoven ali nestrokoven uboj, ki lahko ogrozi tudi mater. Kaj pa duševnost te potencialne matere? Ali očeta, če ni brezdušen?

Odgovornost naj bo preložena na zakonodajalca. V Nemčiji tridesetih let se je vse dogajalo na podlagi demokratične, na volitvah pridobljene oblasti. In kako smo zgroženi nad njihovim početjem! Sicer pa je tudi v tej deželi čedalje bolj živ spomin na čas, ko se je vse, kar bi (lahko) oviralo (načrte za) prevzem oblasti, "odstranjevalo". (Revija Zaveza, članki, prispevki, knjige I. Zajdele, J. Možine, J. Dežmana, A. Bajta, A. Vode ...) Gre za isto načelo – spoštovanje človeškega življenja ali odločanje o njem glede na interese rase, delavskega razreda, moje osebne kariere; jaz sem gospodar nad življenjem meni zaupanih prek obstojee zakonodaje ali malce mimo nje.

Vinko Kos, Ljubljana

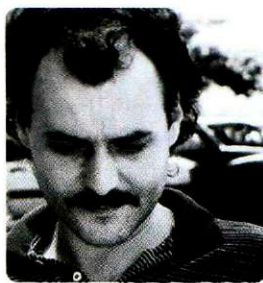
Odštekanj ocenjevalci

Prva v tej vrsti je stara garda zgodovinarjev s prvo podpisano Jasno Fischer. Slednja je namreč izrekla besede, ki morajo priti v zgodovino kot dokaz, kako se pri nas v 21. stoletju zgodovina oz. enobejevsčino enostransko opisuje in ocenjuje. Brez kančka omahovanja je rekla, da zgodovino lahko ocenjujejo SAMO zgodovinarji. Torej samo tisti, ki so predvsem dobro plačani "zgodobopisci". Po čigavem ukazu in za koga jo potemtakem sploh pišejo? Cela četa etabliranih zgodovinarjev – lahko jim rečemo tudi estradnikov – že vsa povojna leta piše ne le lažno, temveč lažno zgodovino po diktatu komunistične partije. To pa je neprecenljiva škoda, ki se dostikrat ne da popraviti. Njihovo ocenjevanje lastnega dela je enako, kot če bi kuharji v najboljših restavracijah ocenjevali tisto, kar skuhamo sami, ne pa ljudje, ki to hrano uživajo. Dober dokaz, da ni tako, so "kreatorji" kosmodiska, saj njihov čudežni izdelek hvalijo vsi "zmatrani" smučarski tekači in tekačice, ki brez njega ne bi mogli doseči še vedno "odličnega" 48. mesta. Imena večine podpisanih zaskrbljenih zgodovinarjev ne preseščajo. Vsi imajo ne le po enega, temveč kar po dva akademska naslova – morda je tudi kakšen kupljen – in to naj bi bil verjetno dokaz, da je za njimi lahko samo še potop. Če jim zgodovina dela take težave, naj vzamejo v roke vsaj 2. knjigo Pregleda zgodovine NOB njihovega cenjenega predhodnika Metoda Mikuža, kjer bodo lahko našli pismo krvnika Edija Kardelja, pisano že 1. oktobra 1942 drugemu krvniku Ivanu Mačku s poveljem, koga vse je treba čim prej postreliti. Neovrgljivi zgodovinski dokazi so, da so ti slavni borci za SVOBODO lovili nedolžne mladoletne otroke in jih neusmiljeno pobijali. Oddaja Trenja 21. aprila je pokazala strašljivo sprenevedanje večine navzočih, poskus jemanja besede "motečemu" zgodovinarju Jožetu Dežmanu, poplavo klevet predvsem iz ust Tavševe in domžalske županje Cvete Oražem Zalokar. Če jo bodo Domžalčani še enkrat izvolili, bo to dokaz, da so slamo, ki jim je ostala od njihove "slamnikarske" obrti, deponirali v svoje glave. Škoda, ker je Nova slovenska zaveza poslala v oddajo človeka, ki je naredil več škode kot njegov bratranec, predsednik ZZB, ki se je skliceval celo na Boga (oba sta pranečaka knezoškofa A. B. Jegliča). Seja državnega zbora 22. 4. 2005, na kateri so obravnavali predlog zakona o RTVS, je razkrila marsikaj. Armada uslužbencev, zaposlenih in honorarnih, mnogi brez ustrezne izobrazbe. Zato je razumljiv njihov odpor do kakršnih koli sprememb. Vsa dolga leta so nam servirali, kar so hoteli oz. kar jim je ukazala "siva eminenca", nekdanji cekajevec in prvi mož ZKS Janeza Kocijančič, ki že predolgo vedri tudi na najvišjem položaju v športu – v Olimpijskem komiteju Slovenije. Enaka kategorizacija velja za večino novinarjev oz. "praskačev papirja" v slovenskih dnevnikih. Levi poslanci so očitali desnim, da so politiki, kajti oni so bili, kot je videti, ves čas svojega vladanja le angeli varuhi demokracije. Ne-prestano se sklicujejo na "civilno družbo in strokovno javnost", čeprav ne vedo, kdo to sploh je. Še burnejša bo razprava o noveli zakona o vojnih invalidih, kjer bodo prejemniki astronomskih vse-mogočih dodatkov imeli možnost znova dokazati svojo šestdesetletno "domoljubnost"! Članek Aleksandra Zorna v Sobotni prilogi Dela 23. 4. 2005 z naslovom Demokracija ni v nevarnosti je enkrat, briljantno resničen prikaz miselne zakrnlosti določenega slovenskega življa, katerega vodi za nos samozvana elita, ki se drilala v CK KPS in nima prečiščenih pojmov, ker zavrača vse neovrgljive dokaze resničnega začetka in poteka "osvobodilnega boja", ki je Slovincem zadal najhujše rane.

Marija Vodišek

Filmski zanesenjak

Dvaindvajsetega aprila je umrl dolgoletni direktor Slovenske kinoteke Silvan Furlan. Bil je prvi filmski zanesenjak, soustanovitelj Ljubljanskega mednarodnega filmskega festivala, svojčas tudi urednik revije Ekran, ustanovitelj zbirke Slovenski film pri Slovenskem gledališkem in filmskem muzeju, voditelj Jesenske filmske šole ... Z odprtjem Kinoteke je začel ustvarjati nov kinotečni arhiv (vsi prejšnji filmi so ostali v Beogradu). Ustanovil je časopis Kinotečnik, slovenski film pa popeljal na številna mednarodna srečanja. Bil je tudi scenarist, dramaturg, leta 1998 pa je posnel svoj edini igrano-dokumentarni film o Iti Rini – Deklica s frnikolami. Največje zasluge mu pripisujejo tudi pri ustanovitvi Kinodvora, prvega umetniškega kinematografa in filmskega središča. Prav tako je bil idejni vodja Muzeja slovenskih filmskih igralcev v rojstni hiši Ite Rine v Divači. Za svoje delo in ustvarjanje je prejel več priznanj in nagrad, letos bi moral dobiti tudi glavno nagrado mesta Ljubljane za 2005. Podeljena mu bo posmrtno. Slovenski film in kultura sta s Silvanom Furlanom nedvomno izgubila velikega delavca in zanesenjaka.

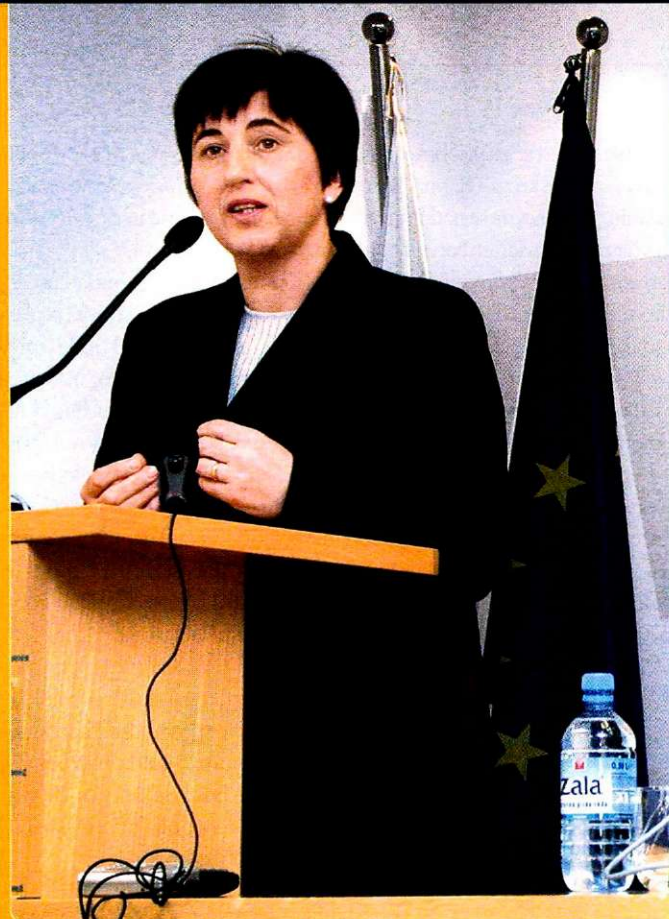
Varuh slovenščine

Ob vstopanju Slovenije v Evropsko zvezo se je v razpravah, ki so se nanašale na sam vstop, velikokrat pojavljalo vprašanje, v kolikšni meri bo Slovincem v tej množici narodov, ki jih združuje zveza, uspelo ohraniti svojo identiteto. V razpravah sta si bili tako stroka kot politika enotni, da je eno od pomembnejših področij za ohranitev identitete ohranitev slovenščine in zavzemanje za njeno uveljavljanje kot enega izmed uradnih jezikov EZ. Slednjega se očitno zaveda tudi poslanec v evropskem parlamentu Miha Brejc, saj je pred nedavnim generalnemu sekretarju evropskega parlamenta Julianu Priestleju poslal protestno pismo, v katerem protestira proti dejstvu, da na parlamentarnih odborih, v katerih sodeluje, gradivo, ki ga obravnavajo poslanci, ni na voljo tudi v slovenščini (enako naj bi bilo tudi pri prevajanju). Kot je zapisal Brejc, ima gradivo sicer oznako SL (slovenščina), vendar pa se velikokrat izkaže, da je v slovenščini samo prva stran, medtem ko je preostala vsebina v katerem drugem jeziku. Brejc je zato od generalnega sekretarja zahteval, da se v parlamentu te stvari primerno uredijo in se zagotovi enakopravnost vseh uradnih jezikov EZ.

Mencinger se poslavlja

Jože Mencinger, dosedanji rektor ljubljanske univerze, se poslavlja s tega delovnega mesta. Mencinger, v prvi Demosovi vladi je bil njen podpredsednik, je v javnosti bolj znan kot ekonomist starejše generacije, čeprav mlajši ekonomisti opozarjajo, da pri tem ne gre za delitev na starejše in mlajše ekonomiste, ampak za zagovarjanje različnih znanstvenih metod ekonomske stroke. V javnosti je postal prepoznaven tudi kot nasprotnik večjemu vstopu tujega kapitala v državo, čeprav alternativnih rešitev ni nikoli povsem pojasnil. Mencinger je tudi prepričan, da je ljubljanska univerza že prevelika, da bi lahko medse sprejemala nove fakultete, kar se je pokazalo predvsem pri vključevanju nekdanje visoke policijske šole, ki je nato postala članica mariborske univerze. Kakor koli že, Mencingerju kot rektorju se štiriletni mandat izteka, za to mesto pa se potegujejo trije kandidati: Andreja Kocijancič, Ivan Leban in Matjaž Omladič. Iz krogov Kučanovega Foruma 21 se že nekaj časa pojavljajo informacije, da bo univerza dobila rektorico, in sicer naj bi to postala Andreja Kocijancič, žena bolj znanega Janeza Kocijanciča, tesnega Kučanovega prijatelja in večnega partijca, predsednika sveta RTVS. Ali se bodo Kučanove želje izpolnile, bomo videli letos poleti. Prvi krog volitev bo 15. junija letos, drugi je predviden za 21. junija, če nobeden od kandidatov ne bo dobil večine v prvem krogu.

Predstavitev Slovenije

Ljudmila Novak je ena od štirih slovenskih poslank in poslancev, ki v evropskem parlamentu poleg slovenskih barv zastopajo tudi barve Evropske ljudske stranke, katere članice so vse tri stranke slovenske pomladi.

Tako Novakova kot vsi trije drugi poslanci (Miha Brejc, Alojz Peterle in Romana Jordan Cizelj) se očitno zavedajo, kako pomembna je v množici velikih narodov prepoznavnost Slovenije, kar so dokazali z nadvse uspešno organizacijo slovenskega dne v evropskem parlamentu. Dogodek, ki je nosil delovni naslov Slovenska pesem in praznična miza v osrčju evropske parlamentarne demokracije, so organizirali preteklo sredo, udeležilo pa se ga je več kot 600 gostov, med njimi veliko Slovencev, ki delajo v ustanovah Evropske unije in na slovenskih predstavništvih v Bruslju, pa tudi veliko evropskih poslancev. Vsi skupaj so lahko prisluhnili slovenski pesmi, si ogledali izdelke slovenske domače obrti, umetniške slike in fotografije ter pokusili pristna slovenska vina in jedi. Kot nam je iz evropskega parlamenta sporočil svetovalec Evropske ljudske stranke za Slovenijo Anže Logar, sta goste najbolj navdušila barvitost narodnih noš in slovenska hrana. Za slednjo je menda vladalo celo takšno zanimanje, da so gostje na koncu nič kaj olikano "na varno spravili" celo razstavne primerke potic in kolačev. Pa naj še kdo reče, da Slovenija za Evropo ni zanimiva.

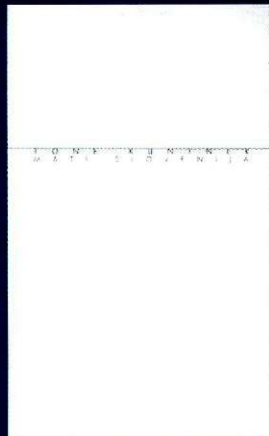

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

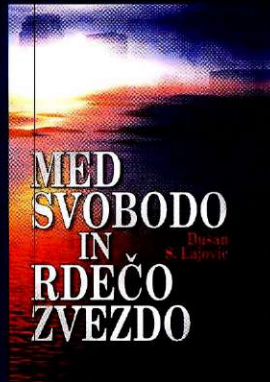
IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

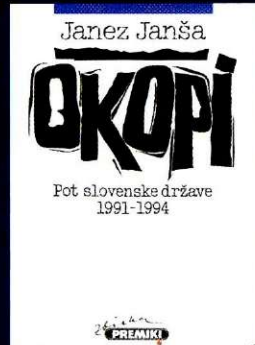
DUŠAN S. LAJOVIC MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej. Dodan seznam sodelavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

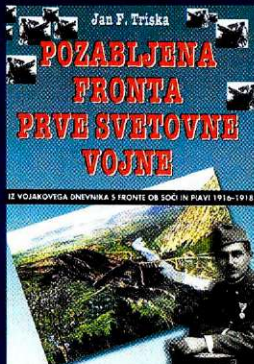
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

JAN F. TRISKA POZABLJENA FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika českega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

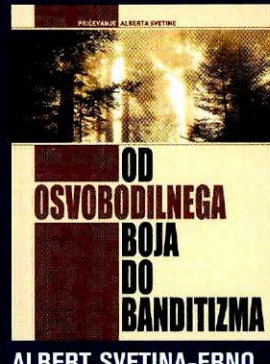
MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

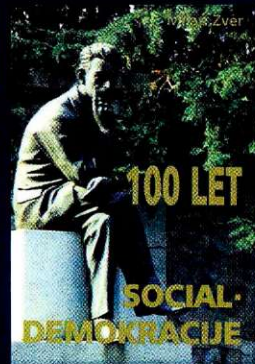
MILAN ZVER IN DRUGI PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob 60. obletnici Pučnikove smrti. 155 strani, 3.000 SIT

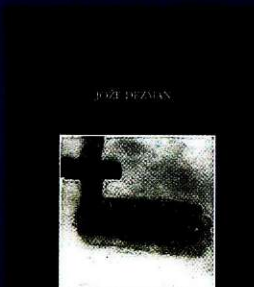
ALBERT SVETINA-ERNO OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne. 367 strani, 6.700 SIT

MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene mnogične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

MOČ PREŽIVETJA

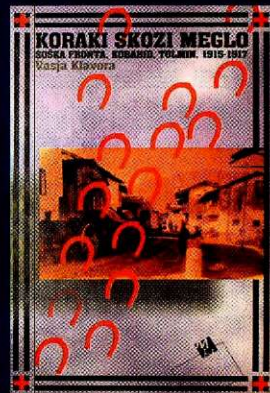
JOŽE DEŽMAN MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. 336 strani, 6.510 SIT

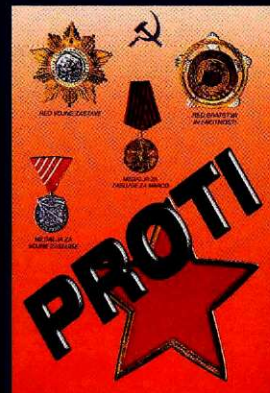
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

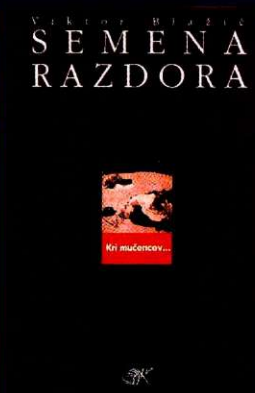
VASJA KLAVORA KORAKI SKOZI MEGLO

Avtor opisuje dogajanje na bojišču vse do preboja in zloma italijanske fronte pri Kobaridu in Tolminu. 335 strani, 6.460 SIT

IVE A. STANIČ PROTI

Nad sto avtorjev pojasnjuje in razkriva pravo podobo revolucije in protirevolucije na Slovenskem. Prispevke je zbral in uredil publicist Ive A. Stanič. 288 strani, 3.900 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Kako hitro je življenje?

Agencija 41, design: LUNIS Studio, foto: T. Gregoric, J. Puskic, Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

